# VONDEL.

## II.

# ALLE DE WERKEN

VAN

# JOOST VAN VONDEL.

UITGEGEEVEN DOOR

BERNARDUS BOSCH,

RUSTEND PREDIKANT VAN DIEMEN.





Te Dordrecht, bij
DE LEEUW EN KRAP.
Te Bergen op den Zoom, bij
VAN RIEMSDIJK EN VAN BRONKHORST.

# LIERDICHTEN.

# J. V. VONDELS
# LIERDICHTEN.

## HET EERSTE BOEK.

---

### AMSTERDAMS WELLEKOMST

AEN

## FREDERIK HENRIK,

### PRINS VAN ORANJE.

*Den* 10 *van Grasmaent*, 1628.

Welkom, welkom, Welhems *Zoon*:
Neem mijn Keizerlijke kroon,
Die uw grootvaêr plagh te dragen;
Toen de Duitschen voor hem lagen
Op hun aanzicht in het stof:
Welkom in mijn Princenhof.
O hoe schateren mijn zalen,
Nu 't haer beuren magh t'onthalen
Dit doorluchtig Hollantsch bloet,
Hier gewonnen, hier gevoet,
Onder wapens en trompetten,
Onder 't dondren der musketten,
Onder 't barsten van 't metael,
Onder 't knarssen van het stael,
Onder 't zwaejen van de vanen.
Kan mijn vreught wel zonder tranen.
Wellekomen dezen Vorst,
Die noch onlangs met zijn borst,

Uit een onbekommert harte
's Vijants schut en ijzers tarte;
IJzer dat van dichte bij
Trof een' Hopman aen zijn zij?
't Schelt dat dook vol schrik en beven:
Al te milt van bloet en leven
Is die Krijgshelt voor zijn volck,
Kreet de Vlietnimf uit haer kolck.
Y en Aemstel met haer stemde.
Ik verslegen driemael hemde,
t'Elkens met een' diepen zucht,
Om te scheppen 's levens lucht:
Want ick nau 't gevaer kon kroppen;
En de schrik mij toe quam stoppen
Wat mij dient tot ademtoght;
En zoo ras ik spreken moght
Steende ick vol bekommeringen:
Nimmermeer wil Godt gehingen.
Dat een slagh of scheut mijn hoop
Met dien Statenpijler sloop'.
Hemel, keer de nederlagen
Van dien Mars, die zoo veel slagen
Heeft van kintsbeen uitgestaen,
Over velt en Oceaan;
Diepe stroomen door gezwommen,
Hooge bergen overklommen,
Zware toghten uitgevoert,
Nacht en dagh de trom geroert,
Zoo veel sterke steên beronnen,
Zelfs noch onlangs Grol gewonnen,
In 't gezicht van 's vijants maght;
Toen de groote Flippes dacht:
't Is met Hoflant omgekomen,
Sedert het gewelt de vromen

Heeft ten zetel uitgerukt;
En de Wijsheit neêrgebukt,
Met haer grijze en witte hairen
Met haer fidderende jaren,
Wachte naer den jongften flagh,
Die haer 't hooft nam, 't lant 't gezagh.
Sedert 't luk, hun hant ontwrongen,
Is met kracht te rug gefprongen:
Hollants zeeuwen afgefneên
Sleept het kreupel na zijn leên.
Ydel waren dees gedachten,
Toen de posten tijding bragten
Van den overgang der Stadt,
Die ons heir zoo vruchtloos had
Tweemaal met een' wal befloten.
'k Valle met mijn fpeelgenooten,
Eedle helt, te voet voor u:
'k Bid weest voor u felven fchuw:
Wil u van 't gevaer wat fpanen:
Spaer u om uwe onderdanen,
Om uw' kleenen Willem toch,
Nau gefpeent van voefters zogh:
Dat hij aen uw zij magh wennen,
Buffen loffen, paerdemennen
Leeren onder uw beleit,
Daerge 't lant met lijken fpreit:
Dat men zegge: zie te gader
Moedigh draven zoon en vader,
Als Eneas de Trojaen,
Met den groeijenden Askaen.
't Lot dat fpaerze lang te zamen:
't Lot wil geven dat hun namen
Spanje zoo ontzaghlik zijn
Als de blixem van Jupijn.

O Doorluchtighste der helden!
Al te zelden, veel te zelden
  Zach u Y en Aemstelstroom.
  Driemael overwellekoom.
Waer ghij komt u treden zetten
Krijgen keuren en Stadts wetten
  Nieuwe kracht, en haet en twist
  Stuiven wegh als rook en mist:
En deze ongetoomde tongen,
Die zoo stout en onbedwongen
  Oproer stookten, twist, en moort,
  Zwijgen stil aen ijder oort.
All' mijn trouwe burgerijen
Eenigh in uw komst verblijen.
  Geen Megeere geeft zich bloot,
  Elk het hooft leit in den schoot.
Toen de Wintvorst deed verstrojen
Op de zee de vloot van Trojen,
  Zweeg al 't bulderen op 't vlak,
  Alzoo ras Neptuin weêr stak
't Hooft van uit de holle baren:
Waer zijn wagen quam gevaren
  Lagh de woestigheit getemt,
  En 't oneffen glad gekemt:
Even zoo ghij naeu verscheenen,
Wat geraekt was op de beenen,
  Wat mij dreighde met gevaer
  Van een schipbreuk al te zwaer,
Zet zich voor uw Godtheit neder,
Van uw voorhooft straelt moij weder,
  En April geen Maijmaent wijkt,
  Die met verwe en bloemen prijkt.
'k Had met veel meer praels behangen
Uw doorluchtigheit ontfangen;

Maer ik weet wel hoe ghij acht
Ware deught de rijxste pracht:
Hier meê (lof den Heer der heeren)
Kan ik noch een zael ſtoffeeren:
Mannen heb ik, zoo men 't vraeght,
Daer mijn raethuis moet op draeght:
Onder deze, in raets beraming,
Blinkt de ſchranderheit van Vlaming,
Pols oprechtigheit heel braef,
En de dapperheit van Graef:
Mannen (laet de nijt vrij grimmen)
Die mijn veſten deden klimmen:
Zulke zoek ik bij de kaers.
'k Hebb'er ook noch Hasſelaers,
Die hun halzen voor mij wagen;
Die hun vaders degens dragen,
Welke op 't Spaenſche knokebeen
Zijn geſchaert voor 't algemeen:
Errefvijanden van Spanje,
Errefvrienden van Oranje;
Daer een Veltheer meê beſtuwt
Voor geen zeven legers gruwt,
Laet de vijanden vrij drieſchen:
Laet de drakenkoppen brieſchen;
Noit ging Hollants fiere leeu
Druipen voor den drakeſchreeu;
Maer hij ſchutte op zijne tanden
Schenden, moorden, blaken, branden:
En geen ſpringvloet brak mijn' dam,
Wat 'er ook van 't westen quam.
Gaet mijn Prins te velde trekken,
'k Zal zijn rechtehant verſtrekken,
Of een zenuw aen dien arm,
Die tot Hollants ſchut en ſcharm

Rukt de klingen uit der fcheede:
En mijn burgerij in vrede,
Midden onder het getier,
Zal in 't hart met offervier
Fredrik Henrix lof vermeeren,
En zijn groote Godtheid eeren.
Welkom, welkom, Welhems zoon,
Neem mijn Keizerlijke kroon,
Die uw Grootvaêr plagh te voeren,
Toen hem alle Vorften zwoeren.
Welkom heldendichters ftof,
Welkom in mijn Princenhof.

## INWIJING DER DOORLUCHTIGE SCHOOLE

## T' AMSTERDAM,

### AEN DEN HEER

## HERMAN VAN DER POL,

*Raet en Schepen derzelve Stede.*

Oprechte POL, de hemel heeft gefpaert
U rimpligh voorhooft, en befneeuden baert,
En ftaetfitabbert, die ftadts Recht bewaert,
Om noch te tuigen,
Met u, in 't ander leven vrij van leet,
Hoe ghij de bloem der jeught, te min befteet,
De zuivre borst van heilige Augeneet,
Met lust zaeght zuigen.
O vrome vader, glori van mijn luit,
Uw ftemme fteef dit loflijk Raetsbefluit.
Nu veeghtge noch, van vreught, een kreukskeu uit,
En wordt herboren:

Gelijk zomtijts de gure winter plagh
t' Ontluiken met een' zomer zonnelagh,
En 't hart t' ontdoien op een' zoeten dagh,
Als 't was bevroren.

Mijn zwaneſchacht, mijn trekkebekske drinkt
Zich dronken in onſterfelijken inkt:
Ons wapenkroon veel heerelijker blinkt
Op d'eer der feesten.

Men zet de Wijsheit op den hooghſten trap,
Beſchonken met den glans der burgerſchap,
En toegejuicht met vrolijk hantgeklap
Van brave geesten.

Nu ijkt de Deught de zielen met haer merk,
Nu zweet men in 't Sokratisch worſtelperk,
Nu bout men aen de zede-en-redekerk,
Doorgalmt van leering,

Die 't buighzaem hart der jongkheit vormt en zout,
En heilzaem voor verrotting onderhoudt,
En inſtort vroegh, 't geen onvermuſt veroudt,
Door deughts hanteering.

Hier blaekt het nonnenouter ongedooſt,
Hier ſtuift de Vorſtenrenplaets, daer men ſlooſt.
Partijſchap hier geen lammen guilen looſt,
Tot iemants voordeel,

De pallemtak en lover, nimmer droef,
Wort toegeleit, naer Recht, den vluggen hoef,
Die glimt, als gout, na d'uitgeſtaene proef,
In 't billik oordeel.

Dit is 't doorluchtigh Argo, 't welk bevracht
Met hemelsch puik van Ridderlijk geſlacht,
Naer d'eere ſtreeſt van Kolchos gulde vacht,
Door Nereus weiden,

Hier vint men 't wettig zwaert, dat, buiten hoop,
In ſtukken hieuw den Gordiaenſchen knoop;
Ook 't kluwen, dat in doolhofs ommeloop,
Ons recht kan leiden.

Dees ſchoolmeesters haer ſchatten maekt gemeen,
Zij weet Natuurs geheimenis t'ontkleên,
z'Ontleedze moedernaekt, van top tot teen,
Voor 's leerlings oogen;

En wroet, op 's overouden Tales ſpoor,
Haer' grondeloozen boezem door en door,
De nektartong verlekkert 't leerzaem oor,
Op zoete toogen.

't Geſchichtboek wacht zijn beurt in dees kappel;
Dat brengt Fortuins lichtvaerdigheit in 't ſpel,
En toont 'er leeuwenhuit en Vosſenvel,
Gewelt en treken:

Ook hoe men heelt het ingekankert quaet;
Wat vloeken zijn, wat zuilen voor den Staet;
Hoe 't een verrijst, en 't ander ondergaet
Door lantgebreken.

d'Ervaren Chiron bant den blinden Dwergh
Uit zijn ſpelonk en wakkren oefenbergh;
En voet het voesterkint met dierenmergh,
Op dat het ſchrapper

Zijn krachten ſtell' voor 't lant van zijn geboort,
En verw' den gront des vijants root van moort;
Of hou in vredehandeling het woort,
Zoo wijs, als dapper.

d'Eerwaerde Themis op den rechterſtoel,
In berning van krakkeelen even koel,
Verwerpt het valsch, en mikt op 't witte doel,
En ſchift partije.

Het dootsche lijk, dat flus lagh uitgestrekt,
Nu uit den ijsren dootslaep opgewekt,
Bedankt den Godt, die 't leven schept en rekt
Door artzenije.
De Poëzij, het Goddelijkst van al,
Spant keel en snaer op fluizen waterval,
En trippelt op fluweelen burreghwal,
Die krielt van zwanen,
Zij dompelt Baerles hooft in Aemstelbron,
Zij schept door hem in Hollant Helikon,
Ik quinkkeleer, beschaduwt voor de zon
In lindelanen.
O goude lettereeuw! o wijze lent!
O lucht vol geurs, na's onweêrs dreigement!
Ik raaskal, of Apol is hier ontrent
Met negen nonnen,
Die maken tien met hem: of tel ik elf?
Gewislijk ja: daer zienwe Pallas zelf
Haer heilighdom betrouwen 't hoogh gewelf,
Noch ongeschonnen.

# HUIGH DE GROOTS

## VERLOSSING,

### AEN MEVROUW

## MARIE VAN REIGERSBERGH

Gewelt van wallen, dubble gracht,
Ontruste honden, wacht bij wacht,
Beslage poorten, ijsre boomen,
Geknars van slotwerk, breede stroomen,

En d'onvermurwde kastelein
Verzekerden op Loeveſtein
Den Grooten Huigen, buiten duchten
Van in der eeuwigheit t'ontvluchten;
Ten waer zijn ſchrandre gemalin
En drukgenoot en kruisheldin
Een eerlijke uitkomst had gevonden,
En hem van lang verdriet onbonden.
Zij ſprak: mijn lief, mijn levenslicht.
(De tranen ſtonden in 't gezicht)
Zal dees ſpelonk uw glans verſmooren,
En is uw deught dit graf beſchooren?
Helaes! maer 't is vergeefs geſuſt,
Hier helpt geen kermen maer vernuft.
Mijn geest zal nu wat groots bezoeken.
Terſtont verandert hij in boeken.
De ſchiltwacht draegt dien vetten buit
Op hare beê voor boeken uit.
Een vrouw belacht al die haer persſen,
En laet hen op de tanden knarsſen.
Een vrouw is duizent mannen t'ergh.
O eeuwige eer van Reigersbergh,
De volgende eeuwen zullen ſpreken,
Hoe ghij den Haet hebt uitgeſtreken:
Na datghe op 't droef gevangenhuis
Gelijk Marije neffens 't kruis,
Uw' bruigom, onder moordenaren
Gerekent, trooste heele jaren.
Zoo liet de trouwe Michol eer
Haer' liefſten ſchat met koorden neêr;
Toen Sauls zwaerden nem bezetten,
Gelijk de jagers 't hart met netten.
Aldus wert Lijnceus ook geredt
In zijn belegert bruilofsbedt,

Toen zoo veel ledekanten ſmoorden
In 't gruwlijk bloet der mannemoorden.
Vergun mijn luite datze ſpeel'
Het bergen van ons lantjuweel,
In 't onweêr, dat het roer vermande,
Toen 't groote ſchip van Hollant ſtrande.

## DE ROOMSCHE
# LIER,
AEN
## DANIEL MOSTERT,
SEKRETARIS VAN AMSTERDAM.

Wie Flakkus lier wil ſteeken naer de kroon,
Die tart, als Pan, Appolloos hoogen toon,
En krijgt in 't ent den welverdienden loon
Van Midas ooren.

De Venuzijnſche vogel, blank van pluim,
Gaet bruizen, als een ſchip voor wint door 't ſchuim;
Of ſchept zijn adem op het luchtigh ruim,
En laet zich hooren.

Gij, Moſtert, ſaus van onze Poëzij,
Beſtemde dit niet reukeloos, toen wij
Verdronken in Latijnſche lekkernij
Hem zingen hoorden,

Hij mengelt onverdrietigh hoogh en laegh,
En maekt de doffe en laffe geesten graegh,
Door zonneſchijntjes, of een guure vlaegh,
Verwekt van 't Noorden.

Zijn maet is uitgeleert wanneerze vrijt:
Zij jankt van hartepijn, of kropt haer ſpijt,
Of pracht om 't mondekijn, of walght, of bijt
Verſlete boelen:

Of ſtoeijende op 't onbloedigh velt van Mars,
Verſlijt den ſpaden avont met geſchars:
Of d'outheit komt het bloet, van minne wars,
En 't vier verkoelen.

Nu levert hem de milde Klio ſtof
Om op te ſtijgen in het hemelsch hof,
En uit te meten aller Goden lof,
En heerlijkheden.

De Vader, die door winter zomer lent
En herfst der dingen beurten ſtadig ment,
En wijslijk matight is begin en ent
Van 's Dichters beden.

Tijrannenvlegels, helden, vroom en trots,
Gewasſen tegens ſtormen, als een rots,
En dapper in de weer met zwaert en knods
En ſcherpe ſchichten,

Hier varen op dien klank de ſtarren in;
Gewelkomt van 't onſterflijk hofgezin,
Vooruit geſpoeit met uitgeſteeke kin
En aengezichten.

Indien het voorhooft zet een wijze kreuk,
Men leest 'er in een goude Godenſpreuk,
Die Delfis voeght, en overtreft in reuk
De roozenhoeden,

Daer, op haer feest, de liefelijke Maij
De pruik meê ciert, wanneerze gaet ten reij,
Om in het velt met dartel veltgeſchreij
Haer vreught te voeden.

Hij schuurt der seilen kankerigen roest,
Die staele glansfen opeet en verwoest;
Hij zaeit en maeit een' deughdelikken oegst
Van jongelingen,

Die met hun schoudren stutten 't Roomsche rijk,
Den quaên tot schrik, den vromen tot een wijk;
Geneight tot Recht, verhit om 't ongelijk
Den roof t'ontwringen.

Zijn schatrend gastmael, wel vernoeght in 't kleen,
Onthaelt met zang den maghtigen Meceen,
Die zich ontslaet de zorgen van 't gemeen,
In koele lommer:

Hier schaft de boeredisch geen hoofsch banket,
Met slangenspogh en blaeu vergift besmet;
Maer veltgerechten, naer Pijtagors wet,
Bevrijt van kommer.

Wie treurt niet wanneer dees Melpomen treurt?
't Zij datze de Trojaensche weelde steurt;
Of 't hair om Varus bloënde neêrlaegh scheurt;
Of deerlik schreie

Op 't natte lijk, noch laeu en versch gestrant,
Na wreede schipbreuk, op den oeverkant,
Daer 't aenhoudt, dat men 't doch in 't zoute zant
Een graf bereie.

Onnutte zorgen spoelt hij rustigh af
Met vernen wijn, dien d'eelste wijnstok gaf;
En boet en bezight, tusschen wiegh en graf,
Zijn lieve lusten,

Vermaeckt met frisfen geur en bloeiend veil,
Mishaeght hem 't geen verdrietigh valt en steil,
Zijn hoop die droomt na 's levens licht geen heil,
Als 't eeuwigh rusten.

Op dit geluit vaert Cezar, als een Godt,
Ter poorten in op 't hoogh verheven ſlot;
En voert voor zich de ſtreng geboeide rot
Der trotſe nekken,

Getuchtight door zijn' ſchitterenden dolk:
Zoo wort hij opgenomen in de wolk
Des wijzen Raets, en van ontelbaer volk,
Vermoeit van trekken.

Hij ſmaekt al zingend, hoe hem is bereit,
Om zijner vaerzen heilge majeſteit,
Een zetel midden in d'onſterflijkheit,
Hij klapt zijn wieken,

En boven 't wisſelbare licht der maen
Opſtijgend, durf den jammerpoel verſmaên;
En zet zich neffens de Dirceeſche zwaen,
Den roem van Grieken,

Verheft die goddelijke luiteſnaer
Het leven der geruste boereſchaer,
Zoo ſamelt Alf, de wrekke woekeraer
Zijn lombertgelden,

En krijght een' trek tot hofſteên en tot lucht,
Tot zon en bron en beek en vee en vrucht,
Gezonden akkerbou, en jaght en vlught
Door bosch en velden.

De horen toet afgrijslijk, wen hij quist
In dien beſchreielijken burgertwist
Het burgerbloet, tot moorden aengehist
Van Razerijen.

Terwijle Rome dus de Romers kruist,
Zoo lachen Meed en Parten in hun vuist,
De troni is van ſtof en bloet begruist
Door heiloos ſtrijen.

Zoo menigh liedt zoo veelerhande flagh
Van ftof van wijzen, midden in 't gelagh,
Op vrienden welkomst of geboortedagh,
Op Godenfeeften,

Op zegeftaetfi en gemeene vreught,
't Gebrek is hier mismaekter bij de deught.
Hier fteent de grijzert: hier krioelt de jeught,
Gepropt van geesten.

Hoe dunkt u, Daniel? hoe klinkt die klank?
Ik wed ghij weet u gantfche leven langk
De vriendelike ringelduiven dank,
Die 't wichtje dekten

Met aergedragen mijrt en lauwerier,
Daer 't zachtjes fliep, belaeght van menigh dier;
Op dat de deuntjes der Tuskaenfche lier
Ons kortswijl ftrekten.

## WELLEKOMST VAN DEN HEERE

# HUIGH DE GROOT,

*t'Amfterdam, na zijne langduurige ballingfchap.*

Wat zaelge wint is 't, die van 't Leliftrant,
Den ftroom op, in 't ondankbre Vaderlant
Hervoert het Delffche wetorakel, dat
Gekoffert, als een kostelijken fchat
Weleer de bange Maes afdrijven quam,
Tot dat de Sein het in haer armen nam,
En zette dat geberghde Godtskleinoot
Met blijfchap op den Koningklijken fchoot
Des Allerkristelijkften Luidewijks,
Die 't herbergh fchonk tot glori zijnes Rijks;

Op dat het, na'et verſtuiven van die wolk
Des druks, verſcheen tot heil van 't vrije volk;
En 't misverſtant aenziende 's Helt gedult
Hem weder eerde, en riep: het is mijn ſchult.
De Vader der welſprekentheit herblonk
Zoo weêr te Roome, als d'ordeuloosheid ſtonk
Van Klodius, die ſchadelijke pest,
Voor 't lichaem van het algemeene best.
Het treurigh aenzicht van den Staet dat lacht,
De zwakke wetten voelen nieuwe kracht.
Zelf d'ontucht wort beſchaemt van 't eerlijk licht,
Rechtvaerdigheit hout vreê door evenwicht.
De Rede ſtemt niets troebel, maer gezont.
Nu ſpreken zoo veel ſteên uit eenen mont.
Men tast niet meer in blinde duisternis,
Der burgren oirbaer 't eenigh doelwit is;
En rept 'er ergens een van dwinglandij
Daer ooght men op als hiel hij Spanjes zij.
O groote ziel, o zon van mijn gezangk,
Die weêr verrijst, na uwen ondergank,
En ons verheught met dezen gouden dagh
Dien Hollant wel met eere vieren magh;
Wat woorden zal de dankbare gemeent
Best vlijen, als de goutſmit dier geſteent,
Om u t'onthalen op den hooghſten trap;
Na 's kerkers ramp, na zuure ballingſchap.
O ſtalen hart al gloeiend hart geſmeet!
O Groothart met wat hemelſche magneet
Beſtreek Stantvastigheit uw vast gemoedt,
Dat het zoo heel van liefde t'onswaert woedt,
En wraekt de weelde van een aerts paleis,
En kust het lant zijn ſtrenge ſtiefmoêr, peis.

*In 't einde van Wijnmaant* MDCXXXI.

# OLIJFTAK.

AEN

# GUSTAEF ADOLF,

*Om zijne* Majesteit *te bewegen datze* Keulen,
*mijn geboortestadt, verschoone.*

'T Wilt vogelkijn dat zingt, daer 't onbeknipt is:
Al d'ope lucht is mijn:
Noch steent het om te zijn
Bij 't lieve nestje, daer het uitgekipt is.

Ik meed; hoewel mijn blijde geest vaert speulen;
Daer draeiboom fluit noch hek;
Een heimelijke trek
Verleit het hart naer mijn geboortstadt Keulen.

Daer heb ik eerst om honingh uitgevlogen,
Ontrent den blonden Rijn,
Beplant met Rijnschen wijn;
En als een bie violendau gezogen.

Uit dit geboortzogh wort mijn zorgh gebooren,
Nu 't Zweedsche vaendel vlieght
Daer ik ben opgewieght;
Nu 't grof geschut vast dondert in mijn ooren.

Hoe wensch ik, als een Rijnzwaen, Mars t'ontmoeten,
En met de borst in stroom,
Aklus door zang zijn toom
Te temmen, langs het stof van paerdevoeten!

De zware smak van Tijrus trotse muuren
Deê zidderen in 't ront
Den Asiaenschen gront,
En schreeuwde, dat ter weerelt niets kan duren.

't Verflegen Sion laet zijn fchilden hangen,
Het heiligh Priefterdom
Zich ftatigh toereed om
Den dappren triomfeerder wel t'ontfangen.

Hij naekt in 't end: Iäddus treed hem tegen,
Met Godtgewijde pracht
Van 't Kerkelijk geflacht,
Om den gefteurden Veltheer te bewegen.

De jonge Krijgshelt blijft verwondert ftaren
Op 't priefterlijk gewaet;
En 't goddelijk çieraet
Zijn bittre wraek verweldight tot bedaren.

Hij leest Jehovaes dieren naem gefneden
In 't voorhooft op den hoet,
Hij fiet der fteenen gloet.
Den glans van goude en purpere offerkleeden.

Ootmoedigh ftijght hij van den hoogen paerde,
En eert Godts Priefters zelf,
En Salems kerkgewelf,
Met neigend hooft en afgeleiden zwaerde.

Jeruzalem, bekleet met groene meien,
Hem feeftelijk begroet;
Terwijl hij met zijn' ftoet
Op Davids burgh zich vreedzaem laet geleien.

Zoo vreedzaem wensch ik dat met fluit en cijter
Mijn Rijksftadt u onthael',
Met geeftelijke prael,
En Roomfchen Bisfchops ftaf, en witten mijter;

Dat zij niet zwijm voor uwen rooden ftander;
Maer hou haer verwe braef,
En groete u, ô Guftaef,
Als een van Godt gedreven Alexander.

Gij zult haer' grijzen ouderdom verſchoonen,
Wanneer ze heusch en milt
U toont den wapenſchilt,
Het bloedigh velt gewijt met goude Kroonen.

Dat's d'eeuwige eer der Perſiaenſche Wijzen,
Die met geſchenk en ſtem,
In 't nedrigh Betlehem,
Den grootſten Koning offren en prijzen.

Dat's 't jamerteeken, dat haer oude ſtraten
Gedoopt zijn zoo verwoet
In 't kuiſche Maeghdenbloet,
Vergooten van Barbariſche ſoldaten.

Gij zult, als eertijts Frankſche en Hunſche rotten
En woedende Attila,
Niet ſluiten uw gena;
Maer harten winnen door bedaerde Gotten.

Zoo wert aldus uw zege niet beſproken
Van 's dichters ſcharpen ſtijl.
Hier heeſt de Gotſche bijl
Den arbeit der Agrippen afgebroken.

Zoo zweefthe boven Alexanders vlerken,
Die Pinders wooning ſtut;
Daer mijn gezang beſchut
Een ſtadt vol volks, vol kloosters, en vol kerken.

# INWIJING
## VAN 'T GELAURIERDE
# PRINCEBEELT,
### OP DEN SCHOUWBURGH.

Tooneel, zoo wijt berucht
Door 't fcnatren der gemeente op boerterij en klucht;
Door 't huilend hartefcheuren
Om bloet en tranen, die befprengklen hooge deuren:
Met wat een' fieren moedt
Zult ghij voortaen getrapt zijn met gelaersden voet,
Van dees vermomde borsten,
Die fpelen in 't gezicht van 't licht der Kriste Vorsten!
Wat vlecht men hem om 't hooft
Den heiligen laurier, die toch zijn glans verdooft!
Zijn hair dat draegh' de transfen,
Den toren van Sint Jan, in fte van eike kransfen.
Bevlecht hem met den Bosch:
De lauwerhoeden zijn verwelkelijk en bros.
Dees hooge fpeelftellaedje
Zie 't Heldenhooft gehult met 's Hertogen Bosfchaedje.
Dat 's Frederiks cieraet,
't Welk aen de ftarren reikt, daer hij op 't aertrijk gaet.
Hij wandelt laugs den vijver,
En de Rodaen die rookt van zijn gerechtige yver.
Daer kneust hij, als een Godt,
't Weêrfpannigh bekkeneel van zijn doorluchtigh flot.
Heel Vrankrijk ijst van 't kraeken,
Zoo doet een arents bek den Valk zijn diefte flacken;
Jupijn, in 't heilighdom
Te Rome, zagh verbaest naer zijnen zetel om,

En kruifte met den vinger,
Om vrijen Avignon voor Henriks blixemflinger.
De Mijterdrager zeij:
Ten minfte neem mij niet dees Sleutels allebeij,
Den troost van mijn genooten;
Nu ghij de fleutels hebt van fteden en van floten,
Het weerlicht van die ftrael
Doorfne den jaspis van 't gewijde Eskuriael.
Toen wist men eerst in Spanje,
Dat Hollants Herkules was meefter van Oranje.
Leeflang op uwen troon,
En fteiger eeuwigh met uw Vorftelijke kroon.
In deze duisternisfe
Weest leidftar uwes volx, en fchermheer van 't gewisfe.

# KASPER VAN BAERLES
## AENSPRAEK AEN
# JAKOB BAEK,
## RECHTSGELEERDE,
### TOEN HIJ HEM RIET TE HERHUWEN.

O Baek, de Baek van eerbre zeden,
Die met een' fchrandren geest verçiert,
En veelerleij bevalligheden,
Uw heilge voefter Themis viert;
Wiens tong met honing is begoten,
En fap van duizent aerdigheên,
En in uw' boezem draeght befloten
De wetenfchappen, en al 't geen
De jongkheit leert van minnetreken;
Wat wiltge mij tot huwen raên?
Wat wiltge een wijzer hart ontfteeken,
En in Kupidoos boeien flaen?

De lieve Barber och! die bluschte
In haren arm mijn kuifche vlam;
Toen ik niet vruchteloos haer kuste,
En aen den naem van vader kwam;
Zoo wel gepaert als 't hart moght wensfchen,
'k Heb mij gekweten, als een helt,
'k Voel nu de bloem der jeught verflensfen,
En d'allereerfte hitte fmelt,
En leertme met der tiit bedaren,
Mij voeght geen Min, maer deftigheit,
Mijn waerde Baek, dit voeght uw jaren:
Dit is uw werk, en Venus vleit
En noodight u; de roode kaken
Der maeghden zijn met u gedient,
Uw jeught is rijp, uw bloet aen 't blaken,
Gij zijt der maeghden rechte vrient,
Ga toe, de vlugge minneftooker
Beftelt u wapens en geweer:
Trek pijlen uit een' volle koker,
En tref de vrijfter, u tot eer,
Het minnekoofen past u zinnen;
Mij wijze woorden, Uw gezicht
Ontfonkt de jeught: uw oogen minnen,
Nu hecht op mij geen wulpfche fchucht,
Uw Maij die bloeit noch ongefchonden:
Mijn bloet verkoelt, Gij in uw kracht,
Verbeit de vrolijke avontftonden,
En ik verflijt den naren nacht
In eenzaemheit; De Kraemgodesfe
Verheuge u met een jonge fpruit:
Ik heb vollcert mijn huwlix lesfe,
En munt door zeven kinders uit,
'k Wil u dat ampt dan overgeven,
Op, vrijer, naer de vrijfter toe;

En kus haer, dat de kuskens kleven,
  En ſtreel, en wort geen kusſen moe,
En ſpreek: mijn echt moet wel gedijen:
  Mijn liefſte eerlange zwanger gaen.
Ik onbekwaem tot dartel vrijen,
  En om mijn ega noch belaên,
Legh hier de wapens neêr met vreden:
  't Is voor dees tijt genoegh geſtreden.

*Uijt het Latijn vertaelt.*

# AEN DE BEEK,

## OP DE HOFSTEDE VAN

## LAURENS BAEK.

Doorluchte Beek, van bloeijend loof bedekt,
  Die menighmael verſtrekt
Een ſpiegel voor de fiere Katarijn,
  Daer zij den zonneſchijn
Ontſchuilt, en zingt op uwen waterval,
  Met liefelijk geſchal;
Wanneer 't bekoorde en vrolijk pluimgediert
  Daer onder tiereliert:
Doorluchte Beek, wel waerom ruischtge niet
  Haer voor met eenigh liedt,
Waer door zij wert gebetert en geſticht,
  Om langer niet zoo licht
De vierge beê der genen af te ſlaen,
  Die na haer hijlik ſtaen?
Wat draeghtze toch op jeugt en ſchoonheit roem?
  Wat ſtoftze van een bloem,
Die openluikt met 's levens dageraet,
  En 's middaghs weêr vergaet?

De tijt is ſnel, 't onzeker leven kort,
  De roozekrans verdort.
Vergangkelijk is Venus en haer vrucht:
  Men grijptze maer ter vlucht,
En d'ouderdom met naberouw verrascht
  Al wie niet toe en tast.
d'Oogappel ſtraelt niet eeuwigh klaer en hel,
  De rimpel kreukt het vel,
Dat voor een wijl geſpannen ſtont en glat,
  Het blanke vel, beklat
Met vlekken, en de pruik met ſneeuw beläen
  Geen vrijers lokken aen.
Wat vrolijkheit men dan aen andren ziet,
  Dat ſtrekt tot meer verdriet;
Vermits men zich zoo reukeloos en zot
  Verſtak van 't zoet genot
Der jongkheit, die bepaelt, als in een punt,
  Natuur ons had gegunt.
Wel is zij wijs die haren tijt gebruikt,
  En voor den hagel duikt.

AEN DE HOFSTEE VAN

# LAURENS BAEK,

*Toen* BAERLE *haer met zijn vaerzen eerde.*

O Hofſteê, lustprieel der wijzen,
  Hoe heerlijk zien we nu alreê
Uw hoogh geboomt ten hemel rijzen,
  En kijken over duin in zee,
Veel veerder als de Griekſche Tempen!
  Nu kan de tijt uw' grooten naem
In geen vergetelpoelen dempen:
  Maer eeuwigh zal uw ſchelle Faam

Zich laten hooren in de wolken,
Zoo lang als Baerles maetgezang
In waerde blijft bij alle volken,
Van 't oosten tot den ondergang.
Men zal zich met uw loof vercieren
Om dat het onvergangklijk leeft,
Gelijk des dichters lauwerieren,
Daer bitse nijt geen maght aen heeft,
De klare Beek, uit schorre duinen
Gesproten, om uw akkerlant
Uw vijvers bosch en groene tuinen,
Langs oevers, dicht met ooft beplant,
Te laven met een lieflijk morren,
Tot datze valle in 't Wijker meer,
Die magh verdrongen en verdorren,
Door ongelegenheit van weêr;
Maer t'elkens zal haer bron ontspringen,
Doorluchtiger als Peneus bron,
En ruischen op dit deftigh zingen,
Daer Baek zich bakert in de zon,
Al komt die grijze man te sterven,
Zijn naem zal roem noch leven derven.

### GELUK AEN DEN HEER

## GEERRAERT SCHAEP,

*Met zijn* BURGEMEESTERSCHAP.

Een heerlijker glans bekwam
De Wapenkroon van Amsterdam;
Toen ghij beklomt den hoogen trap
Van 't eerlijk Burgemeesterschap:
Wat gaf de zon een' blijden schijn,
Toen Schapen Herders zouden zijn

Van menfchen, en de kudden voên
Met bloemen, kruit en klavergroen,
En drenkenze aen den Aemftelvliet;
Daer die in 't Y vol fchepen fchiet,
Regeeren voeght niet alle man,
Maer een' die tegens moeite kan,
En tegens last en arbeit trots
Is opgewasfen, als een rots;
Die met een onbeteutert hart
't Gewelt van 's weerelts baren tart,
Dees hout zijn zinnen in den dwangk,
En gaat recht door den rechten gangk,
En maekt (wie geemlijk mort of knort)
Dat elk bij 't Recht gehanthaeft wort.
De grijze Romers haelden vroegh
Zoo dappre Helden van den ploegh,
En hebben zoo hun' naem verbreit,
En d'oude vesten uitgeleit.
De deught, na't mikken, treft haer wit,
Als zulk een op drie kruisfen zit,
Die d'eerfte oprechtigheit gelijkt,
En geen' Sabijnfchen tabbert wijkt.
Dees ftadt, aen zulk een bloet betrouwt,
Heeft zoo te water uitgebouwt
(Dat eerst flechts netten droegh en torf)
Haer Beurs, die, als een bijenkorf
Vol bijen, nu van Koopmans krielt,
Hoe vele vloten zijn vernielt
Door vloten op Heer Gijsbreghts erf,
En arrebeitzaem timmerwerf
Getimmert: Hoe getrouw en milt
Heeft zijten oorelogh gefpilt
Haer fchatten, om haer vrijdoms wijk
Om hoogh te heffen uit het flijk;

Dies dankt haer noch de heele Staet,
Indienze flechts geen' zijgang gaet,
Noch afwijkt van der oudren baen;
Zij zal den ganfchen Oceaen
Doen luifteren naer heure wet;
Van daer de daghtorts uit haer bedt
Des morgens rijst, tot daerze daelt,
En 't hooft bij Thetis onderhaelt.
De krijgh, na eenen fellen eisch,
Zal baren liefelijken peis.
Dan worden wreede wolven tam,
Dan zult gij vrolijk, op den Dam,
Den Veltheer, in 't geweer verwacht,
Verwellekomen uit zijn jaght.
Terwijl de tijt die feest vertrekt,
En u de zorgh in 't bedde wekt;
Daer uw Marie, vrij en ftout,
Het woort der burgerije hout,
En ftrekt, als zij haer vaerzen leest,
't Afzetfel van Oom Spiegels geest;
Terwijl gij elk en haer befchut;
Wort u gewenscht al 't geen het nut
Van 't algemeen vereischt, en dat
Gij leeft in 't leven van uw Stadt.

# DE RIJNSTROOM AEN JOHAN WOLFARD,

HEER te BREDERODE, *Vrijheer te Vianen.*

Doorluchte Rijn, mijn zoete droom,
Van waer zal ik u lof toezingen?
Mijn trekkende geboorteftroom,
Gij komt uit Zwitferfche Alpes fpringen;

Als hoofstaêr der begaefde Euroop,
De Donau, uw afkeerigh broeder,
Nam oostwaert op zijn' snellen loop,
Gij noortwaert; toen een zelve moeder,
Begort van regen ijs en sneeuw,
U baerde voor zoo menige eeuw.

Germanje lagh noch wilt begroeit
Van zijn Hijrcijnsche wilde wouden,
Tot dat het namaels wiert besnoeit,
En door de tucht in toom gehouden,
Ten leste dorst gij, strijtbre Rijn,
Den Tiber op zijn feest bestoken;
Die voor u neegh, toen Konstantijn,
Van uwen oever opgebroken,
Ging strijken met den ouden roof
Van Rome en 't Heidensch bijgeloof.

Gij naemt het juk van Kristus aen,
Men hoorde uw vrolijke oevers schateren;
En scheent de heilige Jordaen
Te tarten met gedoopte wateren.
Het Kristensch Kruis viel uwen rugh
Zoo zwaer niet, als wel eer te dragen
Den last van Cezars legerbrugh,
En Drusus, die u dede klagen
Om vijftigh sloten, zwaer van steen,
Gebouwt langs uwe kanten heen.

Maer uw geloovigh Kristendom
Beproeft wert, als het gout in d'oven,
Toen Attilaes verwoede trom
't Geruisch uws waters kwam verdooven,

En verfde met onnozel bloet
En damde uw kil met kuifche dooden,
En trapte met een' dronken voet
Op woeste fteden, leegh gevloden;
Of brande uw hair af met zijn toorts,
Beklat en druipend van veel moorts.

Gij fchreide met een heefche keel
Den hemel aen, om troost verlegen,
Die zond u Karel, 't Rijksjuweel:
Dees kon d'onveilige oevers veegen
Van onduitsch en baldadigh fchuim,
Gelijk uw Konftantijn voorheenen,
Toen kreeght gij uwe randen ruim,
En zamelde uw verftroide fteenen,
En zaeght dien helt vol godesvrucht
Zijn' lusthof planten in uw lucht.

O onvermoeide molenaer,
O ftedebouwer, fchepedrager,
O rijksgrens, fchermheer in gevaer,
Wijnfchenker, veerman, oeverknager,
Pappieremaker, fchaf pappier,
Daer ik uw glori op magh fchrijven:
Uw water dat ontvonkt mijn vier,
Mijn zinnen in uw wedde drijven,
En fpelen als een dartle zwaen,
Verlekkert op uw wijngertblaên.

Gij fchijnt een aerdfche regenboogh,
Gekleet met levendige kleuren,
En tart den hemelfchen om hoogh,
Die hierom nijdigh fchijnt te treuren,

De blaeuwe en purpre en witte duif
Verciert uw ſtedekroon en lokken,
En muskadelle wijngertkuif;
De vlieten ſtaen met wijngertſtokken
Rontom u, druipende van 't nat,
En offren elk hun watervat.

Daer is de Main, een pijnberghs zoon,
De Moezel met haer appelvlechte,
De Maes, die met een mijterkroon
Om d'eer met onzen Rijn wil vechten,
De Roer, die t'hair met riet vertuit,
De Nekker, met een' riem van trosſen,
De Lip, gedost met mosch en kruit
Van overhangende eike bosſchen,
En duizent andren min van roem,
Bekranst met loof en korenbloem.

Gij ſtrekt de voeten aan 't geberght,
Daer zich de Zwitſers in beſcharmen,
Wanneer men hen om oorlogh vergt:
Gij grijpt de Noortzee met uw armen,
Waerin het heldeneilant leit,
Daer Bato zich ter nederzette,
En dat zoo ſchuw van dienstbaerheit
Uitheemſche bekkeneelen plette,
En dee gevoelen, dat de Rijn
Geſchapen was om vrij te zijn.

Gij ſlingert, als de Griekſche ſlang,
Uw blaeuwe krullen om de ſtruiken,
En groene bergen, breet en lang,
En zwelleght in zoo veele kruiken

Van ſtroomen, dat uw lichaem zwelt
Van waterzucht, en parst de planten,
En ſchuurt zoo menig vruchtbaer velt,
En knabbelt aen de ruige kanten,
Nu tusſchen bergh en krommen bult,
Nu door een dal, met wijn gevult.

Al is u eene keel verzant,
Die t'huis te Britten plagh te ſchaven,
Dat nu verdronken leit op ſtrant;
De Lek en Ysſel doorgegraven
Vergelden dubbel deze ſchaê,
En leiden u met hooge dijken
In zee; op dat uw ongenaê
De vlakke beemden niet koom' ſtrijken
Met macht van regen, en gewelt
Van ſneeuw, dat in de zonne ſmelt.

De heldre en ſtarrelichte vliet,
Die door den hemel vloeit bij duister,
Is d'Italjaenſche Padus niet,
Noch ook de Nijl, Egijptens luister;
Neen zeker, 't is de rijke Rijn,
Wiens visſchen, met een wuft gewemel,
In 't onbevlekte kristalijn
Van eenen onbetrokken hemel,
Met zilvre ſchubben zilverklaer
Als ſtarren dolen, hier en daer.

O zuivre en blanke Rijnmeermin,
Die mij tot ſtervens toe kunt kittelen,
Gij helpt veel zielen aen gewin,
En menigh Graef aen eeretittelen,

En landen aen een' hoogen naem,
Hoe menigh heeft u overtogen,
En met uw' rant bepaelt zijn faem?
Hoe dikwils zaeght gij met uw oogen
Het hooghgeboren Hollantsch bloet,
En voelde in 't water zijnen gloet?

Het zij ik dan mijn oogen ſla
Op uw bisſchoppelijke torens;
Of met een lent van vaerzen ga
Bevlechten uwe zilvre horens;
Of volge uw' wuſten ommezwaeij;
Of zinge op 't ruisſchen van uw baren;
Of huppele op mijn Keulſche kaeij;
Of koom door Bazel afgevaren,
Daer gij Erasmus grafſteê kust,
En wenscht het wijs gebeente rust;

Het zij gij 's Keizers vierſchaer ſchaeft
Te Spier, dat zwart van pleiters grimmelt,
Daer Themis grijs en afgeſlaeft
Bekommert zit, en 't pleit beſchimmelt;
Het zij gij brult in 't Binger loch;
Of Neêrlant drenkt met volle vaten,
En groeien doet van wijngertzogh,
En ijdle en zotte zorgen haten;
Uw vocht beſtelt mijn veder inkt,
Tot datze in zee met u verdrinkt.

Maer, och! ik ſchreij mijn oogen uit,
En zal noch in een' vliet verkeeren,
Om dat 'er zulk een Hijdra ſpruit
Uit kerkgeſchil en haet van Heeren;

Een helſche Hijdra, vol vergift,
Die 's Rijns gezonde en zoete boorden
Vergiftight, en gansch Duitschlant ſchift,
En groeit in onverzoenbre moorden.
Een lang gewenscht Verlosſer vaegh'
Het Rijk van 's Rijks vervloekte plaegh.

Hoe moedigh zal de Rijnſche Lek !
Al ſchuimend bruizen langs Vianen,
Wen Wolfard, wachter van ons hek,
En d'eere der Nasſauſche vanen,
Een jonge zoon geboren wort,
In wiens gemoed de goude zeden
Der overouderen zijn geſtort,
En 's Vaders ſtrenge dapperheden;
Een telgh die weder bloeien doe
Den grijzen ſtam van Brederoê.

De Rijnſche Lek die teere rank
Daer na met zachter tong zal lekken,
En vrolijk wiegen zonder dwangk;
Om met haer ſchaduw te bedekken
De Moeder, die nu met een ſchaer
Van ſchoone dochtren dezen zegen
Verbeit, en wenscht om 't blijde jaer,
Gelijk een roozengaert om regen.
De hemel bouw dien vruchtbren hof,
En hellep mij aen Wiegeſtof.

SPIEGEL VAN

# MARIE SPIEGELS,

GEMAELIN VAN BURGEMEESTER

# GEERAERT SCHAEP.

O Spiegels kint, terwijl uw ſchoone ſchijn
Recht voor u leeft in zuiver kriſtalijn,
En gij u toit, van vlek en misſtal ſchuw,
Zoo ſpiegelt zich de Minnegodt in u.
Hij ziet zijn torts, zijn' koker zijnen boogh
Zijn lodderlijk in uw bekoorlik oogh;
Waermede gij doorſtraelde 't jeughdigh hart
Uws bruidegoms, toen hij uw vrijert wert.
Als gij daerna gebruikt, tot 's levens toom,
Het zedeboek van Henrik, uwen oom.
En voor uw ziel den Harteſpiegel hangt,
Waer van uw hart verlicht zijn wet ontfangt;
Dan leert gij hoe de zedigheit en deught
Bij vrouwlijk beelt en lichaems ſchoonheit veught;
Hoe ware deught, in welgedaen geſtalt,
Als ſteen in gout, het ooge meer gevalt.
Gij overleght wat wel, wat niet betaemt,
En verft de wang met eerbaerheit en ſchaemt,
In dat çieraet verlustight zich uw geest,
Die Poëzij als bloemen t'zamenleest;
En t'eelſte puik tot eenen ruiker ſchikt,
Waer mede gij uw' waerden Schaep verkwikt,
Als die vermoeit van lantzaek of geſchil
Zijn lief ontmoet, daer 't hart bij rusten wil.
Dan heldert hij zijn voorhooft van de kreuk,
En wort vermaekt met aerdigheên of ſpreuk,

En hoort hoe wel 't een hooft der Rechtren ſtaet,
Dat het niet paſſe op 's volleks gunst of haet,
Dan ſtapt gij, als vrouw Porcia, hem voor,
En wijst uw' man uw eigen grootvaêrs ſpoor,
Dien Amſtels Raet verkoos tot Vrijheits mont,
Toen zij zich wees en zonder vader vont:
Toen hij verſtrekte een Kato van zijn tijdt,
Waer van ik roem dat gij de dochter zijt,
Niet ſlechtelijk geſproten uit dat bloet,
Maer uit zijn' aert en eerelijk gemoedt.
'k Zie Pallas, gaet gij zonder zusters treên:
Verzelt gij haer, 'k zie drie Bevallijkheên,
Of zulke drie, als Paris voor zich hadt,
Toen hij beducht in zijne vierſchaer zat.

# VREDEWENSCH

## AEN

# KONSTANTYN HUIGENS,

### RIDDER, HEER VAN ZUILICHEM.

O Ridder, die den noit verwonnen helt
Geſtadigh volght, in 't bloedigh oorloghsvelt
En zaeght hem korts, in 't oude worſtelperk,
Beſchieten mijn' geboortſtroom voor Rijnberk;
Wat portghe mij dat ik den Leeuw ophits,
Die al te heet, op 't zorgelijke ſpits,
Zich zelven waeght, in veltſlagh, en voor vest,
En ſleept den roof in zijn doorluchtigh nest?
Hij ſpiegle zich veel eer aen Kazimir,
Die onlangs wiert getroffen van dit vier,
Hij ſpiegle zich aen d'eer van Zwedenrijk
Wiens weduw treurt op dat gebalsſemt lijk.

Het oorlogslot verschoont nu den soldaet,
En lacht, wanneer het opperhoofden slaet,
De koegel snort d'onedelsten voorbij,
En blindling treft de Grooten, op een rij
'tIs veiligh st dat gij den Nassauwer stuit,
Op zijnen toght: dies stel uw gulde luit,
En streel den Vorst, dat zijn gemoedt bedaer',
En vrede kies' voor oorlogh, en gevaer.
De vrede, een schat bij velen onbekent,
Die overtreft triomfen zonder endt.
d'Olijf behaeght mij boven den laurier,
Wat is de krijgh een woest verslindend dier!
Dat weet het volk, 't welk op de grenzen zucht,
En eeuwigh kermt, in een benaeuwde lucht.
Wat heeft het schier een eeuwe niet bezuurt?
Elk vecht om peis, maer Neêrlants oorlogh duurt.
Het uitheemsch schuim d'inlantsche vruchten maeit,
De zee en 't velt met lijken zijn bezaeit,
De nagebuur die schent ons jaerlijx aen,
Uit eigebaet, en lacht zoo wij vergaen.
Vervloekte krijgh, is 't nootlot, dat dit lant
Tot anders rust heel Spanje houde aen bant;
Zoo moeten wij het dragen met gedult,
En achten ons rampzaligh buiten schult.

# GEDACHTENIS
## VAN
## GEURT DIEDRIKS VAN BEUNINGEN,

*Raet en Burgemeester van* AMSTERDAM.

GESTELT TEN DIENSTE VAN ZIJNEN NEVE,

## DANIEL MOSTERT,

SEKRETARIS DER ZELVE STEDE.

Toen Beuningen het ziekbedt hiel,
En d'oude en afgeflaefde ziel,
Het zwakke lichaem wou begeven,
En zuchte naer het eeuwigh leven;
Verfcheen voor hem, en wel te tij,
De droeve Maeght van 't zeilrijk Y,
Haer pruik, vermast van gout en fteenen,
Die blonk door 't zwarte lamper heenen,
Zij fteende en fprak voor 't fteenend bedt:
O Diedriks zoon, zoo gij me redt,
Zoo is 'er hoop. Mijn Staet wort kranker
De burgertwist vreet in, als kanker.
Mijn goude vrijheit in de klem,
Die hangt aen 't ftijven van een ftem,
Ik heb veel Raden, luttel vaders.
Toen floegh zijn hart, en al zijn aders
Van fchrik, en vaderlijke vrees;
En hij verpijnde zich, en rees
Al hijgende op, en liet den wagen:
De kranke leên op 't Raethuis dragen;
Zoo uitgemergelt en gemat:
Niet eens beducht of fchokkend radt
Of winterlucht zijn tijt moght korten,
En op een nieuw hem in doen ftorten.

De wederſpannigheit vernam
Den geest, die uit den grave kwam;
Een voorſpook, dat haer' afgang ſpelde,
Men denk hoe 't bitter hart ontſtelde.
De flaeuwe Vroetſchap ſcheen verlicht,
Alleen door Beuningens gezicht,
En ſtemde 't eerlijkst met malkandren,
Zoo kon een ſtem de kans verandren:
Zoo leeſt een grijs en rijp verſtant
Een' oogenblik voor 't vaderlant,
Na lange moeite, en veele jaren.
Godt wil zijn bloet en Mostert ſparen.

AEN

# APOLLONIA VAN VEEN,

*Geeſtige Tekenſter, en Zanggodin.*

Apollo, die op aerde ziet
Uit zijnen hemelhoogen troon,
En belght zich 't allerminſte niet
Dat gij, ô geeſtige Apolloon,
De Zanggodinnen toegewijt,
Naer zijnen naem geheeten zijt:
Want zittende, in 't gewijde koor,
Gelijkt gij in den blijden reij
Met zang en ſpel een Terpſichoor;
Die, afgerecht op allebeij,
Zoo zoet van keel als vingerſnel,
Het zingen huwt aen ſnareſpel.

De milde Apollo zaeide noit
Zoo schoone bloemen in de lent,
En hagelwitte bladen stroit,
Als gij op zuiver perkement
Al watge trekt, 't zij mensch of dier,
Dat heeft een' goddelikken zwier,
Indien het u eens beuren kon
Te schildren uwe speelgenoot;
Zoo zet den blixem en de zon
In 't midpunt van den hemelkloot
Van haer gezicht, dat nu verschrikt,
En dan den jongeling verkwikt:
Zoo dat hij luistert naer heur luim,
En vliênde 't grimmigh aengezicht,
Te paerde volght d'Oranje pluim,
Of voor Rijnberck, of voor Maestricht;
En keert wanneerze hem vermagh,
En begenadight met een' lach.

# BEHOUDE REIS

AEN

# WILLEM PIZO

GRAEF MAURITS VAN NASSAUS DOKTOR.

*Staende op zijn vertrek naer Brezijl.*

O Piso die tot 's Graven heil
Naer 't suikerlant, Brezijl, gaet varen,
Gewenschte wint die vaere in 't zeil,
En voere u veiligh door de baren,
En zette u vrolijk op het strant,
Daer Nassau nu zijn vaendel plant.

Geen menscheneeter knaege uw been:
Geen koegel kwets' gezonde leden,
Daer 't rookt en hagelt om u heen:
En is 'er kracht in mijn gebeden,
Zoo smette u geen vergifte lucht:
Zoo volge uw ampt een goet getucht.
Godts zegen vloeije in d'artzenij,
Die gij tot 's meesters kwael zult bruiken:
En wat gij voorneemt, dat gedij
Zoo wel, dat wij in Hollant ruiken
Hoe Maurits Graafelijke gunst
Beschenkt uw kostelijke kunst.
De zege, die de Vorst behaelt,
Wort dan u zorge toegeschreven;
Uw eer met zijn triomf bepaelt,
Door zoo veel Indiaensche steden,
En overal den Oceaen,
Van schat en schepen overlaên;
Uw pilen wijken dan in faem
Geen Roomse Pisoos noch hun zoonen,
Wier oude en lang bekende raem
Noit hun ter ooren kwam, die woonen
In d'andre weerelt wijt en zijt,
Ontdekt bij onzer oudren tijt,
Dat wenscht u mijne poëzij,
Waer na u drooge lippen dorsten,
Dat wenschen hartelijk met mij
Zoo veel geleerde en brave borsten,
Die deerlijk op den oever staen,
En sterven, nu gij t'zeil moet gaen.

# AEN DE
# BEURS,
# VAN AMSTERDAM.

Doorluchtigh koopslot, meesterstuk ;
Van Keizer, die ons Koopgeluk
Aen uw gerief zoo dier verplichte,
Wat geest heeft uwen naem bedocht?
Spruit die van 't velt, dat Dido kocht,
Toen sij haer hof en koopstat stichte?
  Of heeft de Beurs dien naem gebaert,
De Beurs, die 't gelt met zorgh bewaert?
Zoo blijft de zedigheid bevolen:
Want schepen, brieven, gelt en goet,
En Beursgeloof is eb en vloet.
De Beurs wort om haer gelt bestolen.
  En wat 's een geldelooze Beurs?
Een koopmans gasthuis vol getreurs
De Beurs heeft ook haer martelaren
De winst verandert met den wint,
d'Een mist het geen een ander vint.
't Is kunst te winnen en bewaren.
  Uw wissel draeft vast op en neêr,
Dat postpaert maeckt wel knecht van heer,
En Reinout kan het schaers berijden,
Het slaet dan voor dan achter uit,
En van ter zijde, en wort gestuit
Met smert; dies pas zijn' hoef te mijden.
  Verzekert gij het zeegevaer;
Wat borgh zal uw' verzekeraer
Verzekren van uw scha te boeten;
Daer 't grimmelt van onzekerheên?
De teerling geef u zes of een:
Wie weet wat kans u zal gemoeten?

Daer nu de zuil 't gewelffel ftut,
Dook eertijts in zijn rieten hut
De visfcher, die met list van fuiken
Den gaeuften Aemftelvisch bedroogh,
Daer Kooplièn onder uwen boogh
Nu zon, nu regenbuij ontduiken.
 Mistrouw dan vrij uw Koopfortuin,
Karthago leit beftulpt met puin,
En waer is Tirus? waer de muren
Van Sidon, en zijn Koopmansftraet?
Het Beursgeluk dat komt, en gaet.
Geluk kan zelden fteen verduren.

AEN DE

# BEURS

# VAN AMSTERDAM.

O vruchtbare akker, gront van fteen,
Die zich, ten oorbaer van 't gemeen,
Laet alle middagen bezaeien
Met koopzaet, eêl en milt van aert,
Dat goude en zilvere oesten baert,
Daer duizenden genot van maeien;
 Het gansche jaer is uw faizoen:
En of geen licht verwelkend groen
Uw heiningen en pijlers kleede,
Noch teelen die in d'Aemftellucht
Een overkostelijker vrucht
Dan Atlas boomgaert eertijts deede:
 Want gij hebt weêr en wint te vrient
En zon en dauw, en wat u dient,

Jupijn daelt met een' gulden regen
In uwen schoot van boven neêr,
En ieder zegen smaekt na meer.
Wat gij omhelst gedijt tot zegen.
De schellen van uw appels zijn
Van gout, de korlen klaer robijn,
Het loof safier en esmerouden,
Hier riekt men wat het hart verfraeit,
En van vier winden overwaeit
Door 't water, dat uw stuurmans bouwden.
Der Mooren opperste gezagh
Strijkt voor uw vloten en uw vlagh.
De watergoden duiken onder,
Als gij, van d'een aen d'andre reê,
Het oorloghsonweêr voert op zee,
En volght den blixem, en den donder.
Uw veder, op 't pappier gewent,
Vlieght van het een aen 't ander endt
Dès aertsboôms, en beschaduwt d'assen
Des hemelkloots van wederzij.
Zij vlieght de weerelt zelf voorbij,
En ziet den dagh vergaen, en wassen.
O achtste weerelts wonderstuk!
Kan slechts uw voet zijn aertsgeluk
En weelde gelijkmoedigh dragen,
Zulk een onwankelbaer gemoedt
Gaet boven al het weereltsch goet:
Want deught kan steên en muren schragen.

# WAERSCHUWING

## AEN

## WYBRANT DE GEEST,

## SCHILDER.

O Geest, die in het Vriefche hof,
Het leven geeft aen asch, en ftof,
En zweeft met geeftige penfeelen
En verf op doeken en paneelen;
'k Geloof gij terreght vrouw Natuur,
En durft de zon haer heiligh vuur
Ontftelen, en de vingers zengen,
Om leven in uw beelt te brengen.
Zie toe, Prometheus, wien gij raekt,
Als gij den mensch onfterflijk maekt,
En, om op 't aerdrijk 't licht te malen,
Den hemel plondert van zijn ftralen.
Men ketende certijts zulk een' gast
In 't Noorden aen een fteenrots vast,
En korte hem die ftoute vlogels,
Daer hij verftrekte een aes des vogels.
't Zijn geesten die de wolken treên,
't Is waer doch zonder vleesch en been.
Een yeder ken' zijn' ftaet, en waerde,
De zichtbre geesten gaen op d'aerde.
Dus blijf ons hier beneden bij,
Daer Noien, zittende aen uw zij,
U weet aen zijne tong te lijmen,
Met puik van heerelijke rijmen,
Hij is gewoon zijn Poëzij
Te huwen aen uw fchilderij.

Gij zuight zijn dichten met uw ooren,
Zijn oogen kusſen uw pandoren.
Zoo groeit gij in malkanders gunst,
En wisſelt t'elkens kunst om kunst.
In Vrieslant zijn geen twee gewasſen
Die beter op malkander pasſen.

# DANKDICHT,
# AEN BOREAS.
## DIE ZIJN EXELLENTIE
## HUIGH DE GROOT,
## T'AMSTERDAM EEN POOS OPHIELT.

Noorden wint, die langs ons ſtroomen
Knaegt den bloesſem op de boomen;
d'Opgeloke bloemen ſchent;
Wiltzangk ſteurt, en lieve Lent,
En den Maij, die met zijn zonnen
Quam aenminnigh aengeronnen;
Wintervogel, guur en ſchrael,
Steur den zoeten nachtegael:
Schen de bloemen in de hoven,
Met een lucht van geur beſtoven:
Knaegh, en eet vrij ongetoomt
Zoo veel bloesſems op 't geboomt,
Dat vast jammert om genade:
't Is geen noot; want al die ſchade
Moet nu uit voor d'overbaet,
Die de wijze Magiſtraet
Rekent bij uw ſchorre buien,
Die den adem van het zuien,

En den blaesbalgh van het west
Stuiten, keeren al hun best:
Zonder dat, gewis wij zouden
Grooten Huighen hier niet houden,
Noch feesteeren in ons stadt,
Nu verrijkt door zulk een' schat,
Dien de verreziensten Heeren
En Gekroonden recht waerderen.
Och, hij had zijn reis gerekt,
Derwaert hem zijn Noortstar trekt,
Vrou Kristine, wiens betrouwen
Uitziet, om dit licht t'aenschouwen,
Dat, al festigh jaer geleên,
't Hart van Hollant eerst bescheen,
En nu hijght om winterklippen
Te bestralen met zijn lippen,
Met zijn oogen, met zijn' mont,
Die de ruwe tigers wont,
Woeste bosschen leert bedaren,
En betoomt de wilde baren,
Dat de zee heur' aert vergeet,
Zweden, oorelogs magneet,
Die, te bloedigh in het wrokken,
Zoo veel ijzers hebt getrokken
In uw' boezem; gunt dat wij
Zommige uren aen het Y
Ons verkwikken met de gaven
Van den Helt, die aen uw staven
Hangt verbonden, hoogh en dier:
Laet dien trousten Batavier
Hier zijn ongemak verzoeten,
Eer hij neêrvall' voor de voeten
Van de trots gekroonde Min,
Uw gehelmde Koningin,

Die, gelukt mijn wensch en bede,
Ons den langewenschten Vrede
Voort zal breugen uit haer' ſchoot,
Op dien zegen moet de Groot.
Haer bejegenen, en vinden,
Hemel, ſpan gewenschte winden.
Voor zijn jaght, en vlugge kiel,
Als de ſtat die groote ziel,
Met Guſtavus lievereien,
Ziet van Aemſtels oever ſcheien,
En te water onder gaen,
Om in 't Noorden op te ſtaen.

OP HET VERTREK

ZIJNER EXCELLENTIE.

'*s* Avonts daelt het hemelsch Wonder,
Met zijn' ſtralende aengezicht:
Maer de Groot, ons Hollantsch licht,
Gaet helaes! hier 's morgens onder.
Hoe gelukkigh is de nacht
Die den dagh uit hem verwacht!

# ZEGEZANG,

TER EERE VAN

GILLIS VAN VINKENROY.

Burgemeester, Twaelfman, en Keizer van den edelen *Kruisboge.*

*Zangk.*

Nu giet de molenrijke Demer
Meer waters uit zijn' glazen eemer,
En ruischt en bruischt, gelijk een zee,
Door Hasſelt, zijn verheughde ſteê,

En langs de vruchtbare oevers neder,
Hij drijft en dobbert op de veder.
Der Burgemeesterlijke faem;
En Vinkenrois doorluchte naem
Laet achter zich zijn eike bouten;
Braveerende al die zich verſtouten
Te ſchieten, Ridderlijk en fraeij,
Naer d'eere van den Papegaeij,
Braveerende de ſtrengſte handen,
Die oit den eedlen Kruisboogh ſpanden,
Den Kruisboogh, die den vogel trefte,
En dezen ſchutter vijfmael heft
Op 's Konings troon, in drie paer ſchoten,
Tot blijſchap van zijn giltgenooten.
Drie goude vogels, op de borst
Van onzen ſchutterlijken Vorst,
Getuigen, hoe hij, boven andren
Bedreven, driewerf na malkandren,
Den prijs, ja Cezars lauwer ſtreek.

*Tegenzangk.*

De wapenhazelaer wort bleek
Van groote vreught, en kan niet zwelgen
Dien roem, geſchonken aen zijn telgen,
Terſtont noch groen en blij van loof,
Hoe menigh vlamde op zulk een' roof
Vergeefs! hoe heet, hoe vierigh blaeken
De broeders om het hart te raeken,
En een alleen gewint den prijs!
Wat jaer ontfing, op zulk een wijs,
Oit Burgemeester, op 't gedommel
Van trommelſlagh en holle trommel,
En 't zwenken der ontvouwe vaen;
Daer reê de majeboomen ſtaen

Voor t huis geplant, en heldre kransſen
De ſtraet verçieren, met hun glansſen
Van flikrend gout en lachend groen?
Nu rieckt hier juist in haer ſaizoen
Des Keizers ſchiltroos, wit ontloken.
Zijn kamer, noit van vlek beſproken,
En vreedzaem, noodight d'andre drij,
En al den Raet, en burgerij,
Om haren Twaleſman te groeten:
Stadthuis en huizen krijgen voeten,

*Toezangk.*

Om ongelijk en overlast
En woest gewelt, dat langkzaem past
Op recht en reden, af te keeren,
Vergaert d'ontzaghelijke Tucht
Verſtroiden onder een gehucht,
En buurt, en dorp, die haest vermeeren,
En groeien entlijk tot een' borgh,
En heele ſtadt, door 's wijzen zorgh
Voorzien van wetten, Overheden,
En burgerloon, en ſcherpe ſtraf:
Maer godtvergeeten moetwil gaf
Om overheit, noch wet, noch zeden.
Noch ſtraf, en randde ook ſteden aen,
Dies kwam de nootweer op de baen,
En wapenhandeling der vromen,
Om lantgedrochten te betoomen,
Met knods, en zwaert, en ſpiets, en boogh:
Toen droop het kwaet den ſchelm in 't oogh.

*Zangk.*

Men zocht den wapenſchool te ſtijven
t' Olijmpia met groene olijven,

Ter eere van Alkmenes zoon:
Gelijk de Zwaen (*) haer' heldentoon
Verheft op 't worstelen, en rennen,
En vuistkamp; daer zich Vorsten wennen
Ten oorloge in een wolk van stof,
En damp van zweet, onthaelt met lof,
En loof van Elis, versch gevlochten,
Voor hen die andren overmoghten,
Met arm of, vuist, of voet, of hoef,
Zoo dik de deught kwam op de proef.
Ook vierde Eneas 't jaergetijde,
En oefende, getroost en blijde,
De Troische helden op het strant,
Eurytion, vol ijvers, spant.
Zijn' taeien boogh, en schiet den vogel,
Die in de wolken op zijn' vlogel
Vast zweeft en drijft van boven neêr,
Hij huppelt nu hij 't hantgeweer
Van Godt Apollo magh hanteeren,
De Goden zelfs hun schutters eeren;
De hemel draeght zijn schutterij.

*Tegenzangk.*

Dit gingk van outs in zwangk: en wij
Braveeren noch op zulke braven,
En zagen dikwils Vlaemsche Graven
Den Kruisboogh handelen om strijt.
De vijfde Karel, zoo benijt
Om zijn geluk, zagh Brussel springen,
En hoorde 't volk triomfe zingen,
Rontom zijn' fieren boogh: gelijk
Zijn zoon, de zon van Oostenrijk,

(*) *Pindarus.*

Die, in den zeeſtrijt van Lepante,
Zich tegens Selims mane kante,
De pen van Loven loven liet,
Hoe net de zoon en vader ſchiet.
d'Infante volght hun ſpoor van achter,
En mikt, en klinkt, en velt, niet zachter
Dan haren grootvaêr, 't groene hout,
Gelijk een Amazoon, en bouwt
Haer eer op 't Keizerlijke voorbeelt:
Hoe averechts de manſchap oordeelt
Van vrouwen, zonder hart, en moedt,
Heldin, gij eerde uw ſtrijtbaer bloet
Door uwe booghpees, meer door d'Orden
En koorde, die uw lenden gordden.

*Toezangk.*

Quintijn, die, trouwer dan een ſchilt,
De ſtadt beſchut, en 't Kruisbooghs Gilt,
Daer Engelen voor menſchen waeken;
Beſchut hem, die, op 't eerlijk ſpoor
Der Keizeren en Vorſten, voor
Zijn burgers treet: beſchut de daeken
Der ſtadt, voor 's oorloghs fellen brant:
Beſcherm den Rijksvorst Ferdinant,
En Rijn, en Maes, zijn rijke ſtroomen;
Zoo menighwerf een ongeval
En landtplaegh dreigen bergh, en dal,
En ſteên, en dorpen op te komen,
De Burgemeester ſtrale, en blink',
Gelijk de puikſteen in een' ringk,
Waer raet en daet een' man behoeven,
Die uitſteekt door zoo brave proeven,
En d'ampten door zijn deughden eert,
Terwijl hij zich en 't volk regeert.

# DE GETEMDE MARS.

AEN ONZE

## VREDEVADERS,

VADERS DES VADERLANDTS,
DE HEEREN

## BURGEMEESTERS VAN AMSTERDAM.

### VOORSPEL.

Nu berst een bron van blijfchap uit onze aders,
Op 't klinken van de zilvre Vretrompet,
Daer gij een wijze op 's weerelts Vrede zet,
O Amfterdamfche oprechte Vredevaders.
  Uw wijsheit holp d'Oranje fnoeren vlechten,
En banden, daer 't Gewelt aen leit getemt,
De barsfe Krijgh, zoo lang van rust vervremt,
En op wiens hart geen vredewensch kon hechten.
  Europe, ja al d'aertkloot met vier deelen
Des aertkloots rolt u juichende te moet,
Naerdien gij ftopt de wel van 't burgerbloet,
En d'eerfte fmoort dees Hijdra van krakeelen.
  Nu kroonen u de burgers in uw veste,
Dewijl gij gaerne uw eigen nut vergeet,
En hangt uw zorgh en arrebeit en zweet
Aen 't Vaderlant en algemeene beste.
  Aij handhaeft zoo het wit der oorelogen,
Den Vrijdom, uw bevochten errefgoet,
Dat ieder duike in fchaduw van dien Hoedt,
Zoo bloeie uw ftadt in eendraght, en vermogen.

De weerelt had, van weelde en voorſpoet dronken,
Jupijn getergt, en zijne Majeſteit
Nu jaren langk zijn' eisch en recht ontzeit;
Dies zijne wraek in 't endt begon t'ontvonken.
'tIs tijt, ſprak hij, in 't midden van de Goden,
Dat Mars ons recht bewaere met zijn zwaert:
De menſchen zijn te wijt van deught veraert:
Zij pasſen noch op wetten, noch geboden.
Door 's Vaders last klom Mars op zijnen wagen,
Getrokken van twee wolven, wreet van muil,
Het aertrijk ſchrikte, en kendeze aen 't gehuil;
Een voorſpook van afgrijsſelijke plagen.
Zoo hoort in zee de zeeman t'onweêr ruisſchen,
Dat hem genaekt, en dreight met dootsgevaer,
Hij neemt hier op bij tijts dien voorbo waer,
Eer 't water ziede, en luidt beginn' te bruisſchen,
Op dat gerit, dien ſtorm, uit Mavors oorden,
Op 't rollen en het hollen van zijn as,
Begon het al te dreunen wat 'er was,
Het Schelt, de Rijn, de Donauw, en zijn boorden.
Al 't ongediert van menſchen, diep geſcholen
In bergh en bosch, in wout en wildernis;
Al wat veraert, verwoet, verwildert is
Komt naer dees lucht geſtoven uit zijn holen.
Men zagh al 't ſchuim tot heiren t'zamenrukken,
De Roof, de Moort, de Vloek, de Stokebrant,
Gewelt, Verraet. Megeêr bedekte 't lant
Met eenen vloet van gruwlijke ongelukken.
Het ſtof begon tot aen de lucht te wasſen,
Gelijk een zee van zant en rook en ſmook,
De zon, die uit den Oosten opkwam, dook
Voor 't weerlicht van geweer en harrenasſen.

Toen viel een nacht van rampen, zoo veel jaren,
Op 't hart des volks, dat sedert geenen dagh,
Geen schemerlicht van vreught of voorspoet zagh,
Maer gingk bedrukt in duisternissen waeren.
Men zagh, helaes! nu langer bij geen starren,
Of zon, en maen, maer bij den lichten brant
Van stadt op stadt; van overrompelt lant
En Staten, aen 't verbijstren, en verwarren.
Dat hongrigh vier greep d'uitersten van Spanje
Van weêrzijde aen, 't oproerigh Lissebon,
En Katalonje, en 't razend Roussiljon.
De brant sloegh voort in Yrlant, en Britanje.
Italie, ook aen 't blaeken ondertusschen,
Brôght water aen, en schutte vast den brant,
Die van 't geberghte en Adriatisch strant
Haer overviel, en lastigh viel te blusschen.
Ja d'oorloghsvlam sloegh over in de daeken
Van Krete, daer het uit de bare zee
Zijn kroon verheft. Dat deed Europe wee,
Och, 't is hoogh tijt, hoogh tijt om op te waeken,
Zoo riepze en zagh, te rugge naer Sicilje,
Dat eilant in een' gloet van oproer staen;
Die vlam, van daer, in 't hof te Napels slaen,
Tot bijstren schrik der Rijken van Kastilje.
Zij gingk Jupijn haer' noot en jammer klagen,
Och Vader, och, wat baetme nu mijn faem,
En dat een deel der weerelt mijnen naem,
Zoo dier gekocht, in eeuwigheit zou dragen:
Bewillighde ik uw minn' tot zulk een ende?
En schonk ik u den bloessem van mijn tijt,
Om aen te zien hoe Mars mijn' bruitschap rijt',
Verscheure, en schenne, en dompele in ellende?
Verwaarloost gij het lant van uw geboorte,
Uw voesterplaets, die u het leven gaf?

Vergeetghe uw wiegh, en aengebeden graf?
Onthaelt nu Mars mijn' vijant in die poorte?
  d'Erfvijanden, die mijn geluk benijden,
Gansch Asië wil mij met maght aen boort;
De Libiaen ſtuwt zijn gedroghten voort,
Hoe kan 't Europe ontworstlen, of ontrijden?
  Der Goden Tolk daelt neder op die klaghten,
Op dat hij Mars in 't velt te rugge roep',
Daer hij braveert, in 't midden van den troep,
Verhit op bloet, en moort en menſcheſlaghten.
  Maer Mars, ocharm! in ſtede van bedaeren,
Verbittert op den opperſten Jupijn,
Schelt d'aerde kwijt, om Heer van al te zijn,
En rukt te hoop de kracht der oorlogsſcharen.
  Hij roept: nu ſtaekt dit ſnoot gevecht, gij Reuzen:
Brengt bergen aen van muurwerk: ſchept uit puin
Van woeste ſteên en ſtormkat, ſteil en ſchuin,
Om Jupiter het bekkeneel te kneuzen.
  Al lang genoegh verzaet van bloet en tranen,
En menſchevleesch: wij moeten hooger gaen:
Wij moeten naer den opperſcepter ſtaen,
En ons een' wegh ter eeuwige eere baenen.
  Hij heeft zich eens van Reuzen vrijgevochten,
En onder wight van rotſen hen bekneld:
Nu zwichte hij ten leste voor 't gewelt
Van Helden, die het aertrijk t'onderbroghten.
  Zoo ſprak hij, en al 't puin rees op bij hoopen
Tot aen de lucht: daer zagh de Majeſteit.
Der Goden Mars met al zijn heir bereit,
Gereet, en heet om daetlijk ſtorm te loopen.
  Hier viel een ſtorm van boven, en van onder,
De hemel ſtont in enkel vier en gloet,
Het buskruit week den blixem niet een' voet,
De berghkortouw verſufte voor geen donder.

De hemel kraekte, en al 't geſtarrent ſchudde,
Gelijk de blaên bij buien aen een' boom,
De hemel ſcheen een wagen zonder toom,
Al 't hemelsch heir een herderlooze kudde.
Neptuin verloor den drietant, die de ſtranden
En rotſen ſchudt. De Krijgsgodt wrong Vulkaen
Den moker uit zijn vuiſten, onder 't ſlaen,
En klonk den ſtaf van ſtael uit Plutoos handen.
Hij brak de ſpeer van Pallas, rukte 't wapen,
Meduſes hooft, van haren ſlinken arm,
En ſchrikte voor geen ſlangen, die noch warm
En klam van gift, naer bloet en aders gapen.
Alcides most zijn hantknots nederleggen,
De Wijngodt zagh vast naer zijn Panters om:
En Tritons ſchulp was bij trompet en trom
Te heesch, te ſchor om vijanden t'ontzeggen.
De ganſche burgh des hemels ſtont verlegen,
Saturnus maeide al wat naer boven kwam,
Tot dat hem Mars de kromme zeisſen nam,
En die gebruikte in plaets van zijnen degen
Toen zagh Jupijn zijn Recht in twijfel hangen,
En 's hemels kans aen 't keeren, ſlagh op ſlagh.
Zijn vijant had geen ooren tot verdragh,
Noch wou geen wet van hooger hant ontfangen.
Wat raet, Jupijn? uw hof begint te blaeken,
Uw blixem ſtrof voorhene Faëton,
Den ſtouten zoon en voerman van de Zon,
Die 't al verbrande, en zenghde uw hooge daeken.
De Vader zagh om troost uit aller wegen,
En uit de lucht van Neêrlant een Godin,
In eene wolk verſchijnen, meer noch min
Als Venus komt te waegen aengeſtegen:
Als Pallas door den hemel aen komt ſtrijken,
't Most Pallas zijn, of Venus zelf, of geen

Van beide, of uit haer aengezicht gesneên,
Om twee in een gemengelt te gelijken
Gerustheit schijnt uit haer gezicht te stralen,
d'Olijfkrans, versch gevlochten, dekt het hooft,
Haer aenschijn elk een' blijden dagh belooft,
En troost al wat zijn' adem niet kan halen.
Het wit gewaet, bezaeit met gulde olijven,
Verrijktze met een' glans van majesteit,
Die hooger draeft dan 's menschen sterflijkheit
Bereikt. Zoo komtze allengs wat nader drijven.
De wagen wort van Nederlandtsche Leeuwen,
Zachtmoedigh voort getrokken door de lucht.
Zij luisteren mak naer heure roede en tucht,
En weten nu van brullen, noch van schreeuwen.
Men twijfelt of dit Cibele magh wezen:
Maer z'is te jongk, en voert geen torenkroon,
't Is Juno niet, op haren leeuwetroon;
Noch Ceres, voor wiens sikkel slangen vreezen.
Ootmoedigheit en liefde voor haer zwieren,
En ademen een' dauw en frisschen geur,
De lucht ontlaet, en krijght een blijder kleur,
Men hoort rontom de vogels tierelieren.
Zoo plagh in Maij de Morgenstar te klimmen,
Voor 't roozespoor van 't blanke schemerlicht,
En trok naer zich een ieders aengezicht,
Eer noch de zon haer pruik hief uit de kimmen.
Toen riep Jupijn: rij aen, rij aen, gij Schoone
Betem nu met een' lonk van uw gezicht
Den Barsfen Godt, die voor geen blixems zwicht;
Geen schooner paerle aen 't loof van uwe kroone.
Dus nadert zij den Godt der oorelogen;
Die staekt den storm, als hij dat aenschijn ziet,
Hij ziet zich blint, en kent die Godtheit niet,
En zuight terwijl de vonken uit heur oogen.

Een luchtje speelt, en zwaeit de blonde lokken
Om hals en nek. De minnelijke mont,
De roode roos, op 't sneeuw der wangen, wont
Het hart des Godts, dat walght van al zijn wrokken.
'tGeweer ontzijght van zelf zijn ruwe handen,
Zij stijght hier op om laegh, en vleugelt vlugh
En bint hem beij zijn armen op den rugh
Met geen metael, maer zachte Oranje banden.
Zoo drijftze Mars groothartigh voor haer wielen,
En voert hem in triomf heel Neêrlant door,
Haer volgen op dat zegenrijke spoor
Een dikken drang en wolk van dankbre zielen:
Die zingen: lang regeer' de Vregodinne,
Zoo lang verwacht: zij maekte Mars gedwee,
En stak zijn zwaert, dat bloedigh zwaert, in scheê.
Dat Nijdt noch Tijdt haer' scepter overwinne.

# VREDEZANG

ONDER DE REGEERINGE DER HEEREN

GEERAERT SCHAEP,
GERBRANT PANKRAS,
KORNELIS DE GRAEF,
WOUTER VALKENIER,

BURGEMEESTEREN

T'AMSTERDAM.

AEN DE BURGERIJ DER ZELVE STEDE.

Nu de Nederlantsche Leeuwen,
In het strijtperk afgerecht,
Staken di. verwoet gevecht,
En de goude d'ijzere eeuwen

Sluiten, past het dat ons Y
Deze blijschap innewij:
Dat men 't Vredejaer eendraghtigh
Onder Schaep en Pankras vier',
En De Graef, en Valkenier.
Amsterdam was noit zoo krachtigh
Op gewonnen slagh of steê,
Als op d'inkomst van den Vreê;
Want men trof, na zoo veel slagen,
't Wit van 't uitgetrokken zwaert,
Nu Borgonje u Vrij verklaert,
En gij op den Vredewagen
Roemt op vrijheit, 't waerste pant
Van 't verdadight Vaderlant,
Neêrlants Vrede schrijft nu wetten
Allen Vorstendommen voor,
Lichtze veur op 't heilzaem spoor
Met lantaernen, en trompetten,
Ieder volge ons witte vlagh
In het kricken van den dagh.
't Hol en 't hongerigh Europe
Hijght met smerte en open mont
Naer 't gemeene vreê verbont,
Afgepijnt van lange hope,
Op den toevoer van dit lant,
Voester van zoo menigh strant.
Zie de zeeliên en matroozen
Dansen op den waterstroom,
En uw vloten, zonder toom,
Dondren, en kortouwen lozen,
Daerze brommen op de reê,
Toghtigh naer de rijke zee.
Zie de Batavieren trekken
Naer een' nieuwen Oceaen,

Langs een noit bezeilde baen,
Om meer weerelden t'ontdekken,
En te booren door een as,
Zonder graetboogh, en kompas.
Overvloet met vollen horen,
Zwanger van gewas en ſchat,
Baert een weereld in uw Stadt,
Op het ſteigren van haer toren,
Daer 't geſtarrent voor verſchiet,
Als het naer den grontbouw ziet.
Teſſens ſteigren lant en erven
In waerdij: de Pais is milt,
Dies verrijktze kunst, en gilt.
Neering, leggende op haer ſterven,
Springt ten bedde uit, en ontluikt
Met dat zij den teervlam ruikt.
Bouw nu zolders boven zolders,
Legh de kelders in tiras,
Spaer noch kranen, noch windas.
Legh verdronke weide in polders.
Mael het Haerlemsch meir tot lant,
Nu de vette teerton brant.
Zie al 't platte lant eens barnen
Op de greus, en overal,
Met een' galm en dorpgeſchal.
Melker valt aen 't boterkarnen,
En oom buisman vaert gerust
Visſchen op zijn nabuurs kust.
Laet den krijghsman dit benijden,
En zijn hant ſlaen aen den ploegh,
Zaien maeien, ſpade en vroegh:
Hollant ſchept geen' lust in ſtrijden.
't Oorlogh heeft te lang geduurt
Dat al 't Kristendom bezuurt.

Hollant voelt zijn' rugh verlichten
Van het lastigh oorloghspak,
Scheurt den ſchultbrief met gemak,
Daer zoo vele ſteên voor zwichtten,
En het ſtijſt met Aemſtels raet
Dus de zenuw van den Staet.
Draegh ons Viertal op uw handen,
't Welk, als 't nutſte Vredelit,
Op 't gekruiste kusſen zit,
En 't gewelt ſchutte op zijn tanden,
Dat den Landpais ſteuren quam,
Eer zij Gode, en Amſterdam.

## BOUWZANG.

Aen GERBRANT PANKRAS,
JAKOB DE GRAEF,
SYBRANT VALKONIER,
PETER SCHAEP,

Der Burgemeesteren ZONEN en NEVEN,

Eerſte Grontſteenleggers van het Stadthuis t' Amſterdam,

*Onder het gezagh der ſelve HEEREN, in 't Vredejaer, den 28 van Wijnmaent.*

### I. ZANG.

De Vredevader Numa had
Nu d' oorloghskerk van Remus ſtadt
Geſloten, en dat vier gedooft,
Toen, met olijven om zijn hooft
Bekranst, een teken van den Pais,
Hij voornam 't heerlijk Raetspalais,

Het Kapitool, zoo hoogh en trots
Te bouwen op de dorre rots.
De Koning klom op dit besluit
[De Vreê zagh hem ten oogen uit]
Den heuvel op, van 't Roomsche volk,
Dat hem omschaduwde als een wolk,
Gevolght, en toegejuicht met lust
Voor 't heil van d' ingehaelde rust.
Ten lange leste hiel hij stant,
En leij met zijn gewijde hant
Den gront van 't Raethuis bij den vliet,
Die 't aertrijk sticht met zijn gebiet.

## I. TEGENZANG.

Ons Vredevaders alle vier,
De raden van ons lantbestier,
Den Vrede hadden ingevoert,
En 't bloetkrakeel den muil gesnoert
Toen zij, gezeten op het kruis
Van 't kussen, stemden 't nieuw Stadthuis
En zijnen uitgestelden bouw
Te vorderen, zoo kloek als trouw.
Op zulk een rustigh raetslot quam
Het vreedzaem Viertal naer den Dam.
Zij brengen ter bestemde steê
Hun wakkre Zoons en Neven meê,
Daar Aemstels Burgerij verlangt,
't Gekroonde wapen blinkt en hangt
Op hunne borst, in gout gesneên.
Zoo leit die Jeught den Eersten Steen
Van 't Raethuis, dat met raet en daet
Verstrekt een zenuw van den Staet.

## I. TOEZANG.

Op 't rijzen van de zonneſtralen
Des Vredes plagh van outs alom
De bouwkunst haren aêm te halen,
Te bouwen wat door ouderdom
Gewelt of noot verviel en ſtorte.
De Pais ontſluit haer ſchatkist niet
Op datze onnoozelen verkorte,
En groeie in 's nagebuurs verdriet;
Zij weetze nutter te beſteden.
Dan om den ſtrôopenden ſoldaet
Te mesten, en geweer te ſineden
Tot tijtverdrijf van blinden Haet,
Die hof en huizen leit in kolen:
Zij ſticht doorluchte Kapitolen.

## II. ZANG.

Athene en Rome dragen beij
Een zonderlinge lievereij
Van kunſten, elk in zijn gewest.
De Bouwkunst vôeght Athene best,
En andre wetenſchappen meêr;
Het ſtrijtbre Rome voeght een ſpeer
En ſchilt, gelijk een krijghsheldin,
Op datze 't aertrijk overwinn',
En met den Burgemeestersrok
Dan alles wat zij overtrok
Met vliegende Arenden, haer Goôn,
Berechte, en onder haer geboôn
Doe zwichten d' overheerde liên,
Die 't aertsgebiet naer d' oogen zien.

Dus zijnze beide in lof zoo rijk,
Elkandre in zegen ongelijk,
Het zij bij nootlot, of geval;
Want een bezit het zelden al.

## II. TEGENZANG.

Maer Amſterdam, zoo zwaer met gout
Gekroont en uit Godts ſchoot bedouwt
Met zegen, voert haer oorloghsvlagh
Tot in den ondergaenden dagh,
Van 't blozende Oosten, en beklimt,
Van daer de ſteile Noortbeer grimt,
De zuidas met haer ſtoute kiel.
Zij mint den Vrijdom als haer ziel,
En na dien dierbevochten ſchat
Zoo kroontze 't merkvelt van de ſtadt,
Den Visſchersdam, met een gebouw
Waer voor d' Athener ſtrijken zou,
En ſtom ſtaen met zijn open mont;
Hoe wel hij zich den bouw verſtont:
Hij zou gerief en majesteit
En tijtverdurende eeuwigheit
Verknocht zien in een Hooftgeſticht,
De glori van mijn bouwgedicht.

## II. TOEZANG.

Geen droevigh voorſpook kan men ramen
Uit uwen grontbouw; Pankras, Graef,
En Valkonier, en Schaep, uw Namen,
In witten marmer net en braef
Gehouwen, houden hunnen luiſter,
En flonkren in den zwarten nacht,

Als klare ſtarren, die bij duiſter
  Ontfangen grooter glans, en kracht.
Bezwalktze, in 't bloeien van uw jaren,
  Met geen gebreken: volght uw bloet,
Die 't Burgemeestersampt bewaren,
  En houdt dien burgerlijken voet,
Als rechte Neven, rechte Zoonen:
Zoo zal de Deught uw jaren kroonen.

MDCXLVIII.

## OP HET HULDIGEN

VAN DEN HEERE

# GEERAERT BIKKER,

DROST TE MUIDEN, BALJUW VAN GOEI-
LANT EN WEESPERKARSPEL.

Alcides Bikker had, vooruit
Getreên met Aemſtels Staetgenooten,
  Het Neêrlantsch Krijgsgedroght geſtuit,
Met kracht aen ketenen geſloten,
  Na dat het vierwerf twintigh jaer
Met kopren muil en ſtale tanden
Zoo vele landen ſteên en ſtranden,
  Op aller volken halsgevaer,
Had omgewroet, en zee noch ſtroomen
Niet zagen dit gewelt te toomen.

  De Hoet der Vrijheit blonk op 't hooft
Der zeven landen, en hun Orden,
  Die, eertijts ſchier van hoop berooft,
En eindlijk vrij gekent geworden,

Nu met gedekten hoofde ſpreekt
Voor out Kaſtilje en zijne troonen,
Daar Flips, verlaên van weereltkroonen,
Het hooft door alle ſtarren ſteekt,
En met een' dagh van diamanten
Beſchijnt de Hollantſche Gezanten.

Wat raet om 's Vredehelts beleit,
Om Andries, onder 't puik der Helden
Des ſtaets, voor zijne dapperheit
En goede dienſten te vergelden?
Een ſchip vol gouts waer niet genoegh
Bij zulk een vroomheit opgewogen:
Men loontze niet met 's lants vermogen:
En of 't vermogen zwaerder woegh;
De prijs, waer na de Bikkers ſtreven,
Is 't Vaderlant ten roem te leven.

Maer Hollant zeit: ten minſte laet
Een teken van erkentenisſe
Dan vrijen mijn' bevrijden Staet
En ſchultbekennende gewisſe
Van opſpraek en ondankbaerheit,
Eer Reden ons die ſchantvlek toone;
Men eer' dien Vader in den Zone:
Het Drostampt heeft naer hem gebeit.
Hij zette zich op 't huis te Muiden,
Tot veiligheit van lant en luiden.

Op deze billijke uitſpraek hief
Het Slot zijn kruin op, uit de boomen.
De zon was Goeilant noit zoo lief,
Al brakze door met gulde zoomen,
Als zulk een ſtem met lust gehoort
Langs al de Vecht en Goeiſche kusten,

Drie ſteden en hun dorpen rusten
Op deze nieumaer: Roof en Moort,
Baldadigheit en burgerplagen
Verlaten fluks hun hol en hagen.

Der bijen Koning gaet te velt,
Daer d' ope lucht, niet meer bedorven
Door hitte of rijp, den honigh ſmelt.
Hij haelt de boekweite in zijn korven.
De koele dauw verquikt het zaet,
En 't gras het vee, en ſpant den uijer.
De huisman ploeght en zaeit niet luier,
In 't krieken van den dageraet.
Groot Busſem, Gravelant en anderen
Onthalen op dit feest malkanderen.

Aenvaert het zwaert, ô Jongeling:
Dat dit gezegende geweste,
Verdadight door uw deught en kling,
U loof, gelijk 't Gemeene Beste
Uw' onvermoeiden Vader looft,
In oorelooge, en tijt van vrede.
Beſcherm het recht van lant en ſtede:
Verſterk der onderdrukten hooft:
Betoom den moetwil door de wetten;
Zoo zal de Faem uw' lof trompetten.

## ZEGE DER SCHILDERKUNST.

### ZANG.

O Konſten buigt voortaen uw hooft
Als gij de krijgstrompet hoort ſteken;
Dat ſchel geluit verſmoort uw ſpreken.
De blakende oorlogsvlam verdooft

Den luister, die u pleegh te sieren;
Mars eigent zelf dan uw Laurieren.
 Wat baet het, of gij geestig weid,
En trots braveert met uwe waerde,
Wanneer een krijgsstorm werpt ter aerde
 Uw ingebeelde onsterflijkheit?
Vooral ziet elk hoe d'eêlste verven
Der Schilderkunst om 't hooft besterven.

TEGENZANG.

De Nijt en oorlog zwoeren lang
Den oogst der konsten te verslinden,
En 't al aen hun gezagh te binden:
 Maer werkten zelf hun ondergang.
De Schilderkunst wist boven allen
Met voordeel op hen in te vallen.
 De tafereelen zijn haer schilt,
En d' afgemaelde monsterdieren
Slaen klaeuwen in de krijgsbanieren.
 Of 's Vijands wreetheit wort gestilt,
Wanneer hij achter de gordijnen
Een schoone Venus ziet verschijnen.

TOEZANG.

In Amsterdam trotseert de kunst
Van Italjaen en Nederlander
Den opgerechten oorlogsstander,
 En wint bij alle kenners gunst.
Daer Uilenburg zijn Schilderijen,
In spijt van alle razernijen,
 Hoe elk ons dreigt te vier en zwaerd,
Met winst vertiert, bedankt van Heeren,
Dien 't lust hun zalen te stoffeeren
 Met zulk een rijkdom, lang vergaert.

Dies hoe de krijgselenden treffen,
De Schilderkunst mag 't hooft verheffen.

## OP D' ILEAS VAN DE MEDICIS,

### BESCHREVEN DOOR P. C. HOOFT,

### AEN DEN HEER MICHIEL HINLOPEN.

Michiel, die onlangs, naer uw wenschen
Doorzaeght het bloejende Florensen,
En 't hof van Kosmus vroom geslaght;
Het recht van onrecht leerde schiften,
En uit Tuskaensche en Roomsche schriften
Een' schat van lessen overbraght:
Nu volghme weder naer Tuskanen,
En trek met mij ene kleet van tranen
En bloet en jammerklaghten aen.
Hier wort een Ilias gebooren,
Uit ramp den Medicis beschooren;
Waer doorze naer de starren gaen.
't Is ijdel dat men droomen stroje
Van Ilium en 't paert van Troje;
Van Kolchis, Thebe, en Edipus.
De waerheit kan dien nacht beschamen,
Laomedonnen, en Priamen,
Ulisses toght, en Troilus.
Een Kosmos, noit genoegh gepresen,
En als een puikbloem uitgelezen
Ter heerschappije, zalme meer
Dan een verzierde Eneas strekken,
Om een' Askaen uit hem te wekken,
Den nazaet van zijn vaders eer.

Hoe ſolt dit huis door zijn fortuinen!
Hoe worden hier de hooge duinen
Des ſtiets beſprongen van een zee
Vol ongelukken en ellenden!
Waer zal een jongſte lijfſtrijt enden
En zalven al dit hartewee?
Hoe kan een ſchalke Circe, een Bianke
Betovren Koſmos brave ranke!
Bezie hoe Klytemnestre loert.
Medea moet men 't nu vergeven.
Hier brengt de disch den Vorst om 't leven:
Hier ſchuilt een dootshooft in een toert.
Mistrouw vrij heiligh en onheiligh:
Geen kerk is zelf voor Laurens veiligh:
Hij vint geen' toevlught aen 't altaer;
Sicheus most bij duiſter ſneven
Aen eenen dolk door 't hart gedreven,
Doch Juliaen in 't openbaer.
Dan ſchijnt de heerſchappij herſchapen:
Dan breekt men 't Mediceeſche wapen:
Dan drijft men uit: dan haelt men in.
Wat vallen hier al ballingſchappen!
Men klimt of tuimelt van de trappen.
Een ieder vlamt op zijn gewin.
Maer Alexander koelt de minne
Tot zijn bekoorzame afgodinne
Te deerlijk op een ledekant.
Men leit den jongen Koſmos lagen,
En d' outſte zwerft door bosch en hagen,
Als haet en nijt te zamen ſpant.
Hoe woet de felle Razernije,
Daar Jan den moortpriem van Garſije
Zijn' eigen broeder zelf gevoelt;
De ſtraffe hant des vaders echter

Den zoon verſtrekt zoo ſtreng een Rechter,
En in zijn bloet het moortmes koelt!
Geen ongevallen d' afkomst ſchuwden.
Zij treffen mede d' aengehuwden,
En levren aen 't uitheemſche rijk
En aengehuwde hoven ſpelen,
Gevoert op bloedige tooneelen,
In rouw gekleet om lijk op lijk.
Hoe trapt Bourbon met ros en ruiter
En al het Duitsch gewelt van Luiter
De ſluierkroon van Rome plat!
Vaert voort, o uitgelate rotten!
Verdooft den moetwil van de Gotten:
Verdelght de nieuwe als d' oude Stadt:
De Tiber moet het toch bezuren,
Dat Klemens binnen uwe muren
Verheft het Mediceeſche bloet
Door 't Sleutelampt tot aen de wolken;
Terwijl een drang van alle volken
Dien grooten Herder valt te voet.
Maer kan de volgende eeuw gelooven,
Dat uitgedreven en verſchooven,
De Moeder der Monarchen dwael',
En zwerf, te water en te lande,
In armoede, ouderdom, en ſchande,
En naulijx haren adem hael'?
Wie ſteent om 't weduwlijke jammer
Medoogender dan d' Amſterdammer,
Die haer bewelkomt zoo beleeft?
Zij ſukkelt vast met ſmarte en pijne,
Tot datze moede, t' Agrippijne
In ballingſchap, den dootſnik geeft.
Geſlaghtboom, rijk van jonge telgen,
Sta vast, en laet de Nijt zich belgen,

Dat gij de kroon der ſtammen ſpant,
Braveer den blixem, en den donder:
Gij wort gehanthaeft tot een wonder:
Sta vast, en hou gedurig ſtant.

# J. V. VONDELS
# LIERDICHTEN.

## HET TWEEDE BOEK.

---

### OP DEN
### AFSTANT
### DER KROONE,
### EN HET REIZEN VAN KONINGINNE
### CHRISTINE.

*Virtus, recludens immeritis mori*
*Cœlum, negatâ tentat iter viâ.*

Wat Noortſtar gunt ons nu haer licht,
En voert, in voorhooft en gezicht,
Een' glans van wijze majesteit,
Genade en goedertierenheit,
En ſtralen van doorluchtigheên,
Het wierook waerdigh? al verſcheen
De Deught, uit haeren hoogen troon,
Zoo ſier en onbeſproken ſchoon
Als d' allereêlſte pen haer oit
Heeft afgetekent, en voltoit;
Zij zoude, in wezen nochte ſchijn,
Niet aengenaemer konnen zijn

Dan deze, die alle oogen trekt,
En heimelijk de harten wekt,
Om aen te bidden, op dit feest,
Een Godtheit, die des menschen geest
In haer bejegent, en verrukt.
Terwijl elk nedervalt, en bukt,
Door overtuighden plicht, en zucht,
Verneemt men, uit d' omscheene lucht,
Een aenspraek, die ons, onbewust
Van dees geheimnis, stelt gerust:
Wat speltge? twijfelt langer niet:
Het is CHRISTINE, die gij ziet,
De glori van Gustavus Rijk,
Die hondert duizent te gelijk,
Uit liefde tot den Duitschen pais,
Ontwapent heeft, in haer palais;
Zoo veel kortouwen met een woort
De kopre keelen toegesmoort;
Ontelbre zwaerden in de schee
Gebonden door den bant van vree.
Dit is de trotse, die, vol moedt,
Het recht der kroonen, dat geen bloet
Noch maeghschap kent, noch zielen spaert,
Durf afstaen, rustigh en bedaert,
In 't allerbloeienst van haer tijt,
Den stoel der Wijsheit toegewijt.
Is 't wonder dat dees trotse daet
De Vorsten voor het voorhooft slaet,
En al wat Kroon en Scepter voert
Verbaestheit aenjaeght, en beroert?
Dat gansch Europa staet verbluft?
Geen aerdtsch geen sterfelijk vernuft
Begrijpt dees wondren, maer een ziel
Als zij, die 's hemels heirbaen hiel,

Van kreits in kreits, daer in 't verschiet
De weereltkloot in eenen Niet
Verdwijnt, en 't hemelsch hof vergroot,
Het welk met zijnen open schoot
Haer wenscht t' ontfangen op Godts troon.
Daer is der Wijzen Rijk, en Kroon.

MDCLIV.

# TRIOMFE

*Over de geboorte van den doorluchtigsten Prince,*

## PHILIPPUS PROSPER ANDREAS,

PRINCE VAN SPANJE,

AEN

## D. ESTEVAN DE GAMARRA,

Gezant bij de Hooge Mogende Heeren Staeten &c.

*Jam nova progenies cœlo dimittitur alto.*

Blijschap, dael, met rijken zegen,
In een' gouden zilvren regen
Van Filippen, onder 't volk,
Uit den troon van eene wolk.
Laet de blixem en de donder
Van kortouwen blij van onder
U gemoeten, waer gij daelt,
En de weerelt overstraelt.
Laet de koopre klokken brommen.
Laet kornet, trompet, en trommen,
En muzijk met vrijen zwier,
Onder 't heerlijk vreughdevier

En het juichen, u bejegenen,
Die het groote Kint komt zegenen,
Dat, in 't vaderlijk palais
Nu geboren, heil en pais
Allen Christenschen gewesten,
Van het oosten in het westen,
Met zijn' gulden naem belooft.
Grootvaêr Karel steekt zijn hooft
Uit den hemel, ziet beneden,
Om de Nederlantsche steden
Heil te wenschen met dien Zoon,
Vijfde parel aen de kroon
Van zijn PHLIPPEN, en hun naemen.
Neef en Grootvaêr stemmen t' zamen,
Na eene anderhalleve eeuw,
In dien bijnaem: en de Leeuw
Van ons Hollant neemt behaegen
Eenen watersprong te waegen
Neffens PROSPERS groote vlagh,
Die het Hollantsche gezagh
Door de zenuw van de schijven
En het gouden vlies wil stijven,
Dat geen Zeedraek durf bestaen,
Op den vrijen Oceaen,
Ons, gesterkt mêt PHLIPPUS Rijken,
Vlagh en zeil te heeten strijken,
Daer de Zeeleeuw omgeroert
't Indisch gout ter beurze invoert.
PROSPER noodight onze schepen,
Ongehindert, onbenepen.
Met den omloop van de zon,
Op het spoor van Salomon,
In te haelen d' ingewanden
En den oogst van alle landen,

Dat de Nijdt, van ſpijt geperst,
Galbraeckt, en van afgunst berst.
Op het rijzen van dees Starre
Viert de dappere GAMARRE,
Zoo getrouw aen PHILIPPUS kroon,
Dat hij rustigh zijnen zoon
Offerde, tot 's Konings beste,
Voor de Valencijnſche veste
Met onſterffelijken lof.
Zou hij, als zijn meesters hof
Door de hoop van Karels neven
Dus geſtut wort en geſteven,
Nu niet vieren, meer dan oit?
Neen, zijn ijver ruste noit
In zijn Konings vreught te deelen.
Volght hem dan met blijde keelen,
Zanggodinnen, om de bron
Van den Duitſchen Helikon.
Zingt om ſtrijt met negen kooren
PHLIPS de VIJFDE is nu geboren.

# BLIJDE AENKOMSTE
# t' AMSTERDAM
### VAN ZIJNE EXELENTIE
# D. ESTE VAN DE GAMARRA,

Ridder van Sint Jakobs Orden enz. Gezant van zijne Katholijke Majesteit, bij de Hooge Mogende Staten der der vereenigde landen.

*OS HUMEROSQUE DEO SIMILIS.*

## ZANG.

Wie rijst zoo heerlijk op van verre,
En voert den glans der Avontſterre

In 't helder voorhoofd: daer men niet
Dan vrede en vreugt uitstraelen ziet;
Terwijl de Goden van ons stroomen
Verlangen te verwellekomen
Met hun eerbiedigh aengezicht
De Majesteit van 't naekend licht,
Dat hun verschijnt met zijne klaerheit,
Na 'et overdrijven van de naerheit
En donkren nevel van 't geschil?
Wat Godtheit of dit wezen wil,
Die nederdaelt, als uit de wolken,
Genegen Zeven vrije volken
In hun doorluchtste Stadt, dien stoel
Der goude Vrijheit, door 't gewoel
Der straeten, onder 't blij bejegenen
En minzaem groeten, milt te zegenen
Met haere tegenwoordigheit,
Waerop men jaeren heeft gebeit?
Aij melt ons dit door tael of teken,
Zoo wort de wierookgeur ontsteeken.

## TEGENZANG.

Het is GAMARRA zelf, de mont
Des Konings, die het vreverbont
Der tien en zeven Nederlanden
Met zijne penne en eige handen
Bezegelde, en, van oorlogh wars,
Ten leste d'ijsre poort van Mars
Hiet sluiten met metaele boomen,
Tot rust van lant en zee en stroomen.
Het is de vreedzaeme Afgezant
Des Konings, die, van strant tot strant,
Zijn heerschappij in top ziet wassen,
En met zijne armen beide d' assen

Der Christe weerelt ommevat,
En al den Peruaenschen schat,
Den zilverbergh, en goude vlieten
Met heele vlooten wenscht te gieten
In Hollants schoot, daer Amsterdam
Tot aen de starren steigren quam
Met Cezars kroon, waerin zijn vonken
Van gout en diamanten blonken,
En eeuwigh blinken, tot een pracht,
Een merk van 't Keizerlijk geslacht.

## SLOTSANG.

Zijt wellekoom: rij in, en nader,
O ESTEVAN, gij vredevader,
En vredevoeder, vredetong.
Rij in, onthaelt van out en jong,
En alle kunne, en arme en rijke.
Dat al het Y zijn vlaggen strijke,
Ter eere van uw Meesters Kroon.
Dees Stadt was al van outs gewoon
Zijn Grootvaêrs in haer' schoot t' ontfangen.
De Vijfde Karels beelt, gehangen
Op 't Raethuis, tuight noch van dien tijt
En dagh, zijn Majesteit gewijt,
Daer 's volks gejuich vermenighvuldight,
Zijn nazaet, vrolijk ingehuldight,
Als telgh van dezen hoogen struik,
Wert hier van Burgemeester Buik
Ook d' eedt, ten steun van 't Recht der vroomen
Uit last der Vroetschappe afgenomen.
Nu hoopen wij, verknocht door vre,
Met uwe Monarchij de Zee
Van roof te schuimen, en te vaegen.
Zoo laet ons welkomste u behagen.

MDCLVII.

*Op het kroonen van den Roomſchen Koning en Keizer*

# LEOPOLDUS,

ALTIJT VERMEERDER DES RIJCKS.

*AUREA CONDET*
*SÆCULA.*

Laet den Rijnſchen berkemeier
  Lustigh rustigh ommegaen,
Nu 's Rijks Engel, die beleier
  Van het Keurrecht, heeft geſtaen
In den raet der Keureheeren,
  Om den zoon van Ferdinand
Met den Roomſchen ſcepter t' eeren,
  En met heiligh diamant
Gout en ſteenen t' overſtraelen.
  Wierookt nu de jonge zon,
Die, uit d' Oostenrijkſche paelen,
  Endelijk den nacht verwon,
Die Europe ſcheen te dreigen,
  Toen haer d' oude zon ontzonk,
En het hooft begon te neigen,
  Tot verdriet van out en jongk.
Ziet dees zon de Main Beſchijnen,
  En vergulden ſtadt, en lant.
Rook en ſmook van twist verdwijnen,
  Damp en mist van misverſtant.
Nu verſtroien Turk, en Tarter,
  Elk huns weegs, en om een' hoek,
En wat gruwzaemer en zwarter
  Duitschlant dreighde met een' vloek.
LEOPOLDUS eert zijn rijken
  Met Augustus majesteit,

Die geen' voorzaet zal bezwijken,
  Noch in moedt, noch wijs beleit.
Out Bijzansfen ſtaet verſchrokken,
  En de Donau ſteekt verheught
Zijn trompetten, luit de klokken.
  Al de Rijnſtroom juicht van vreught.
Men verwacht aen alle zijden
  Vrede en vollen overvloet,
Vrolijke eeuwen, goude tijden.
  Hoop van Ferdinandus bloet
En den ſtam, die trots, als eiken,
  Opgedraegen aen Jupijn,
Schier vier eeuwen kan bereiken,
  Laet den uitgang van den Rijn
Ook gevoelen uwen zegen,
  En den trouwen Batavier,
Op de gunst van uwen degen,
  Rustiger zijn zeebanier
En de vlagh te water voeren,
  Daer men andre ſtarren meet,
Tegens onze marmervloeren
  Met den hoofde neêrwaert treet,
Of den weereltkloot ter zijden
  Steil of rechter ommegaet,
En ons kielen 't water ſnijden
  Op 't kompas, tot op een' draet,
Onder beij de rijzende asſen,
  Of in 't midden, daerze recht
In de dijningen zich wasſen,
  Die dan holler gaen, dan ſlecht.
Lust het Cezar Barbarijen,
  Out Karthage, op 's Grootvaêrs ſpoor,
Met een krijghsvloot te beſtrijen,
  En den Mauritaenſchen Moor;

Hollant heeft een vloot ten besten
  Voor de maght van Oostenrijk,
Om die roovers in hun nesten
  Op te komen, tot een wijk
Der geboeide Christe slaven,
  Die, gesleten van verdriet,
Hem verwachten, die de haven
  Met ons zeekortouw beschiet;
Eenen helt die, opgewassen
  Tegens ongetoomt gewelt,
Met ons hulken en pinassen
  Tunis eens de zeewet stelt,
En die met hun aengespannen
  's Handels loop en maetschappij
Steuren, recht als zeetijrannen,
  Noit verzaet van strooperij.
Laet den leeuw der Batavieren
  En den Roomschen adelaer
Onder eene vlagge zwieren,
  En de woestheit voor dit paer
Zwichten, en alle oorelogen
  Zwijgen onder hunne tucht,
En geharrenast vermogen,
  In een zegenrijker lucht.
Karel groet den triomfeerder,
  Zijnen neef, uit eene wolk,
Wenscht hem dat hij 't rijk vermeerder,
  Als een' zegenaer van 't volk,
En den knoop der Nederlanden
  Ongeschent houde, en behoê
Voor onduitsch gebit en tanden,
  Tot den lesten adem toe.
Op dien wensch uit 's hemels transsen
  Geeft de Keizerlijke kroon

Op zijn hooft nu schooner glansſen,
En de Duitſchen voor zijn' troon
Roepen, van om hoogh gedreven:
Lang moet LEOPOLDUS leven.
MDCLVIII.

# OPGANG

## VAN

# KAREL STUART

## DEN TWEEDEN

*Koning van Groot Britanje, Vrankrijk en Yrlant.*

*IN MELIUS REFERET.*

De nachtegael heft ſchooner aen te zingen,
Nu STUART rijst veel ſchooner uit den nacht
Van misverſtant; en allerhande dingen
Zijn verwe geeft met grooter glans en kracht.
Hij voert, als 't licht, den dagh aen met vier paerden
En ſtraelen van vier kroonen om zijn hooft,
Die van den glans der oudren niet veraerden,
Een' glans, die 't licht der Koningen verdooft;
Een' glans, wien d' eeu des grooten Alexanders
Magh heugen, en ontluiſtert ſtam bij ſtam,
Die, brommende op den ſchilt van jonger ſtanders,
Zijn oirſprong uit het bloet der Gotten nam.
Wat zegge ik? liet dees zon in 't onderdaelen,
Toen zij het paert des avonts dreef te wed,
In 't water niet veel luiſters van haer ſtraelen,
Terwijlze ſliep in Thetus ſchoot en bedt?
Neen zeker, toen zij flaeu ſcheen, en bezweken
Op onze kim, leij zij haer licht niet af.

Zij daelde om eens veel ſterker aen te breeken,
Al ſchreide Arkadje, als ofze zonk in 't graf.
Nu vliên verbaesde en ijdele geruchten,
Harpij en Sfinx, gebroetſels van den nacht.
De zeepest, zee- en lantgedroghten vlughten.
Het oproer van de hel verloopt zijn wacht.
Wie jaeghtze dus, van ſchrik en angst bezeten?
Wat vreezenze, dewijl haer niemant jaeght?
Geen vluchteling outvlught het boos geweeten,
Den gier, den worm, die 't hart verpikt, en knaeght.
Voor 's Konings komſte en wagen zweeft Genade,
Rechtvaerdigheit, en Liefde, en Burgerpais,
Vier engelen in zuiveren gewade,
Zoo lang verwacht in 't Engelſche palais.
Hoe riekt die lucht van lelien, en rozen,
De bloemen van 't geheilighde geſlaght,
Ten rijxtroon van den hemel uitgekozen,
Gezalft, gekroont, gehanthaeft in zijn kracht!
Het Parlement komt eerst den Koning eeren,
't Gekroonde hooft, waer van hunne eer begint.
Britanje, als 't plagh, begint te triomfeeren.
d' Eenhoren bruischt door 't zeegroen heen voor wint.
Nu groeien Y, en Teems, dees ſtadt, en Londen.
Godts zegen, als een horen, rijk van vrucht,
Stort in den ſchoot der ſteên, door trou verbonden,
Verbont waer voor de vloek der welvaert vlught.
De bloetbant van Oranje en Groot Britanje
Geeft hoope, dat der bontgenooten bant
Bevestight, elk van beide, op zijn kampanje,
Braveeren zal wat zich hier tegens kant.
Het Baltisch meer komt blij de Teems begroeten,
Zijn naeste bloet, nu Londen, 's Konings hof,
En gansch Europe, aen 't outer van zijn voeten,
Hem wierooken met geur van zege en lof.

Wat vreest de ſtoel des Konings, Koppenhaegen
De keten, om den hals der dootſche Sont,
Nu Batavier en Brit de Beltſtraut vaegen,
En ſpreeken met kortouwen uit den mont?
De Wijsſel op dees faem komt nederbruisſen
In Dantzix ſchoot met kaenen, zonder tal.
De paertshoef, die den oogst vertradt in Pruisſen,
Verlaet de ſteên en ſtroomen overal.
Bijzansſe, dat de rijxgrens van Europe,
En Malte, en Krete, eer trots op hondert ſteên,
Den doot zwoer, zit verſteeken van zijn hoope,
Nu Groot Britanje al 't aerdtrijk dunkt te kleen.
De tulbant vreest het rijk, dat eer zijn paerden
Dorst drenken langs den Nijl, en 't roode meer,
Den opgang gaf aen Konſtantijns ſtandaerden,
En 't heiligh graf beſchermde tot Godts eer.
Zoo KAREL eens de kruisſtandaerden plante,
Daer Godt en mensch zijn leste voetſtap zet,
Of voor Kartage een ſlagh ſloegh van Lepante,
Ik volghde op zee zijn grootvaêrs zeetrompet.
Dan ſchiep ik lust hem in zijn ballingſchappen,
Op Marcos draf, te volgen, en een werk
Te tekenen, op 't voorbeelt van zijn ſtappen
Dat d' eeuwen en den afgront valt te ſterk.
Gij zoudt hem zien in 't harrenas verlaeten,
Met karrabijns, voor 't recht van d' outſte kroon,
Vier geven op meineedige ſoldaeten,
En blixemen door levenden en doôn.
Gij zoudt hem zien, begrimt van 's doots grimmasſen,
Na d' overdrift der wolken, droef en naer,
Verrijzen uit zijn vaders heilige asſen,
Geoffert in den gloet op 't hofaltaer.
Gij zoudt hem zien uit eenen boom herboren,
Op 's vaders troon, al 't rijk voorzien van graen;

En 't hongrigh volk, gespijst met weeligh koren
  Uit zijnen schoot, den hollen buik verzaên.
Na 'et missen van zijn kroone en vaders leven,
  En wat zijn recht ontweldight wert zoo straf,
Behielt de helt, dat hij 't hun kan vergeven,
  Om Godt, die al zijn smaet aen 't kruis vergaf.
Zoo schijnt de Maij van vreught te quinkeleeren,
  Nu Vlooswijk, Graef, Outshoren, Maerseveen
De Majesteit des grooten Konings eeren,
  Die met zijn' glans het vrije lant bescheen.
    MDCLX.

## BEURTGEZANG,

*Op de komste van den doorluchtigsten vorst en heere*

# KOSMO DE MEDICES,

PRINCE VAN TUSKANEN.

*A MAGNO DEMISSUM NOMEN.*

*Amsterdam. Italiaen.*

A. Wat glori komt mijn hooft beschijnen,
  In 't hartje van den wintertijt?
I. De morgenstar der Florentijnen,
  Een eeuwige eer, uw kroon benijt.
A. Wat telgh is 't? uit wiens stam gesproten?
  Spreek duitlijk Duitsch. Hoe luit die naem?
I. De jonge KOSMO van den grooten,
  De weerelt kenbaer door zijn faem.
A. Een godtheit daelt, als uit de wolken,
  Om laegh in 't vrije Nederlant:
I. Onthaelt van zeven vrije volken,
  Daer gij alleen de zeekroon spant.

A. Zoo zagh voorheen de groote moeder
Der Koningen mijn groote ſtadt;
I. De moeder van der Franſchen hoeder,
Geheilight door het lelieblat.
A. Zij gaf Gaston, zijn broeder, 't leven,
Nu ſchoonvaêr der Tuskaenſche ſpruit;
I. En eert u noch in haere neven.
Gij zeilt hun havens in en uit.
A. FERNANDUS zagh mijn bloetvlagh praelen,
Toen 't Britsch kaſteel ten hemel voer;
I. Dat uwen waterleeu van GALEN
Den doot in 's Hertoghs haven zwoer.
A. De zoon kan hier het graf aenſchouwen,
't Welks 's helts gebeente en naem bewaert;
I. En daeden, op den zerk gehouwen.
Zoo blijft de deught alom vermaert.
A. Dees Prins ziet hier mijn ſchiltkroon pronken,
Ten prijs van zijn voorvaeders ſtam:
I. Een Keizers gifte u trouw geſchonken.
Zoo blinkt Florenze t' Amſterdam.
A. Mijn Kapitool, bij zijn gebouwen
Geleken, zal te dover ſtaen.
I. Ik zweer 't gezicht wil hem noit trouwen.
Het wijkt Sint Mark, noch Vatikaen.
A. Maer d' Arno ſchenkt gezonder luchten
En ooft dan d' Aemſtel hem kan biên.
I. Uw mastbosch draeght ook goude vruchten,
Een bosch, van Princen waert bezien.
A. Prins KOSMO dreight den Turkſchen roover
Te ketenen op Tunis ſtrant.
I. Scheept Putten met uw krijghsvloot over,
Zoo wort die zeepest uitgebrant.
A. Dan keerenze met Christe-ſlaven,
En Smijrne ziet den handel vrij;

I. En d' Aemſtelheer onthaelt zijn braven
Met zeekortouwen langs het Y.
A. Dan brult de zeeleeu van Venedigh,
En Kandië ſchept verſchen moedt:
I. Hij wet zijn klaeuwen eens zoo ſnedigh,
En Villa dempt al 't helsch gebroet.
A. Dan krijght Europe een nieu geſtalte,
En 't kruis braveert den Turkſche maen.
I. Gansch Barbarije ſchrikt voor Malte,
Dat Aſië en haer maght houdt ſtaen.
A. Geene afgunst groeij' noch rijze tusſchen
Den Hertogh, en 's lants vrijen ſtaet.
I. De Batavier omhelſ' Hetrusſchen,
Zoo lang de zon te water gaet.
MDCLXVII.

## TER BLIJDE MAELTIJT

*Voor den doorluchtigſten Vorst en Heere*

## MAXIMILIAEN HENRIK,

*Keurvorst te Kolen, Hertogh in Baiere, Prince te Luijk, &c.*

*DEUS NOBIS HÆC OTIA FECIT.*

Nu de pais door Christenlant draeft,
En alle ongelijk beſlecht,
Komt de Vorst, die Cezar hanthaeft
Bij het out en wettigh recht,
't Vrije Nederlant beſtraelen
Met zijn gunſtigh aengezicht.
Zulk een eer beſchijnt ons paelen,
En vereischt zoo trots een dicht
Als oit Flaccus kon bereiken,
Op Augustus Blijden dagh;

Tot een dankbaer offerteiken,
  Toegewijt aen 't wijs gezagh
Van den Keurvorst, rijk van zegen,
  Die, uit zijnen hoogen troon,
Zeewaert aen komt neêrgeftegen,
  En met Keur- en mijterkroon
d' Oude fchiltkroon ons gefchonken
  Van den Keizer zijn' genan,
Overftraelen en ontvonken,
  Schooner dan men wenfchen kan.
Op 't verzaemen van twee buuren,
  Aemftelftadt en Agrippijn,
Rijst de nieuwe bou der muuren,
  En die halve maenefchijn
Komt in 't Y, dat zeilrijk water,
  Zich te fpieglen met meer glans,
En men hoort een blij gefchater,
  Over torenfpits en trans,
Zich verheffen, nu de Heeren,
  Op het Hollantsch Kapitool,
Met een Keurhooft triomfeeren,
  Op fchalmeij, en feestviool,
En muzijkfpel van musketten
  Der verheughde burgerij.
Zulk een blijfchap kent geen wetten.
  Laet den berkemeier vrij
Ommegaen: de Rijnfche vaten
  Rollen Kolen recht voorbij
Naer de ftaetftar van de Staeten,
  In den kelder van het Y.
Wenscht vrij, en de hemel geve
  Dat nu MAXIMILIAEN
Langer dan zijn voorzaet leve,
  En de vrientfchap vol magh ftaen.

Die zoo langh, voor zestien eeuwen,
Van Vespaſianus tijt,
Met de Batavierſche leeuwen
Aenving. in den burgerſtrijt,
Tusſchen Burgerhart ontſteeken,
En 't Romainſche krijghsgewelt;
Eer de tweedraght vergeleken,
Rome Batoos erven telt
Onder 's Tijbers bontgenooten,
En gebroeders, trou van aert,
Daer de bontkroon wert geſloten
Onder ſtandert ſchilt en zwaert.
Kranst kristal met groene kransſen:
Vlecht uw haer met wijngertloof:
Leopoldus temt Bijzansſen,
Noit verzaet van bloet en roof,
En de kruisbanier te tergen.
Vrede bloeit van kust tot kust,
En luikt op uit Zevenbergen.
Tityrus bedankt August,
In de ſchaduw van zijn beuken,
En het voorhooft, lang verneêrt,
Weet van rimpelen noch kreuken,
Nu het vee de klaver ſcheert;
Nu de melkbron in de weide
Uit de koeienader ſpringht,
Daer hij, onder Godts geleide,
Van zijn Amaryllis zingt,
En van verr' de witte doeken
Uit ziet ſpannen op de reê,
Om meer weerelden te zoeken
Door de rijke en ope zee,
Met de vrachten en de pakken,
Die om laegh van Rijn en Maes,

'S Bisschops stroomen, nederzakken
  Naer 't gewest vol room en kaes.
Drinkt op 't rijzen van ons veste.
Geeft uw hart den Vorst ten beste.
  MDCLXII.

# KRISTLIEFDE.

Een Katharijntje,
Voor 't zonneschijntje,
En 's middags hitte week,
Bij 't ruischen van de Beek:
De spiegel van haer schoon en levend beelt
Daer frisch en koel,
Een luwe stoel,
De moede leden streelt.
  Zij bukte neder,
En sagh haer teder,
En vrolijk aenschijn daer:
Toen wertze noch gewaer,
Een derde, die van achter haer beloert,
Met greep hij toe,
En zij riep, hoe?
Omziende wat ontroert.
  Hij spraekt met eenen:
Gij ziet den geenen,
Schoon kint, gij ziet hem nu,
Voor wien gij vlucht zoo schuw.
Ik volgh u schim, ik jaegh en loop en ren,
Op dat uw geest,
Weet wien hij vreest,
Zoo luijster wie ik ben.
  Ik erf geen zegen,
Van moeders wegen,

Noch haef, noch tijtlijk goet;
Hoewel zij daelt van 't bloed
Der Koningen; een overoud geslacht:
Wiens roem zal staen,
Zoo lang de maen
Verlicht den bruinen nacht.
Maer ik gekooren,
Godts eerstgebooren,
Mij voor geen Vorsten schaem:
Als eenig erfgenaem,
Mijns Vaders, die met donderen rumoert:
Wiens majesteit,
Geen scepter sweit:
Maer vier en blixems voert.
Laet andre blaeken
Om roosekaeken,
Om oogen bruin als git,
Om 't lichaem lelijwit,
Eerlang in 't graf, van worm of slang geknaeght:
Gun mij alleen,
En anders geen,
Uw ziel, o waerde maeght:
Ik zal, o spruitje?
O Konings bruitje,
U zetten hoog te prijk,
In 't onvergankelijk rijk:
Daer 't heemelsch heir het bedde voor u spreit,
Daer gij met lust
Geniet de rust
Het loon der zaligheit.
Die honigh woorden
Haer geest bekoorden.
Ontfonkt door deeze stem
Gaf zij gehoor aen hem,

Die met een glans voor haer gezight verdween,
Op haer gezught,
Door wolk en lucht,
Van waer hij flus verscheen.

# OP HET KRAKKEEL DES DROSSAERTS VAN MUIDEN MET MEVROUWE VAN WIKKEVORT,

## WIE VAN BEIDE DE KAERS ZOU DRAEGEN.

*Uit C. van Baerles Latijn vertaelt.*

Een vriendelijke twist begost
Zich, tusschen Anna en den Drost,
Te mengen: of het Hooft van Muiden,
Dat, voor al Neêrlands Dichters, huiden
De fakkel draeght, vooruit zou treên,
En draegen 't licht, daer 't licht af scheen;
Of dat de schoone huiswaerdinne,
De torts van kuische en eerbre minne,
Beleeftheit, trouwe, en goude zeên,
En 't licht der Joffren, 't licht voorheen
Zou voeren, en den nacht verdrijven.
Apollo scheen om 't Recht te kijven,
En met zijn zuster in de war,
Of d' avond- met de morgenstar;
Heleen met Kastor; Mars met Veste.
Hij wil, zij niet; elk doet zijn beste,
En geen van beide als d' ander wil.
Elk heeft zijn zin in dit geschil.
Twee, die elkanderen gelijken
In deughden, weigeren te wijken;

Door ongelijkheit van verſtant.
De Drost drijft, dat Apollos brant
De zee en 't aerdrijk toe- en aenlicht
En dat de maen hem naer zijn aenzicht
(Waer uit zij leven ſchept) moet zien.
Maer Anna wil, dat zij hem dien',
En dat die groote gast gehouwen
Is 't licht zijn dischvrouw te vertrouwen.
Terwijl men dus om 't licht krakkeelt,
En elk zijn end houd, en verſcheelt;
Slaet Hooft zijn armen om haer leden,
En beurt zijn dischvrouw van beneden
Om hoogh, en maekt een nieuw geſtarnt,
En vrouweback, die heerlijk barnt.
Vrouw Wikkevort, om 't ſcheel te flechten,
Gewint de kaersſtrijdt, na al 't vechten.
De Drost, die haer op d' armen draeght,
Wiens dienstbre heusheit hem mishaeght,
Vermaekt zich, dat hij triomfeere.
Hier blijkt geen onderſcheit van eere:
Want ſlae men gast en dischvrouw gaé,
Hier is geen orde, voor nocht nae.
Hij, die om Goeilant te beſcharmen
De rechtsroê draeght, draeght op zijn armen
Dees vrouw, die menigh licht verdooft;
En torts en vrouw gehoorzaemt Hooft.
Wij zien met lust en onverbolgen
Hier niemant voorgaen, niemant volgen,
Daer niemant heer noch paedje kent,
En elk zijn kroon houd ongeſchent;
Terwijl zij elk den kaersprijs ſtrijken,
Daer geen den andren komt te wijken;
Elk deel aen dezen zege heeft,
In 't veldt, daer 't Hooft nocht Anna geeft.

# OP HET VERTREK

VAN DEN E. HEERE

# GEERAERT HULFT,

DIRECTEUR GENERAEL IN DE OOSTINDIEN.

*Hæ tibi erunt artes.*

Manhafte Hulft, een ieder wort
(Bestrafme, indien ik mis)
Een geest van boven ingestort,
Die naeu verzetbaer is.
Elk heeft zijn trek en tegenheit,
Tot dit, van dit en dat.
Wie breidelt dees genegenheit,
Dat zij niet uit en spat,
En uitberst, d' eene of d' andre tijt?
Men onderdruktze wel
Een poos, maar geenzins zonder strijt,
En innerlijk gequel.
Natuurwet wankelt niet zoo licht,
Hoe hardt zij wort geschokt.
Zij zet zich schrap, en sluit zich dicht,
En staet, gelijk verstokt.
Lykurgus, die wel eer tot nut
Van Lacedemon schreef,
Door wet, die Staet en steden stut,
Dees nutte waerheit steef.
Wanneer de jongkheit aen de poort
Van haeren leitsman quam,
Hij uit den aert van elks geboort
Een zeker teken nam.
De vrije keur haer vrijheit hiel
In 't kiezen onder veel,

Een oefentuigh, daer 't oogh op viel.
Natuur gaf elk zijn deel.
Men greep, als in een oorloghsbuit,
Dees fnel, en die bedaert,
Een' ring, een pen, een vijl, een luit,
Een boek, een beelt, een zwaert:
En op het geen een ieder greep,
Gedreven van zijn lot,
De kiezer dan zijn zinnen fleep,
Gelijk een ampt, van Godt
En vrouw Natuur, hem opgeleit.
Wie hier aen twijfel flaet,
Die haele op Jakatra befcheit
Bij u, den Eerften Raet
Van ons Oostindiaensch gebiet,
En fcheppe een blijk uit u,
Die ruim moest weiden, anders niet,
Van enge paelen fchuw.
Dies viel ons ruim en nieuw Stadthuis
Uw' ruimen geest te kleen,
Het zitten op ons wapenkruis
U ongemaklijk fcheen.
Dat dreef u naer het zeegevecht;
Een zorgelijke kans,
Daer 't Britsch en Hollantsch waterrecht
Elkandere om den krans
In 't zeeperk floegen, en de brant
Den Oceaen ontftak,
De lontftok in uw rechte hant,
Kartouwen, krak op krak,
Aen 't baeren holp, en ftael en fchroot
En ketens van metael
Ten beste gaf aen 's vijants vloot,
En zijnen Amirael.

Gij ſtrekte, in 't midden van 't geſchreeu,
Van brant en gloet en vloet,
Een klaeu aen Hollants waterleeuw,
Geverſt in Engelsch bloet.
Nu dreef de zelve waterzucht
U naer d' opgaende zon,
Ter weerelt uit, in ruimer lucht,
Zoo wijt men zeilen kon.
De hoop van Ridder Maerſeveen
En onzen Vrijheer Graef
Verzekert ons, dat gij 't Gemeen
Zult voorſtaen, ruim zoo braef
Als oit een Amſterdammer zoon
Zich in het Oosten droegh.
De Deught begeert geen rijker kroon:
Deze is haer eer genoegh.
MDCLV.

# OP HET TRIOMFEERENDE VIERWERK

AEN DEN E. HEER

# WILLEM HAEGH,

*Sekretaris van Kleef.*

Het rouwtme nu niet dat ik leef:
De pen van 't vorſtelijke Kleef
Quam heden naer den Amſtel ſtreven,
Mij d' eer van haere groete geven,
En juist toen zelf de Keurvorſtin
Aenſchoude met een' blijden zin
Hoe ſchoon de Keurkroon blonk bij duiſter
Met eenen heerelijker luiſter

Dan oit bij daegh; en hoe in 't velt
Der lucht ORANJE wiert gespelt
Uit letteren van vier en vlammen,
Ter eere der Nassausche stammen.
Men zagh, in 't schijnen van de maen,
Het vierwerk, als een wonder, aen,
De starren aen den hemel prenten,
Erfvijanden, bij regimenten,
Het vier, en water, vocht en brant,
In 't harnas tegens een gekant,
Elkandre, en de maen bestooken;
De vlammeduikers opgedoken
Opborlen uit den diepen gront,
En elk één' Etna uit den mont,
Weêrlichten, blixems, donders bracken.
Men zach 'er duizent roode draeken
Hun vier uitspouwen op den plas,
En brijzelen, zoo bros, als glas,
Gesprongen over wal en grachten,
Door hondert schuiten, hondert jachten.
Wat docht u, wellekome HAEGH?
Was zulk een vrolijke avontvlaegh
Niet waert één' dagh hier aen te hangen
Om zulk een eertriomf t' ontfangen
Met uwen MAURITS, levens waert,
Die zoo veele aders heeft vergaert,
Een Hengstebron te Kleef laet springen,
Op wiens geruisch de Duitschen zingen,
Zoo trots als Grieken oit voorheen
Op zijn gedroomde Hippokreen?
Hij vont dat eeuwige bewegen.
Nu juicht uw hof op Nassauws zegen.

MDCLIX.

OP DE MARMERE

# PALLAS

*Van den doorluchtighsten Vorst en Heere*

# JOAN MAURITIUS,

Prince van Nassau enz. Stadthouder te Kleef enz.

*Armipotens belli præses, Tritonia virgo.*

De Wijsheit, trots op hier rechtvaerdigh wapen,
Niet uit het brein geklonken van Jupyn,
Maer uit het hooft van Filias Quellyn,
Vertoont zich hier door geest en kunst herschapen.
Zij hoeft geensins te zwichten voor aelouwen,
Schoon Grieken roemt op zijn beelthouwers hant,
En eeuwen lang de kroon der godtheên spant,
Uit marmersteen, de Nijt ten trots, gehouwen.
De kunsten staen aen eeu noch tijt gebonden.
Vernuften gaen en komen op hunn' tijt.
Het voor of na brengt lof aen, noch verwijt.
De jongste vint wel dat geene outsten vonden.
Natuur bestelt alle eeuwen elk haer voorbeelt.
Vernuft bootseert haer hant en omtrek na.
Men schat de kunst, die hangt aen vroegh noch spa.
Het werkstuk wort naer 't wezen zelf geoordeelt.
Der beelden vondt is ouder dan de Grieken:
Al wort de Griek onsterfelijk geacht,
Naerdien hij 't beelt in top van eere bragt,
Gelijk de Faem dit omvoert met haer wieken.
Men gunn' deze eer aen Pallasstadt Athenen,
Die zoo veel Goôn en helden heeft gebaert,
Welx overschot noch heiligh, noch bewaert,
Schoon 't misgebruik der beelden is verdweenen:
Maer Pallasstadt gehenge dat wij mede

Braveeren met dit wonder heilighdom.
Het wezen ſpreekt, al ſtaen de lippen ſtom.
Al zwijght de mont, zij leert met haere zede.
MAURITIUS, noit vast aen 't juk der vrouwen,
Wert noch belust in zijnen ouden dagh,
Zoo dra de helt de wijze Pallas zagh,
Haer rechte hant uit rechte min te trouwen.
Ons raethuis helpt dit huwelik voltrekken,
En voert den Vorst de helden wijsheit t'huis,
Met Aemſtels ſchilt, het heerlijk wapenkruis,
Om tot cieraet van 's Vorſten bron te ſtrekken:
Daer buiten Kleef hij zoo veel levende aderen
Ten bergh uit lokt, het eeuwigh leven teelt,
En onder aen de voeten van het beelt
De ſprongen in een' boezem rijk vergaderen.
Narcis zal op zich zelven hier verlieven,
Beſpiegelen den ſchoonen wederſchijn,
Verſcheenen in het ſpiegelkristalijn.
De bron zal hem met waterſtraelen grieven.
Nu lustme naer geen Hengſtebron te rennen,
Daer Helikon de Griekſche dichters drenkt,
Nu Mauritsbron mij zulk een' toevloet ſchenkt,
Waerna de zwaen komt ſtreven met haer pennen.
De vier dolfijns omfangen 't zuiver water,
En loozen 't weêr ter keele ſchuimende uit.
Ik ſtel hier op de ſnaren van mijn luit,
En huw mijn' toon aen 't liefelijk geklater.
De weêrgalm ſchept vermaek mij na te bauwen,
Daer ik den lof van grooten MAURITS ſpeel.
Dan volght een reij van galmen mijne keel,
Die in het oor allengs allengs verflaeuwen.
Laet elk dien bergh voortaen den Zangbergh noemen,
Daer Pallas niet bij wijlen zich vertoont,
Maer eeuwigh bij de Kunstgodinnen woont,

In eene lucht, vol geurs van kruit en bloemen.
Apollo, die zijn hair vlecht met laurieren,
Wil hier den dans beleiden van zijn koor,
En dansfen zelf de zanggodesfen voor,
Belust met haer het brongetij te vieren.
De Keurvorst komt, vermoeit van oorelogen,
Hier rusten in een' aengenamen pais,
En bij dees fpring vergeeten 't keurpallais,
Het hofgewelf, ten hemel opgetogen.
Ulysfes list, noch Diomedes wapen,
Die 't heilighdom van Troje randen aen,
Ontzien hun hant aen dees Godin te flaen,
Zoo braef is haer een godtheit ingefchapen.
Dat FREDERIK en zijn Stadthouder leven,
En groeien in naemhaftigheit en eer,
Zoo lang dees maeght de wacht houdt met haer fpeer,
En langer dan haer bron zal water geven.
MDCLX.

## DE DRUKKUNST

AEN DEN HEER

## BALTHASAR MOERENTORF.

Doorluchte en wijze Balthazar,
Die, als een blijde morgenftar,
De werelt toelicht door den Druk,
En haer geheughnis met een kruk
Van zwarten ftut, op witte bladen,
En vrolijk zit met Druk beladen;
Ik zing den Drukzangk, op uw' naem,
Zoo wijt gezongen, als de Faem
Uw' uitgebreide lof trompet;
Daer 't licht, uit zijn welriekend bedt,

Bestraelt den kruit-oeghst der Chinezen,
Die uw geleerde boeken lezen.
Zoo nutte en onvergeltbre Kunst
Verdient met recht der volken gunst,
Al is het geen twee eeuwen out,
Dat Haerlem, in zijn geestgroen Hout,
Gelagh van zulk een uitverkoren,
Uit zijne beukeschors geboren:
Dat Laurens Koster (dien ik hier
Nu niet met Delfisch lauwerier
Maer met zijn eigen beukloof krans)
In Hollant oplook met dien glans,
En d' eerste boekstaef sneet uit boomen,
Die voor geen heilige eiken schroomen.
Al roemt zich Mentz van zulk een vont;
De Keurstadt kloppe op haer mont,
Als Haerlem spreekt: de fiere Rijn
Geef d' eere aen 't Sparen, met dien schijn
Van Recht, en zwijgh van Vuist, den zetter,
En Gutenberghs geroofde letter.
Hier gelt bescheit, van hant tot hant,
Van stam tot stam ons ingeplant:
Wij stutten hier den Drukroem meê,
Ten roem der wijtberoemde steê,
En haer vernuft, wel waert te wijen
Ten Heiligh aller drukkerijen.
O Kunst! ick draef hier hoogh, en ren
Op uw gerief. De moede pen
Bedankte u, toen gij quaemt in 't licht,
Die den Parnas zoo dier verplicht.
O moeder van ontelbre kindren!
Wie kan uw vruchtbaerheit behindren?
Wie trekt dees Kunst haer slaghveêr uit,
Van plaets noch tijt noch nijt gestuit?

Wie keert haer snelheit in de vlught,
Op zee, en stroom, en door de lucht?
Wat lettervijant schut dat zwieren
Der alomzwevende pappieren?
Dit ijzer koper tin en loot
Der lettertonge is voor geen Doot
Noch eenigh element vervaert.
De boekspraek zelf geen' afgront spaert,
Waerze ombewimpelt looft of lastert
De deught, en wat van deught verbastert.
'k Verworp al wat naer boosheit ruik,
Doch niet de Kunst, om 't snoot misbruik;
Haer andre zustren ook gemeen.
Men moetze Godt ten dienst besteên,
Den mensch tot nut, tot niemants hinder:
Dit was het ooghmerk van haer' Vinder.
Aldus hanteert haer Moerentorf,
Op wien zijn vaders erfdeught storf.
Hij groeit, terwijl een ander treurt,
In Druk, daer hij ten hemel beurt
Zijn hooft, zoo drukrijk als zijn vaders,
En zoo vermaert, gelijk hun bladers.
Hem volght Araber, en Chaldeeu,
En Sijrisch ridder, en Hebreeu,
En Griecksche voetknecht, en Latijn,
En die nu lang verbastert zijn,
Ook heel Germanje, en wat rechtschapen
Bekent wort door zijn eigen wapen.
Hij stelt, in 't velt der drukkerij,
Zijn drukheir blank, van rij tot rij.
Hij treet gelijk een Veltheer, daer
In 't midden van zijn letterschaer,
Bereit ten slage, in haer vierkanten,
En weet zijn legers net te planten.

Hij monſtert zijn verminkten uit,
En trage krijgsliên, moê van buit
Te halen met hun ſtomp geweer;
En vult de lege vaendels weêr
Met jongen, kloek op hunne ſtukken,
En ſiks om lustigh los te drukken.
Men trekt 'er toe, al even versch
Van moedt, op 't kraeken van de pers.
Men ſchrikt 'er voor geen drukgeſchal
Noch voor 't opgeven van den bal;
En 't harsverſpreiende gedommel
Van bal op bal verſtrekt een trommel.
Al ſneuvelt zomtijts vaen bij vaen;
Het komt 'er op geen duizent aen:
De lettermoeders baren vast,
En ſtijven 't leger zonder last.
Zoo ſtuit Geleertheit, met dees ſcharen,
De woeste rotten der Barbaren.

# STAETWEKKER.

*DISCITE JUSTITIAM MONITI.*

Wat baeten magazijnen, zwanger
Van al verſlindend nootgeweer?
Wat magh het baeten dat men langer
Met vlaggen van den leeu braveer*,
Zoo 't leeuwenhart begint te ſlaeuwen,
En voor 't geloeij van ſtieren zwicht?
Wat baeten hem gebit, en klaeuwen,
Indien hij ſlaept in zijnen plicht?
Athene, ſloop uw houte veste,
Geboort met macht van grofgeſchut:
Geef Xerxes al uw recht ten beste:
Gereede voorraet is onnut,

Ten zij men 't zeerecht pasſ' te paeien.
Het donderkruit eischt vonk en vier;
De roode haen moet rustigh kraeien:
Op 't zwaeien van de bloetbanier,
Het roode paert met ſporen noopen,
Den kam opſteeken in dat perk.
Zoo ſluit men 't heiloos zeeſlot open:
Zoo valt geen beer den leeu te ſterk.
Aen wijs beleit zal 't niet ontbreeken,
Noch voorgang van 's landts Amirael,
Dat 's klaer aen WASSENAER gebleeken,
Die, als een zeerots van metael,
Zich ſchrap zette in de barreningen
En 't buldren van den noortorkaen,
Die gansch Europe wou beſpringen,
De zeevaert in zijn boeien ſlaen.
Hoe queet zich Floriszoon, en Witte,
In 't onweer van dat krijghsgevaer!
Hoe offerde zich in de hitte
Ons Decien op 't hoogh altaer
Van Mars, hun vaderlant ten goede,
Ten dienst van Hollants bontgenoot!
Hun vier verſloot de waterroede.
Men eerze in beelden na hun doot.
Laet weiſlaers en verraders beven
Voor d' oorloghstucht, die kent geen bloet,
Ziet bloetverwanten aen, noch neven.
Out Rome ſtont op dezen voet.
Wat baet het Brutus uit te houwen,
In klaeren marmerſteen zoo prat
Zijn ſtreng gerecht en tucht t' ontvouwen?
Dat voorbeelt natreên ſticht een ſtadt.
Zoo brult de zeeleeuw van Venedigh:
Daer lijdt het oogh des ſtaets geen' ſchimp,

Men ga in burgerzaeken zedigh:
  Hier gelt verbloemen, gunst, noch glimp.
Genadigh zijn, is ongenade
  In ſtaets belang. Hij ſpaert geen bloet,
Die ſchelmen ſpaert. Men recht te ſpade,
  Daer ſtaetrecht voortgang eischt, en ſpoet.
Men prest hier niet: hier valt geen klaegen.
Wie 't lijf op prijs zet, moet het waegen.
    MDCLVIII.

## DE KUNSTKROON

*Voor den Koningk van groot Britanje enz.*

AEN DEN EDELEN HEERE

## SYMON VAN HOOREN,

Burgemeester van Amſterdam, ſtaende met zijne medegezanten reisvaerdig naer Engelant.

*Téque adèò decus hoc ævi, te conſule, inibit.*

Hoe zal men met een' braven trant
Het ſtaetgezantſchap best geleiden,
  Nu gij, ten dienst van 't vaderlant,
  Ter Maze uit ſtreeft naer 't Engelsch ſtrant,
Door Nereus groene waterweiden,
  Den Teems op, daer het juichend hof
  Ten hemel rijst op STUARTS lof.

  De Roos van Engelant verſpreit
Op 't rijzen van die zon haer geuren,
  En d' onderdrukte Majesteit,
  Zoo lang met hartewee verbeit,
Terwijl de vrede en wetten treuren,

In eenen nacht van haet en twist,]
Gaet schooner op uit zulk een' mist.

Gij zult den grooten Koning zien,
Den Helt, ter heerschappij geschapen,
En gansch Britanje op zijne knien
Hem eer en offergaven biên,
Die, zonder zwaert en bloedigh wapen,
Het rijk herwon, en, vol gedult,
Ontlaste van die zwaere schult.

Nu bloeien alle staeten weêr.
De ridders draven, als voorhenen,
Ten hove, en d' adel, in zijne eer,
Begroet met vreught den jongen heer,
Daer hij, van diamant bescheenen
En gout, uit 's vaders hoogen troon,
Hen overstraelt met zijne kroon,

Met welk een gunst zult gij [de mont
Van zeven staeten] KAREL groeten,
Daer Liefde en Trou het staetverbont
Bezeglen, en, oprecht van gront,
Elkandren liefelijk gemoeten,
En Eilanden, verknocht aen een,
De welvaert bouwen van 't gemeen!

Hij, die de kunsten, lange stom
En balling, weder uit het duister
Te voorschijn brengt, en geeft alom,
In 't opgaen van zijn koningsdom,
Haer' eersten glans, en vollen luister,
Zal Hollants kunstgraef niet versmaên,
Maer zien het hart des offraers aen.

Dees goude tijt vergadert vast
De meesterſtukken met verlangen.
De Batavier, door Pallas last,
Als perlen, die te zamen past,
Om tot cieraet op 't hof te hangen,
Op dat de Koning zijn gezicht
Magh weiden in dit ſchilderlicht.

Hun ſchutsheer STUART hoort met vreught
Het ſtomme doek en marmer ſpreeken,
En kent elk werkſtuk, en zijn deught,
Die 's kenners oogh en hart verheught.
Alle Italjaenſche Apelles ſtreeken
Ontfangen haeren prijs bij hem,
En door zijn wijze orakelſtem.

Op 't ſpoor van 's Konings voorbeelt wort
De renbaen van de kunst ontſloten,
Een rijke geest, die d' eêlſten port
En noopt, ten boezem ingeſtort.
De Graven, en de hofgenooten
Om ſtrijt naer puik van meestren ſtaen,
Die d' ouden naertreên op hun baen.

De zangbergh gaet hier op ten dans,
Niet met Apol van Delos eilant,
Maer van Britanje, met zijn' krans
Van roosmarijn en roozeglans,
Gewelkomt, als der rijken heilant.
Hoe wedergalmt die ganſche kust?
Hier bloeit de kunsteeu van August.

MDCLX.

# TOONEELKRANS

VOOR DEN EDELEN JONGKHEERE

## NIKOLAES VAN VLOOSWIJK,

Toen hij de rol van Filedonius of Lusthart, bij Dr. Franciscus van den Enden, op 's Wijzemans spreuk, door zijne Latijnisten ten tooneele gevoert, zoo loflijk en stichtigh uitbeelde.

*MACTE NOVA VIRTUTE, PUER.*

O VLOOSWIJK, die van Bloemwijk naer 't Latijn
Uw' naem ontleent, hoe hebt gij, in den schijn
Van Filedoon, ons met Latijnsche vaerzen
Gesticht, daer 't volk in d'overoude laerzen
U heene en weêr zagh treên op 't hoogh tooneel!
Gij toonde in 't klein wat Cebes tafereel
In 't groot elk leert met maght van personaedjen,
Gevoert in 't perk der weerelt, vol stellaedjen,
Vol aerdtsch gewoel. Men zagh hoe wulpsche Jeught
Verdwaelt van 't padt en heilzaem spoor der Deught,
En endelijk, na doorgestrede elende,
Bereikt dit langgewenscht en zaligh ende,
Waartoe elk van den hemel is geschikt.
Hoe heeft uw rol 't aenschouwers hart verkwikt;
Den geest gesterkt met eedle wierookreuken
Van leeringen en goddelijke spreuken!
De Wijzeman, die wulpscheit toomt door vrees
En schrik voor 't ende, ons naer den tempel wees
Van uw tooneel, met veelerhande staeten
Bekleet, daer gij de weerelt leert verlaeten,
En d'ijdelheit, die, als een mist, verdwijnt
In leerzaem brein, waer 't hemelsch licht verschijnt.

Wie vrolijk leert en ſticht verdient Godts prijzen.
De Wijsheit is een zelve, t'onderwijzen
In middelen verſcheiden. Wijsheit ſpreekt
In kerke, ſchoole, en ſchouburgh: hier ontbreekt
Geen tong, noch ſpraek. Zij kan ook zwijgend werken
In 's menſchen hart, en preekt door ſtomme merken:
Want boekſtaef, verf, en print haer' zin beduit,
En beelt voor oogh en brein haer oogmerk uit.
Zij dreight, en noodt door ſtraffen, en belooning,
In ſchilderije of levende vertooning
Van goet en kwaet, naer elx verſcheiden aert,
Dat dwaelenden te recht brengt, en herbaert.
Zoo moet uw jeught, gelijk een bloem, opluiken,
En 's levens lent tot 's burgers heil gebruiken.
Wie vroegh aldus de ſlangen worgen kan,
Ontwast de ſchoole, en wort een Staetnut man.

# OP HET INHULDIGEN

VAN DEN WELEDELEN HEERE

## NIKOLAES VAN VLOOSWYK,

Heere van Paepekop, Drost te Muiden, Baljuw van Gooilant enz.

*Cuncti lætum celebremus honorem.*

Wekt de zuiderzee meerminnen,
Daer de Vechtſtroom onvermoeit
Langs het huis te Muiden vloeit,
Om met zingen prijs te winnen;
Nu de burgers van de ſteên,
Zoo veel weelige onderzaeten,
En heel Gooilant uitgelaeten,
Zich verheugen in 't gemeen.

Het gejuich vermenighvuldight
Met den wasdom van den drang,
Op trompetklank en gezang,
Daer men VLOOSWYK innehuldight.
Hij belooft de Goische kust
Veiligheit en blijde jaeren,
Waer de bijen honigh gaêren,
En de steden vrede en rust.
Op het zegenrijk onthaelen
Van den wellekomen Drost,
Vlught baldaedigheit te post,
Uit dees lucht naer andre paelen.
Waer het recht de vierschaer spant.
Om ten stut van alle vroomen
Ontucht en gewelt te toomen,
Luikt de welvaert op in 't lant.
Omgelege nagebuuren,
Eerst van zorgen afgesloost,
Slaepen veiligh op dit hooft,
In hunne ongeslote schuuren,
d'Aengenaeme LEONOOR
Wil bij wijl den eisch der klaghten
Bij den strengen heer verzachten,
Op haer grootmoêrs minzaem spoor,
Zoo verdientze bij de menschen
Vollen zegen tot een loon,
Als zij met een' blijden toon
Haer gewenschte vruchten wenschen;
Vruchten daer het kroost in zweeft
Van den grootvaêr, die voorheenen
In dit ampt heeft uitgescheenen,
Of daer VLOOSWYKS aert in leeft.

MDCLXI.

## OP 'SLANTS NIEUW RAETHUIS

### GEBOUT BIJ DE WELEDELE EN MOGENDE HEEREN

# RAEDEN

## TER AMIRALITEIT T'AMSTERDAM.

*Tempora navali fulgent rostrata coronâ.*

O Raethuis van 's lants *Zeeraet*, schrap gezeten
Om al de zee te schuimen van 't gewelt
Des roofgedrochts, dat schepen, goet en gelt
Verslint, waerom zoo veele koopsteên zweeten;
Gij Kapitool, en vaderlijke wijk
Der overal behaeghde koopvaerdije,
Wat dekt uw dak al zorgh en slavernije,
Tot veiligheit van 't gansche Christenrijk!
's Lants zeildoek dekt de zeen en waterstroomen,
Gij vlagh en zeil met uw getrouwe wacht,
Uw vrij geleij verzekert vloot en vracht,
En hoopt met Godt den afgront in te toomen.
'sLants hooftgezagh verschijnt in uw gezagh,
Zoo wakker in 't handhaven van 't vertroude,
Dat bleek toen gij Geloof en Liefde boude,
Den vloek ten schrik, voltoit bij winterdagh.
Zoo rees dit hof, eer zespaer maenen fleeten,
Uit puin, en hief zijn voorhooft aen 't gestarnt.
Ernsthaftigheit, wiens hart van boulust barnt,
Vint rust, a's hij zich zelve heeft gekweten.
Alree verschrikt Antæus zonder wet,
Die Godt en al zijn roeden meent t'ontwassen,
En wat de vlagh op zee voert wil verbassen,
Met zijn bloetdronke en dolle moorttrompet.

De ſlaven van het out Karthage hoopen
  Dat uwe maght zal entren 't heiloos ſtrant
  Van Barbarije, en al wat leght aen bant
En keten u verheught in d'armen loopen.
  Zoo braef een toght ſtreeft Herkles ſtrantkolom
Dan wijt voorbij, waermee de Grieken praelden,
Die hierom 't zeil zoo hoogh in top ophaelden,
  Hoewel hun vloot noch noit ter Straete uitzwom.
Alcides knods kon noit zoo verre reiken
  Als blixemſtrael en ſnelle donderkloot
  Van uw kortou, greef zwanger van de doot,
Uitberſtende op de leus en 't oorloghsteiken.
  Alreede ſtrijkt de tweede Hannibal
Voor Scipio van Neêrlant, waert te vieren,
Wiens ſcheepskroon al de kroonen en laurieren
  Van Rome, in zijn triomf, verdooven zal.
De maeghdenreij, de weezen, en de weeuwen
  Omringen dan, en zingen prijs en lof
  Den vrijen Staet, en 't zegenrijke hof,
Dat helden baert en trotſe waterleeuwen.
  De zeeleeu van Sint Mark bekent ronduit
Dat hij alleen niet drijft op zijnen vlogel,
Maer ook de leeu der vrijheit, als een vogel,
  Antæus klaeuwe ontrukt dien rijken buit.
't Verzierzel van Andromeda bekreten,
  Aen haere rots, ontboeit door Perſeus zwaert,
  Wort dan verſtaen bij 't vrijen van de vaert
Voor 't helsch gedroght, van gruwelen bezeten.
  Zoo voert het lant den moedtwil 't oorlogh t' huis,
Van ſtrant tot ſtrant, met drijvende kaſteelen,
Al Etnaes, die uit duizent kopre keelen
  Vlam braeken, met een elementsch gedruis.
Zoo offerden, door vier en ſtael gedreven,
  Uw Kurtien en Decien hun ziel;

Toen Heemskerk, Tromp, helt Witte, en Floris viel,
En Galen fcheide in 't harnas uit dit leven.
's Lants ZEERAET fluit aldus den leeuwentuin,
En quijt zich, als een oorloghsdansbeleier.
Op dat beding ga nu de berkemeier
Eens om den disch, in 't raethuis van arduin.
Dees RAET houdt zich aen Aemftels Burgerheeren
En hun Gerecht met recht en reên verplicht,
Nu zij verheught hen helpen 't nieu geftucht
Inwijden, om de vrientfchap te vermeeren.
Men fpoel met wijn de zorgen van het hart.
De drooghten zijn gevaerlijk voor de kielen.
't Waer jammer datze aen laeger wal vervielen.
De wijn verheught den geest, en heelt de fmart.
Dus moet de vloot des koopmans gaen en keeren,
En bank en beurs ftoffeeren, zwaer van gout.
Dus zeegne Godt dit zeehof, nieu gebout,
Terwijlwe in vrede en oorlogh triomfeeren.

## DE RIDDERSCHAP VAN AMSTERDAM,

ONDER ZIJNE KONINGKLIJKE HOOGHEIT,

# WILLEM VAN ORANJE,

PRINCE VAN ORANJE EN NASSAU ENZ.

*FORMAQUE ANTE OMNEIS PULCHER.*

De Ridderfchap van Troje wort herboren,
En oefent zich langs onzen Aemftelftroom:
Daer zit zij op, en noopt het paert met fpooren,
Het briefchent paert, gewent naer roede en toom
Te luifteren, en 't fteeken der trompette.
Prins WILLEM draeft alle Aemftelridders voor,

Verbonden aen Graefs ſtandert en kornette.
  Heer Waveren en Tulp bewaeren 't ſpoor
Des Princen, als geoeffende manhaſten.
  Zoo volgen zij de ſtraeten van de ſtadt,
De cingels en de ſchaduwrijke graſten,
  Langs huizen, vol gepropt van weelde en ſchat,
Door wolken van veel duizent burgerijen
  En Bataviers, van Zuid en Noort vergaert.
Zoo plagh de zon alle oogen te verblijen,
  Als jonge ORANJE, op zijn ſchuimbekkend paert,
Een' ſchooner dagh den ſterfelijken menſchen
  Hier toevoert, en zijn' grootvaêrs naem ververscht,
Op 't juichende geſchal van zoo veel menſchen,
  Te dicht op een gedrongen, en geperst.
Lang leef ORANJE, en hanthaef 't recht der Staeten,
  De Vrijheit, en de rust van 't vaderlant,
Ten ſchimp van al die Hollants welvaert haeten.
  Zoo blink' hij, als in gout een diamant.
De Ridderſchap lost hierop haer piſtoolen.
Is 't voorſpel goet, hoe kan het hooghtijt doolen?
  MDCLX.

# OP DEN OPTOGHT DER SCHUTTERIJEN t' AMSTERDAM.

*Inſignes præſtantibus armis.*

AEN DE ZELVE.

Gij, die der vesten halve maen,
En 't mastbosch langs het Y,

In 't blanke harnas, vaen bij vaen,
Bewaekt op uw getij,
En aen vijf poorten schiltwacht zet,
Getrou op uwe wacht;
Hoe wensche ik door een dichttrompet
Mijn stem met volle kracht
Te wringen op dien trommelslagh,
En braven burgertocht,
Nu op een' trotzer voet dan 't plagh
Door krijghsbeleit gebroght.
De schutter trekt naer 't Kapitool
Met orden, op een rij,
In Mavors dappre wapenschool:
Daer speelt men trots en blij
Op trompen schoon musketmuzijk,
En drilt de taeje speer.
Daer zwaeit de vaen van elke wijk,
En wenscht den raethuize eer.
Outshoren, Vlooswijk, Valkonier,
En Reinst zien u met lust
Ontvonken van een edel vier,
Uit liefde tot 's lants rust,
En gulde vrijheit, hant aen hant
Bevochten, na veel wee,
Waerom de staet de krijghskroon spant
Te lande en ook ter zee.
Vier winden zien nu teffens om
Naer 't vrij gebiet, en hoort
Der steden, welx kortou en trom
Den donderslagh verdooft.
Welx schatkist, lant- en zeegewelt
Verduurt, noit uitgeput,
Den wetteloozen wetten stelt,
En 't heiligh recht beschut.

De grijze vader Oceaen
Geleit de leeuwevlagh,
Die door eene ongewoone baen
Begroet den blijden dagh.
Daer riekt ons 't geurige oosten toe,
En schenkt met vollen schoot
Het zeilrijk Y, noit zeilens moe,
Gedurigh vloot op vloot.
De bitse Nijdigheit, vol spijt,
Bekent, beschaemt en stom,
Dat wie den waterleeu benijt
Met eene stille trom
Nu afdruipt van den oorloghsdans.
Batavie, vol moedt
Verheft, na 'et keeren van de kans,
Den kam uit Sundaes vloet.
Het kraeit met vreught d' opgaende zon
Ten bedde uit, daer de kling
Des Tarters Chine en wreet Japon
In schrik houdt uit Peking.
Ontsluit de Tarter zijn gebiet
Voor Indus maetschappij,
't Gewenschte wit dat zij beschiet,
Zoo staet de handel vrij.
Zoo wellekomt het gansche Europ,
En 't Afrikaensche strant
Ons vlooten met geen mindre hoop.
Zoo houdt de welvaert stant.
O brave schutters, trekt nu heen,
En houdt uw wapens reedt
Ten dienst ter stede en 't algemeen.
Zoo sterkt gij uwen eedt.

MDCLXVIII.

# OP DE WAPENKROON VAN AMSTERDAM.

AEN DEN ED. HEER

## KORNELIS DE GRAEF,

*Vrijheer van Zuidpolsbroek, Burgermeester en Raet der zelve Stede.*

*MICAT INTER OMNEIS.*

Indien men uwen grijzen ſtam,
Ter heerſchappij des lants geſchapen,
En die 's lants vrijburgh Amſterdam
Gekroont heeft met de kroon van 't wapen,
Den lauwer ſchonk, die niet verdort,
Noch ſchoot de dankbaerheit te kort.

Had ANDRIES niet Stadts eer bewaert,
En 's Keizers glori trouw verdadigt,
August had met zijn edel zwaert
Den Ridder ſpader begenadight,
Wiens miltheit Oostenrijk behaeght,
Daer Aemſtels ſchilt de kroon af draeght.

De goude keten om den hals,
't Geweer den Helt op zij gehangen,
In zoo veel juichens en geſchals
Der ſtede, daer hij wiert ontfangen,
Op 's Keizers hoftrompet en faem,
Verheft al d' afkomst in dien naem.

Hoe trots het hooge kerkglas praelt,
Met Cezars hooftprael, ons geschonken,
Daer Maximiliaen, bestraelt
Van gout, en diamante vonken,
Drie Kruisfen heilight, voor altoos;
Gedachtenis van glas is broos.

Maer dees geslachtboom bloeit, gekroont
In top met Bikkeren en Graven,
Daer vrijheit in hun schaduw woont,
En grootvaêr BOELENS zoo veel braven
G sproten ziet uit zijnen struik.
Zoo blinkt de goutmijn in 't gebruik.

De stam, die voor 't Gemeene best
Zich zelven uitdeelt, bij zijn leven,
Wort noch, gelijk van outs, bevest,
En in zijn takken hoogh verheven:
Want schoon 't gebeent ten grave vaert,
De deught blijft eeuwigh en vermaert.

MDCLV.

OP HET

# KLOKMUSIJK

## t' AMSTERDAM.

*NEC MORTALE SONANS.*

Laet al d' oude Grieken zwijgen,
Stoffende, zoo trots en fier,
Van Amsions goude lier,
Op wiens klank de vesten stijgen,
Bacchus zijn geboortestadt
Van den hemel zagh bescheenen,
Daer zoo veel verstroide steenen
Zich verhieven uit het plat,

Op de maet van snaer en zanger.
Wij verwondren ons niet langer.

Droom en kluchten gaven stof
Aen de lichtgelovende ouden,
Die gedroomde steden bouden.
Dat verzieren ging te grof.
Griecken, dertel in zijn vonden,
Zocht uit duisternisse licht,
Diende zich van ijdel dicht,
Aen geen schijn van reên gebonden,
Toen het geestigh logens goot,
En zijn verf niet eens verschoot.

Wij, verlicht door rijper klaerheit,
Mogen sprecken, rijk van roêm,
Zonder dat men 't werk verbloem,
In der daedt, en in der waerheit:
Gijsbrechts stadt wordt rontom heen,
Op muzijk van torenklokken,
Met een' steenen muur omtrokken,
Wort geklonken hecht aen een,
Als VERBEEK met voet en vingren
Klanken weet door een te slingren.

Hij verdooft met klokgeluit
d' Allereêlste kerkkooraelen,
Speelt met klokken, als cijmbaelen.
's Hemels kooren kijken uit.
Op de heele en halleve uuren,
En de vierendeelen me,
Steekt de Koningin der zee
't Hooft nu trotser uit haer muuren,
Gort haer' vruchtbren schepetuin
Met een' gordel van arduin.

Ik verhef mijn' toon in 't zingen
Aen den Aemstel en het Y,
Op den geest van HEMONY,
d' Eeuwige eer van Loteringen,
Die 't gehoor verlekkren kon
Op zijn klokspijs, en zijn nooten,
Ons zoo kunstrijk toegegoten,
'T Lust ons op de klokketon,
Om door luchte torentransſen,
Eenen klokkedans te dansſen.

Cijbele behaelt geen' prijs
Door geſchal van ketelkrommen,
Nu de torentransſen brommen,
Met een liefelijker wijs
Dan haer dolle Korijbanten.
Geen of een alleen vermagh
Om te voeren nacht en dagh
Eenen reij van muſikanten.
Veert dien klokhelt op 't altaer
Eens gezien in duizent jaer.
MDCLXI.

AEN ZIJNE EXCELLENTIE, DEN RIJXHOFMEESTER,

# HEER JOACHIMUS GERSTDORP.

*Ipſe ſedens clavumque regit.*

Getrouwe Achates van den Heer
En Koning, die aen 't Baltisch meer,
Ten beste van zijne onderzaaten,
Zich op uw hofwacht magh verlaeten;
Welwijze GERSTDORP, geene hant
Past zoo een eedle diamant

Met zijne flonkerende vieren,
Als gij de hant, die, onder 't ſtieren
  Van haer wijtſtrekkende gebiet,
  Zich op uw waekende oogh verliet:
Gelijk Eneas, voor en achter,
En waer hij heentradt, noit den wachter
  Achates uit zijn oogh verloor.
  Het Rijk magh op 't ervaren ſpoor
Van uwe letterwijsheit draven,
Uw talen en geleerde gaven
  Gebruiken, als een rijk kleenoot,
  Uit 's hemels zegenrijken ſchoot
Den koningklijken Staet geſchonken.
Men ziet de pen van Plato pronken
  Met wijzen, wien het Staetbewint
  Wort toebetrouwt. Men hoeft geen print
Van u te ſnijden naer het leven:
Gij ſtaet in 't hart des volks geſchreven,
  En beelt u zelven levende uit
  Door raet, en daet. De welvaert ſpruit
Uit kloek beleit van amptenaren,
Die nacht en dagh zich zelfs niet ſpaeren,
  Geſchapen tot een ieders nut
  Mecenas letterwijsheits ſtut,
Vergeef het dat wij, onder 't loven
Uw' luiſter met ons verf verdooven,
  Gelijk een rook den glans beſmet.
  De deught behoeft geen loftrompet.
    MDCLVII.

# GROETE

Aen hunne Excelentien, den Heere Koenraet van Beuningen, Penſionaris van Amſterdam, Godefried van Rheede, Heere van Amerongen, en Mathias Fierſen, Staetheere van Vrieslant, Gezanten der Hooge Mogende Staeten, bij de Majesteit te Denemark, Noorwegen, enz.

*Qui umbrata gerunt civili tempora quercu.*

Nu 't ſpook des afgronts dus wanſchapen
Het hair met zwarte ſlangen krult,
Trompet en trommelt: wapen, wapen,
Den toom van 't Recht verworpt, en brult,
En brieſcht te water, en te lande.
De ſtroomen ſtopt, de zee braveert,
De hel haer heilooze offerhande,
Een Ilias van ramp vereert;
Zoo past het dat ons vrije ſteden
Haer bondtgenootſchap met de kroon
Van Fredrik ſterken, door de reden
Van billijkheit, daer 's Konings troon
Op rust, hoe fel die wiert beſprongen:
En om dees vrientſchap aen te voên
Zagh Beuningen, en Amerongen,
En Fierſen, ieder in 't ſaizoen
Van zijnen Staet de waterkanten
Aen 't Baltisch meer, en 't oude hof
Ontfing met eere de Gezanten,
Gekoren om de pennen ſtof
Te geven; 't zij de geesten zwieren
Op dicht, dat klank en voeten telt,
Of op doorluchtige papieren
Te weide gaen in ruimer velt.
Men reppe ons nu van niemant anders
Dan deze drij. Hoe noemt men hen?

Den mont van 't Recht des Aemſterlanders,
Gewapent met zijn wijze pen;
Den glans van 't edele Amerongen
En opgang van 't gemijtert Sticht;
Den Staetheer van het ongedwongen
En vroome Vrieslant, noit gezwicht
In 't voorſtaen van zijn ſtijl en wetten.
Drij landen, zeven te gelijk
Gebiên mij hen in top te zetten,
Op 't outer van het Noortſche Rijk:
Maer al wat vrij ſtaet is niet veiligh
Voor ieder een: dat loſampt past
Een Roomſche of Griekſche lier, een' Heiligh,
Daer d' afgront ijdel tegens bast.
Apollo raetme ſtil te zwijgen:
Zoo ſtaenze in hunnen vollen krits.
Mijn ouderdom wort traegh in 't ſtijgen.
Hier valt Parnas te ſteil en ſpits.
MDCLVII.

AEN ZIJN EXCELLENTIE DEN DOORLUCHTIGEN HEERE

# TOBIAS MORSTIN,

Trukſeſz te Krakou, Reſident van den Koning en de Kroon Polen bij den Koning Frederik den derden.

*Os humerosque Deo ſimilis.*

Toen 't oorlogsonweêr, van vier winden,
Den Staet van Polen overviel,
En gaepte om Polen te verſlinden,
Het Rijk, in 't ſtooten van zijn kiel
En 't barnen van de holle baren,
Geen kleen gevaer van ſchipbreuk liep,

Wou d' Allerhooghste MORSTIN spaeren
In 's Konings dienst, daer Krakou, diep
En over hals en hooft, gedompelt
Van krijghselenden in dien noot,
Aen alle kanten overrompelt,
Geene uitkomst zagh, een ieder vloot
Om zich te bergen, en zijn leven.
Wat raet? wat gaet den Trukseſz aen,
Nu d' allerstoutsten hem begeven,
En alle poorten open staen,
Het slot met zijn verlaete veste
Om noothulp schreit? hij grijpt en vat
Het Heilighdom des Rijx ten leste,
En voert dien koningklijken schat,
Zes kroonen, scepters, en gewaeden,
Door 's vijants heir, door vloet, en vier,
En berght de heilige cieraeden,
Ten prijs van Gode en Kazimir,
Voor 's haters vloek en klaeuwen veiligh,
Die, meesters van de stadt en 't hof,
Niets aenzien, heiligh noch onheiligh,
Maer wroeten 't al in bloet en stof,
Verschoonen Kerck, noch Outergaven,
Verstooren Stanislaus rust,
En d' asschen der gewijde graven,
Naer hunnen godtvergeeten lust.
Getrouwste hofstijl der Sarmaeten,
Na zoo veel onrechts berghde gij
Te Warsou 't lijf van dien verwaeten
Erfvijant, hielt uw sabel vrij
Van wederwraeke en bloetvergieten,
En strekte uw Vorst een rechte hant,
Schoon duizenden de Kroon verlieten:
Nu voert uw wijsheit, als Gezant

Van 't Rijk, het woort te Koopenhaven,
Gelijk uw broeder binnen Praegh,
Op wiens trompet mijn dichten draven,
Zoo verre Apollo dit behaegh.
Gij zult de groote korenſchuuren
Van Christenrijk door vasten pais
Verdaedigen, de nagebuuren
In Koning Frederiks palais
Vereenigen naer uw vermogen:
Dan zal mijn keel, op zang geſtelt,
Uw dapperheên aen 's hemels boogen
Verheffen, langs de blijde Belt,
Waer langs de Wijsſel uitgegooten
Ons toeſtroomt met gelade vlooten.
MDCLVII.

# NEREUS VOORSPELLINGE

## OP DEN ONDERGANG VAN TROJE.

### *Uit HORATIUS.*

Toen de trouwelooze Herder
Zijne huiswaerdin Heleen
Met de vloot van Ide heen
Over zee ſleipte, altijt verder,
Bondt Godt Nereus, naer zijn' zin
Dus de ſnelle winden in,
Om dien droeven val te ſpellen:

Och, ghij voert, ter quaeder uure,
't Huis, die met een' oorloghstoght
Wort hereischt, en t' huis gebroght,
Van den Griek, en nagebuure,

Die, gestoort om 't ongelijk,
Zwoer 't aeloude Priams Rijk,
En uw bruiloftsfeest te stooren.

Och, hoe zweet soldaet en ruiter!
Och, wat haeltge den Dardaen,
En zijn volk al plagen aen!
Pallas wapent den vrijbuiter.
Wagen helm en beukelaer
Rustze toe, en raest. Voorwaer
Gij zult u vergeefs verlaeten

Op den bijstant der Godinne,
En uw lokken kemmen fier,
Speelende op uw bloode lier
Wijzen, die uw lief en minne
D' ooren kitlen, en om niet
In uw kamer vliên 't geschiet
Van den Griekschen boogh en schichten;

Voor Kretenzer pant en pezen,
En 't gedruisch van Ajax vaen.
Die u kort volght achter aen:
Maer ten leste als een verwezen,
Zultge uw overspelligh haer
Zien begruist van stof, te naer.
Zietge Ulysses niet van achter,

Die uw huizen komt vernielen?
Ziet gij ouden Nestor niet,
Die van Pylus derwaerts schiet?
Teucer zit u op de hielen,
Van zijn eilant Salamin.
Sthenelus zet dapper in,
Afgerecht op oorelogen;

Afgerecht op paerdemennen,
En den wagen in den flagh.
Wat vorst Merion vermagh
Zult gij levend leeren kennen.
Forsfe Diomedes zwaert,
Trotfer dan zijn vaders aert,
Raest, en ftreeft om u te vinden.

Gij, een fuffert, en vol fchroomen,
Zult, al hijgende van fmart,
Voor hem vlughten, als een hart,
Dat den wolf in 't dal ziet komen;
En zijn grazen ras vergeet.
Anders luidt de heilige eedt,
Uwe fchoone bruit gezworen.

De verbolge vloot en kielen
Van Achilles rekken lang
Trojes tijt en ondergang,
En der joffren tijt en zielen.
Na tien jaeren wederftant
Zal de Griekfche torts de brant
In de Troifche daeken fteeken.

AEN

# ANTONIUS IULUS.

*Horatius twede gezang van het vierde boek.*

Wie toeleght, o Iulus, met zijn' toon,
Zelf Pindarus te fteeken naer de kroon,
Betrout zich, als de reukelooze zoon,
Op wasfe vlogels;
Daer 't hemelsch vier het was verfmilte en praem',
Om 't kristalijn der watren met zijn' naem

Te helpen aen de ſpiegeluutte faem
Van ſtoute vogels.
Helt Pindarus komt bruisſen als een vliet,
Die met gedruisch ten ſteilen bergh afſchiet,
En aengegroeit van regen, dat het giet,
Op waterkanten,
Befaemt om 't nut van hunnen rijken ſtroom.
Hij bruischt en ſtroomt heel diep, en zonder toom,
Verdient den krans van Febus lauwerboom
En groene planten;
Het zij hij keur van nieuwe woorden vint,
En door zijn vaers, dat trots is, rolt, of bint
Zich aen geen maet, en wet, en treedt gezwint;
't Zij hemelheeren
Te raede gaen, en drijven op zijn maet,
Of Koningen van 't goddelijke zaet,
Het welk met recht Centauren nederſlaet,
En dempt Chimeeren,
Die blaeu vergift uitbracken, vlam en vier;
Het zij hij looft, die, onder Goden hier
Getelt, met palm van Elis keeren fier
Naer huis, vol weelden,
Als worſtelaers, of in den renſtrijt braef
Beſchonken met een zegenrijke gaef,
Die beter is, hoe hoogh een ander draef,
Dan hondert beelden;
Het zij zijn klaght den bruidegom beween',
De droeve bruit ontſchaekt, en fors ontſtreên,
Of dapperheit en kracht en goude zeên
In top verheffe,
Haer Stijx benijde, en d' eeuwigh duiſtre hel.
De zwaen van Thebe, ANTOON, ontvlieght ons, ſnel
En hemelhoogh door 't zwerk, en draeght te wel
Wat zij beſeffe.

Ik, min begaeft, met moeite u vaerzen wij,
Vergaêrt als geur, van een Matijnsche bij
Gezogen uit den tijm te Tivolij,
Met moeite, en zweeten,
Omtrent zijn woudt en oevers, koel en vocht.
Gij dichter zult, gesteegen in de locht,
Met trotser stijl, wat Cezars zwaert vermoght
In zang uitmeeten;
Als hij, met dien verdienden lauwerier
Omvlochten, voor zijn standert en bannier
Den Geldersman in staetsie omvoert hier,
Als triomfeerder
Op 't Kapitool: want noch de gunst der Goôn
Noch 't nootlot oit op d' aerde iet broght ten toon
Dat beter is en grooter en zoo schoon
Als 's Rijks vermeerder.
Al quam een eeuw van gout, gelijkze plagh,
Verwacht geensins iet grooters aen den dagh.
Ook zal uw zang ons melden, na den slagh,
De blijde feesten,
De vreught van Stadt en Raet en burgerij,
Wanneer August, de helt, ons naekt zoo blij,
En Klio wekt met al de poëzij
Der Roomsche geesten;
Terwijl het recht van pleiten viert en rust.
Indien ik iet ontvouwe van August,
Dat d' ooren streelt en keetlen kan met lust,
Ik zal mijn dichten
Met d' uwe paeren, en, gelukkigh door
Augustus komst, u volgen op zijn spoor,
Om met dees wijze een iegelijks gehoor
Aldus te stichten:
O schoone zon! o loffelijke glans!
Terwijl de Helt voor uit rijdt met den krans.

Dan ſtijght ons ſtem aldus in 's hemels trans,
Om 't feest te ſterken:
Jö triomf. De heele Rijksſtadt zal
Jö triomf vast roepen met geſchal.
Wij wierrooken den Goden overal
In hunne kerken.
Tien ſtieren, zoo veel koejen op een rij
Ontſlaen u van uw kerkbelofte, en mij
Een teder kalf, geſpaent, aen 's moeders zij
Geweit bij 't grootſte,
En dat, heel ros doorgaens op al zijn vel,
In zijne ſtar een blaer voert, wit en hel,
En 't nieuwe licht der maene wonder wel
Op 't hooft nabootſte.

AEN DEN WELEDELEN HEER

# GEERAERT BIKKER,

HEER VAN ZWIETEN, REKENMEESTER

*Van het inkomen der Graefſlijkheit van Hollant en Westvrieslant, Hoog-heemraet van Rijnlant.*

O Zwieten, eer der Aemſtelaeren,
Ik wenſche een' liertoon op mijn ſnaeren
Te zetten, u ten dienst alleen:
Maer d' ouderdom, te zwak, moet zwichten.
De geest bezwijkt, en kan niet dichten.
De wil is groot, de maght te kleen.
Men mogt uw bezigheden ſtooren
In 't rekenampt, uw trou beſchoren,
Die 's Graven inkomst gadeſlaet,
En 't hooge heemraetſchap te Leiden,
Daer d' oude Rijnſtroom vloeit door weiden,
Vol vette room, en honighraet.
Het Haeghſche Tempe, en zijn waeranden,
En bosch, en beek, en duin, en ſtranden

Verquikken zomwijl uwen geest,
Na lang en ongeduurigh slaven:
Dan rijdt gij speelen bij de braven,
Daer u de lust en lucht geneest.
Behaeght het u geschil te slechten
In 't barnen van 't krakkeel der rechten,
Of met den vader van 't Latijn
En zijne goude tong te spreeken,
Daer zoude u tong noch tael ontbreeken,
En niemant licht uw meester zijn.
Ver boven oude en jonger wijzen
Plaght gij Boëtius te prijzen,
Die voortgeteelt uit eedlen stam,
Verdadigde 't gemeene beste,
Toen Theodoor de Roomsche veste
Van 't Noorden overvallen quam.
Wat aenstoot hadde in droeve tijden
Dees vroome raetsheer niet te lijden!
De Wijsheit straelt uit luttel blaên,
Die tegens 't grimmen van de boosten
Hem in den kerker komt vertroosten,
En wijst naer Godt langs 's hemels baen.
In duisternisse diep gedompelt,
Betight met valschheit, overrompelt,
Gedoemt, berooft van have en staet,
Beveelt hij zich met vast betrouwen
Aen 't hooghste goet, om hoogh t' aenschouwen,
Der onderdrukten toeverlaet.
Heer Bikker, telgh van zoo veel grooten
En 's lants voorstanderen gesprooten,
Ontfang mijn wijs en liergedight.
Magh u dees wintervrucht behaegen,
Gegroeit in 't suceu der oude dagen,
Zoo houdt uw heuschheit mij verplicht.

# J. V. VONDELS

# LIERDICHTEN.

## HET DERDE BOEK.

---

## DE KONINGKLIJKE HARP

## AEN

## KORNELIS VAN KAMPEN.

Wie Davids Harp wil ſteeken naer de kroon,
Die terght, als Lucifer, den hooghſten troon,
En wort geſchopt uit dat oneindigh ſchoon
Des grooten Vaders.
Godts goude tong, van hemelsch mann' bedout,
Gaet weiden, als een pen gedoopt in gout,
Die trekkend haer geleert vernuft ontvouwt,
Op zuivre bladers.
Gij, Kampen, mocht dit t' elkemael bevroên,
Wanneer uw geest in Nederduitſchen ſchoen
Naſtapte dien Hebreeuſchen kampioen,
En dappren zinger,
Die levende uitdrukt al wat hij beſeft,
En zoo verzinkt, en zoo de maet verheft,
Dat zij op 't allerhardſte voorhooft treft
Gelijk zijn ſlinger.

'T Zij hij zijn ſtem verſijnt of die vergrooſt,
De wrongkroon voeght dat vet gebalſemt hooſt
Des mans, naer 't hart des hemels, en gelooſt
In 't eeuwigh leven.
Zijn rijk gedicht, geen droom, geen ijdle vondt,
Begrijpt den ſchat van 't out en nieuw Verbont,
Vertelt, en leert, en bid, en heelt en wont,
Met kunst doorweven.
De zangerige mont is altijd vol
Van Jakobs harder, geen verzierde Apol,
Die d' uitgeleze ſchaer, gedost met wol,
Aen verſche beeken
Zorgvuldigh drenkt, en in het groene weit,
En onverdwaelt op 't rechte ſpoor geleit,
En haer beſchermt door zijn getrouwigheit
Voor wolventreeken.
Hier duikt voor 't licht des Scheppers d' eerſte nacht,
En 't werrekſtuk der weerelt toont met pracht
Des werkers wijsheit goedigheit en maght
In alle deelen:
't Gewelf des hemels ſtralen van zich geeſt,
De lucht doorluchtich vol gevogelt zweeft,
De woeste zee die bruischt, en 't aerdrijk leeſt
Door ſtadigh teelen.
Wie beeſt niet als de hemel Abrams zaek
Rechtvaerdigh handhaeft, toegerust met wraek,
En ſchept in bloetvergieten zijn vermaek,
En groeit in 't ſmooken?
Verbolgen onweêr voert hem grimmigh heen.
Om hoogh is vier, en duiſternis beneên.
De donder morſelt, blixem brant de ſteên,
De bergen rooken.
De ſtroom verdrooght, 't geberghte ſmelt als was.
't Getroffen vee beſpreit 't gezengde gras.

De glans der hoven leit gedooft in asch,
 En gloende vonken.
't Afgodisch volk, een hant vol overschots,
Noch onlangs al te wreveligh en trots,
Gedootverft kruipt in d' allernaerste rots
 Vol moortspelonken.
't Gelovigh hart schiet vleugels aen, en stelt
Zich toe ter vlught naer 't licht bestarnde velt,
Op 't zingen, 't welk genote deught vergelt
 Met lof te strengelen
Door schelle cijmbel, trommel en schalmeij,
In 't midden van den Maeghdelijken reij,
En na te volgen met een lief gevleij
 Het koor der Engelen.
Het vrolijk hof ten dans gaet op 't geluit,
Het welk begroet de vorstelijke bruit,
Die met borduursel haren boezem sluit,
 En teere lenden:
Die Schoone ziet naer bloet noch maeghschap om:
Zij volght den liefelijken bruidegom,
Der allerschoonste jongelingen blom,
 En 't hooft der benden.
O grijze Amfion! eer van Bethlehem,
Uw welgestelde harp, en helle stem
Die bouwen 't onvermaert Hieruzalem
 Tot aen de wolken.
Te Salem blinkt de tempel, en 't pallais.
Hier zeit men oorlogh aen; hier sluit men pais;
En herwaert strekt, van oost en west, de reis
 Zoo veeler volken.
Hier kittelt hij den kerkelijken galm,
En rotsen weêrklank met een' nieuwen psalm,
In schaduw van een' ceder of een' palm
 Of vette olijven.

De berregh Sion is zijn Helikon:
De klaere cederbeek zijn hengſtebron:
Gods wijsheit en zijn wet de kuiſche Non,
Die hem leert ſchrijven.
Op 't draven van dien Goddelijken ſtijl
Gevoelt de ceder Babels ſcherpe bijl;
Trekt Moſes op van den geplaeghden Nijl;
Ontſpringen aders
Uit ſteile rotſen; ſtremmen zee en vliet;
Verrijst de ſtadt uit puin, na lang verdriet;
Bekent de zoon al wat 'er is geſchiet
Bij d' oude vaders.
Mijn zanger zit in Godts verholen raet,
En ſpelt Mesſias, dat beloofde zaet,
Zijn Koningklijke en Priesterlijken ſtaet,
En wonderwerken.
Wie blaekt niet wanneer David David kust?
En 't voorbeelt 't nabeelt tegentreed met lust,
Den dieren hoekſteen, daer 't gebouw op rust
Van beij de kerken?
Hij ſtrekt een ſpiegel van oprechte boet,
En valt zijn Godt voor 't hoogh autaer te voet,
En wascht vermagert het bevlekt gemoedt
In droevigh zuchten.
Godts pijlen, een onlijdelikke ſmart,
Die zitten diep in zijn doorſchoten hart,
Van misdaên en van vijanden benart:
Waer zal het vlughten?
Barmhartigheit neight derrewaert het oor,
En breekt gelijk een heldre zonne door
Dien damp, en wischt van het genadekoor
Des ſchreiers oogen:
Dees vint zich dan gezalft van alle wee,
En ſpringt en huppelt, als een dartel ree,

En offert dank, en ſlaght 't gewijde vee,
Tot vreught bewogen.
Dees Zanggoddin ontſluit Godts heerlijkheit,
En toont u d' onbepaelde Majesteit,
In 't weeldigh leven, 't welk geen tranen ſchreit,
Noch weet van treuren:
Hier praelt dat onverdraeghlijk aengezicht,
In 't driemael heiligh ongenaekbre licht:
Ontelbare Englen pasſen op hun' plicht
Aen 's hemels deuren.
Hoe zuiver klimt hij op des Heeren bergh;
Met beenen zwanger van godtsdienſtigh mergh,
Onnozel, zonder gal, en zonder ergh.
Geene offerhanden,
Geen bokkenbloet, geen ram op 't offerfeest
Behagen hem, och neen! maer allermeest
Rechtvaerdigheit, en een verſlegen geest,
De waertſte panden.
Gij reukelooze, roept hij van om hoogh,
Hoe miktge dus met uw geſpannen boogh,
En quetst den appel van het alziende oogh,
d' Oprechte ſchare,
Wiens uitgeſtorte bloet, een kostlijk nat,
En tranen Godt verzamelt in een vat,
Op dat zijn zorge dien verquisten ſchat
Tot wraek beware?
Het vier des ijvers ſchier de ziel verſlint,
Wanneerze veel te vierighlijk bemint
Godts wijze wet in tafelen geprint,
En Arons zede:
Geen gout zoo kostlijk is als Godts bevel,
Geen honigh zoeter in bedrukt gequel:
Dit ſterkt de hoop: dit 's daegelijks ſnareſpel,
En 's nachts haer rede.

Dees deftigheit houdt d' ijdelheit in toom,
Die heene drijft, gelijk een fnelle ftroom,
Verftuift als ftof, verdwijnt gelijk een droom,
Verwelkt als bloemen,
En als een vlugge wiek door 't ijdel fchiet.
De mensch weeght lichter in dees fchael als niet.
O dwazen, roeptze, wat 's u leven? ziet
Wat is uw roemen?
Der Goden Godt ontwaekt hier, als een leeuw,
En gaet, als Rechter, door het luidt gefchreeu
Der arme weeze en onderdrukte weeuw
De vierfchaer fpannen:
Hij fpreekt de goddelooze Rechters aen,
Die minst naer Recht en meest naer giften ftaen:
Al zijtge Goden, denkt gij zult vergaen,
Als wreê tijrannen.
Met vijf paer fnaren fleept hij onvermoeit
De Koningen geketent, en geboeit,
Wier toonen in den gront zijn uitgeroeit,
Naer Sions muren.
De ftammen juichen in die zegeprael:
Zij zien verwondert, hoe 't gefloopt metael
Der Reuzepoorten Isrels blixemftrael
Niet kon verduren.
Hier riekt de broederlijke vreê, zoo waert
Als balsfemgeuren in 's Aertpriesters baert,
En dauw op Hermons heuvelen vergaert.
Hier wort de zegen
Gezongen over d' onbevlekte bruit,
Die breit zich als een vruchtbre wijnftok uit.
Elk vruchtje bloeit rontom haer, als een fpruit,
Befprengt van regen.
Hij want de boosheit, als het lichte kaf,
Of morfelt haer met 's Heilands ijfren ftaf:

z' Is muurgras, niemants schuur gedijt 'er af:
Maer 's hooghsten veder
En dichte schaduw dekt het vroom gemoedt;
Dat groent, gelijk een palm op Liban doet,
Die 't steeken van de zon verdragen moet,
En winterweder.
Mijn Orfeus draeit 't onmeetbaer starrendak.
Zijn hant die vlijt de holle golven vlak.
De leeuw zit tandeloos, 't gevogelt mak:
Het woudt krijght ooren.
Geen addertonge braekt vergiftigh spogh:
't Vrijpostigh hart vreest lagen noch bedrogh:
De woeste Tijger zuight onnozel zogh,
En wort herboren.
't Gespeende wichtje vlught naer moeders schoot
Zoo niet om hulp, als dees in bittren noot,
Tot 's levens burgh, voor 't brullen van de Doot,
En hare tanden.
De vierige Englen, wakker op de wacht,
Zich legren om 't rechtvaerdige geslacht;
Of dragen het op hun bedauwde schacht,
En 't sneeuw der handen.
Mijn Harpe draeght de goude Bontkist om,
Die zwanger is van Arons heilighdom,
Vereert met zilvere bazuin en bom.
De nieuwe manen
Verlichten met meer luisters 's Dichters geest:
Met lachend loof besteekt hij 't loverfeest,
't Welk 't overleefde hartewee geneest,
En stelpt de tranen.
Dit 's Kanaän, daer melk en honigh vloeit,
Het Paradijs, daer 't hout des levens bloeit,
De Bron des heils, die 't dorstigh hart besproeit,
De stille haven,

Het licht der blinden, 's kranken artzenij,
Der armen fchat, de bergh der Poëzij.
Hier zuight 't Geloof op Tabor, als een bij,
Haer zoetfte gaven.
Mijn kracht bezwijkt, en hijght voor ijder deel,
Terwijl ik fmede een keten, een juweel
Van tienmael tien en effen half zoo veel
Vergulde fchakelen,
En hangze op feesten om 's Gezalfden hals.
Hier is 't al louter; niets en klinkt hier valsch:
Hier hoort het oor geen andre klanken, als
Verbaesde Orakelen,
O onnavolgbelijken Harpenaer,
Die 't lierfpel dooft van Flakkus en Pindaer,
En alle Vorften prikkelt met uw fnaer;
Uw kout gebeente
En asch is lang verftorven en verrot,
Uw purper lang verflonden van de mot,
Maer uw muzijk, vol ziels, leeft noch bij Godt,
En zijn gemeente.

OP DE TWEEDRAGHT DER

# KRISTE PRINCEN.

## AEN JESUS KRISTUS.

De Kristen Princen zitten vast
Malkanderen in 't hair.
Gansch Kristenrijk vervalt in last,
En 't uiterfte gevaer;
Als 't fchip, dat met gekerfden mast
Flus fchipbreuk lijden zal,
En drijft naer lager wal.

De felle Turk, die Kristus kruist,
Ziet ons krakkeelen aen:
d' Erfvijant lacht nu in zijn vuist,
En hoopt den klaeuw te ſlaen,
Van bloet geverft, van ſtof begruist,
In 't hart van 't blintgevecht,
Dat hij 't geſchil beſlecht.

Zoo 't hem gelukken magh naer wensch
Met zijnen woesten hoop,
Dat hij 's Geloofs verzwakte grens
Op 't ongezienſte ſloop',
En velle en vill' zoo menigh mensch;
Help Godt! wat wil 't een dagh
Van rouw zijn en beklagh.

Gelijk een ingeborſten ſtroom
Zal 't ingelaten heir
Verdrenken al den Duitſchen boôm,
En bruizen als een Meir,
En ſpoelen den bebloeden toom
Te Keulen in den Rijn,
Die zal zijn wedde zijn.

Zelfs d' andere weerelt, daer men met
Den hoofde nederwaert
De voeten tegens d' onze zet,
Zal hooren al vervaert,
Hoe wij door 't zwaert van Machomet
Gevallen zijn ten ſpot
Der vijanden van Godt.

Dan voelt men hoe men heeft gefaelt,
En uit den Burgertwist
En brant verdoemden roof gehaelt,
En wolven opgehist
Naer Kristus ſchaepskoij: dan betaelt
Men zelf zijn eige roê,
En ſchreit en zucht zich moê.

O JESUS, keer dit voorſpook af,
Verdrijf die duiſtre wolk.
Herplant veel eer op 't heiligh Graf
Door uw geloovigh volk,
Den Turken tot gerechte ſtraf,
Den ſtandert van uw' naem,
Op dat zich d' afgront ſchaem'.

Op dat die bloethont, yeders vloek,
Met ingetrokken ſtaert,
Gelijk een rekel Mecha zoek,
En aen zijn' eigen haert
In eenen onverlichten hoek
Zich uitſtrek' naer zijn' lust,
En laete uw Rijk in rust.

# DE KRUISBERGH

AEN JOFVROUW

## MAGDALENE VAN ERP.

De ſchoonſte roode roozen groeien
Op geenen Griekſchen Bergh, o neen;
Maer op den Kruisbergh, hard van ſteen;
Daer Jeſus hooftquetſuuren vloeien
Van heiligh en onnoozel bloet,
Geronnen tot een' roozenhoet,

Wiens blaên, vol geurs, geduurigh bloeien,
  Door den gevlochten doornekrans,
  Waer van de goddelikke glans
Befchaduwt wort en overwasfen.
  De roozedruppels ftrekken fchoon
  Robijnen aen de doornekroon.
De roozevlaegh verdrenkt met plasfen
  De lelibloem van 't aengezicht,
  Waer uit de zonne fchept haer licht:
De zon, die met haer bevende asfen
  Te rugge rijdt, bezwijmt, en fterft,
  Nu 't roozebloet Godts leli verft;
De leli, die het hooft laet hangen,
  En geeft den allerlesten zucht,
  En vult met roozegeur de lucht.
De Kriste bijen met verlangen
  Zich fpoeden naer dien roozengaert,
  Zoo ras het licht de lucht verklaert,
En zwarmen om de roozewangen
  Van 's levens bloem, en lentefpruit;
  En zuigen zoeten honigh uit
De gal en gift en bitterheden
  En alfem van het doornebosch.
  Uit leliwit en roozeblos
d' Aertsenglen Man en Nektar kneden,
  En hemelsch fuiker, en ambroos.
  De dagh die teelt geen uchtentroos,
(Zoo dikmael hij komt aengereden)
  Die zoo de flaeuwe ziel verquikt,
  En 't hart, tot wanhoop toe verftikt,
Verfterkt, als deze roozegeuren
  Van 's levens roozentak en hout,
  Met bitre tranen nat bedouwt,
Tot troost van al die eeuwigh treuren.

Hier springt, voor al die dorstigh zijn,
Een bron van roode en witte wijn,
Zoo lekker, als oit tong kon keuren.
Hier wascht men het bevlekt gemoedt
In 's levens kostelijksten vloet,
Vergadert uit vijf zuivre sprongen.
Hier levren d' aders purper uit,
Tot pracht der koningklijke bruit,
Wiens lof van David wert gezongen,
En van dien wijzen Salomon;
Toenze in dees speere- en spijkerbron,
Bevochtighden hun goude tongen,
Toen David stelde luisterscherp
Op dat geruisch zijn schelle harp,
En Salomon zijn hooge klanken.
O bloet- en waterrijke rots!
O hartebron des wijzen Godts!
O artzenij voor alle kranken!
Vergun mij ook een' druppel nat:
Bevloeij mijn' dor en dorstigh bladt,
En leerme mijn' Verlosser danken;
Op d' oevers van dien gulden stroom;
In schaduw van dien roozeboom,
Bedekt met Cherubinnevleugelen;
Daer rust het afgejaeghde hart;
Daer vint het stilpijn voor zijn smert;
Daer nestlen alle tamme veugelen,
En heffen tegens 't paradijs
Bij beurte een lofzangk aen om prijs;
Daer leert de ziel haer lusten teugelen,
Met Godts gebit en roozentoom.
z' Ontwaekt 'er uit den ijdlen droom
Der ijdle weerelt, om t' aenschouwen
Den Middelaer van 't Nieuw Verbont.

Zij kust zijn bleeke roozemont.
Men zagh 'er onder 't puik der vrouwen,
Bij 't graf de droeve Magdaleen,
Met balzem tranen en gebeên,
Godt zoeken uit een vast betrouwen,
Dat 's nachts gelijk een vierbaek scheen.

# OP URBAEN
## DEN ACHTSTEN.

Wat Godtheit vol ontzagh is dit,
Die daer op zeven bergen zit,
En zwaeit met zijne rechte hant
Dien blixemstrael, en gloênden brant,
Vervaerlijk als de Dondergodt?
Terwijl hij uit het hooge slot
Een ieder handelt zoo beleeft,
En streelt, en smeekt en zegent, heeft
Hij onder zijn schabel gebraght
En zolen 't oorloghsfors geslacht;
En, trappende op 't gekroonde hooft
Der grootste Koningen, verdooft
Het gloeiend purper van den Raet
Der Vadren, die rontom hem staet;
Gelijk 't gestarrent flaeuwt, en daelt,
Zoo ras de zon in 't Oosten straelt
Van gout en roozen uit haer' troon.
Verhuist Jupijn met al de Goôn?
En vaert hij uit den hemel, om
Het Kapitool, zijn Heilighdom,
Te gaen bezoeken? wat gezagh
Brengt d' eerste tijden voor den dagh,
En voert den ouden Numa weêr
Te Rome met zoo groot een eer?

En levert Rome weder aen
Den grijzen Numa onderdaen?
Terwijl 't gemoedt dit overleit,
Zoo luistert mij mijn geest, bereit
Te baren, en gedreven door
Iet hemelsch, dit al stil in 't oor:
Dees is de groote Sleutelvooght
Van 's hemels poorte. Rust nu: pooght
Niet meer te weeten. Buight uw knien,
En kus zijn voeten, wijt ontzien.

*Te Rome, met den ingank des gulden jaers* 1625.
*Vertaelt uit mijn Broeders Latijn.*

# O L IJ F T A K

## VAN ZIJN HEILIGHEIT
## INNOCENT DE THIENDE.

*RAMIS INSIGNIS OLIVÆ.*

Pamphilius, die dertigh ronde jaren
Bewaerde 't heiligh Recht,
En streek 't oneffen flecht,
En zette allengs, van zorge, grijze hairen;
Die 's Roomschen Herders mont
Verstrekte bij den scepter van Sicilje;
En in Madrid den zetel van Kastilje
Aen 's Tijbers stoel verbont;
En waerdigh was den rooden Hoet te dragen,
En 't purperen gewaet,
In 't midden van den Raet
Der Vaderen, die 't Hooft der weerelt schragen;
De zelve voert, in 't endt,
(Geheven op den opperste aller troonen,
En ingewijt met drie gewijde Kroonen)
Den naem van Innocent;

Het tiende licht op 't poor van d' andre negen.
Hij daelt van 't hemelsch dak,
Met den Olijventak,
Gelijk een Duif, en deelt ons Kristus zegen.
Wij zien den hoogen vloet
Des oorloghs haest, op zijnen wenk, gezonken
En gansch Europe, in Kristensch bloet verdronken,
Belant uit zoo veel bloet.
Sint Peters ſchip, dat boven op de baren
Van tweedraghts ſpringvloet hing,
En ſchier te gronde ging,
Gevoelt den ſtorm van 's hemels wrack bedaren.
Aldus blijft, op de rots
Van Vatikaen, 't gevaer der Kerke rusten,
Tot 's Tarters ſpijt, tot ſchrik der Turkſche kusten:
En 's afgronts haet ten trots.
Dan bloeit d' Olijf en Pauſelijke Leli,
Zoo ras het onweêr ſtilt,
In 't velt van 's Vaders ſchilt,
Tot eere en roem van Godt en 't Euangeli,
Noch meer dan Salomon,
Den Vredevorst, bepaelt met enge palen;
Naerdien de pais van Kristenrijk wil ſtralen
Zoo wijt gelijk de zon.

# JUBILJAER
## DES PRIESTERDOMS
### VAN DEN HEERE
# PHILIPPUS ROVENIUS,
### AERTSBISSCHOP VAN PHILIPPEN, APOSTOLISCHEN STEDEHOUDER.

*Den* XXVII *van Junius* M. DC. XLIX.

Daelt om laegh, gij Offerengelen;
Helptme loof en bloemen ſtrengelen,

Tot feestoenen: valt aen 't werk;
Ciert gewelf en Koorpilaren;
Overkranst de hooge Altaren;
Kleet met groen de Vorfter Kerk:
Want Philippus fchijnt herboren,
Nu de zon (die hem, gekoren
Tot den Priesterlijken ftaet,
Hier Godts Offer in zagh wijden)
Van de kimmen op komt rijden
Met een' fchooner dageraet:
Nu de zon met blijder oogen,
Blijder ftraelen Koor en bogen
Komt vergulden door het glas;
Om den Godtsdienst te vergulden,
Daer hij eerst voor 's volleks fchulden
Offerde, en gebeden las:
Nu, begroet van feestgenooten,
Hij den eeuwring ziet gefloten
Van zijn wettigh Priesterfchap.
Vijftigh jaren, reê verloopen,
Sluiten hem uw troonen open,
Wijzen hem een' hooger trap;
Na veel zweets, en zure ftappen,
Slavernij in wetenfchappen,
En getrouwen Herders plicht.
Had ik Davids harp en lippen
'k Holp den Mijter van Philippen
Kroonen met een Neêrduitsch dicht.
Rijn en Ysfel, beij te gader,
Danken zijn' geleerden vader,
Die, ontvonkt door uwe vlam,
Voor ons Bontkist heeft gezongen,
Toen de wolven 't Lam befprongen,
Dat den mensch verzoenen quam.

Sasbout, voorzaet en zijn ouder,
Zagh Roveen, als Stedehouder,
Zijn Apostelsch ſpoor betreên;
Marcellyn, met Lebuynen
En Plechlyn, hem 't lant beſchijnen,
Daerze wandelden voorheen.
Willebrort ſcheen weêr te leven,
Toen dien nazaet wiert gegeven
d' Oude ſtaf van 't Bisſchopdom,
Daer hij d' eerſte Kerken ſtichte,
Eerst het Heidendom verlichte,
En den afgront maekte ſtom.
Hebt gij oit, verheught en blijde,
Aen des ouden Vaders zijde
't Lam uw wierook toegezwaeit,
Hem gezegent, begenadight,
En in angst en noodt verdadight,
Daer de Hel haer onkruit zaeit;
Daelt om laegh, ô Offerengelen,
Helptme 's Herders eeuwkrans ſtrengelen,
Op zijn Gulden Misgetij,
En geleij hem, wijs en ſimpel,
Daer men kreuken zet noch rimpel,
Nimmer droef, en eeuwigh blij.

# EEUWGETIJ

## DER HEILIGE STEDE.

### T' AMSTERDAM.

*Aen d' oude Burgerij.*

Nu 't eeuwgetij van 't vierenswaerdigh wonder
Zijn' derden ringk op heden toeſluit, ronder

Dan goude pen of pasſer ronden ſluit;
Zoo breek als bloesſem uit
In Lentemaent, met haer verquikte loten;
O Burgerij uit Gijsbrechts erf geſproten,
En noit veraert van uwen ouden ſtruik,
In 't wettigh kerkgebruik.
Men vlechte, om ſtrijt, nu lovers in laurieren,
En duurzaem loof, om 't wonderfeeſt te cieren;
Men ſpann' tapijt, ſchakeere zangk met ſnaer,
Bewierook' 't hooge altaer,
En eer alom de Heilighcit der Stede;
Daer d' ijver plaght met barrevoetſen trede,
t' Aenbidden, als de Godtstolk (*) op het lant,
Toen, midden uit den brant
Der doorne haegh, de Godt der twalef ſtammen
Hem riep, en 't bosch niet zwichte voor de vlammen.
Die zelve Godt verſcheen uwe oudren hier,
In 't weerlicht van hun vier,
Tot tweewerf toe verſterkte Kristenſche eeuwen
Door wonderheên, en klopte zijn Hebreeuwen
Op hunnen mont; en trat voor Jeſus ſchaer
In dezen vierpijlaer:
Waer van dees kerk en achtien ſtomme tuigen,
Haer pijlers, die om gunst noch afgunst buigen,
Noch weifelen, maer dragen 't Godtsgebouw,
Als Reuzen, ſterk, en trouw.
Uw jonge ſtadt, die tweemael plofte in d' asſchen,
Is tweewerf weêr uit rook in top gewasſen;
Gelijk of Godt zijn gunst, en maght door vlam
Ontvouwde t' Amſterdam;
Dat, uit moerasch en water opgetogen,
Nu watren kroont met hooghgewelfde bogen,

(*) *Moſes.*

En 's Keizers kroon, van gout en diamant,
Op alle kusten ſpant.
Augustus, die u kroonde, heeft Godts zegen
Door bedevaert genadigh hier verkregen:
De Faem trompet hoe Maximiliaen
Gezont is opgeſtaen;
Na dat hij hier de Kristgeheimenisſen
Aenbiddende, eer zijn' ſtaf en kroon wou misſen,
Dan 's Heilants troost, gevoelt in lijf en ziel,
Daer hij ten outer viel;
En neêrgeknielt de zelve kracht most loven,
Die, aen d' Euphraet, in 't onweêr van den oven,
Zijn Drietal (*), niet gezengt aen kleet en hair,
Verloste uit doots gevaer:
Die 't Heilighdom, de vrucht der Maeght, ook louter,
Bij uwen ſtroom, behoede op 't gloeiende outer,
En in den haert; twee troonen van Godts Zoon,
Herkruist, door offerhoon
Van blinden, die 't alſcheppend woort mistrouwen,
En niet het licht der wonderen aenſchouwen,
Dat, jaer op jaer, ja eeuwen achter een,
Den Aemſtel overſcheen:
Het zij dit ſtraelde, uit koorgewelf, en tenten,
Hem toegewijt, die over d' elementen
Den ſcepter voert, en ſpaert dien Offerſchat;
Ons Manne, in 't gouden vat:
Het zij 't Geheim, op zijn gezette dagen,
En jaergetij, wert ſtichtigh omgedragen;
Gelijk van outs 't Orakel van Godts mont,
De Heilkist van 't Verbont.
Hoe zagh men 't volk, gewont van helſche ſlangen,
Dan vloeien, als rivieren, uit verlangen

(*) *Drie jongelingen.*

Naer geene slang van koper, die de Doot
Haer kopre tanden boodt;
Maer naer het Lam, des Talmuds vloek, gehangen
Aen 't heilzaem hout, en nu onthaelt met zangen;
Als artzenij des lijfs, en zielespijs,
Van 't hemelsch paradijs.
Wat kerkbelofte en gaef en pelgrimagie
Doorgalmden niet dees nette timmeragie;
Met lof en dank, gestort van klein en groot,
Na 't et nijpen van den noot;
Zoo dra men frisch, behouden 's lijfs, en sterker;
Verlost van kruk, en boeij, en bangen kerker,
En blinden stok, en schipbreuk, en van 't bedt,
Zich vont door Godt geredt.
Nu zing ik niet, hoe 't eeuwigh vier van Veste
Den brant ontsloop, daer Troje lagh op 't leste;
Noch van de vlam, die, spokende om het kint, (*)
Zijn hairlok niet verslint;
Noch van den gloet, die 's Konings dochter (†) raekte,
En hare kroon noch blonde vlechten blaekte;
Of wonderspook, en droom, en nachtgezicht,
Uit Heidensch brein gedicht:
Maer toom de Nijt, door zegels, brieven, blijken
Van Sticht en stadt, en keuren, en kronijken.
Is 't valsch? betight de mijters, uw steêhuis
En brantmerk 't witte kruis:
Betight gewaet en bladen van Messias,
's Apostels riem, den mantel van Elias,
Ook Arons roede, en Elizeüs lijk,
Ja schaduw, min dan slijk.
Hier mangelt niets dat redelijken wenschen,
Getuighenis van Godt en vrome menschen,

(*) *Askaen.* (†) *Lavinie.*

Wij mommen hier met geenen Antikrist,
Die grijns van ſtaet en twist.
Almogentheit, betuigt door d' offerlammers,
Van tijt tot tijt, geleij toch d' Amſterdammers
Uw heirbaen op, in 't eeuwigh ſchijnend licht,
En kroon mijn Eeuwgedicht.

*Thronus ejus flammæ ignis.* DAN. VII.

# KENTEKEN DES AFVALS.

HEBR. VII.

*Het Priesterdom verandert zijnde, zoo is het noodigh dat de veranderinge der Wet geſchiede*

IRENEUS leerling van POLIKARP, 's Apostels leerling.

*Hij leerde een Nieuwe Offerhande des Nieuwen Testaments.*

Waer zagh oit zoo geregelt Rijk
Godtsdienſteloos in 's werelts ronde?
En waer den Godtsdienst, zonder blijk
Van Offerhande voor de zonde?
Natuur, en Moſes ſtrenge Wet,
En 't Euangeli 't Offer wijdden,
Het zij bebloet of zonder ſmet
Van bloet, als in de leste tijden
d' Aertspriester offerde, op Godts disch,
Zijn vleesch en bloet, in ſchijn van koren,
En druifs en wijns geſtaltenis,
Ten zoen van Godts gerechten toren:
Een zuiver Offer, lang beduit
Door Offers, en van Malachias
Ons klaer geſpelt, zoo lang vooruit,
Voor 't bloedige Offer van Meſſias;

Die na 'et onbloedigh offer quam
Ter flachtbank, nedrigh, en geduldigh,
En hing aen 't hout, gelijk een lam,
Geoffert bloedigh, en onfchuldigh.
De Heilant zelf verzagh zijn Kerk
Van middelen, om dees genade
Haer toe te dienen, in dit perk
Des ftrijts; het zij hij zielen bade
Met water in de kracht van 't bloet,
Zijn zichtbaer bloet aen 't Kruis vergoten;
Het zij hij die verzoent, en voedt
Door Offerhande en fpijs, genoten,
En opgeoffert op 't altaer,
Door wettigheit van Stedehouders.
Dees gront ftaet vast: dit licht is klaer:
Dees grontleer ftorf op 't kint van d' ouders
Men vraegh den Martelaer Juftijn,
Die fchier d' Apostels had gefproken,
Eer nauwelijx de zonnefchijn
Der eerfte heileeuw was gedoken:
Men vraegh het Ireneus, fcherp
In 't luiftren, om Godts wil te hooren,
Als een fcholier van Polykarp,
Zijn' meester, door Sint Jan herboren:
Men vraegh de Vaders, op een rij,
Wat Malachias profeteerde
Van 't zuivere offer: kent hier bij
Den tuimelgeest die 't volk verkeerde,
En zoo vermetel vloekt en fchelt
Voor een vervloekte afgoderije
De dienst van JESUS ingefteld.
O tastelijke razernije!
Hoe floeght gij voort, gelijk vergift,
En fmette ftroomen, en landouwen,

Met uw vernuft, en schijn van Schrift,
Om d' offerloosheit op te bouwen!
Een laster, die zoo luide schreit
Tot Godt. O heilooze opperschennis,
Die Godt zijn wettigh Recht ontzeit,
En blint noch roemt van Kristus kennis!
Wie Kristus eeuwigh offer stuit,
Die bluscht de zon des Godsdiensts uit.

I. Kon. 2. *Waerom stoot gij mijn offerhande met voeten?*

# DE VIERBAEK

VAN

# IGNATIUS LOJOLE.

AEN DE NEÊRLANTSCHE SOCIËTEIT VAN

JESUS.

*INVIDIÆ CAPAX.*

De witte Pharos, groot van faem,
De heldre Vierbaek (aen geen' Nijl
Maer Tijberstroom, in JESUS naem,
Met staale beitel, zaegh, noch bijl,
Noch moker, aen de lucht gesticht;
Maer met den hamer van Godts woort,
Die meer dan marmer, vast en dicht,
Verbrijzelt) staet en trotst de poort
Des afgronts, en beschaemt den nacht
Der dolingen en ketterij;
En houdt getrouwelijk de wacht:
En licht in 't ront, van elke zij,
De wijtverzeilde zielen toe;
Geen mijlen verre in 's weerelts zee,

Maer wijder dan 't geſtarrent, moê
Van wentelen, geen ſtrant noch reê
Laet onbeſchenen. Wie in noot
Van d' allerzwaerſte ſchipbreuk drijft,
En ſchrikt voor d' endelooze doot;
Wort van dit heiligh licht gerijſt,
Dat van vijf letteren nederſtraelt;
Als van vijf roode ſtraelen bloets,
Ja ſtralen uit Godts hart gedaelt.
O Kriste Hooftbaek, van veel gloets
Ontſteken, dienstmaeght van 't gemeen,
Hoe roem ik best IGNATIUS,
Die, leggende den eerſten ſteen
Aen 't Roomſche wonderwerk, noch ſlus
Zoo laegh, alreê zoo hemelhoogh
Geſteigert, tuight dat JESUS hem
Gezegent heeft van 's hemels boogh,
En 't hemelſche Jeruſalem?
Godtvruchte wakers, ſluimert niet,
Maer voedt en ſtookt dit eeuwigh vier:
Noch bloet noch tranen noch verdriet
Noch pijn noch arbeit ſtaen te dier,
Indien ghijze opweeght tegens 't loon,
U van den hemel toegezeit.
Uw Armoê erft haer rijke kroon:
Uw Kuischheit en Gehoorzaemheit
Ontbeeren niet haer zaligh lot,
En JESUS blijft uw prijs bij Godt.

# OP HET PATER NOSTER

*Des zaligen Vaders en Apostels van Oost-Indiën,*

# FRANCOIS XAVEER.

## AEN HET ZELVE HEILIGHDOM.

O Heiligh Kerkjuweel
Van zaligen Xaveer;
Die, in het Oostersch deel
Der weerelt, Jesus eer
Verkondigende, u streek
Met zijn gewijde hant,
Als hij een Geest geleek,
En Serafijn, van brant
En ijver opgetogen
Ten hemel voor Godts oogen

Ter goeder ure quam
Zoo kostelijk een schat
Als gij van Amsterdam
In mijn Geboortestadt;
Van onzen Aemstelvliet
Aen d' eere van den Rijn;
Daer Medices verliet
Des levens zonneschijn,
Op 's hemels welbehagen,
Uit lust tot schooner dagen.

Ter goeder ure en tijt
Bespreekt haer Majesteit
Uw waerde, aen Godt gewijt,
(Eer zij van d' aerde scheit)
Aen Jesus Maetschappij;
Op dat dit overschot

Des heilighs Keulen zij
  Een prikkel, om met Godt
Om hoogh, van hier beneden,
In een gesprek te treden.

Zoo tradt d' Apostel voor,
  Die Indien doorzworf,
En kruiste op Thomas spoor,
  Eer hij ontijdigh storf;
Daer Chine voor hem lagh.
  Hoe worstelde zijn hoop,
Om, zonder bloet, en slagh,
  Te winnen 't nieuwe Euroop.
Men hoort dien Helt noch spreken
Door dit Gebedeteken.

HET

# KRISTELIJK GEDULT.

't Gekruist Gedult vint nergens steê
Als midden in een wilde zee,
Daer zitze en klappertant alleen,
Half naekt op eenen kouden steen,
Waer op 't verbolgen water barnt.
Het grimmigh onweêr, al 't gestarrent
Bedekkend, gunt haer droef gezicht
Niet eene vonk van troostlijk licht;
Of zoo het haer wat klaerheits schenkt,
't Is licht van vier, dat d' oogen krenkt;
't Zijn wolken, die van gloet geperst
Den blixem baeren met een' berst.
Een hoop gedroghten, wijt van mont,
Van uit den omgeroerden gront

Omringen de geſchokte klip.
Zij ziet één aengevochten ſchip
Van veer genaken, en wort blij,
Maer och vergeefs, het zeilt voorbij.
Zij heeft nochtans hier vrienden in,
Doch flaeuwe harten, koudt van min.
Of roept 'er een met ernst: legh aen;
Al d' andren vreezen te vergaen,
En ſchreeuwen om het ſtijfst: hou af:
Vermij den zerk van 't zoute graf;
Dies 't eenigst dat 'er overſchiet,
Ten troost in afgepijnt verdriet,
Is 't goet geweten, 't eenigh goet
Van 't afgemartelde gemoedt,
Een ſchat der onderdrukte Deught
Die zomtijts tranen ſchreit van vreught,
En, zonder hulp of troost te zien,
Noch ſpreekt: Godts wille moet geſchiên.

# BEDE

VOOR HET

# WALEN WEESHUIS

T' AMSTERDAM.

AEN ALLE KRISTENEN.

Och laet uw mededogen ſtralen
  Op dees van elk vergete ſchaer,
Op 't arme Weeshuis van de Walen,
  Wiens last noch aengroeit jaer op jaer,
Wanneer 't ontfangt met open armen
  Die arm zijn zonder hunne ſchult,
De Weeskens, die om nootdruft kermen;
  En voedt hen op met groot gedult

In tucht en eerelijke zeden.
  Wie zietze zonder schreien aen?
Heeft Kristus arm voor ons geleden,
  Wie kan voorbij dees kribben gaen
En stallen, zonder met den Wijzen
  Te offeren een luttel gout,
Om 't naekt en hongrigh kint te spijzen,
  Dat in dit Betlehem verkout?
Aij zorght niet, dat de schatten minderen,
  Die gij aen Godt op woeker geeft,
Door vreemde en ouderlooze kinderen.
  Gedenkt dat Godt hun vader leeft,
Die in uw weldaet wort geprezen
  En 't goet dat nimmer zal vergaen.
De zuivre Godsdienst is den Weezen
  In hun ellende bij te staen.

# GEDACHTENIS

VAN

# DESIDEER ERASMUS ROTTERDAMMER.

AEN DEN HEER PETER SCHRYVER.

O Hooghgeleerde Schrijver,
Wat quistge tijt en ijver,
Om op te doen 't geen levendigh gelijkt
Den grooten Desideer, die niemant wijkt.
  Hou op van printeziften.
Een stapel wijze schriften
Is d' afdruk van den helt, die eeuwigh leeft,
En d' aertboöm met de pen verovert heeft.
  Zijn pen dreef voor zich heene
Uit Rome en uit Athene

't Barbarisch heir, een' ſchandelijken hoop,
En oneer van den Kristelijken Doop;
De Zieletijrannijen,
Met Gierigheits Harpijen,
Den woesten krijgh, de Plompheit, dom en doof,
De Gulzigheit, en 't blinde Bijgeloof.
Zijn hant die gaf de mate
Aen beiderlejen ſtate,
Aen 't wereltlijk en ook aen 't geestlijk hof:
Zij hief de nutte kunſten uit het ſtof.
De doode graven hooren
Dat Cicero, herboren
Tot onverzierden roem van Maes en Rijn,
Den Tyber leert zijn lang verleert Latijn.
Wat jongen en wat ouden
Zijn niet in hem gehouden.
Een bron van wijsheit vloeit uit zijnen mont,
Den gouden tolk van 't heiligh Nieu Verbont.
De lang bewolkte waerheit
Herſchept haer oude klaerheit,
Na roestige eeuwen, uit dit Hollantsch Licht.
De Doling krijght een ſchaemroot aengezicht.
Zijn ziele walght van 't werren.
Zij kiest geen' dop voor kerren.
Al wat zij op den vasten grontſteen bouwt
Is dier geſteent, fijn zilver, en root gout.
Hij ſticht vervalle ſteden
Door Godtgeleerde zeden
En tempering van wetten, glad herſmeet
Met zijne tong, die diamanten kneet.
Om pais is al zijn bidden.
Voorzichtigh houdt hij 't midden;
En ſtaarooght op 't Apostolijk geſternt,
Daer hier Charybd en ginder Scylle bernt.

De Roomsche mijterkroone
Haer' allerliefsten zoone
Erasmus stadigh met ontvouwen schoot
Miltdadigh tot d' eerwaerdighste ampten noot.
Gekroonde hoofden wenken
Zijn gunst door hun geschenken
En tittels: maer zijn veder even vrij
Om Kristus wraekt gehuurde slavernij.
Geen baetzucht maekt hem eigen,
Ook zwicht hij voor geen dreigen.
En die zijn kruis omhelzende eere vlught,
Vervult met eere d' ongemete lucht.
De redelijksten zoeken
Zijn schaduw in zijn boeken;
Waer op de harteknaeghster Haet en Nijt
Belachelijk haer stompe tanden slijt.
Al is de Rotterdammer
Verlost van 't Kristen jammer,
Zijn troostleer wischt noch veele tranen af.
Godt zegene en bedauw zijn zaligh graf.

## UITBREIDINGE
### DES LXXXVI. PSALMS.

*Spellende de geduurzaemheit en wijtstrekkentheit der*

## KATOLIJKE KERKE.

Het nieuwe Jeruzalem, Godts Kerk,
En Stadt, op Kristus vast gegront
En zijn Apostels, is zoo sterk
Als ofze op Davids rotsen stont.
De hemel slaet haer ingang gâ,
Haer poorten, twalef in getal,

En ſtaende op ſchiltwacht, vroeg en ſpå,
  Beſchut zijn huis voor ongeval,
Noch vieriger dan hij zijn tent
  Beſchermde in 't woeste en dorre velt
Een rij van jaren ongeſchent.
  O Godtsſtadt, Kristkerk, men vertelt
Van u veel wondren overal;
  Het zij gij hier beneden ſtrijt,
En worſtelt onder 't vroom getal;
  Of boven, van quetzuur bevrijt,
Bij Godt met Englen triomfeert.
  De Bouwheer, die uw grontſteen leij,
Met zulk een gloeiende begeert
  En ijver, bij zich zelven zeij:
Ik wil den Nijlſtroom, en Eufraet,
  Den Palestiner, en Tijrier,
En Moor, en allerhanden ſtaet,
  En uitheemsch bloet, ontvonkt door 't vier
Van Jeſus kennis, roepen om
  Te woonen binnen uwe poort.
Wie roemt bij u op 't burgerdom
  Van Davids Zoone, en zijn geboort?
Hoe Godt in 't vleesch zijn Hoofdſtadt ſticht?
  Godt zelf zal melden hoe het Woort,
Geſcheiden uit het eeuwigh licht,
  Het lichaem aenſchoot, noit gehoort,
En boude een nieuw Jeruzalem,
  En ſchreef zijn trouwe burgers in,
Genoodight door zijn lieve ſtem
  Tot een gemeenſchap, hart, en zin
O Heilſtadt buiten uwe muur
  Is enkel jammer en verdriet
En hartewee, van uur op uur;
  Doch binnen u verneemt men niet

Dan blijſchap, van haer ſtaet gewis,
Die zuchten loost, noch tranen ſchreit,
Maer Godt aenſchouwende als hij is,
Bezit de hooghſte zaligheit.

# GETHSEMANE

## OF ENGELETROOST.

De Godtheit trok in 't lichaem van MARYE,
Het lichaem aen, op datze lijden zou,
Tot 's menschdoms heil, wat wet en profecije
Had afgebeelt, en voorgeſpelt zoo trou.
Dees uur genaekte, als JESUS, met verlangen
Naer 't heilzaem Kruis, zijn lichaem en zijn bloet
Had uitgereikt, daer dankbaer met gezangen
Het twaleftal Godt looft voor 't hemelsch goet.
De leerling had den meester, hier in 't midden
Ter Paeschfeeste, al op ſnooden prijs geſchat:
Nu gingenze uit met Godt, om Godt te bidden.
De bidtplaets was d' Olijfbergh, bij de Stadt.
Meſſias ſcheit zich af van alle d' anderen,
Op dat hij zich nu wapen' met gebeên.
Het treurtooneel zal draeien, en veranderen:
De bende komt, en Judas treet voorheen.
d' Aenſtaende ſchimp en ſmaet, de ſmert van 't lijden
Ontvouwen zich voor zijn alwetende oogh:
En ſchoon de Zoon dit ſlus zagh met verblijden,
Niet minder dan de Vader zelf om hoogh;
De krankheit der nature is niet geſcheien
Van 't lichaem, daer de geest den ſtrijt gevoelt,
En duizent ween, noit uitgebeelt met ſchreien;
Een' gloet van pijn, door tranen noit verkoelt.
Hij voelt alree de koorden, d' ijſre vuisten,
En 't lastigh kruis. Hij hoort den ſmaet, en ſchimp,

Hij kent alree wat vijanden hem kruisten,
  Met fchijn van fchrift, en Farizaeufchen glimp.
Het bloetgelt ziet hij zijn' fcholier ontfangen,
  En tegens Godt den Ouderling gekant;
Het purpren kleet om zijne fchouders hangen,
  Den rieten ftaf hem fteeken in de hant.
Hij voelt de fmart der doornekroone en roeden
  En nagelen. Hij proeft, gefmacht van dorst,
De gal en eek der tijgerfche gemoeden.
  Hij voelt de fpeer, den moortfteek in zijn borst.
Hij worpt zich neêr wel driemael, fchijnt te zinken
  In 't graf des doots, en bidt in dit gefchil:
O Vader, laet mij dezen kelk niet drinken;
  Doch Vaders wil fta boven mijnen wil.
Hij worftelt met de doot in zijn gebeden.
  Het dootzweet breekt hem uit, zoo root als bloet.
Het bloet, uit angst, komt vloeien, lans zijn leden
  Op d' aerde, daer hij neerftort, flaeu van moedt.
Den Vader komt dit moortgefchreij ter ooren,
  En zent ten troost, uit 's hemels hooghften troon,
Een Engel neêr aen zijnen eerstgeboren
  En eenigen en troosteloozen Zoon.
Hoewel de naem des troosters wort gezwegen,
  Het was misfchien d' Aertsengel Gabriël,
Die voortijts brogt de bootfchap van Godts zegen
  Aen Jofephs bruit, in d' onbefmette cel.
Hij vint hem op zijn aenfchijn neêrgevallen,
  In ftof en bloet, dat van dit aenfchijn droop,
Daer Cherubijns om wenfchen met hun allen.
  Hij heft hem op, en heldert JESUS hoop.
Hij ftut den hals en 't hooft, en ftreelt de kaeken
  Met zijne hant, noch zachter dan fluweel.
Hij kust Godts mont, en fchijnt hem aen te blaecken,
  En fterkt het hart, met geur uit Godts prieel.

Hij ſpreekt ten leste: O eenige uitgekoren!
  O erfgenaem van Godt en 't hemelsch Rijk!
Wat is uw hooft een kroon om hoogh beſchoren!
  Wat is die kroon uw ſchimpkroon ongelijk!
Hoe wil uw naem en tittel alle naemen
  Verdoven, als de hemel aerde en hel,
Voor u geknielt in JESUS Naem, te zamen
  Zich buigen voor uw' troon, en voetſchabel!
De heemlen en alle Engelen verlangen
  Naer uwe komſte, en blijde hemelvaert.
Ons Paradijs luikt op van groot verlangen.
  Alle oogen zien, vol hoops, benedenwaert.
Al wortge in 't aertsch Jeruzalem verſchoven,
  Ter poorte uit naer den Kruisbergh heen geleit;
Een ſchooner ſtadt, Jeruzalem daer boven,
  Ontſluit voor u haer' glans en heerlijkheit.
De mantel, uw triomfkleet, wort geſchapen,
  Vol zonnen en vol ſtarren rijk gezaeit,
Vol fenixen. Het kruis, uw heerlijk wapen,
  Zal glinſtren, waer de zon haer oogen draeit.
Hoe kan 't geloeij der Schriftgeleerde ſtieren,
  Dat vloeken, dat verlastren uwe Faem
Verdooven? geen gebulk van tempelieren
  Verdooft de lofttrompet van JESUS Naem.
Bloetdruppelen verkeeren in robijnen,
  In perleſnoer de tranen, hier geſtort.
De zon en maen ſtaen doof hoe ſchoon zij ſchijnen,
  Als gij uw kleet met diamant omgort.
Dat tittelſchrift, ten ſchimpſchrift van de waerheit,
  Aen 't Kruis gehecht, eerlange der Hebreen
Schijnheiligheit, met goddelijke klaerheit,
  Verwijten zal dien hoon, bij u geleên;
Wanneer ge heerscht door nimmer eindende eeuwen,
  In 't onbepaelt en eeuwigh erfgebiet,

Als Godts Gezalfde en Koning der Hebreeuwen
En Onbebreen, waer 't licht zijn ſtralen ſchiet.
Verbergh uw' glans en Godtheit noch drie dagen,
Een oogenblik bij d' aenſtaende eeuwigheit;
Zoo ras de zon dan 's morgens ſtijght te wagen,
Zal 't licht u zien gewekt met majesteit.
Dan zullen Doot noch graf u langer houden;
Uw grafwacht, al verbaest op dat gerucht,
Zoo menige als op zichtbre maght betrouden,
Uit ſchaemte en angst, zich geven op de vlught.
Ten ſpiegel van de quaên, ten troost der vrome,
Zal Godt uw bloet hereiſchen van hun hant;
Wanneer de wrack en roode Roe van Rome
Haer' ſtandert hier op 's tempels puinhoop plant.
De Rechter, met de Wetgeleerde Vloeken,
Gedaghvaert voor uw' ſtrengen rechterſtoel,
Zal ſchaduwen in moortſpelonken zoeken,
Op hoop of eens uw grimmigheit verkoel'.
Terwijlwe noch dat hooghſte Recht verbeien,
En gij alleen de wijnpers treden moet,
Betrou dat wij uw ſmeeken en uw ſchreien
Den Vader biên, en voeren te gemoet.
Gij kent zijn hart en vaderlijke liefde.
Heeft hij van zelf het menschdom zoo bemint,
Dat zijnen Zoon, zijn hart, zoo bitter griefde;
Wat liefde draeght hij zijn gehoorzaem kint!
Gezegent hooft der Serafijnſche Geesten,
Getroost u dan dit worſtlen voor Godts eer.
Om Godt, om uw triomfen en uw feesten,
Aenvaert dien kelk, een' kruiskelk, dan geen' meer.
d' Aertsengel wascht het aenſchijn met zijn ſlippen,
En JESUS niet zoo dra dien kelk ontfong,
Met eenen kus van troost voor mont en lippen,
Of mist hem, als een blixem, op een' ſprong.

MDCLIV.

# ECCE HOMO.

Wien brengt de grijze Rechter daer
Ten rechthuize uit in 't openbaer
Door zijnen hoffoldaet ten toon?
Gekroont met eene doorne kroon;
De koorde om d' armen ſtijf en ſtraf;
Een riet, quanſuis de goude ſtaf,
In zijne hant; het purpre kleet
Hangt om de ſchouders. Wat een kreet
Van ſchimp verheft zich uit de wolk,
En drang van 't opgehitſte volk,
Het welk, vol wrok en helſchen haet,
Om laegh hem aengrimt, van de ſtraet!
Schijnheiligheit van Farizeen
Noch Schriftgeleerden hier beneên
Ontbreeken, ſtout en trots van geest.
Wie ſcherrep toeziet, ſpelt en leest
De wet van Moſes, in den boort
Van hunnen mantel, met Godts woort
Beſtikt, zoo vol Hebreeus gezaeit
Als deerlijk door hun tong verdraeit.
d' Een torst het wetboek in den arm.
Een ander terght een' zwarten zwarm
Van horſelen, die al bereit
Zijn angels om d' Onnozelheit
Te quetſen, vinnigh ſcherpt en ſlijpt.
Het bloet dat door de dorens zijpt,
En langs den hals en boezem loopt;
Dat aenſchijn, in zijn bloet gedoopt;
De ſtramen, in die zuivre borst;
Zijn armen, root van bloet bemorst;

Onnozel bloet, van top tot teen,
Zoo root gevloeit door al zijn leên;
Verzachten noch de helschheit niet,
Die dit elendigh ſchouſpel ziet,
En onverzoent, en onverzaet,
Hierom alleen geen tranen laet,
Maer vloekt hem noch, door haet verblint;
Daer 't Roomsch Gerecht geen ſchult bij vint,
Wie magh dit zijn? wie anders, och,
Dan JESUS zelf, die geen bedrogh
Noch ſmet, noch vlek, noch misdaet kent.
Aertspriesters, Wetgeleerden, ſchent
Gij dus uw handen aen Godts Lam,
Aen 't heiligh bloet van Abraham,
En David? hoe verantwoort gij
Dees dolheit? wet en profecij
Op niemant oogen dan op hem.
O Koning van Jeruſalem,
Hoe ſtaetge hier van glans berooft!
O doornekroon, gij drukt dat hooft,
Om 't welk de glans der Godtheit ſtraelt
En daer Godts Duif op nederdaelt.
Is dit het ſtralende aengezicht,
Waer uit op Thabor 't hemelsch licht,
Gelijk een zon op d' aerde ſcheen?
En heeft dees mont de zuivre ſpeen
Der MAEGT gezogen, toen de tong
Der Englen Godts geboorte zong?
Is dit het koninklijk geſtalt,
Waer voor het Oosten nedervalt,
En offert wierook mirre en gout?
Noch hoopt Pilatus, en betrout
Da zulk een' ſchouſpel 't wreet geſchal
Den lastermont eens ſtoppen zal:

Maer al vergeefs. Helaes, de ſtem
Is: Kruist hem, kruist hem. Voort met hem.
Al heeft hij Lazarus gewekt,
De weeu en wees een kruk verſtrekt,
Den blinde een oogh, den lamme een voet;
Geen weldaên, geen genoten goet
Gedenkt d' ondankbre, al ziende blint.
Alreede ſlaet men in den wint
Hoe zij Hozanne zongen, toen,
De wegh beſtroit met pallemgroen
En hunne kleedren, hij de ſtadt,
Als Koningh, innereedt, en zat
Zachtzinnigh op zijn ezelin.
Zoo veel vermagh die booze ſpin
Der Schriftgeleertheit, overtuight
Van boosheit, als zij moortſap zuight
Uit roozeblaên en heilzaem ſchrift
Van Godts Oraklen, in vergift
Verkeert, en daer de honinghbij
Haer' dau uit trekt, en lekkernij.
Pilatus, met zoo veel geſchreeus
Des opgerokkenden Hebreeus
En der Rabijnen lasterkeel
Verlegen op Godts ſchimptooneel,
Verwijst in 't ende Emanuël.
Aenſchou hier Godt, elx guighelſpel.

MDCLIV.

# EEUWGETIJ

VAN

# ERANCISCUS XAVERIUS,

## APOSTEL VAN OOSTINDIEN.

*Nec vero Alcides tantum telluris obivit.*

Wat heilbron zal mijn' dorst en ijver lesſen,
Nu 't Eeuwgetij en Eeuwfeest van XAVEER
Ons opwekt, t' zijner eer',
Met rouwloof, noch bedrukte lijkcijpresſen,
Maer gulde lauwerblaen
Te volgen, op de baen
Van zijnen geest, die heden vliegt naer boven,
Om eeuwigh Godt te loven?
Het is geen tijt zijn dootbaer te geleien
En lichaem, dat noch mijr noch balsſem hoeft:
Een Heiden magh bedroeft
Het doode lijk, dat eeuwigh ſterft, beſchreien;
Dit onverrot gebeent
Wil rusten onbeweent;
Terwijl die ziel, die groote ziel, gaet zweven
Van dit in 't ander leven.
De grijze helt en Godtstolk der Hebreeuwen
Zagh van den bergh het lant, aen Abraham,
Dien Godtgetrouwen ſtam,
Gezworen, en belooft voor menige eeuwen,
Met vrolijke oogen aen.
De ſtroomende Jordaen
Den intocht ſtuite, en liet de volgende erven
Dit over na zijn ſterven.
Zoo zag XAVEER, uit Stacien, de kusten
Van 't maghtigh Chine, en 't rijk, dat voor hem lagh.

Wat was 't een blijden dagh
Voor onzen Helt, wiens ijver noit kon rusten:
Maer Christus riep hem t' huis
Met zijn gefleten kruis:
Dien arbeit had d' Almachtige in 't verhelen
Aen Riccius bevolen.
De tweede zuil van JESUS hooftgebouwen
Had, lang genoegh en onverwrikt en vast,
Gedragen dezen last,
En op de wacht, met onvermoeit betrouwen,
De hitte en kou verduurt;
Ter werelt uitgeftuurt,
Getroost om hoogh, in hemelfche landouwen,
Zijn Vaderlant t' aenfchouwen.
Weet iemant na Sint Thomas ons te toonen
Een kerktrompet, die wijder wert gehoort,
Daer 't licht ter zonnepoort'
Komt uitgereên, en al het Oosten kroonen;
Hij noemze bij haer' naem,
Verdoof FRANCISCUS faem,
Die eene ronde, als drij paer wereltklooten,
Bereist heeft onverdroten:
Geenfins om fchat, noch goude en zilvre mijnen,
Noch heerfchappij en Alexanders ftaf;
Al rook, al wint, en kaf:
Maer om door 't licht van Rome te befchijnen
Den nacht van 't Heidendom,
En duidelijk alom
Ontelbre woeste en wilde en ftomme volken
Godts boekftaef te vertolken.
Dees ijver dreef hem, door woeftijn, en baren,
En fchipbreuk, heene in vast en driftigh lant.
Geen menfcheneters tant,
Vergift noch fchicht noch lagen van Barbaren,

Vernielden den Gezant,
Die met zijn eige hant
In 't kruisbadt wascht elf hondert duizent zielen;
Die voor het Kruislam knielen.
Japon voor al den Bouwheer heeft te danken,
Die zegenrijk den afgront leit aen bant,
Den rechten wijnſtok plant,
En zoo veel velts beſlaet met eedle ranken;
In weinigh jaren tijt,
Begrimt van helſchen nijt.
Hoe woelt het daer, in 't leggen van Godts drempels!
Wat wijt zijn hant al tempels!
Al trapt de hel daer kerk bij kerk tot mortel,
En gruis en puin, en ſchuimbekt jaren lang,
Tot waerheits ondergang,
Ja ſchijnt den boom van 't Kruis met tak en wortel
Te rukken uit den gront,
Daer die in 't bloeien ſtont;
De hemel weet zijn uren en zijn tijden,
En eb en vloet van 't lijden.
Wat noot is 't of het bloet en tranen regent,
Bij vlagen niet; maer jaren achter een,
En ſmelt een hart van ſteen:
Noit eilant was met martelbloet gezegent,
Geheiligt als Japon;
Daer ſchijnt de martelzon
Ons ſtarren doof, en alle martelſchriften,
En gloejendige driften.
Aij, Goa, ſlaep, aij ſlaep gerust en veiligh,
Op dit geluk; dat u te lote viel,
Na 'et ſcheiden van de ziel,
Het heiligh lijk van zulk een' grooten Heiligh
t' Omhelzen in uw' ſchoot;
Een toevlught in der noot;

Naerdien 't gebeent van een' Profeet ook 't leven
Den dooden heeft gegeven.
FRANCISCUS, nu in 't licht van zijn herboorte,
Den afgodt eer door wonderdaên verwon,
En dooden wekken kon;
Dewijl hij droegh den fleutel van de poorte
Der onverzoenbre Doot.
Hoe zou hij in der noot
Vergeten u, die nu met heele fcharen
Hem lof zingt voor d' altaren.
Die Navarrois, een eer van Pampelone,
Zijn adelijk en overout geflacht
En Hof en Staet veracht,
Om d' arme Kribbe en armoê van Godts Zone,
Verfmelt zijn' wil in Godt,
Zijn hoogfte en eenigh lot:
Waer 's hemels wil hem roepen wil en leiden,
Zijn wil is onverfcheiden.
Maer van wat kant zal ik dees zucht ontginnen,
Die nacht en dagh, langs 't ongebaent en fteil,
De Mooren brengt tot heil,
En onverzaet hun zielen zoekt te winnen:
Dat is zijn hartejaght,
Hier fpant hij al zijn kracht
En netten uit, en flaekt zijn hazewinden,
Uit lust tot zulke hinden.
De Griek magh Circe en toverdrank verzieren:
Hier fpreekt een tong, die wolf en beer en zwijn
Verandert, niet in fchijn,
Maer reden fchept in redenlooze dieren.
Hier hoort men Orfeus ftem:
De bosfchen volgen hem.
Amfions lier herbouwt hier veste aen veste,
In 't Indiaensch geweste,

Mijn keel wort heesch: mijn zang bezwijk in 't midden,
En ziet geen eint van hongersnoot en dorst,
En last, op reis getorst;
Van hairekleet, en koorde, en endloos bidden,
En waeken, tart natuur,
En 't zuigen van quetzuur
En ettrigh bloet der smettelijke kranken;
Hij riekt de roos uit stanken.
Gij worstelaer en kampioen, die heden
Het harrenas hebt afgeleit om hoogh,
En uit den rijken boogh
Van Godts gewelf uw kinders hier beneden
Met smarte worstlen ziet,
Versma hun bede niet.
Behaeght u dat uw voorbede ons bevrijde,
Zoo kroon uw Eeuwgetijde.
MDCLII.

## OP HET EEUWGETIJDE VAN DEN H. VADER IGNATIUS DE LOIOLA.

*Missus in Imperium magnum.*

Nu komt het vrolijk Eeugetij
Van helt IGNATIUS ons leeren
Den ongelijken strijt van Heeren
En knechten tegens hun partij.
Hoort wakker toe, en slaet uwe oogen
Op dees slaghordens, die hij stelt
En plant, een ieder in hun velt,
Hij geeft u keur van oorelogen.

De Vorst der helle ſlaet de trom,
De groote Vorst des hemels mede.
Wie zich verbinden wil bij eede:
Men geeft u keur van Heerendom.
Verkiest de Maen, die licht verandert,
Het merk van 't heiloos helsch geſpuis:
Of volght met ijver 't heiligh Kruis,
En Christus zegenrijken ſtandert.
De loon is ongelijk. De doot
Is 's afgronts loon, na lastigh ſtreven:
Maer JESUS ſchenkt het eeuwigh leven
Zijn' ſoudenier beproeft in noot.
Hoe ijdel quijten 's afgronts ſlaven,
Geketent van den duiſtren nacht,
Zich in dien oorlogh, op hun wacht,
Verblint door glimp van valſche gaven!
Wie, dus bedrogen, zucht en hoopt
Op 't hoogſte goet, wort met verlangen,
In 's grooten Heilants dienst ontfangen,
Indien hij rustigh overloopt.
Zoo vliet LOIOLE uit 's weerelts benden,
En wisſelt wijs den wapenrok
En 't ſlaghzwaert om een pij, en ſtok.
Hij gort een' zak om zijne lenden.
Hij voert godtvruchtigheit en tucht
En letterwijsheit in de ſteden,
Verdrijft de woeste en wilde zeden,
En duiſternisſen van de lucht.
Nu ziet het Roomſche Rijk Godts vaenen,
Op deze kerktrompet, zoo hoogh
Gevloogen, als geen arent vloogh,
In Oost en West, bij d' Indiaenen.
De kerken rijzen, nieu gebouwt
Tot aen de lucht. Ontelbre zielen

Verhongert voor het Manna knielen,
Dat eeuwigh haer in 't leven houdt.
De zekerheit des heils, daer boven
Te ſmaeken, buiten zielgevaer,
Ontbeert hij gaerne, om Godts altaer
Te bouwen, hier van elk verſchoven.
Zoo wenschte Moſes uit Godts boek
Gewischt te zijn, en wettige orden,
Zoo wenschte Paulus zelf te worden,
Om Jakobs zegen, ieders vloek.
Gelukkigh zagh hem Pampelone
Geſchooten, en in 't hart gewont
Van zuivre liefde, om dus gezont
Te dienen, onder 's hemels kroone.
Nu ſtraelt hij uit de wolken neer
Met eenen glans van grooter waerde
Dan Nerius dit hooft op d' aerde
Van licht omſcheenen zagh wel eer.
Gij die ſtantvastigh hebt geſtreden,
Waer 't godlijk heir de trommels roert,
Dat JESUS naem in 't vaendel voert,
Beſchut uw benden hier beneden.

MDCLVI.

## OP HET TAFELZILVER,

*Gewrocht op 't Inhuldigen van den Doorluchtighsten Vorst en Heere,*

# CHRISTOF BERNART,

*Bisschop te Munster, des H. Rijks Vorst, en Burghgraef te Strombergh.*

*SERIES LONGISSIMA RERUM.*

AEN SINT PAUWELS.

Beschutter van de Stadt, verlicht door klare stralen,
Ontsprongen uit uw bloet, 't welk Neroos zwaert besmet;
Uw armoe belgh' zich niet dat wij met zilver pralen,
Op 's Bisschops hooghtijt, en gezegent feestbanket.
Wij pralen met de kunst; de kunst met uwe daden,
Gedreven in 't metael, dat hier zoo heerlijk blinkt.
Banketten zullen 't lijf, uw Faem de ziel verzaden,
Uw Faem, die schel en hel, als louter zilver, klinkt.
Gij ijvert om Godts duif de vleugels fel te korten,
Met eenen JESUS glans te smooren in zijn bloet;
Zoo komtge, van dien glans getroffen, neêr te storten,
En voelt de kracht van 't Kruis in 't brullen van uw' stoet.
Damaskus hoort verbaest u Christus naem trompetten,
Den wreeden wolf verkeert in een zachtzinnigh lam,
Dat in een mande zich ter muuren af laet zetten,
En Benjamin gevoelt den klaeuw van zijnen stam.
Zoo wortge van den Geest des hemels voortgedreven
Door 't blinde Heidendom. Waer vint men stadt, of strant,
Daer uw historien niet levend staen geschreven,
Zoo schoon, als Lukas oit die maelde met zijn hant!

Het zij gij Elimas in d' oogen hebt getroffen,
Die uwen opgang pooght te ſtuiten in zijn vaert;
Het zij gij 't lijk verwekt, dat ſlaeprigh neêr komt ploffen;
Het zij gij kreuplen heelt; of Christus eer bewaert,
Door zweetdoek, of door riem, en bluscht den gloet der kortſen;
Of bant den afgront uit des lichaems ſchors met kracht;
Of zwarte kunſten helpt in brant met vier, en tortſen;
Of ſluit den kerker op door uw gebeên, bij nacht;
Of van een Pijthonisſe, een dochter, wort verdadight;
Of zelfs van uw beſneên gevangen, en gedreight,
Tot dat zich met uw hooft des Keizers wrok verzadight,
En gij u met gedult voor 't zwaert ter aerde neight.
Wij knielen voor 't altaer, waer op gij hebt geleden:
Wij knielen op uw graf, en op uw kout gebeent:
O licht van uw Hebreen, en alle Griekſche ſteden,
Ja van den weereltkloot, met zuchten overſteent,
En tranen overſprengt: ô Vorst der Kruisgezanten,
Neem Munſter, en uw Stift, en zijnen Vorst CHRISTOF
In uwe hoede, op dat hij 't Roomsch geloof magh planten,
Ter eere van Godts Kerke, en 't onvergangklijk Hof.
Beſchut den Hooftpijlaer der omgelege vlekken
En vesten, met die zorgh, waer meê gij dezen muur
Genadighlijk dus lang voor onheil kont bedekken,
In 't midden van een zee, vol brant en oorloghsvuur.
Dit vroom godtvruchtigh volk, beſchaduwt vrij en veiligh,
Zal eeuwigh uwen lof ontvouwen voort en voort,
En ſlapen op de wacht van zijn getrouwen Heiligh,
Met JESUS, die zijn merk gedrukt heeft op hun poort.
Zoo bloeie al 't Bisſchopdom, en akkerlant, en eiken.
Zoo moet de Vorst en 't Volk zijn' hooghſten wensch bereiken.

MDCL.

# BISSCHOPLIJKE STAETSIJ

DER E. HEEREN

# KAROLUS EN ANDREAS,

*Gewijt tot Bisschoppen van Brugge en Roermonde.*

Geen blinde Apollo stell' mijn snaer
En cijter, maer Apollinaer,
Dien Cefas zelf te Rome wijdde;
Toen Numaas smook de zon benijdde,
Een heldren luister, die alom
De grijns van 't heiloos Heidendom
Quam lichten, om zijn helsche vlekken
De wijde weerelt door t' ontdekken.
Apollinaer, die vroom en kuisch
Den hals voor 't zegenrijke kruis
Ten besten gaf in 't out Ravenne,
Begunstige onze cijterpenne,
Ter liefde van zijn dagh en feest;
Op datwe met een' blijden geest
Het koorgezang der Bruggelingen,
Soo sterken midden onder 't zingen,
Dat zelf de weêrklank van Godts lof
Verrukken magh al 't hemelsch hof,
En d' Engelen met duizent reien
In 't Engelsch koor ten dans geleien,
Van vreught, vermits het hoogh autaer
Ziet neêrgeknielt dit heiligh paer,
Om zijne wijdinge eens t' ontfangen,
Daer zoo veel harten na verlangen,
Men ziet hoe Triest, het licht van Gent,
(Nu Oostenrijk hem waerdigh kent

Te lichten, ijder in zijn landen)
Hun hoofden zegent met zijn handen.
  Daer Nemius, het hooft van 't Schelt
  Hem bijstaet met den jongen helt,
La Torre, die in ballingschappen
Verstooten, volgt der ouden stappen,
  En door gedult beproeft, aldus
  Den tittel van zijn Efezus,
Met duitsche tittlen zal verrijken,
Zoo Godsvrucht 't vonnis komt te strijken.
  De lammers hupplen nu in 't rondt
  Om 't ronde Brug en Roeremondt.
Men zoek geen stoffen van Eneas,
Zoo lang ons Karel en Andreas
  Aen rijmstof helpen met hun staf.
  Men kan van ijders mijter af
Den zang opheffen, en beginnen,
Hoe zij hun kudde en kooij beminnen,
  En leijden in 't beloofde Rijk
  Een vaster borg en betre wijk,
Dan daer de dwalende Trojanen
Zich nedersloegen door veel tranen.
  Pamfilius omzichtigh oog
  Bestraelt ons Neêrland van zoo hoog
Hij aen den Tijber zit verheven,
Om Godt zijn offerrecht te geven;
  Terwijl hij, onder zijn beleit,
  De zielen zoo zorgvuldig weit,
En ga slaet door getrouwe hoeders.
Gezalfde hoofden, Amptgebroeders,
  Herboren beide op eenen dagh
  Tot last, en zorgen, en gezagh;
Gekoren meer tot last dan eere:
Geen tegenspoet, noch haet verkeere

Uw lof in laster: onderhout
De vriendschap, die een zelve zout
Genuttigt hebt, en in de scholen
Een' zelven meester bleeft bevolen,
In 't heiligh Rome en in Maestricht;
In Rome, daer de Bisschops plicht
Door lessen, en het levend voorbeelt,
Dat klaer van Gods oraklen oordeelt,
U ingescherpt wiert te gelijk
Volhart ten steun van Christus Rijk:
Dat gij uw kudden aen ziet groeien,
Zoo lang de Leij en Maes bevloeien
U vruchtbaer oevers van weêrzij.
De hemel zette u krachten bij.

*Te Brugge, op S. Apollinaris dagh.* MDCLI.

OP DEN

# EDIPUS OF TEKENTOLK

VAN DEN E. HEERE

# ATHANASIUS KIRCHER,

Verlichter van de Gebloemde Wijsheit der Egijptenaren, en GEDENKNAELT, te Rome herstelt door INNOCENT den X.

*Ipse dolos tecti, ambagesque resolvit.*

## I. ZANG.

Wat baet het, sprak PAMFILIUS,
Dat wij van over zee de Naelden
Des Nijlstrooms in den Tijber haelden,
Zoo Rome geenen Edipus,

Als Thebe, vint, om Sfinx te ftuiten,
En letterfloten op te fluiten?
  De roestpest, en verloop van tijt
Heeft munt en merken fchier verfleten,
De zinnebeelden dootgebeten.
  Het wisfelen van tong benijt
Berooft allengs ons licht en kennis.
Geen diamant verduurt de fchennis:
  Die kanker kruipt de leden deur,
En laet u, hier en daer, wat beenen
Van dit geraemte, in gruis en fteenen;
  Daer ftaen de grootfte mannen veur,
Als plotfeling voor 't hooft geflagen.
Wat zal men hier de ftommen vragen?
  O al te wijze Trismegist,
Die niets met zijnen naem wilt noemen,
Gij mooght u wijsheit wel verbloemen,
  Op datze niemant en verquist';
De woestheit en de dolle buien
Des oorloghs zullen blint misduien
  Al wat uw Tekenfpraek bediet.
Wat gij met fchaduw pooght te dekken,
Zal, rijk bij rijk, ten doolhof ftrekken;
  Als 't volk door valfche brillen ziet.
Uw wijsheit wort het licht bevolen;
En legt ge een fpoor om op te dolen?

## I. TEGENZANG.

De Geest van Hermes antwoort hem:
Orakel, die onfeilbre blaren
Ontvouwt aen uw ontelbre fcharen,
  Mijn flagh van leeren, zonder ftem,
Ontftak, van outs, 't vernuft der braven,
Om deze heirbaen op te draven.

De jonge Moses, Amrams zoon,
Lagh zelf in Zonnestadt ter schole.
Gelijk een bie op een viole
Viel Saba neêr voor Jesses troon,
Die al haer raetsels wist t' ontwarren.
Bij duister zoekt men 't licht aen starren.
Pijthagoras, uit Griekenlant,
Homeer, en Plato, zoo veel zielen,
Als voor Gebloemde Wijsheit knielen,
Haer zochten over zee en zant.
Dus leert de leerzucht zich verpijnen.
Men stroit geen roozeblaên voor zwijnen;
Dat leerde u d' allerwijste mont,
Die u de sleutels toebetrouwde,
En Vatikaen ten hemel bouwde,
Op eenen afgebeelden gront.
Profeten dekten zoo de waerheit
Met loof voor al te sterk een klaerheit,
Die op haer tijt te voorschijn quam.
De zeilsteen van geheime dingen
Verwekt het hart der leerelingen.
Uit donkren smook ontspringt een vlam.
Al maelt de kunst de zon met kolen,
Zij leit geen spoor om op te dolen.

## II. ZANG.

De weereltkloot zeit INNOCENT,
Van outs in drij verscheide deelen
Gedeelt, ging maght van afgoôn teelen,
En Godtheên dichten, zonder endt.
Wie zaeide 't zaet van al de Goden,
Die voor hun' vijant henevloden,
En angstigh zich in vacht en schacht
Verstaeken? Al uw merkgeleerden

Het licht in duisternis verkeerden,
Ja zulx, dat al de weerelt lacht,
En allermeest om zoo veel kluchten
Van godtheên, droomen, en geruchten,
Waer voor Egijpten tempels sticht.
Wat noot is 't wijsheit te vertrouwen
Aen een gevaerte, uit rots gehouwen?
Natuur is een gedurigh licht.
Zij stelt ons zichtbaer Godt voor d' oogen,
Zijn wijsheit, goetheit, en vermogen.
Hij renn', wien 't lust, om 't starlicht ront,
Ook hooger dan de veerste palen;
De Godtheit komt hem tegenstralen:
Men loopt den Schepper in den mont.
't Natuurboek is een duitlijk spreker.
Wie uit onzekerheên het zeker
Moet putten, loopt geen klein gevaer;
Gelijk uw suffende scholieren
Om deze kaers, als muggen, zwieren:
Dies zwijgh, of spreek recht uit, en klaer
Wij kunnen zacht uw nachten derven.
Wat spreekt de blinde van de verven!

## II. TEGENZANG.

Genade, ô Vader, neem gedult:
Een tolk, een glans van zestien tongen,
Door alle dampen heen gedrongen,
Den zoom van uw gebiet vergult.
Men weet van raden, noch van gissen;
Nu ATHANAES de duisternissen
Van out Egijpten voor zich jaeght:
Al wat misvormt lagh en verloren
Wort door zijn wakkerheit herboren.
Nu dwaelt geen mensch, die KIRCHER vraeght

Dus ftrekte Jofef, in zijn jaren,
't Orakel der Egijptenaren,
En 's vollcks heil, in Faroos rijk.
Wie ommewegen zoekt te fchuwen,
En twijfelt, vint hier 't rechte kluwen
Van waerheit, zich alom gelijk.
Het misbruik ftijft alleen verkeertheit.
Mijn Merkleer diene uw Godtgeleertheit,
Gelijk een dienstmaegt haer meestres.
Zij leert van outs Natuur ontleden,
En toont in haer Godts wonderheden,
Die 't eerfte en leste is van haer les.
Mijn ftommen wijzen elk als tolken,
Den Godtsdienst, uit een Recht der volken,
Door boosheit of gewoont verflimt.
Uw KIRCHER brengt mijn' zin te voorfchijn.
Gedoogh toch dat die alfins doorfchijn';
Zoo zal men zien hoe hoogh hij klimt.
Al zweete een menighte op dees ftoffen,
Hij heeft ons ooghmerk best getroffen.

## TOEZANG.

Toen fprak de Nazaet van Urbaen:
Uw antwoort fluit, en kan beftaen.
't Is reên dat uw Gedenknaelt rijze,
En KIRCHER met zijn veder wijze
Wat uw vernuft elk gaf te raên,
Op dezen diepen Oceaen
Van wetenfchappen, fchier vergeten,
Verftroit, verwildert, en gefleten.
Wat zoekt men lesfen aen den Nijl!
De Tijber leere Hermes ftijl

Van onderwijzen ſix hervatten.
Wij bezigen geleende ſchatten,
Van Memſis hier gevoert, alom
Ten dienst van JESUS heilighdom.
MDCLII.

## OP HET INWIJDEN

VAN ZIJNE HEILIGHEIT

# ALEXANDER DEN VII.

*TU MAXIMUS ILLE ES.*

Gelijk de Wijsheit zich een huis
Op zeven pijlers ſticht,
Dat voor geen buldrend zeegedruisch,
Noch regenbuien zwicht;
Zoo zienwe 't hof van Vatikaen
Gegrontvest ſterk en vast,
Dat op geen brullenden Orkaen
Noch donderſlagen past.
De Deughden zijn wel lotgemeen,
Bij druppels uitgeſpreit,
Maer zelden vint menze al in een.
Dit wort Natuure ontzeit.
Dat bleek, toen d' opperſte Gena,
De kracht van 's hemels Geest,
Zich ſtorte zonder wederga,
Op 't heiligh Pingſterfeest;
Daer Godts Aposteldom, bij een
Vergadert, onder 't dak,
Verlichte Grieken, en Hebreen,
En al het volk ontſtak.
Dat bleek noch onlangs, toen de Keur
Te Rome, een wijl verwacht,

Gelijk een leiſtar, entlijk deur
  De nevels heenebrak,
En 't lot des hemels CHISIUS
  Verhief op 't hoogbſte altaer,
Met een' gemeenen vredekus,
  En wensch: dat menigh jaer
De Kruisſtaf door zijn ſleutelmaght
  Regeere in vrede, en pais.
Dat FABIUS zijn grijs geſlacht
  Verçiere in 't Kerkpalais,
Als braeſſte hooftak van den ſtam,
  Die, door zijn wijs beleit,
Kartagoos toght den ſcheut benam,
  En, Rome in veiligheit
Herſtellende, met recht den naem
  Van Allergrootſte kreegh;
Een eer, bekent door d' oude Faem:
  Maer ALEXANDER ſteegh
Noch hooger met de Mijterkroon,
  Geëert door zulk een' helt,
Hanthaver van zijn voorzaets troon,
  Ten trots van 's Turks gewelt,
Dat eeuwigh op Godts Kerkdeur brult:
  Al dwong de Macedoon
De weerelt; dees zal met gedult
  En zijn' godtvrachten toon
Van wijsheit en rechtmatigheit
  Veroveren, al wat
De woestheit van Godts wetten ſcheit.
  Zoo groeit Sint Peters Stadt;
Terwijl elk ſtil te weide gaet,
  Waer 't eikloof ſchaduw geeft
Het volk, dat, op dien toeverlaet,
  Gerust in vrede leeft;

Zoo wijt d' Aertsherder, op de wacht,
De bergen gadeslaet,
d' Orakelrol zet in haer kracht,
Die dezen gulden Staet
Ons spelde, jaeren lang vooruit;
Een teken dat dit lot
Zich voeght naer 't eeuwigh raetbesluit.
Dus stont de Kerk, van Godt
Gewijt op bergen, voor 't gezicht
Van David, die haer zagh
Ontworpen in 't voorzienende licht,
Op haeren schoonsten dagh.
Daer gaet de zanger aen den reij,
Verrukt in haeren lof.
Wat Keurfeest hem noit stof ontzeij;
Hier vint hij rijker stof.
MDCLV.

VOOR

# ALEXANDER DEN VII.

*Hersteller van* JESUS *Societeijt, in den Staet van Venetie.*

*RESTITUIS REM.*

## I. ZANG.

Helptme, o goddelijke reien,
Zalige Englen, daer om hoogh;
Helptme nu, van 's hemels boogh;
JESUS broederschap geleien,
Daer Sint Mark Ignatius,
Op 't behagen der drij Kroonen,
Welkom heet in zijne zoonen,
Met een blijden vredekus.

ALEXANDER, overgooten
Van Godts Geest en poëzij,
Storte zijnen geest in mij
Uit de zeven Roomsche sloten.
Zijne topstar, die haer' glans
Uit de bergen door de dalen
Uitspreit, leide al Godts kooraelen
Op mijn kerklier aen den dans.
Laet Pindaer den renpalm loven:
Deze olijf kan 't al verdoven.

## I. TEGENZANG.

Grooten passen groote zacken,
Allergrootsten 't grootst van al,
Fabius een Hannibal
En zijn torts van 's Tijbers dacken
Af te keeren, en dien Staet,
Zoo veele ongeruste bedden,
Langkzaem door gedult te redden.
Alexander zagh Eufraet
Noch geen' Ganges aen: zijn benden
Overtrokken met een' loop
Asie, Afrike, en Euroop,
Tot aen 's weerelts uiterste enden.
D' overwonnen dankt de maght,
Die hem door de neêrlaegh zegent,
En, gelijk een Godt, bejegent
Onder 't menschelijk geslacht,
Daer de wierookouters blaeken.
Grooten passen groote zacken.

## I. SLOTZANG.

Recht. Zoo past het ook den lesten
Van de Fabiën Godts huis

Door het zegenrijke Kruis
Voor te ſtaen, de Turkſche pesten
Af te keeren, en Sint Mark
Op te wekken om Lojole
Te herſtellen in zijn ſchoole,
En geſlote ſtadt en kerk.
Recht. Zoo past het ALEXANDER
Den Chinees en Indiaen
T' overwinnen door Godts vaen,
Christus opgerechten ſtander.
Een verdooft op zijnen troon
Fabius, en Flippus zoon.

## II. ZANG.

O Gezegende herboorte
Der genootſchap, daer de Leeuw
Heerlijk, na een halleve eeuw,
JESUS ballingen ter poorte
Weder inhaelt, als een vloot,
Die uit Ofir met haer kielen
Schatten aenbrenght voor de zielen,
En belant met vollen ſchoot.
Nu verſtommen lasterboeken,
Lastermonden, Haet, en Nijt;
Voor dees zege, na dien ſtrijt
Tegens d' opgehitſte Vloeken.
Zij verkeeren alle in ſteen,
Die den beuklaer wederſtreven,
Daer Godts tittel ingedreven
Noit zoo ſchoon de zee beſcheen;
En Antenors heerſchappije.
Duik nu, nacht van Barbarije,

## II. TEGENZANG.

Dat het kerkrecht van Sint Peter
Eens beginne, en vonnis ſtrijk'
Over 't klagende ongelijk,
Voeght dien ſtoel, en niemant beter.
Die ter poorte uitgaen met Godt,
In een' ſtaerſtorm, zoo verbolgen,
's Heilants droeven kruisgang volgen,
Elk ten ſchimp ſtaen, en ten ſpot,
Worden tot deze eer gewaerdight,
Niet bij hantvest, dwang, en drift,
Maer door eigen kruisgeſchrift,
Als hun meester gerechtvaerdight.
Zoo verkeert de doornekrans,
En dat vinnigh tegenkanten
In een kroon van diamanten,
In een' loutren zonneglans.
Aij, wie weigert kruis en lijden?
Triomfeeren volght het ſtrijden.

## II. SLOTZANG.

Zou de ſtoel hen niet beſchutten,
Die den ſtorm van 's afgronts poel
Uitſtaen, en den Roomſchen ſtoel
Met hun halzen onderſtutten?
Zou d' aeloude Sleutelmaght
Niet de ſloten openſluiten,
Die zoo lang den toegang ſtuiten
Voor 't ſtantvastighſte geſlacht?
Kan gehoorzaemheit verbeuren
Haer gerechtigheit, en Recht,
In veel jaeren noit beſlecht?
Zou d' onnozele eeuwigh treuren,

Zuchten in dit worſtelperk?
Neen het einde kroont het werk.

## III. ZANG.

Paduwaenſche letterwijzen
Heeten aen den Padusſtroom
Hun genooten wellekoom.
Torentrans en kerken rijzen,
Steeken 't hooft op, nu de deught
En de wijsheit, dus geſteven,
Schooner luiſter van zich geven
Door den opgang van hun jeught.
(*) Moght Valeer den tijt herleven,
Boeten 't ſchendigh tijtverlies
In 't gedicht van 't gulden vlies,
Hij zou met dit vaendel ſtreven
Door de baren naer de vacht
Van het Kruislam, dat de vlekken
Van het Heidendom kan dekken,
En genezen door zijn kracht.
Livius, herſchrijf uw bladen:
Rome leeft door braver daeden.

## III. TEGENZANG.

Wereltwijsheit bouwt de muuren
En den burgerlijken Staet,
Die verandert en vergaet,
Schoon dees menige eeuw kan duuren:
Rome, dat zoo heerlijk ſtont,
En daer weerelden om ſlaven,
Leght al lang in puin begraven,
En met al zijn pracht te gront:

(*) *Padua is de geboorteſtadt van Valerius Flakkus*, en *Titus Livius.*

Maer de hooftſtadt aller ſteden,
Die van outs in bloedigh zweet
Onder Christus kruisvaen ſtreet,
Van geen paertshoef wert vertreden.
Hanthaef dan, Veneetſche Raet,
Met een levendigh betrouwen
Die Sint Peters kerkmuur bouwen,
Godt ter eere, en uwen Staet
Zwaert en kogel ſteên vernielen:
Godt leeft eeuwigh in zijn zielen.

## III. SLOTZANG.

Dit herſtellen is Venedigh
Ruim de kroon van Krete waert.
Ottoman ontziet het zwaert
Van den zeeleeuw, ſtreng en ſnedigh
In 't verweeren van Godts zaek.
Hoort hem onder JESUS ridderen,
Zonder ſchrikken, zonder ſidderen,
Uit zijn golf, geterght tot wraek,
Brullen over gansch Turkijen.
Ziet zijn boek den Alkoran,
Die geen licht verdraegen kan,
Overtuigen, overſtrijen,
Waer dees zon de nevels breekt.
Dwaeling zwicht, als waerheit ſpreekt.

## IV. ZANG.

ALEXANDER, help mijn cijter
Met uw maete. Geen Pindaer
Kan u volgen met zijn ſnaer;
't Zij gij aenſtapt met den mijter
Van Melchiſedech, om pais
In te voeren onder Heeren,

Die door oorlogh 't Kruis onteeren;
't Zij de Noortſtar uw palais
Door Christine koom' begroeten,
Die, gezalft in 't openbaer
Van uw hant, voor 't hoogh altaer
Zich vernedert aen uw voeten,
U voor haeren vader kent,
Toevlucht der verſtroielingen,
Help en ſterk mij onder 't zingen,
Zulk een koorzang ongewent.
O Herſteller der getrouwen,
Wie kan uwen lof ontvouwen!

## IV. TEGENZANG.

Geen gedachtenis van naelden,
Daer het zwerk om hoogh op drijft,
Langer in heur waerde blijft
Hoe d' Egijptenaers ook praelden,
Als uw voorzorg trouw beſteet
Aen de kudde, uw' ſtraf bevolen.
Die in 't weiden niet kan doolen,
En zijn lammers niet vergeet.
Gij, die waerdigh, hier beneden,
Christus ſtede en ſtoel bezit,
Als een hooft, beſtelt elk lidt
Zijne plaets, op dat de leden
't Lichaem dienen in 't gemeen,
Elk hun beurt en ampt bewaeren,
Zonder buiten 't ſpoor te vaeren.
Op uw maet en voorzang treên
Alle wettige amptenaeren.
Eene hant vereent veel ſnaeren.

## IV. SLOTZANG.

O Herſteller der getrouwen,
Leef in eere, wijder dan
't Licht van 't ſtarrelicht geſpan
't Heiligh koningkrijk ziet bouwen;
Dat, van eeuw noch grens bepaelt,
Naer uw kerkgezanten luiſtert,
Waer de waerheit, lang verduiſtert,
Uit den naem van JESUS ſtraelt.
Laet de ſchaduw van uwe eiken
Elk beſchutten, die uw woort,
Als een kerkorakel, hoort,
En ontfang dit tot een teiken
Van mijn plicht, u onderdaen:
Neem mijn zang voor wierook aen.

MDCLVII.

## EERSTELINGEN DES PRIESTERDOMS,

### VAN DEN E. HEERE,

# JOHANNES AKERBOOM DOEDENSZ

*Longa cum veste ſacerdos.*

JOANNES, die de maeght Godts moeder,
Een zoon en troost ſtrekte onder 't kruis,
En op de borst van elx behoeder
Hem aen het hart laeght ſtil en kuisch,
Om hemelſche geheimenisſen
Te leeren, wijze Euangelist,
En kruisgezant, laet d' offerdisſchen
Van uw genan, in 's weerelts mist,
Een' ſtrael genieten van uw klaerheit,
Nu hij zijne Eerſtelingen wijdt

En Gode heilight naer de waerheit,
En niet gelijk, in Arons tijt,
Zijn priesters bloedige offers slaghten;
Maer 't zuiverste offer, lang gespelt,
Dat niet gebonden aen geslaghten,
Noch tijt, noch plaets, wert ingestelt
Van Godts gezalfden, uitgekoren
Gelijk Melchisedech voorheen.
Dat priesterampt, hem toegezworen,
Wenscht DOEDENS afkomst te bekleên
Door uwe voorbê naer 't behaegen
Van JESUS, die u heeft bemint,
Gelijk d' onfaelbre blaên gewaegen,
Getekent met uw hant en int.
O ooghgetuigh van 's Heilants lijden,
Veele eeuwen nu voorbij gegleên,
Breng dezen zoendienst onder 't wijden
Met d' eerste instellinge overeen,
Op datwe onbloedigh klaer vertoonen
Het bloedigh offer van Godts zoon,
Zoo heilrijk, boven alle troonen,
Gekroont met d' allerhooghste kroon.
Verwerf den offerenden heden
Genade, dat de hemel dael',
Op 't geurigh wierook der gebeden.
Laet 's hemels reien met hun schael
En wierookvat het Paeschlam eeren,
Daer Zacharias zoon op wees.
Hier is de heerlijkheit des Heeren.
Gij Cherubijns, bedekt uit vrees
Eerbiedigh aengezicht en voeten,
Met dubble vleugelen: valt neêr:
De hooghste komt de laeghste ontmoeten.
Roept: drijmael heiligh, u zij d' eer.

De godtheit, in een wolk beflooten,
Vertoont zich, als een regenboogh,
't Verlichaemt Woort wil dischgenooten
Met manna fpijzen van om hoogh,
Doch niet gelijk weleer Hebreeuwen,
Die heeneftorven in verdriet;
Maer met een zielfpijs die geene eeuwen
Noch dreigement des doots ontziet.
JOANNES, gij getuight bijzonder
Van 't broot, waerop de waerheit wijst,
Een hemelsch broot, een broot van wonder,
Godts lichaem, dat de zielen fpijst,
Om 't welk uwe arenden vergaêren,
Die hooger zweven dan 't vernuft,
Alleen vernoeght met korenaeren.
Dit wonder, 't welk natuur verbluft,
Wort van 't betrouwen aengebeden,
Dat op het alvermogen bout,
Veel hooger zweeft dan 's menfchen reden,
En Godt, het Woort, in 't vleesch aenfchout.
Men blijve aen 't uiterlijk niet hangen.
Melchifedech fchaft broot en wijn,
Zijn vleesch en bloet met dank t' ontfangen,
Al is het graen en druif in fchijn.
Hij dwaelt van 't fpoor, die anders oordeelt.
Wij manna, bontkist, offerfmet:
't Waerachtigh wezen volght het voorbeelt.
Hier is het engelebanket.
Een wolk van geesten fchijnt te hangen
Recht boven 't outer in de lucht,
Om dit zoenoffer met gezangen
Te kroonen uit een dankbre zucht.
De Burgemeesters, lang aen Sparen
En Aemftel eertijts zoo befaemt,

Zien hunnen neef den dienst bewaeren,
Gelijk dien waertsten staet betaemt;
En d' outste wil nu hooger draven,
Een, die door last van Gijsbreghts stam,
Den Keizer, d' eer der oude Graven,
Op 't raethuis zelf den eedt af nam.
Volhardt in 't offren al uw leven,
Eerwaerdige, bewaer het lot
U uit Godts rijken schoot gegeven.
Zoo gaet, zoo streeft men recht naer Godt.

# TER INWIJDINGE

VAN DEN E. HEERE

# GERARDUS VAN WESTRENEN.

*Toen hem het Recht van Licentiaetschap der Heilige Godtgeleertheit te Loven wiert opgedragen.*

## I. ZANG.

Elk een is niet zoo hoogh geschapen
Dat hij met Adelijk gezagh,
Op 't spoor der Oudren, voeren magh
Acht grijze schilden in zijn wapen;
Dat zijn geslachtboom toont aen 't licht
Gewijde en ongewijde mannen,
Vierhondert jaeren lang, gespannen
In 't eerlijk juk, ten dienst van 't Sticht;
Beproeft in oorelogе, en vrede;
Naemhaftigh door hun brave blijk,
In schriften, brieven, en kronijk;
Bekent in kerke, op hof, in stede.
Indien men op deze eere ziet;
WESTRENEN strijkt voor laegen niet.

## I. TEGENZANG.

Aij, ſpan de ſnaeren van uw vedel
Niet ijdel. Aij, wat is geſlacht,
Of veergehaelde wapenpracht?
Door 's anders helm wort niemant edel.
Men kroone de Godtvruchtigheit,
Op geenen eenen dagh te noemen
Met Stam, en Adel. Al dat roemen
Is enkel rook. De Wijze vleit
Zich zelven met geen' glans, die, buiten
Zijn wezen, dwaezen is gemeen;
Maer acht het wezentlijke alleen,
En deughden, die in 't harte ſpruiten,
Bedaut van Godt, het hooghſte goet:
Die ſchaft veredelt zijn gemoedt.

## II. ZANG.

Laet vaeren dan geleende gunſten.
GERARDUS wert van eedler lust
Alleen ontvonkt. Wat arbeit blust
Zijn' zuivren trek tot vrije kunſten!
Hij queet zich braef, in 't worſtelperk
Der Wijsheit, en haer letterwijzen.
Dus rees hij, daer de trappen rijzen,
En klom in Godtgeleertheits Kerk;
Daer kon zijn ooghmerk hem niet misſen,
In 't heiligh licht, dat op 't altaer
Godts waerheit toont. Toen zagh hij klaer
Den gront der Kruisgeheimenisſen,
En wat zijn oogh verdraegen kon,
Gelijk Godts arent in de zon.

## II. TEGENZANG.

Geworſtelt door den drang der ſchoolen,
In Godtgeleertheit afgerecht,
Wert zijne zorge, bij de Vecht,
Sint Laurens kudde en kooij bevolen;
Die, vijf paer jaeren achter een,
Ging weiden in geruste lommer
Van zijnen ſtaf, bevrijt van kommer.
Wat Herder droegh zich zoo gemeen!
Gelukkigh zijn d' onnoſle harten,
Daer dees getrouwe 't oogh op ſlaet:
Z' ontbeeren weide, hulp, noch raet,
Noch troost, in tegenſpoet, en ſmarten.
Men vint veel Leeraers overal,
Maer luttel Vaders in getal.

## TOEZANG.

Laet Loven dan den loftrompetten
Van dezen Helt, aen Godt verlooft,
Hem Godtgeleertheits kroon opzetten,
Die gout en diamant verdooft.
De Maimaent wil 't eerwaerdigh hooft
Met haren geur en bloeſem cieren.
Helene komt zijn hair lauwieren
Met Kruisloof, noit van groen berooft.
Een ander roeme op ſtam, en wapen;
De Godtgeleertheit, die ten ſtrijt
WESTRENEN heden Ridder wijdt,
Ziet 's hemels kroon voor hem geſchapen.
Dees kroon verduurt laurier, en tijt.
MDCLIV.

# INWIJDINGE

## VAN DEN E. HEERE

# FRANCISCUS DE WIT,

## MINDERBROEDER

*In d' Orden van den H. Vader FRANCISCUS.*

O FRANCISCUS, trouwe hoeder,
Zegen met een blijden geest
Uw' genan, den Minderbroeder,
Uit den hemel op dit feest;
Nu hij zich laet innewijden
Om den Kruisheer na te treên;
Op het voetſpoor van zijn lijden;
Hier op d' aerde doorgeſtreên.
Sterk DE WIT met uw gebeden,
Die vrijwilligh en bereit
Kiest uw beide uitſtekentheden,
Armoede en ootmoedigheit;
Armoê, rijk door al 't ontbeeren,
En ootmoedigheit, zoo groot,
Dat zij ſtaetzucht en 't regeeren
Rustigh met de voeten ſtoot.
In zijn jeught en eerſte kette
Zocht hij d' Italjaenſche lucht;
En begroete te Lorette
't Heilighdom, niet zonder vrucht;
Ook de hooftſtadt aller ſteden,
Daer Godts ſtedehouder zit,
Die voor zijne medeleden
Offert, en geduurigh bidt.
Maer om Christenrijk te vrijen
Luste het dien jongeling

Den Erfvijant in Hongrijen
  Aen te tasten met de kling,
En in Cezars dienst getreden,
  Stont op schiltwacht, hem ten spijt
Daer de Donau dan beneden,
  Dan van boven, aenstoot lijdt.
Een rechtschapen staet niet ledigh.
  Kandie, rontom bestreên,
Roept den krijgshelt van Venedigh
  Met zijn vaendel derwaert heen,
Om de glori van den heilant
  Te beschermen in dees wijk,
Het van outs doorluchtigh eilandt,
  Eertijts hondert steden rijk.
Maer hij wort hier neêrgeslagen
  Van zijn eigen hantgranaet,
En gevoelt de doot bij vlaegen:
  Doch de hooghste, die hem slaet,
Zulk een ramp tèn beste wende,
  Zalft den kranken in den druk,
En verandert al d' elende
  In een onverwacht geluk.
Nu versmaet hij 't zwaert te gorden
  In den dienst van 't vaderlant,
's Konings amptenaer te worden
  Om een kostelijker pant,
En gevoelt een blij vertrooster,
  Die hem heendrijft naer den staet
Van het Minderbroeders klooster,
  Daer men 't al om Godt verlaet.
Hoe, FRANCISCUS! in dees veders,
  Die het oogh uitwendigh ziet,
Koorde, geesfel, haire kleeders,
  Schuilt noch drukt de monik niet.

Satan kan zich wel vermommen,
Als een engel van het licht,
Maer zoo 't hart ſpreekt, dan verſtommen
Wat de ſchijn verziert en dicht.
't Zij zoo, zegt hij, maer die 't zegel
Aen dees heilige orden hing,
d' Inneſteller van den regel
Wist dit mede zonderling:
Evenwel hoe vreemt men oordeelt,
Naer de werrelt trat hij heen
Met zijn eigen ſtichtzaem voorbeelt,
Daer een Serafijn uit ſcheen.
Godt, die u heeft uitgekoren
Tot dees waerdigheit, geef kracht,
Dat gij zuiver en herboren
Lichten mooght in 's werrelts nacht,
Tot dat JESUS alle helden,
Die hier kampen voor zijn kroon,
Naer verdienſte koom' vergelden
Met hunn' toegeleiden loon.

OP HET INHEILIGEN VAN DEN HEILIGEN

# FRANCISCUS DE BORGIA,

*Hertogh van Gandia, Onderkoning van Katalonie, Generael van de Societeit,*

DOOR ZIJNE HEILIGHEIT

## KLEMENS DEN TIENDEN.

Laet ons nu met 's hemels reien.
Harp; gezangen, fluit, ſchalmeien,
En een opgetogen geest,
Vieren Sint FRANCISKUS feest,

Die erfvorstelijke staeten,
Kroon en rijxstaf kon verlaeten,
Toen hij Izabelle zagh,
Daer zij op de doodbaer lagh,
Met haer toegelokene oogen,
Van een' zwarten nacht betogen.
Och, sprak hij, dees morgenzon,
Die al 't licht verdooven kon,
Trougenoot van keizer Karel,
Schoone en onwaerdeerbre parel,
Hoop en eer van 't Roomsche rijk,
Is zij 't zelf? of is haer lijk
Ons verdonkert en ontdraegen?
Neen, ik heb het gageslagen,
En, als 's Keizers eerste vrient,
Mijnen heer getrou gediert.
Kon dit lichaem zoo verkeeren
In een aes! de wormen teeren
Op de spier, en 't edel bloet,
In de hoven opgevoet.
Onder 't missen van dien luister
Schept de Hertogh licht uit duister,
Ziende hoe de zon van staet
En de werrelt ondergaet.
BORGIA, van ijver vlugge,
Ziet naer vleesch noch bloet te rugge,
Ziet naer kinders, hertoghdom,
Rijk noch Katalonie om,
Maer verkiest, gelijk een vroede,
Vrolijk willige arremoede,
Kuischheit en gehoorzaemheit,
En volght JESUS, die hem leit,
En na zulk een weêrgeboorte
Houdt zijn voetspoor door de poorte,

O

Heet van liefde tot Godts huis,
En geladen met zijn kruis
Naer de Maetſchappij (*) gedreven.
Hierom zit hij nu verheven,
Onder Heiligen geëert,
Daer men eeuwigh triomfeert.
Schoon de werrelt avrechts oordeelt,
Spiegelt u aen 's kruishelts voorbeelt,
En zijn ootmoet, rijk beloont.
d' Ootmoet wort in hem gekroont.
MDCLXXI.

# TER STAETSIE VAN JONGKVROUW D. N.

Nu ſla, o zalige Xaveer,
Uit 's hemels troon uw oogen neêr
Op d' eere der Jongkvrouwen,
Die JESUS haut gaet trouwen.
Zij ſchenkt het zuiver Heilighdom
Van hare jeught den Bruidegom
Van zoo veel duizent Maeghden
Als ooit zijn oogh behaeghden.
Van outs was geen triomf zoo groot,
Dan als een Maeght in 't hart beſloot
Den bloezem van haer-dagen
Den hemel op te dragen:
Hem t' offeren den eerſten geur,
Den verſchen dauw, en 't levend kleur
Der onbeſmette Leli,
Geplant door 't Euangeli.

(*) *Compagnie.*

Dat was van outs een klare blijk
Der mogentheit van Kristus Rijk,
'T Welk wijder triomfeerde
Dan Cezar oit regeerde.
Zo wert bij 't licht van 't Roomsch Geloof
De glans van Vestaes lampen doof:
Zoo schaemden zich haer Nonnen
Voor ons gewijde Zonnen.
Men zwijgh' van Dafne, bij den stroom
Gevlught, en in een' lauwerboom
Verandert onder 't blaeken
Des Godts, die haer wil schaeken.
Hier blaekt een Maeght van hemelsch vier,
En staet, gelijk een lauwerier,
In 't Paradijs geladen
Met onverwelkbre bladen.
Zoo zit een Maeght voor Godt te prijk,
En wort hier d' Engelen gelijk,
Om namaels 't Lam daer boven
Te volgen, en te loven.
Laet Jakobs Dina onberaên
Naer Sichem vrij op 't hooghtijt gaen,
Bij hare wulpsche kennis:
Zij haelt 'er niet dan schennis.
Ons DINA, wijs en goedtgezint,
Gezelschap zoekt, dat JESUS mint,
En 's weerelts ijdelheden
Versmaet, en kan vertreden.
Zij rukt met eenen blijden zin
Ter loopbaen van de kuischheit in,
Ook zonder om te kijken.
Zij zal den pallem strijcken.
MDCLI.

# MAEGHDEPALM

## TER KLOOSTERSTAETSIE VAN ZUSTER

# ANNA BRUINING.

Bevestight in d' Orde van d' arme Klaerisſen
te Bethlehem in Brusſel.

Sint Lukas. *Anna gingk noit uit den tempel, maer diende Godt nacht en dagh met vasten, en bidden.*

Weinigen heeft Godt gegeven
Al wat hart en oogh bekoort,
In de lente van haer leven,
Af te ſnijden: 't eeuwigh Woort
JESUS rechte hant te trouwen;
Hem te volgen onder 't kruis,
Zonder omſien, en berouwen,
Stil, gehoorzaem, arm en kuisch:
's Nachts te bidden, en te waeken
Op den bergh: geen lekkernij
Met de kieſche tong te ſmaecken:
Altijt godtgetroost, en blij,
Opgetogen met gedachten
In het hemelsch heilighdom,
Vol betrouwen in te wachten
Aller zielen bruidegom:
Zulk een lot, het hooghſt' van allen,
Zulk een kostelijk kleenoot
Is nu ANNA toegevallen,
Uit des hemels rijken ſchoot.
Cherubijnen, Serafijnen
Daelen om het ſtaetigh feest
Van dees jongkvrouw t' overſchijnen,
Daerze, rustigh blij van geest,

Op het ſpoor van Sinte Klaere,
  Naer Franciskus ſtrengen ſtijl;
Aenkomt treden ten altaere,
  Als met eenen minnepijl
Van om hoogh in 't hart geſchoten.
  Zoo verlaet de ſchoone maeght
Op de harpſnaer onverdroten
  's Vaders huis. Haer ijver draeght
Lijf en ziel op aen den geenen
  Dienze mint, en hij bemint
Die van haere kintſche beenen
  't Heilight volght, zoo ras zij 't vint.
Al de weerelt jaeght naer ſchatten,
  Vlamt op wellust, eer, en ſtaet:
ANNA laet de goutzucht vatten
  Naer het goet, dat haest vergaet:
Zij, uit goddelijken bloede
  Weêrgeboren, als Godts zaet,
Kust den mont der arremoede.
  Zyster ANNA, gij verlaet
Alles, om alleen te winnen
  't Waertſte goet, het eenigh Al.
Uwe ſchoonheit blinkt van binnen.
  Gij verkiest een' armen ſtal
Met d' ootmoedige Marye,
  Kiest een kribbe, een ſtroien bedt.
Christus is uw hoovaerdije.
  Wat u hindert en belet
In de loopbaen, onder 't rennen
  Naer den opgehangen prijs,
Als met aengeſchote pennen,
  Smijt gij van u, kloek, en wijs.
Gij verwacht, als uw genooten,
  Opgeſchort, met brandend licht,

Ingetogen, opgeſloten,
  Uwen bruidegom, en ſticht
Door den ſpiegel van uw leven
  Andren, die, noch zwak en teêr,
Zulk een kracht niet is gegeven.
  Christus kruis is uw geweer,
En uw wapen, om te ſtrijen
  Tegens weerelt, vleesch, en bloet,
Uw godtvruchtige getijen
  Onderhouden 't graêgh gemoedt,
Als met manna, dat van boven,
  Onder 't vasten, u verſterkt,
Om den Opperſten te loven,
  Die dit wonder in u werkt.
Snedigh weet gij t' onderſcheiden
  Godts geboden van Godts raet,
Die u, als een hant, komt leiden
  Naer een hooger trap, den ſtaet
Van 't volkomen, onbeſlommert
  Vrij van huiszorge, aerdſchen last,
Daer zich Marta meê bekommert,
  Gij met haere zuster vast,
Voor Godts voeten neêrgebogen,
  't Allerbeste deel verkiest,
Dat geen vloek, noch helsch vermogen
  U berooft, hoe fel het briescht.
Wilt gij in de renbaen loopen
  Naer 't volkomen ſprak Godts zoon,
Pas uw have te verkoopen:
  Deelze aen armen: volghme: uw kroon
Zult gij in den hemel erven:
  Maer de jongelingk, vol ſmart,
Kon zich niet hierin verſterven.
  Christus raet viel hem te hardt,

Om zijn' eigen wil te pasſen
  Op de leest van 's hemels raet:
Gij, hem over 't hooft gewasſen,
  Volght de les, die hij verſmaet.
Stokoude Anna, die Godts tempel
  Nacht en dagh bewaerde, en badt,
Nimmer over Arons drempel
  Om een lucht naer buiten tradt,
Hoort uw jeught, zoo vroegh te koore,
  Galmen rollen door den boogh,
Dat het in der Englen oore
  Klinkt, daer zij u van om hoogh
Groet in 't midden van de Nonnen,
  Van de maeghden, vrij van ſmet,
Die de weerelt overwonnen,
  En het Lam, op zijnen tret,
Volgen, waer het haer wil leiden.
  Kon Sint Jan in wildernis,
Vrolijk, eenzaem, afgeſcheiden,
  Weigren 's Konings gunst, en disch,
Hooffche pracht, en zijde kleeren,
  Met zijn kemels huit vernoeght,
Op wat wilden honigh teeren,
  Daer men zaeit, noch maeit, noch ploeght;
Zou Godts dienstmaeght dan ontzeggen
  't Niniveeſche hairenkleet,
Op een bulſter neêr te leggen;
  Met Elias, Godts Profeet,
En met Christus veertigh dagen
  Spijs t' ontbeeren, voor zoo veel
Haere teêrheit kan verdraegen?
  Zou de lust van lijf en keel
Meer vermogen dan de lusten
  Van de ziele? aij wie wil niet

Op de bergh van Tabor rusten,
  Daer men JESUS klaerheit ziet,
En befpiegelt? dat aenfchouwen
  Is wat anders dan een blik
Van vermack, daer 't naberouwen
  Flux op volght met fmert en fchrik.
Zoo gelijkt men Rechabs zoonen,
  Die, op 't vaderlijk gebodt,
Slechts een arme hut bewoonen,
  Wijn ontbeeren, en bij Godt
Zoo gezien zijn, en gezegent,
  Dat hij Rechabs afkomst fpaert,
Als zijn gramfchap plaegen regent,
  't Lant verwoest met vier en zwaert.
Dit zijn zuivre bijbelfpreuken.
  Wie dit menfchevonden fchelt,
Moet Godts zuiver bladt eerst kreuken.
  Dit 's het blanke Lelivelt,
Ons getoont in 't Euangeli.
  Salomon, in al zijn pracht,
Mach 't niet haelen bij een Leli
  Van dit maeghdelijk geflacht.
Sinaes wet is onvolkomen
  Bij de wet die hooger draeft
In een ziel, die, opgenomen
  Binnen Sion, rijk begaeft,
Overvloeit in alle dingen.
  Zij vermagh het al door een.
Eigenzinnigheit te dwingen,
  Evaes flang met voeten treên,
Die het oogh door guichlerijen
  Aenlokt tot een fnoot genot;
Godt ter liefde zich befnijen,
  Zonder nootwet, en gebodt,

Pasſen Christenſche Amazoonen,
  Schuw van 't mannelijk geſlacht.
Dichters, ſtelt uw cijtertoonen:
  Spant uw ſnaeren uit haer kracht.
Volght de maeghdelijke ſtanders,
  D' overwinſters van haer' lust,
Moedig.r dan Alexanders.
  Alexanders ſabel rust
Eer de weereld is gewonnen,
  Eer de helt zich zelf verwint:
D' oorlogh van mijn Kloosternonnen
  Van zich zelve eerst ſtreng begint.
't Eilant van geen zeven voeten
  Zich bemaghtigen, is meer
Dan al 't aerdtrijk om te wroeten
  Met den degen, en de ſpeer.
'k Zie de loutre zielen keeren
  Uit dien ſlagh, en boven 't zwerk,
In de ſtarren triomfeeren,
  Ingehaelt van al de Kerk,
Alle Heiligen, en geesten.
  'k Hoorze zingen aen den reij,
Op oneindelijke feesten,
  't Nieuwe liet, op fluit, ſchalmeij,
Harp, en ſnaer, en ſchniftrompetten,
  En bekranst met maeghdepalm,
Aen geduurige banketten,
  In ſneeuwit gewaet, den galm
Van dien gouden tempel wekken;
  Daer heur zon noch maen verlicht,
Geene ſchaduwen bedekken;
  Maer Godts heilrijk aengezicht
Zalight zijn gekruisſte bende.
Godt is 't Kloosterſlot en ENDE.

# TER STAETSIE

VAN JONGKVROUWE

# JOANNA BLEZEN.

*LILIUM INTER SPINAS.*

Sinte Ursel, bruit der Britten,
  Gewaerdight op den kroon
Aen JESUS zij te zitten,
  Gekroont met 's hemels troon
Daer dorens, nagels, speeren,
  Verandert in robijn,
Met hunnen glans braveeren
  Den klaeren zonneschijn:
Verlaet de Serafinnen
  Ter liefde alleen van haer,
Die, om Godts hart te winnen,
  Zich offert voor 't altaer
Ootmoedigh aen de voeten
  Des bruidegoms. Zij gaet,
Zij gaet hem nu gemoeten,
  En eert den maeghdenstaet.
Laet schuiftrompet, schalmeien
  En hemelsch koormuzijk
JOANNE nu geleien.
  Laet uit het hemelrijk
Uw maeghden nederdaelen,
  En wijden 't heiligh feest
Met geur van wierookschaelen,
  Verheught en blij van geest.
Al dreight ons uit Turkijen
  Een wreeder Attila:

Wij ſchroomen voor geen lijen,
Noch brullende ongena.
Al dreight hij ſlot en ſteden
Te ſtroopen, ſchuw van vre,
Tot daer de Rijn beneden
Zijn ſtroomvat giet in zee.
Hij wert voorheen gedwongen,
Die zijn bebloeden ſchicht
U had in 't hart gewrongen,
Zoo fel als onverlicht.
Gij kunt uw dochters ſterken
En troosten in den noot.
Uw kracht en wonderwerken
Ontzien gewelt noch doot.
Men raekt Godts uitverkoornen
Noit ongewroken aen,
Die onder ſcherpe doornen
Als lelibloemen ſtaen,
Zoo zuiver opgeloken
Geplant elk in haer perk,
Van vlak noch ſmet beſproken,
Een cieraet van de kerk.
Zij ſchroomt geen' overwinner,
Die ſtadigh dagh en nacht
Op den gekruiſten minner
En zijne toekomst wacht.
De wijze maeght ſtapt heenen,
En volght hem, ſtrax gereet,
Zoo dra als hij verſcheenen,
Ter bruiloft innetreet.
Sinte Urſel, die te Kolen
Zijt met den ſchilt vereert,
Dees bruit blijve u bevolen,
Die uwe hulp begeert.

Op 't eerste jaergetijde
Der wijding van de kerk
Zong 't hof dit luide en blijde.
De lofzang drong door 't zwerk.

## TER STAETSIE

VAN JONGKVROU

# HELEENE BLEZEN.

*IN CRUCE SALUS.*

Laet ons van 't Kruis beginnen
Waerin elx heil bestaet,
En kruissen onze zinnen
Naer JESUS les en raet.
Hij, met zijn kruis gelaên,
Tradt rustigh zelf vooraen,
En boete 's menschen schult
Door lijden en gedult.

Het padt bij hem gekoozen,
Waer langs men Godt ontmoet,
Is dicht bestroit met roozen,
Met roozen van zijn bloet,
Dat uit de wonden vloeit
En al den wegh besproeit,
Waer langs hij heenetreet,
Geverft in bloedigh zweet.

Maer 't vleesch, vervaert voor lijen,
Kant zich hier tegens aen,
En oordeelt razernijen
Te volgen deze baen,

En roept: gebruik den dagh
Terwijl 't u beuren magh.
Pluk bloemen, jonge maeght,
Eerge uw verzuim beklaeght.

De wijze legt op minnen
Van 's levens lusten toe,
Met haere gespeelinnen,
Gerust en nimmer moe.
De dagh schoon opgestaen,
Zal haestigh ondergaen.
Dit heerelijk genot
Wort u gegunt van Godt.

Gestrengheit, zuchten, klaegen
Voeght geensins teêre jeught,
Maer eigen welbehaegen.
En weelde en enkle vreught.
In 's levens blijden maij
Te dansfen aen den reij
Stemt met natuur en reên
Natuurlijk overeen.

Leert dit de weêrgeboorte?
Neen zeker, neen ô neen.
Men gaet door d' enge poorte
Met weinigen alleen.
Wie los en onvermast
Van 's werrelts juk en last
Zich zelve kan ontslaen
Volght best de rechte baen.

HELEEN volght den behoeder
Gelukkigh op het padt
Van JESUS, met Godts moeder,
Ter poorte uit van de stadt.

Gelijk een kruisheldin
Slaet zij den kruiswegh in,
Die naer het leven leit
Ter eeuwige eeuwigheit.

Maria Magdalene
Stont onder 't kruis getrou,
Daer 't licht had uitgescheene,
't Welk haer verlichte in rou.
Dees koos, getroost in Godt,
Het allerhooghste lot,
Het beste deel van al,
Dat zij behouden zal.

Zij bout op vaste gronden,
En niet op ijdelheên.
Die 't krus dus heeft gevonden
Als Keizerin HELEEN,
De moeder van de vorst,
Die 't kruis eerst voeren dorst
Tot pracht in zijn banier
Bekrans haer met laurier.

## MAEGHDEPALM

VOOR

## MARGARITA KRULIS.

*Op het feest van Sinte Agnes.*

Nu laet ons van Maria blij
Beginnen, en Godts lof verbreiden,
Op dat dit feest tot heil gedij,
En serafijns de bruit geleiden.

De werrelt is maer een woestijn,
Vol slangen, ongedierte, en dracken.
Een pelgrim kan met smerte en pijn
Hier naulix veiligh door geracken.

De leeu des afgronts brult gestoort,
En komt, na doopsel en het vormen,
Een Christensch hart met maght aen boort
En gruwelijk rondom bestormen.

Sint Jan zagh deze afbeelding aen.
Een vrou bekleet met zonnestraelen
Stont op de wisselbaere maen
In arbeit om haer vrucht te haelen.

De roode draek steegh in de lucht
Uit afgronts poel, het rijk der blinden,
Gereet na 't baren flux de vrucht
Der lieve moeder te verslinden.

Dit was een afdruk van de Kerck,
In baerens noot, en bitter lijden,
En onder 't kruis, dus heeftze sterk,
Met vasten en gebeên te strijden.

MARGRITA printe dit heel diep
Aendachtigh in gemoet en zinnen,
Toen Godt haer uit genade riep,
Om d' eerste kroon om hoog te winnen.

Sinte Agnes holpze met gebeên,
En stroide palm en winterroozen.
De bruit verzaeckte d' ijdelheen
Der werreltwijse reukeloozen.

Zij koos voor 't hooghgewijt altaer
Het allerbeste lot uit veelen,
Om vroom te ftrijden door gevaer
En diep in 't hemelsch goet te deelen.

Zij troude blijde Emanuel.
Zoo viel d' ootmoedige Marye
De kroon toe in de zuivre cel
Haer toegeleit bij profecije.

z' Ontfing den Heilant, Godt het Woort,
Zoo lang belooft door Izaïas,
Den fchoonften, die het oogh bekoort,
Der volken hoop en troost, Mesfias.

Toen zij gehoorzaem Godts gezant
Geloofde, ontfingze zulk een' zegen,
Gelijk een lelibladt op 't lant
Den dau verzwelght een verfchen regen.

Zoo ftaen de Heiligen bereit.
Franciscus bende, en zuivre Klaeren,
Uit liefde ter gehoorzaemheit,
Hunn' eigen wil te laeten vaeren.

De goude bontkist, die de wet
En 't man bewaert, en Arons roede,
Gelijkt een ziele, fchuw van fmet,
En nacht en dagh op haere hoede.

Maer aengezien de Maeghdeplicht
Alle andre ftaeten ftijght te boven,
Zoo voeght het dat zij d' eerfte fticht',
En ftof geef Godt met zang te loven.

MARGRITA, kunt gij uw geluk
Bevroên, uw lust zal sneller rennen
In deze renbaen, blijde in druk.
Zoo zweeft een witte duif op pennen.

O eedle parle aen 's Konings kroon,
Nu stemt uw naem en lot te gader.
Verwacht hem uit den hooghsten troon.
Zoo komt een bruit den bruigom nader.

## DEN E. JONGELING

# JOANNES WANDELMAN,

*Beijveraer der wijsheit, kunsten, en H. Godtgeleertheit.*

*CANDIDUS INSUETUM MIRATUR LIMEN OLYMPI.*

Schoon men duizent boeken handelt
Al het heilighdom doorwandelt
Van Athene, en Zonnestadt;
Als men niet Godts heilzin vat
Uit de boeken, blaên, en schoolen,
Blijft men buiten 't licht verdoolen,
In dien grooten Labijrinth.
Maer die 't eenigh kluwen vint,
En den draet der Roomsche waerheit,
Kan zich redden uit de naerheit
Van dien doolhof, en zijn paên,
Daer de blinden in vergaen.
WANDELMAN, met Godt verbonden,
Heeft den draet alreê gevonden,

Die hem, waerwaert hij zich keert,
Alle bijpaên kennen leert.
Op het licht van JESUS ſtarren
Weet hij veiligh zich t' ontwarren
Uit de ſtrikken van den nacht.
Hij kan, wakker op zijn wacht,
Voor het heiligh Sion waecken,
Over adder, ſlang, en dracken
Veiligh ſtappen, en gezont,
Daer venijn, noch tant hem wont.
Onder 't piepen, brullen, basſen,
Vlammeſpuwen, en grimmasſen
Van 't veelhoofdigh helsch geſpan
Wandelt wakkre WANDELMAN,
Zonder hair of nop te zengen,
Met een zucht om elk te brengen
In Godts heillicht, daermen niet
Niet dan Godt en klaerheit ziet.

## DE BESTENDIGHEIT DER KERKE.

AEN ZIJNE EXCELLENTIE DEN HEER

# D. BERNARDINO,

GRAEF VAN REBOLLEDO.

*Columna & firmamentum veritatis.*

De wijste Bouwheer, mijn betrouwen,
Noemt Wijzen, die hun huis op rots,

En niet op losſen zantgront, bouwen,
Den bulderenden ſtorm ten trots.
Zoo leide ook Salomon Godts drempel,
Het voorbeelt van een grooter Kerk,
Op Sion, en verhief dien tempel
Tot aen den hemel door het zwerk:
En Davids zoon belooft de muuren
Van zijne Kerke op rots en ſteen,
Om 's afgronts buldren te verduuren
Door d' eeuwigheit der eeuwen heen,
Te ſtichten. 't Godtshuis der Hebreeuwen,
Eene ijdle glori der Hebreen,
Verzonk in puin, na weinige eeuwen,
Verdelght van Roomſchen, en Chaldeen:
Maer Christus Kerk, zoo lang beſtreden
Van alle kanten, ongeſchokt
En ongeſchent, verduurt noch heden
Den afgront, die geduurigh wrokt.
Zij tart, gelijk een hemelsch wonder
En wonderwerck al 't helsch gerucht,
Den lasterſmook en 't ſpook, van onder
Om hoogh geſtegen in de lucht.
Laet alle vloeken t' zamenſpannen:
Laet ketterijen, hecht aen een
Geketent, monſters, en tijrannen,
Laet afgodisten, en beſneên,
En Talmudist, en Turken razen:
De Kerk bezwijkt voor geen gedruis;
Geen dreigement kan haer verbazen,
Zoo lang zij met Godts heiligh Kruis
Gewapent zit. Gij, REBOLLEDE,
Zijt maghtigh op uw Spaenſche Lier
Haere eer t' ontvouwen op mijn bede
Met eenen hooger klank en zwier,

Ik wil dien lof uw Luit beveelen.
  Aij trek uw ſnaeren op dien toon,
Waerop veel duizent Englekeelen
  U volgen uit den hooghſten troon.
Dat voeght een dienaer van veel Kroonen.
Gij zult terwijl mijn keel verſchoonen.
MDCLVII.

* *
*

# J. V. VONDELS
# AFBEELDINGEN.

# J. V. VONDELS AFBEELDINGEN.

## OP EEN MARMEREN BEELT VAN KONING DAVID.

Zoo klonk de kunstenaer den dappersten beschermer
En Koning der Hebreen gelukkigh uit in marmer.
Hij heft zijn oog en hart om hoogh, en luistert scharp
Naer 't geen de Geest zijn' mont leert zingen op de Harp;
En dansfen voor den Zoon, wiens beelt hij heeft gedragen.
Nu triomfeert zijn Harp voor Christus zegewagen.

## OP D' AFBEELDINGE VAN GUSTAEF ADOLF,

*Koning van Zweden, te paerde.*

Zoo draeft Gustaef in 't velt, op 't spel van schut en busfen,
Wen hij groothartigh tart den bodem van de Rusfen;
Of tart de sabel van den strengen Zegenmont;
Of 't heir van Ferdinand, op zijnen eigen gront.
O Praeg, bewaer uw kroon: 't en zij 't geluk hem toome,
Hij zal der Gotten rijk herstellen binnen Rome.

## OP ZIJNE KEIZERLIJKE MAJESTEIT
## FERDINANDUS DEN DERDEN,

*Toen Joachimus Sandraet van Stokou mij, uit Weenen in Oostenrijk, zijn Majesteits afbeeldinge, met haer loofwerk en cieraeden, vereerde.*

*DEUS NOBIS HÆC OTIA FECIT.*

De Zon van Oostenrijk verheft haer schoone stralen,
Uit schaduwen van kunst, veel schooner in elx oogh,
Dewijlze, in haeren troon gestegen hemelhoogh,
Zich niet ontziet zoo laegh op ons gezicht te dalen.
De derde FERDINAND, geschapen tot regeeren,
Gelijk een tweede August, en vader van de pais,
Zijn Zoon de heirbaen wijst naer 't hemelsche palais,
En leert met wapenen van Vrede triomfeeren.
Gezegent is het Rijk, gezegent zijn de volken,
Daer zijn voorzienigheit genadigh 't oogh op houdt,
En hem de Weeghschael wort van 't heiligh Recht betrout.
Een Arent broght zijn zwaert en scepter uit de wolken.
Een kroon verciert het hooft, ter heerschappij gewijt:
Dit Hooft verciert de Kroon, en schept een' gulden tijt.

## OP ZIJN HEILIGHEIT,
## INNOCENT DEN TIENDEN.

Nu 't eene Kristensch lidt het andre bits beschadight,
En Kristus sterft aen 't kruis des Oorloghs, begenadight
Ons Godt met INNOCENT, die 't Apostolisch dak,
Gelijk een duif, bestraelt met 's hemels vredetak:
ONNOZELHEIT aenvaert de sleutels in Godts stede.
Zij sluite d' Oorloghspoort: z' ontsluite 't hof van Vrede.

ANDERS.

Ter goeder uure ſtrekt dit heiligh Kerkorakel
De zesmael veertighſte en Apostolijke ſchakel
Der keten, die vast groeit, en reikt naer 's weerelts ent,
En hecht Sint Peters hooft aen 't hooft van INNOCENT.
Gezegent zij zijn ſtoel, waer van de Vrede ſtroome
En ſtrael', zoo wijt als d' eer van 't albeheerſchend Rome.

ANDERS.

Zoo weit nu INNOCENT, de tiende, Kristus ſchapen:
Zijn naem verdadigt hem: hij hoeſt noch ſchilt, noch wapen.

ANDERS.

Nu leeft de Kerk van Rome, als in haer element,
Waerom? Sint Peter kroont haer zuigling INNOCENT.

ANDERS.

Nu leeft in INNOCENT Sint Pauwels, en Sint Peter.
De Wijsheit en de Maght vereenighden noit beter.

ANDERS.

Zoo INNOCENT op ſtoel onzijdigh 't vonnis ſtrijk',
Is 't Allerkristelijkst vernoeght, en 't Katholijk.

# OP ZIJNE HEILIGHEIT

# CLEMENS DEN IX.

TE VOREN

# JULIUS ROSPIGLIOSI

Metam. Lib. XII. *O facunde ſenex, ævi prudentia nostri.*

Wie CLEMENS in zijn beelt beſpiegelt, ziet een wonder,
Dat hooger dan 't vernuft der oude wijzen gaet.

Een kracht van wijsheit en voorzichtigheit woont onder
  Dees teêre en grijze schors; beleit en rijpe raet,
En nadruk van beleit; een JULIUS, geschapen,
  Niet om zijn vaderlant te trappen op het hooft,
Maer 't hof van Ottoman te toonen, hoe Godts wapen,
  De zon van 't heiligh Kruis, zijn halve maen verdooft.
Hij hanthaeft Kandie, en Godts zaek met Christus stander.
Zoo groot een nazaet voeght den voorzaet Alexander.

# OP VLADISLAUS,

## KONING VAN POLEN EN ZWEDEN.

Apelles, wilt gij meer dan Alexander malen,
Zie Vladislaus aen, maer wacht u voor zijn stralen,
  Die zeven heiren, elk van hondert duizent man,
  Al t'effens, op zijn zwaert vol schaerden, keeren kan.
Wie verf en olij zoekt tot zulk een schilderije,
Die menge stof met bloet, op 't velt van Walachije.

## OP ZIJN KONINGKLIJKE MAJESTEIT

# KAREL STUART,

## DEN TWEEDEN.

*Koning van Groot-Britanje, Vrankrijk, en Ierlant.*

  Gij ziet den Tweeden KAREL hier
  In 't harnas staen om 't monster dier
Dien roof uit zijnen muil te breeken,
En zulk een' vadermoort te wreeken.
  Het aenschijn straelt van majesteit.
  Maer waerom wert de kunst ontzeit
Dien krijghshelt met een kroon te maelen?
Hij wilze met den zwaerde haelen.

OP ZIJNE MAJESTEIT

# KAREL STUART

## DEN TWEEDEN,

*Koning van Groot-Britanje, Vrankrijk, en Yrlant.*

Voor zijn Vorstelijke genade prins Maurits, door Ovens geschildert.

*Multum ille & terris jactatus, & alto.*

Dit 's KAREL, zonder helm voor Maurits afgemaelt.
Waerom, naerdien de helt het harnas aen dorst schieten?
Hij staet reisvaerdigh, om te Londen ingehaelt,
Naer zijn gebeên bij Godt, nu zonder bloetvergieten,
Na lange ballingschap, het wettigh erf te kleên,
En 't lijk des Vaders, al te Godtloos en verwaten,
Op 't moortschavot van 't hof, gevloekt, gedoemt, getreên,
Het graf te wijden, met den rouw der onderzaeten,
Door Godts gehengenis te jammerlijk verrukt
Tot zulk een' vadermoort, waerom zij zich beklaegen,
Gena verzoeken bij den hooghsten, en bedrukt
Den zoon genaeken, of hij 's hemels roede en plaegen
Zich wou gewaerdigen door zijn bermhertigheit
Te keeren van den hals der uitgeputte rijken.
Zoo zeegne d' eeuwige de jonge Majesteit,
Wiens goetheit hen verbidt, na zoo veele ongelijken,
En duizent dooden, met gedult in noot bezuurt.
Dat is een kroon, die gout en diamant verduurt.

OP ZIJN HOOGHVORSTELIJKE DOORLUCHTIGHEIT,

# FREDERIK

*Erve te Noorwegen, Hertoge te Schleswijk, Holstein, enz.*

Het wettigh Errefrecht ter Kroone van de Nooren
Verçiert Vorst VREDERYK zoo rijk niet als de Vre

En vreedzaemheit, dien Helt natuurlijk aengeboren;
Terwijl de weerelt raest, gelijk de wilde zee,
Hij zegent ieder een, en overtuight de Vloeken,
Genoeght zich met zijn erf, en vaderlijk bezit,
Bemint de jaght, en stilte, en kunst, en wijze boeken,
En hanthaeft recht en trouw, om Godt, der vroomen wit.
Getrouw het Keizerdom, en 't Rijk, en Duitsche Heeren,
Kan dees met zijn gemael en bloet een zael stoffeeren.
MDCLI.

OP DE

# KONINGKLIJKE MAJESTEIT,

*te Denemerk, Noorwegen, Wenden, en Gotten,*

# FREDERIK DE DERDE.

*Geschildert door Karel van Mander, Hofschilder van zijne Majesteit.*

Den geest van Mander, om de Majesteit te maelen
Van Koning FREDERIK, ontbreekt geen verf, maer vier,
Dat uit vier kroonen gloeit met levendige straelen,
Of uit zijn Noortstar geeft een' goddelijken zwier.
Wat raet? de schilder zit bekommert, en verlegen.
In groote zaeken mist de kunst haer kracht, en eisch.
Penseelen zijn te licht om scepters op te weegen;
Dies maelt hij in 't verschiet de zee, en 't zeepalais,
De Sont, en Kroonenburgh, op dat men 't beelt moght kennen
De flaeuwe schildergeest met merken van de Kroon
Zijne onmaght sterken moght, eer hij verflaende in 't rennen,
Zoo strijkt de Kunst haer vlagh voor 's Konings glans en troon.

# OP CHRISTIAEN,

*Gekoren Prins te Denemerk en Noorwegen.*

*MACTE NOVA VIRTUTE PUER.*

De ſchilder noopte dus zijn ſchildergeest met ſporen.
Toen hij den erfgenaem van Fredrik maelen zou,
Prins CHRISTIAEN, ter kroon geboren en gekoren,
Gelijk een jonge Askan, zoo moedigh als getrou
In 't voorſtaen van den Staet en wallen, hem bevolen;
Terwijl de Vader trekt gewapent van der hant,
De zoon te paerde draeft, en proeft hoe zijn piſtolen
En donders balderen op zee, langs 't Baltisch ſtrant.
Men hoort zijn ſtammen en voorvaders hem bedanken,
En d' oogen nederſlaen, en uitzien naer hun Hof.
Zij roepen: vaer zoo voort, ô eêlſte van ons ranken.
Beſtel op dezen draf een' Duitſchen Maro ſtof.

# OP PALTSGRAEF KAREL GUSTAEF,

Erfvorst van Zweden, Gotten en Wenden, Veltheer in Duitschlant.

*Geſchildert door Joachime Saudrart van Stokkau.*

Zoo vat een Koninghs ringk een Koningklijke parel,
Als kunſtigh Nurenbergh der Rijken Erfvorst KAREL,
Nu binnen haeren muur hij dien gewenschten pais
Helpt ſluiten tusſchen Praegh en Zwedenrijks palais.
Wat maekt men hem in 't velt, daer hij drie Kroonen diene?
Geen ſchooner velt dan 't hart van Koningin KRISTINE.

OP ZIJN KONINKLIJKE HOOGHEIT,

# D. JOAN VAN OOSTENRIJK.

Wie zagh de Deught zoo heerlijk oit naer 't leven,
  Zoo vroegh dus rijp, zoo jongk in top van eer,
  Als daerze komt met haer gevelde fpeer,
Voor Valencijn, door 's vijants legers ftreven!
  Dus hanthaeft hij, vol moedts, zijn Vaders kroon
In Nederlant, Longone, en out Sicilje,
En Catalonje, en Napels, daer Caftilje
  Nu vaster zit en vreedzaem op den troon.
Waer OOSTENRIJK dus opdaeght, met zijn hoope,
Daer vlught Gewelt en Oproer uit Europe.

OP G. FLINKS

AFBEELDINGE

*van den doorluchtighften Vorst, en Heere,*

# FREDERIK WILLEM,

Keurvorst des H. Roomfchen Rijks, Markgrave te Brandenburgh.

*Misfus in Imperium magnum.*

Als Keurvorst FREDERIK op den doek begon te leven,
  Te pralen met den ftaf van Keizer Ferdinand,
  En zijnen zoon, die trots de kroon van Rome fpant,
In top van 't Heiligh rijk, aen 's vaders zij, geheven;
  Toen riep Natuur verbaest: wij zien geen ijdel beelt,
Maer 't wezen zelf, het hooft van vele vorftendommen.
Die Kleeffche Apelles, door zijn' geest zoo hoogh geklommen,
  Een' Alexander, of een' Duitfche Achilles teelt.
De ftralen van 't gezicht het hart des volks ontvonken,
Geen voorzaet heeft, gelijk dees nazaet, uitgeblonken.

OP G. FLINKS

# AFBEELDINGE

*Van den doorluchtighsten Vorst en Heere,*

# JOHAN MAURITS,

PRINCE VAN NASSAU.

*QUA PATET ORBIS.*

Zoo leeft Mauritius, die, als een kopre stijl,
De nieuwe weerelt stutte, en stant hiel in Brazijl,
Daer Portugael, en al de zeekust, zwart van Wilden,
Op hem hun grof geschut, geweer, en pijlen spilden.
De grens der Staten slaept op zijne wacht en zorgh.
Den stoel van Kleef, den Raet van 't Keurhooft Brandenborgh,
Bekleet hij met zijn deught, wiens lauren noit verdorden.
Op zijn Grootmeesterschap van Duitschlants heilige orden
Heft Malta nu het hooft veel trotser uit de zee,
Als Ottoman het zwaert wil rukken uit zijn scheê.
De Keizer en het Rijk hem voor een' Rijxvorst eeren,
Een peerel aen de kroon van Nassau en zijn heeren.

OP DEN DOORLUCHTIGHSTEN VORST EN HEERE

# JOHANNES MAURITIUS,

Prince van Nassau, Grave van Catznelleboge, Vianden, Meester van Sint Jans Orden in der Mark, Saxen, Pomeren, en Wenden, Stadthouder van het hertoghdom Kleve, het vorstendom Minden, en het graefschap van der Mark enz.

*Geschildert, en bij een geschikt, en uitgegeven door Govaert Flink.*

*QUA PATET ORBIS.*

Omschaduwt MAURITZ niet met wapens van zijn vaderen
En heerschappijen, een vergangkelijke pracht,
Maer met de deughden, die in eenen helt vergaderen,
Tot onderstant en rust van 't menschelijk geslacht

In beij de weerelden. Zoo zagen hem de Heeren
  Noch onlangs aen de Main de kroon van Oostenrijk,
In KEURVORST FREDRIX naem, handhaven, en verweeren.
  Een fcheitsman zette zoo veel ongelijks gelijk.
De Wijsheit kon een' man tot eenen Godt verheffen.
Hij wist met minne en kracht haer keurwit recht te treffen.
  MDCLIX.

# OP KOSMUS DE MEDICES,

VADER DES VADERLANTS.

Geen print quam oit den Grooten KOSMUS nader.
Men kent hier uit het wezen van den VADER
DES VADERLANTS en 't Mediceefche bloet,
Zijn deught ftont pal in voor- en tegenfpoet.

OP DEN EDELEN HEER

# JAKOB WYTZ,

*Wachtmeester van de Legers der Vereenighde Nederlanden.*

Dit 's Wijts, des Princen hart en oogh: zo ik hem ken
    In adeldom rechtfchapen.
    Hem voeght geen beter wapen,
Dan 't Ridderlijk rappier, en eene ftrijdbre pen.

# OP LAURENS REAEL,

Ridder, out Generael van de Oost-Indiën.

*Gefchildert door Thomas de Keizer.*

Zoo maelde een Keizers hant den wakkeren Reael,
Den Ridder, den Gezant, den grooten Generael,
Voorzien met brein in 't hooft, met oorloghsmoedt in harte.
't Was hij, die Spanjen op zijn' eigen bodem tarte.
Vaer heen, gelauwert hooft, gelukkelijk door zee,
En breng voor 't Vaderlant ontelbre kransfen meê.

## OP DE AFBEELDINGE VAN
# MAS ANJELLO.

Sie Mas Anjello hier in print voor elk ten toon,
Die van de Vischbank klom op 's Konings hogen Troon,
Het kitteloorigh Paert van Napels holp aen 't hollen,
En, op zijn Faëtons geraekt aen 't zuizebollen,
In eenen oogenblik ging plotſeling te gront.
Gehoorzaemt, als een Vorst, doorſchooten, als een hont.

# OP PIETER PIETERSZ. HEIN.

### LIEUTENANT GENERAEL.

De blixem, die het Beelt van 's aerdrijx Dwingelant
Lest ſloeg den Kroon van 't hooft, den Scepter uit de hant,
Voorſpelde dezen Hein, den Zeeſchrik van Delfshaven,
Die 't al verovert wat West-Indië kan graven.
't Vereenight Neêrlant vrees voortaen voor geen belegh;
Filippus leit in zwijm, en heeft den dootſteek wech.

## OP DE AFBEELDINGE VAN
# MARTEN HARPERTSZ. TROMP,

Ridder, L. Admirael van Hollant en Westvrieslant, daer hij als Neptunus, op een wagen van zeepaerden wort voortgetrokken.

Zoo hielt de Zeevooght van de zeven vrije Landen
Het roer des Oceaens, en tarte voor ons ſtranden
De doot, den donderkloot, den blixem, en den brant:
Zoo nam de deught van Tromp de Vlooten op haer tanden.

### OP DEN ZELVEN.

Laet Titus Lvius met Roomſche Helden pralen:
De Leitſche Livius braveert alle Amiralen,

Kartage en Rome zelf, met eenen trek en zwier,
Terwijl de Zeehelt TROMP herleeft op dit papier,
En met zijne oogen dreight de Blaken, en de Pennen,
Die zoo veel duizenden van zeekortouwen schennen
Op zijn grootmoedigh hart, daer al hun maght op stuit.
Zoo sterft de Helt op zee, met grof geschut beluit.

OP DEN DOORLUCHTIGEN

## ZEEHELT

# HEER JACOB VAN WASSENAER,

*Vrijheere van Wassenaer enz. Amirael van Hollant en Westvrieslant.*

*INVIDIÆ CAPAX.*

De goude balk in 't blaeuwe velt,
De zilvre maen in 't roode melt
De Burghgraefschap, en Wassenaeren,
Maer in de blaeuwe en roode baren,
Voor 't vaderlant en 't algemeen,
Recht door twee zeekasteelen heen,
Beschoten van twee gloênde stranden,
De lant- en- zeepest uit te branden,
En met 's lants sleutel, kruit, en lont
En zeekortou den Orezont
Ontsluiten, adelt hem rechtschapen.
Zoo kroont helt WASSENAER zijn wapen.

MDCLVIII.

OP DEN DOORLUCHTIGEN HEERE

# MICHAËL DE RUITER,

AMIRAEL VAN HOLLANT, ENZ.

## Door JOAN LIEVENSZ. gefchildert.

*Tu ne cede malis, fed contra audentior ito.*

Britanje, lust het u den zeehelt zelf te zien,
Den RUITER MICHAËL, vol vier en blixemftralen?
Hier leeft hij, u getroost op zee het hooft te biên,
Of op den Teems de vlagh van 's konings mast te halen.
Hier leeft hij, die de zee kon vagen van den roof,
d' Amerikaenfche kust verdondren van weêrzijen,
Den Turk, en Brit, en Moor uit hun kafteelen fchoof,
En boeide Kormantijn, orkaen, en Razernijen.
De keten, zijnen hals vereert van FREDERIK,
Getuight hoe Kroonenburgh met opgeheve kruinen
Hem Nieuburgh winnen zagh, geweldenaers ten fchrik,
En fpoên den ademtoght van afgefoltert Fuinen.
Men drijf 's mans dapperheên in geen Guineesch metael:
Al d' Oceaen gewaeght van Hollants Amirael.
MDCLXVI.

OP DEN ONSTERFLIJKEN ZEEHELT

# KORNELIS TROMP,

ONDERAMIRAEL VAN AMSTERDAM.

## Door JOAN LIEVENSZ. gefchildert.

*Vim ventorum atque minas perfert cælique marisque.*

Als Jurk, de Britfche turk, de zee wil overgapen,
En vlooten flikken in zijn onverzade maegh,

Dan voert hij op den mast den Bezem tot een wapen,
En dreight uit nieu Algiers de maght van 's Gravenhaegh.
Hoe lange toch? tot dat de zeeleeu TROMP, verwildert
Geterght van wrake, met gevangensmoordend bloet,
Een ſchoone waterwerf, zich naer het leven ſchildert,
Om 's vaders doot ontvonkt van nimmer bluschbren gloet.
Hij vaeght in oost en west met 's roovers bezemroeden
De beide Straten van dit havenſchennend ſlijk,
En geesſelt het dat borst en lenden vreeslijk bloeden,
Ter ſtraffe van gewelt, geleên in Christenrijk.
Dan hoort men Askué, en Monken, en Barklaien,
Geweldenaren van de vrije en ope zee,
Zich t' enden adem op 't ſchavot der baren ſchreien;
En deerlijck jammeren om 't afſlaen van den vrê.
Wie beeſems voeren wil, geeft TROMP de roên in handen.
Dees voert het ſcherprecht uit, in 't aenſien van twee ſtranden.
MDCLXVI.

## OP DEN ONDERAMIRAEL

# JOAN DE LIEFDE.

*Ille, velut pelagi rupes immota, reſiſtit.*

Zoo leeft de Liefde tot het vrije Vaderlant,
Die al den Oceaen in vlammen zette en brant,
En menigh zeegevecht verduurde een rij van jaren,
Gelijk een ijſre rots, beſchuimt van bloet en baren.
Vraegh Chattam, Teems, en Zont; en al de kust rondom
De Maes ſtont dikwijl voor dit Hollantsch wonder ſtom.
's Mans wijs en kloek beleit, en moet en zeevaerts kennis
En deught beſchaemen ſelfs de nijt en lasterſchennis.
Een kogel trof de borst, die ſoo veel vlooten tart;
Maer dieper Ruiter en 's Lants Zeeraet in het hart.

OP DE AFBEELDINGE VAN DEN E. HEERE,

## GERARDUS HULFT,

*Geschildert door G. FLINK, toen hij stont op zijn vertrek naer Oost-Indiën.*

Aldus leeft HULFT tot eer der Hasselaren.
Ons Raethuis viel zijn moedigheit te kleen:
Hij wou voor 't lant zich wagen op de baren,
Daer Hollant en Britanje om 't zeerecht streên.
Dat 's niet genoegh: dees zeehelt zet ons palen
Noch verder dan de Straet van Gibraltar,
Op 't heerlijk spoor der Hollantsche amiralen,
Uit liefde tot de schoone morgenstar;
Daer fluit zijn hoop een nieuwe weerelt open.
Wat meer? al wat een edel hart durf hopen.

OP DEN EDELEN HEER

## GEERAEDT HULFT,

Eerste Raet en Directeur Generael van Oost-Indiën, Opperbevelhebber over de krijghsmaght, zo te water als te lande gezonden naer Ceijlon, en de kust van Indiën.

De hooftbevelsheer HULFT, om Lisbons magt te dwingen,
Quam dus Kolumbe, uit last der Maetschappij, bespringen,
De zeestadt zwichte in 't ende, en om het hart beknelt,
Stont ademloos, en reede op 't punt van overgeven,
Als hem een kogel trof, in 't opgaen van zijn leven,
Zoo storf die Veltheer, staende in 't harnas, als een helt.

OP DEN HEER

## KORNELIS SPEELMAN,

*Gebieder van de kust van Kormandel.*

Op zulk een Speelmans toon en brommende oorlogssnaren
Danst in Oost-Indië het heir der Makassaren,

Den harnas dans in bloet. Bouton, om 't hart benout,
Schept adem. Joupardan wort Rotterdam geheeten,
Naer 's Helts geboorteftadt. Geen eeuw zal dit vergeeten.
De drie Molukken, eerst aen 't wanklen, ftaen nu ftout.

OP DEN HEER

## JOOST BUIK,

*Burgermeester en Raet van Amfterdam.*

Hier ziet gij 't grijze hooft van Burgermeester BUIK,
Den Solon dezer ftede, en Aemftels roem en puik,
Het nutfte lidt des Raets, dat, fonder wedergade,
Getrouw aen Godt en 't Recht, zijn' burgren quam te ftade:
Noch dreef 't oproerigh graeuw, al 't eerloos opgeruit,
Dien trouwen helt des lants en vader entlijk uit;
Op dat zijn deught, door ramp ten hemel toe gefteigert,
Bij Godt ontfing het loon, het welk heur d' aerde weigert.

*Uit het Latijn van I. STEM.*

OP DE AFBEELDINGE VAN

## PALAMEDES

In het DIERENPERK.

Het ongediert begrimt met open muil en pooten
Manhafte Onnofelheit, in 't dierenperk verftooten,
Nocht zwichtze niet hoe dol de boosheit brult en tiert,
Maer fpreekt voor 't heiligh recht, dies Themis haer lauriert.

OP DE AFBEELDINGE VAN DEN HEER

## JOHAN VAN OLDENBARNEVELT.

Dit 's Grootvaêr, van wiens deugt geen eeuwen zullen zwijgen.
Hij deê zijn Rechters zelfs het hair te berge ftijgen,

Toen hij ter vierſchaer quam al evenwel gemoedt.
Zijn vijant dronk de doot aen zijn onſchuldigh bloedt.

OP DEN HEER

## ROUBOUT HOGERBEETS.

Een vroome oprechte ziel, en vrij van vuile ſmetten,
Stak in dees waerden man, de kenner van 's Lants wetten,
Een kerker was de loon van zijn getrouwigheit.
Godts zegen dauwe op 't graf daer hij begraven leit.

OP DEN HEER

## HUGO DE GROOT

*In zijn Ballinghſchap.*

Hoe zouw de duijſternis, dit Hollantsch licht gedoogen,
Dat al te hemelsch ſcheen in aller blinden oogen?
Het ging een wijle ſchuil, om klaerder op te gaen.
Wij haten 't Groote licht; een ander bidt het aen.

## OP DEN ZELVEN HEERE,

*Namaels Gezant der Kroone, Koninginne en Kroone van Zweden, bij den Allerkristelijkſten Koning.*

De zon des lants wert dus van Mierevelts penſeel
Geſchildert, toenze gaf haer ſchijnſel op 't panneel;
Doch niet gelijkze ſtraelt op 't heerlijkſte in onze oogen,
Maer met een dunne wolk van ſterflijkheit betogen.
Om duitsch te ſpreken, dit 's de Fenix, HUIGH DE GROOT.
Wiens wijze Majesteit beſchijnt den Weereltkloot.
Wie vraeght nu, wat Ceſis of Delfos eertijts zeide?
Een Delfsch Orakel melt meer wijsheit dan die beide.

## BIJSCHRIFT OP DEN HEERE
# ANDRIES BIKKER,
*Heere van Engelenburg, Raet en out Burgemeester t'Amſterdam.*

De ſtralen van de Kroon, die op ſtadts wapen flikkeren,
Verworven door het gout van 't eerlijk bloet der Bikkeren,
Getuigen d' oude en deught en ſtaet van dit geſlacht.
De doordrift van den Vrede, ons toegevoert uit Spanje
Door ENGLEBURGHS beleit, was waerdig dat Oranje
Hem opeischte, en van zelf voor 't volk tot afſtant bragt.
Zoo ſtut hij ſtadt en lant een rij van dertigh jaren.
Zoo maeltmen ANDRIES best, noch grijzer dan zijn hairen.

MDCL.

## OP DEN HEER
# CORNELIS BIKKER,
*Heer van Zwieten, Regeerende Burgemeester t'Amſterdam.*

Zoo draeght het kusſen weer der Stede en Burgren Hoeder,
Van SWIETEN, die een lot wou deelen met zijn' Broeder,
Wat had Oranje op hem? of was het om met glimp
Zijn heirkracht van de Stadt te voeren zonder ſchimp?
Men eischt hem uit zijn' ſtaet. Wat ſtuk heeft hij bedreeven?
Hier ſtaet het Oproet ſtom en kan geen reden geven.
Dat zwijgen is een ſchilt, daer 't lasterſchut op ſtuit.
Zoo beelt onnooſelheit dien Helt naer 't leven uit.

MDCL.

## OP DE MARMERBEELDEN
# VAN DE HEEREN BIKKERS.

Wat helden zet men hier ten toon in Marmerſteen?
De BIKKERS, die hun' Staet verlieten voor 't Gemeen.

## ANDERS.

Wat Helden pralen hier? In 't ENGLENBURG en SWIETEN?
Gebroeders, die hunn' Staet voor 't Vaderlant verlieten.

MDCL.

# AFBEELDINGEN DER STAMHEEREN

EN ZOMMIGE TELGEN VAN DE

# GRAVEN, BOELENSEN, BIKKEREN EN WITSENS,

TOEGEWIJT DEN EDELEN EN GESTRENGEN HEERE

## ANDRIES DE GRAEF,

*Ouden Raet en Rekenmeester, nu out Burgermeester en Zeeraet t' Amſterdam.*

---

## ONSCHULT

AEN DEN ZELVEN HEER.

*Laet uw heuschheit zich niet belgen,*
*Zoo 't mij aen vermoogen faelt*
*U, uw ſtammen, en hun telgen,*
*Met uw Huiszon, korts gedaelt,*
*En haer vruchten afgemaelt,*
*'t Licht te biên op mijn papieren*
*Met zoo levendige zwieren*
*Als het leven eischt van kunst.*
*Dek mijn misgreep met uw gunst.*

1658. Uw Ed. dienstwillige J. V. VONDEL.

OP DEN EDELEN EN GROOTACHTBAEREN HEER

## DIEDRIK JANSZ. GRAEF,

BURGERMEESTER EN RAET VAN AMSTERDAM.

*Pacatamque regit patriis virtutibus urbem.*

Den vroomen DIEDRIK, die, op zijner oudren ſtappen,
's Lants rust beminde, viel de ſtorm des krijghs te bang.

Hij bergde zich aen d' Eems, in droeve ballingſchappen,
En raekte aen 't roer, zoo dra de vrijheit raeckte in zwang.
De weezen danken hem, als hunnen tweeden vader,
Die, amteloos gezint te leven, d' eer verſmaet
Van Burgermeesterſchap: doch zijn verſoeck wort ſpader
Bezegelt dan hij 't wenscht, op 't raethuis bij den Raet.
Men vintze zelden die hun heerlijkheit verminderen.
Godt zegent zulk een daet in kindren en kintskinderen.

OP DEN EDELEN EN GESTRENGEN HEER

## CORNELIS BOELENS,

Raet van zijn Exellentie Willem van Nasſau, Prins van Oranje, Gecommitteerde Raet van Hollant en West-Vrieslant, Raet van Staete, toen 't geſag hebbende over het krijgsvolk, te water en te lande, en Schepen en Raet van Amſterdam.

*PER VARIOS CASUS.*

Men ziet in d' afkomst hier den Ridder BOELENS leven,
Wien Amſterdam noch dankt voor haere wapenkroon.
't Geluk, toen Groeningen voor Rennenberg most beven,
Verhief CORNELIS, die, des kerkers klaeuw ontvloôn,
Den Raet en 't Schepenſchap, daer na den Raet der landen
Bekleede, in 't endt den Raet van Staete, wien 't gebiet
Van krijghsvolk wort vertrouwt, ook over zee en ſtranden
De wacht hielt, waer 't geſchut des vijants vloot beſchiet.
's Mans oude ſteigert niet aen 't peil van veertig jaeren.
Zijn wijsheit was lang rijp voor 't grijzen van de hairen.

OP DEN EDELEN EN GROOTACHTBAEREN HEER

## GEERAERT BIKKER,

BURGERMEESTER EN RAET VAN AMSTERDAN.

*JURA DABAT LEGES QUE VIRIS.*

Een helder licht van ſtaet, om andren voor te lichten,
Op 't ſpoor der ouderen, was BIKKER, wiens verſtant

De maetschappij van rijk Oost-Indiën holp stichten,
Dat zulk een' opgang gaf aen 't vrije Nederlant.
De munt, die heiligh is, en maghtigh heeft te lijden
In deught, gewight, en waerde, ontfing een' schooner glans
Door zijn voorzichtigheit, in aengevochte tijden.
Zij wenscht zijn beelt in gout t' omvlechten met een' krans,
Een eenigh jaer zagh hem, als burgerheer, verheven.
Hij storf de stadt te vroegh, die in zijn bloet blijft leven.

OP DEN GROOTACHTBAEREN HEER

## GEERAERT JAKOB WITSEN,

Gecommitteerde Raet der Staeten van Hollant en West-Vrieslant, Burgermeester en Raet van Amsterdam.

*RAMIS INSIGNES OLIVÆ.*

Het bloedige Oorloghszwaert, dat dol en ongeregelt
Den oogst van Neêrlant maeit, het welk bij vrede bloeit,
Met hulp van WITSEN wert in zijne scheê gezegelt,
Voor twaelf jaeren, en die bloetaêr toegeschroeit.
De burgertwist begon ten lesten op te steeken.
De Burgermeester die aen 't roer der Staeten zat,
Bewaerde zijne beurt, en heelde 's lants gebreken,
Naer tijts gelegenheit, van stieren moede en mat.
Hij helpt de vroome in staet, en keert veraerde heeren.
Zijn afkomst magh met recht in 't beelt den grootvaêr eeren.

OP DEN EDELEN EN GESTRENGEN HEER

## JAKOB DE GRAEF,

Vrijheer van Zuidpolsbroek, Gecommitteerde Raet van de Staeten van Hollant en West-Vrieslant, en Burgemeester en Raet van Amsterdam.

*VINCET AMOR PATRIÆ.*

Zoo leefde Vrijheer GRAEF, die waerdigh was de schreden
Van staet tot nut en heil des volx, door eene rij

Van eerlijke ampten, vroom en rustigh naer te treden,
  Als vijant van veroude en nieuwe dwinglandij,
En vrient van 't vaderlant en 's lants getrouſte helden,
  In welker lot hij deelde, als Maurits hen verſtiet,
Waerna de vaders hem met grooter eer herſtelden
  In d' eerſte waerdigheit van 't burgerlijk gebiet:
Toen holp hij op zijn' hals noch eens ons raethuis ſtutten.
Een wijze Cicero kon duizenden beſchutten.

OP DEN EDELEN EN GROOTACHTBAEREN HEER

## CORNELIS BIKKER,

Heer van Swieten, gecommitteerde Raet van de Staten van Hollant en West-Vrieslant, en Burgemeester van Amſterdam.

*CAPITOLIA CELSA TENEBAT.*

Dus droegh het kusſen weêr der ſtede en burgren hoeder,
  Heer SWIETEN, in zijn' ſtaet en waerdigheit herſtelt,
Na dat hij 't ſelve lot gedeelt had met zijn' broeder,
  Toen 't heir den Aemſtel dorst belegren met gewelt,
Hem eiſchen uit zijn' ſtaet, die ſtadt en volk verdedight,
  En willigh afſtont, tot een eer van zijnen ſtam:
Hoewel hij 't vaderlant noch iemant had beledight.
  Dus raekte Oranje met een glimp van Amſterdam,
Dat poort en boomen hielt geſloten voor zijn vendels.
Een Burgermeesters moedt was ſterker dan veel grendels.

OP DEN EDELEN EN GESTRENGEN HEER

## ANDRIES DE GRAEF,

Ouden Raet en Rekenmeester der Graeflijkheit van Hollant, en West-Vrieslant, nu Out-Burgermeester, en Zeeraedt t' Amſterdam.

*Nobilitas ſola eſt atque unica virtus.*

De telgh, waerin de deught der ſtammen is geſchapen,
  Geeft heldre blijken van den ingeboren aert,

En eedler tekens dan het aengeërfde wapen:
De GRAEF getuight dit, die der oudren ftoel bewaert,
En rijker inkomst, rust, het heerlijk ampt en ftaeten
Van 't Rekenmeesterfchap en Graeflijk Raetsgezagh,
Zijn vaders ftadt ten dienst, uit liefde heeft verlaeten,
Daer hij den Zeeraet fterkt, en eert der Staeten vlagh.
Men beelt het leven uit met kleuren, die verfterven:
Maer d' ommetrek van eer verdooft den glans der verven.

OP DEN EDELEN HEERE

# ANDRIES DE GRAEF,

*Raet en Rekenmeester der Graeflijkheit van Hollant en West-Vrieslant;*

EN DE EDELE MEVROUWE

# ELISABETH BIKKERS VAN SWIETEN.

*CONCORDES ANIMÆ.*

Quam Ridder BOELENS nu door zijnen zerk opdringen,
En zagh ELISABETH en ANDRIES dus gepaert,
Hij riep: o eedle kunst, die na de doot bewaert
Den levendigen zwier van mijn nakomelingen,
Ik en mijn dochter ftaen gekent in dit gefpan;
De nicht naer heur genoemt, de neef is mijn genan.

ANDERS.

Hier heeft de fchildergeest een' nieuwen bant geleit,
Belust om SWIETENS telg door kunst aen GRAEF te trouwen,
Den Raet en Rekenheer van Hollants Graeflijkheit,
Gelijkze uit liefde om ftrijt hun huis in d' afkomst bouwen.
Wanneer de zon dees verf en fchilderij verfchijn',
Zal 't kroost dat naer hen zweemt, hun bloet en omtrek zijn.

OP DEN EDELEN GESTRENGEN HEERE,

## CORNELIS DE GRAEF,

Vrijheer van Zuidpolsbroek, Burgermeester en Raet
van Amsterdam, enz.

*Parcere subjectis, & debellare superbos.*

Men grave GRAEF met kunst in koper uit naer 't leven,
Of klink' den ommetrek in klaeren marmersteen:
Hier stuitze, onmaghtigh 's mans staetkennis ons te geven,
Gelijkze 't Kapitool der Staeten op komt treên,
's Lants raetslot naer den eisch van zaek en tijt helpt mengen,
En maetigen, op datze een heilzaem wit beschiet;
Dat 's al 't oneffen in zijn vouw en ploij te brengen,
Ten dienst van 't Vaderlant en burgerlijck gebiet.
Aldus draeft POLSBROEK, dan wat stijver, dan wat zachter.
Dat 's out Romainsch. Nu leght penseel en beitel achter.

OP DEN E. HEERE

## LAMBERT REINST,

Schout, van wegen de Graeflijkheit van Hollant, Zeelant,
en West-Vrieslant, t' Amsterdam.

*TEMPERAT IRAS.*

Was d' eer aen Tacitus, of 's weerelts hooftstadt Rome,
Toen hij het Schoutendom bekleede, wijs en trouw?
Aen beij, sprak Themis, die dit vonnis vellen zou.
Is 't billijk dat het Reght alle ontught regle en toome,
Zoo blijf' slants hooftstadt REINST, en hij slants hooftstadt waert,
Daer geen Domitiaen, maer wijze burgerheeren,
Tot heil der Graeflijkheit, de burgerij regeeren
Door zijn gezagh, en mont, en 's Graven wettigh zwaert.
Dus zien wij 't Recht door hem, den Schout door 't Recht verheven.
Dus wort hij afgebeelt, om na zijn doot te leven.

OP DEN HEERE

## JOAN CORNELISZ. GEELVINK,

Gecommitteerde Raet der Grootmogende Heeren Staten van Hollant en West-Vrieslant, en Burgermeester van Amſterdam.

Zoo moght de Staet ën 't Lant op GEELVINK zich verlaeten,
Het zij hij in den raet der ſtede, of bij de Staeten,
Den vrede en vrijdom ſteef, en aenzagh haet noch gunst.
De Burgermeester geeft een' luiſter aen de kunst.

OP HET MARMERBEELT

*Van den edelen en geſtrengen Heere*

## JOAN HUIDEKOOPER,

Ridder, Heere van Marſeveen, Neerdijk, en Diependal, Burgermeester en Raet, en Bewinthebber der Oost-Indiſche Maetſchappije t' Amſterdam.

Zoo vat de beitel van Quellyn in louter marmer
Naer 't leven wat ons oogh in HUIDEKOOPER ziet,
Den burgervader en trouwhartigen beſchermer
Der koopſtadt, daer de Nijt haer pijlen op verſchiet.
Christine heeft dien helt het ridderzwaert gegeven.
De Keurvorst welkomt hem, als ſtadts Gezant in 't hof.
Zijn raet ſtut Indiën, zoo wijt ons zeilen zweven,
En Maerſeveen draeft hoogh en groeit op 's Ridders lof.
Het lust den burger hem in marmerſteen t' aenſchouwen:
Maer ſchooner ſtaet de man in 't hart des volx gehouwen.

OP D' AFBEELDINGE

## VAN DEN ZELVEN HEERE,

Dus eert de Ridder MAERSEVEEN
Op Goudeſtein zijn heerlijkheên,

En Aemſtels burgermeesterſchappen,
Wanneer hij 't raethuis op komt ſtappen,
En zet zich op ons wapenkruis;
Of helpt, in 't rijk Oost-Indisch huis,
Den oogst van Indus herwaert ſtuuren.
Zoo zal de ſtadt den tijt verduuren.

## OP HET MARMERBEELT

*van den hooghachtbaeren en welwijzen Heere*

## CORNELIS WITZEN,

BURGERMEESTER EN RAET VAN AMSTERDAM.

De Nijl van outs bewaerde op hemelhooge ſpitſen
En naelt der Grooten naem, en hun gedachtenis:
Dit marmerbeelt bewaert den Burgermeester WITZEN
Naer 't leven, daer hij zelf niet tegenwoordigh is;
Het zij dees op 't ſtadthuis het recht der burgerijen,
Of in den zeeraet met zijn' raet de zee beſchut,
Of binnen 's Gravenhaegh 's lants vrijheit helpt bevrijen,
En, als een zuil, het hof der Staeten onderſtut.
Al volght de Kunst Natuur, z' is noch bij 't leven armer.
De faem des braven mans verduurt metael, en marmer.

## OP HET MARMERBEELT VAN DEN E. HEERE

## Dr. NIKOLAES TULP,

BURGERMEESTER EN RAET T' AMSTERDAM.

*Vivos ducent de marmore vultus.*

De Hollantſche Eskulaep, of Aemſtels Hippokraet,
Der weezen vader, en de dappere beſchermer
Van 't recht en raethuis, en den burgerlijken Staet
Leeft voor zijne afkomst, nu Quellyn hem klinkt in marmer.
Zoo komt beelthouwerij gedachtenis te hulp.
Men ziet in 't beelt den geest en 't leven van ons TULP.

OP D' AFBEELDINGE

## VAN DEN ZELVEN HEERE.

Aldus heeft TULP in 't velt van kunst en schilderije,
Wiens gunst de bloem herschept, als zij haer verf vergeet.
In hem wort Hippokraet, het licht der Artsenije,
Verheerelijkt, nu hij, tot heil der burgerije,
Den Burgermeesters stoel zoo loflelijk bekleet,
Ter eere van de stadt, een lichaem, schoon van leden,
Voorzichtigh geregeert, bestiert van hooger hant,
Als door een ziel en geest, begaeft met licht van reden,
Die ieders toeval heelt en helpt, door onderstant
En steun van wijzen raet. Gelukkigh zijn de Staeten,
Wanneer de Wijsheit heerst en waekt voor d' ondersaten.

OP DEN EDELEN EN GESTRENGEN HEER

## CORNELIS VAN VLOOSWIJK,

Heer van Vlooswijk, Diemerdam en Paepekoop, Burgermeester en Raet van Amsterdam.

*PULCHRA PRO LIBERTATE.*

Men ziet hier VLOOSWIJK niet, gelijk zijn jeught te paerde
In 't heir der Staeten, voor Rijnberk en voor Maestricht,
Gewapent heenedraefde, en Aemstels eer bewaerde,
Maer rijper, naer den eisch van 's burgervaders plicht,
Gelijk hij stadt en lant en burgerrecht verdaedight,
Of ijvert om de Sont t' ontsluiten met een vloot,
Terwijl de zeedraek raest, van bloet noch roof verzadight,
En gansch Europe dreight met dierte en hongersnoot.
Appelles drukt hier uit wat geest en verf vermoogen,
Een vroome rustigheit in 's Burgermeesters oogen.

OP DEN HEER

# PETER KLOEK,

*Rechtsgeleerde, en Raet van Amsterdam.*

Door G. FLINKS geschildert.

*HONESTUM PRÆTULIT UTILI.*

Dees voegelijke zwier is elk niet aengeboren,
Wat invloet van een ſtar gaf zelf Natuur de ſpooren,
En holpze; toenze KLOEK, terwijl de lust haer drong,
Bootſeerde naer de kunst, en nektar op de tong
En mont en lippen droop, ontvonkte 't vier in d' oogen,
In opzicht, en gelaet; en gaf den man 't vermogen,
Voorzichtigheit, beleit, om door den Oceaen
En 't barnen van 't krakkeel het veiligſte in te gaen!
Dit bleek in raet en daet ter rechtbanke; in 't beletten
Van inbreuk tegens 't recht der Keizerlijke wetten;
En midden in den Raet, in voorſtaen van zijn Stadt;
Ook toen, als Afgeſant, hij met de Heeren tradt
Ter poorte uit, om Oranje aen zijnen plicht te maenen.
Die, bij verdrag verklockt, met al zijne oorloghsvaenen
Den aftoght blaest, eer 't licht den Aemſtelſtroom beſchijnt.
Dees verf behoudt haer glans, als alle verf verdwijnt.

OP DEN EDELEN HEER

# PETER DE GRAEF,

*Jongkheere van Zuidpolsbroek.*

*SPES ALTERA.*

Een levendige geest, vol heuschheit, zweeft in d' aderen
Van GRAEF, die ree zoo vroegh, in 't opgaen van zijn jeught,
Belooft, op 't edel ſpoor van zijn doorluchte vaderen,
Recht uit te draven naer den prijs van eer en deught.

Gelukkigh is hij, die gesproten van de vroomen,
Zijn stammen niet bezwijkt. Zoo zagh men jonge Askaen
Betoonen dat hij van Troijaenen afgekomen,
Zijn beurt hem toegekeurt, eens rustigh uit zou staen.
Hoe stont hier 't leven en de kunst zoo langkzaem effen?
De geest, te vlugh, was niet dan in de vlught te treffen.

OP DEN EDELEN HEER

# JAKOB DE GRAEF,

*Jongkheere van Zuidpolsbroek.*

*NOMEN AVI REFERENS.*

De kunst kan iemants schijn vergrooten, of verkleinen:
Hier staet het leven met de schilderij gelijk.
Dat deftige opzicht zweemt naer d' edele Romainen,
Voorstanders van hunn' staet, der volken vaste wijk.
De grootvaêr JAKOB schijn in d' afkomst weêr geboren,
't Gebeent te voelen dat de neef zijn' naem bewaert.
De naem en 't voorbeelt van den grootvaêr zijn twee spooren,
Die noopen 't jeughdigh hart, om, als een moedigh paert,
Te luistren naer den klank der heldre staettrompetten.
Een brave Jongkheit stijft de zenuw van de wetten.

OP DEN GELEERDEN EN BELEEFDEN HEER,

NU COMMISSARIS,

# JOAN SIX.

Zoo maelt men SIX, in 't bloeienst van zijn jeught,
Verlieft op kunst, en wetenschap, en deught,
Die schooner blinkt dan iemants pen kan schrijven.
De verf vergaet: de deught zal eeuwigh blijven.

OP DEN HOOGHEDELGEBOOREN HEER,

# GODART ADRIAEN VAN REEDE,

Baron van de hooge heerlijkheit Amerongen, Heer van Ginkel, Gecommitteerde ter vergaderinge der hoogh-mogende heeren Staten Generael enz. voorheene Gezant bij den Koning van Denemark, nu aen den Koning van Spanje enz.

Staende op zijn vertrek door OVENS geschildert.

*CLARAQUE IN LUCE REFULSIT.*

De Schilder mengelde, om heer GODART af te maelen,
Oprechte rustigheit, en Ridderlijken zwier
In d' oogen, daer men d' eer van Uitrecht uit ziet ſtraelen;
Gelijkze Frederik ontvonkten met hun vier,
Toen hij op 't Baltisch hof den borstſchilt hem vereerde:
Nu bruist hij moedigh door den Spaenſchen oceaen
Naer Flippus, die in ooste en weste triomfeerde,
En blixemt op den vloek der Turkſche halve maen.
Madril zal juichen op den glans van Amerongen,
En 't Bisſchoplijke Sticht, wanneer de Staetgezant,
Onthaelt op 't groot palais, door eene ſtraet van tongen,
Het bontgenootſchap ſterkt van 't vrije Nederlant.
Dan welkomt d' avontſtar de zevenſtar der Staeten.
Op 's Helts getrouheit magh de vrijheit zich verlaeten.
MDCLX.

OP DE PRINT VAN DEN

# HEERE VAN ZUILICHEM,

door zijnen zoon CHRISTIAEN HUIGENS geteekent.

De brave zoon ontfing van Godt en zijnen Vader
Het wezen en den zwier tot 's hemels prijs en eer:
Dies voeght de dankbaerheit den zoon en niemant nader.
Dees ſchenkt den Vader nu door kunst het wezen weêr.

Zoo wort dan Christiaen de Vader van zijn' Vader,
En Vader Conſtantijn de zoon van zijnen zoon.
Dus tart de kunst natuur. Men eerze met een kroon.

OP DEN HEER

# DIEDRIK VAN OS,

DIJKGRAEF VAN DE BEEMSTER.

Geſchildert door OVENS.

De Beemſter kranst aldus met klavergras en koren
Den Os, wiens grijze zorgh den hoogen dijk bewaekt,
En al den Oceaen, hoe fel die brult van toren,
Het hooft biet, als hij ſchuimt en woeste golven braekt.
Als Pallas en Parnas den Dijkgraef komen groeten,
Dan haelt hij Pallas in, en treet het lant met voeten.
MDCLI.

OP DEN HEER

# MICHIEL LE BLON,

Agent der Koninginne en kroone van Zweden, bij den Kooning van Grootbrittanie.

Zoo vleit LE BLON met mont en aengenaeme lippen,
Gustavus ijſerrijk, en al zijn koopre klippen;
Zoo wint zijn tong het hart des Zeegodts aen den Teems,
En wort gewellekomt van inlantsch en uitheemsch.
Geen geest, maer vier ontbrak den geest die hem ſou malen,
Waerom? de verf is doot bij die beleefde ſtraelen.

## OP DEN ZELVEN.

Dus maelde Baudringeen LE BLON,
Agent der Zwedenrijckſche zon
In Karels overmaghtigh hof.
Hij ſchept zijn eer uit 's Meesters lof.

OP DEN ZELVEN, DOOR DEN

## RIDDER VAN DYCK.

*Geschildert.*

Als Dycks penseel zijn kunst en geest op 't rijkst zal toonen,
Verwacht dan Michaël geschildert met een' bant,
Waer meê hij drie en vier doorluchte Koningskroonen
In vrientschap t' zamen bint, en houdt in goet verstant.
LE BLON, gij lacht, en vraeght: wat bant heeft dat vermogen?
Vergeef het mij, Agent, uw lippen, en uw oogen.

OP DEN E. HEERE

## RYKLOF GOENSZ.

RAET IN DE OOST-INDIËN.

Geschildert door *G. FLINK*, toen hij op zijn vertrek stont.

Zoo leeft hij, die de kroon des Indiaenschen Raets,
Waer aen een perle ontbreekt, te Jakatra zal sluiten.
Het oirbaer van 't gemeen bewaert deze ope plaets
Voor GOENSZEN, daer de zon de winters weet te stuiten.
Ons nieuw Batavie voor 't oude zaeit en maeit.
De geur des morgenstonts, zoo menigh jaer geroken,
Bekoort hem dat hij weêr het hooft ten oosten draeit,
En naer den dagh verlangt, die, kruidigh opgelooken,
Hem krachtigh derwaert treckt, ten dienst van 't vaderlant.
Het roer des wakkren Raets magh slaepen op zijn hant.

OP DEN EDELEN EN GESTRENGEN HEER

## ERYK ZEESTEED,

Door Karel van Mander geschildert.

Hier leven twee in een gesmolten beij te gader.
Men kent den vader, rijk van eere, in zijnen zoon,

Heer ERYK, 't rechte beelt van zulk een' grooten vader,
Den raetſtijl van het Rijk, de paerle aen 's Koninghs kroon.
Men leert uit ZEESTEED wat hij in uitheemſche ſteden,
En hoven heeft geleert, ter eere van zijn ſtam:
De wereltwijsheit, deught, en adelijkke zeden,
En wat het puik der jeught van outs ter herten nam.
Een edelmoedigheit ontbreekt geen kenbaer teken:
Zij ſtraelt door d' oogen heene, om andren ook t' onſteeken.

OP DEN HEER

## ANDREAS DIONYSZOON WINIUS,

Zijne Zaerſche Majesteits van Ruslants Commisſaris, en Moskous Olderman.

De kroon van Moskou, ſteil en hemelhoogh gerezen,
En van den beer begrimt, die goude ſtarren draeght,
Heeft WINIUS tot haer Bevelheer uitgelezen,
Den Olderman, die zulks Alexeis oogh behaeght,
Door zijn oprechte trou, dat hij hem van zijn ſtranden,
Der Zaerſche Majesteit ten dienst, den last betrout
Naer 's Gravenhaegh den ſtoel der zeven vrije Landen,
In ſchijn gelijk de kunst zijn weezen hier ontvout.
Dus leeft de man, die 't recht der Rusſen trou verdaedight,
Maer anders als zijn Zaer hem weder begenadight.

OP DEN HEER

## Mr. JOAN DE WIT,

Raetpenſionaris van Hollant, Vader des Vaderlants.

*VINCIT AMOR PATRIÆ.*

Zoo leeft DE WIT in 't hart van alle oprechte harten,
De mont der Vrijheit, en der Staeten trouſte Raet.
Zijn doot, al t' onverdient, zal Hollant eeuwigh ſmarten.
Hij ſtorf voor 't vaderlant een martelaer van Staet.
MDCLXXII.

# TER EEUWIGE GEDACHTENIS

VAN DEN HEER

# JOAN DE WIT,

RAETPENSIONARIS VAN HOLLANT, ENZ.

*ILLE VELUT RUPES, VASTUM QUÆ PRODIT IN ÆQUOR. OBVIA VENTORUM FURIIS.*

Zoo beelt de tekenkunst DE WIT af, naer het leven,
Den mont der Staeten, die voor 't recht van Hollant ſprak;
Hij best zich zelven, door veel wonderdaên bedreven,
Een' Atlas, opgegroeit tot zulk een lastig pak.
Eneas monſterde de daeden van zijn neven,
En al 't Romainsch geſlacht, volvoert met zulk een' lof,
Door Godt Vulkaen in 't velt des beukelaers gedreven.
DE WIT beſtelde alleen de pennen rijker ſtof;
Het zij de man zich queet te water en te lande,
En 't leven niet ontzagh te waegen op de zee;
Of RUWAERT, die de kroon der Waterhelden ſpande,
Met Britſche ſtandaerden onthaalde op onze ree;
Of zette in lichten brant de Koninghlijke vlooten;
Of door het vreeverbont 't gewelt van Vrankrijk ſtuit.
Maer Burgerſchutters, leijt dit hart van u doorſchooten,
Met zijn' heer broeder, waert al 't aertrijk door beluit?
Verloore zoonen, och, vergelt ge dus uw vaders,
En voeſterheeren, die u voedden met hun bloet?
Verdient hun trou en deught den naem van lantverraders?
Noit wort met naberou dit zwaer verlies geboet.

MDCLXXII.

## OP LUBBERT GERRITS.

Ghij Kriste Wormkens, die ploeghijzers maekt van zwaerden,
En fprengt in 's Drijheits naem alleene den bejaerden,
Ziet uwen Leeraer hier, zoodanigh van gelaet,
Hoedanigh hij zelfs was, die na der Kerken Vrede
Zoo vijerigh een halv' eeuw een' Leeraers ampt bekleede,
En Christus vruchten won, door onverganklijk zaedt.

## OP HANS DE RIES.

Van 't wezen leering ftraelt, alleen ontbreekt 'er 't leven;
Van hem, dien Godt ons, als een kleinoot, heeft gegeven,
En van zijn wiege, tot den grijzen ouderdom
Den bou betrachte van 't bouvalligh Kristendom;
Die ftorm op ftorm verfmaênde, en uitftaende als een fterke,
Verftrekt een heilzaem zout, en licht in Kristus Kerke.

## OP ANTONIUS ROSCIUS.

Hier zietge ROSCIUS, door trouw verongelukt:
Dat niet een Kristen hart, maer heele Kerken drukt,
Op wien Gods gaven vroegh, als druppels, nedervielen,
En was gezalft tot troost van lichamen en zielen.
Der kruiden kracht hij vergde en voor het lichaem las,
En door 't befchreven Woort de kranke ziel genas.

## OP JOHAN UYTENBOOGAERT.

Dit is de wijze mond die menig met verwond'ren
Hoorde onder 't grof gefchut van Nasfouws leger dond'ren.
Een, die voor 't vaderland te fterven was bereit,
Werd hatelijk vervolgt en 't vrije lant ontzeit.

## OP JACOBUS ARMINIUS.

Dit 's 't aenzicht van ARMYN, die 't zij hij schreef of sprak,
Het heiloos noodlot van Kalvyn gaf zulk een krak,
Dat Lucifer noch beeft voor 't dondren van zijn lessen,
En d' Afgront zwoegt en zweet om stoppen deze bressen.
Sus kraemvrou, sprak hij, sus, schei vrij gerust van hier:
Godt worpt geen zuigeling in 't eeuwigh helsche vier.

## OP SIMON EPISCOPIUS.

Bisschoppelijke prael, en pronk van Godgeleertheit,
Die Leiden vrijen woud' van twist en schoolverkeertheit,
Ghij wikt het al met reên, en zulk een leering wraekt,!
Die God verschept, en tot den slimsten Duivel maekt.
Uw tong den lastermond van Bogerman kon snoeren,
Die 't Dorts besluit met magt geweldigh uit most voeren.

## OP KORNELIS ANSLO.

Aij, Rembrant, mael Kornelis stem.
Het zichtbre deel is 't minst van hem:
't Onzichtbre kent men slechts door d' ooren.
Wie Anslo zien wil, moet hem hooren.

OP DE MARMERBEELDEN DER HEILIGE VADEREN

## IGNATIUS DE LOIOLA, EN FRANCISCUS XAVERIUS,

door ARTUS QUELLINUS, beelthouwer van Amsterdam.

*Missus in Imperium magnum.*

IGNATIUS, de vierighste beschermer
Van JESUS naem en leer,

Verrijst hier tot Godts eer.
Zijn heiligheit verdooft dit zuiver mermer.

*Super Garamantas & Indos.*

XAVERIUS, een Kruisgezant geworden,
Voert Christus Kruis, noit moe,
Den Indiaenen toe:
Nu ſticht hij noch in marmer JESUS Orden.

OP D' AFBEELDINGE VAN DEN E. HEERE

## FILIPPUS ROVENIUS,

AERTSBISSCHOP TE FILIPPEN.

De ſtaf, noch mijter, noch 't gewijde feestgewaet
Is ons Aertsbiſſchop niet, al geeft hij dus den zegen:
Maer met een nedrigh hart te weigren dezen ſtaet,
En drijwerf twalef jaer in druk, van Christus wegen,
Den ſtoel van Willebrort uit liefde te bekleên,
Dat beelt den Kruishelt af: zoo kent Godts Kerk ROVEEN.

OP DEN E. HEER

## P. CHARLES COUVRECHEF,

*Out Prior der Karmeliten t' Antwerpen, nu Priester t' Amſterdam.*

Aldus ſchenkt Godts genade aen COUVRECHEF een gunst.
Het zij hij zeden leert, of wierookt voor d' altaeren.
Aldus ontfonkt Natuur zijn hart door tekenkunst,
En trekt zijn zuivre hant, als hij op zuivre blaren
Feſtoenen van gebloemte en ooft en airen maelt.
Al woont hij aen zijn Schelt, of aen onze Aemſtelſtroomen,
Op Karmel leeft zijn hart, met eenen pijl doorſtraelt
Van liefde tot de Maeght, den toevlught aller vromen,
Wiens beelt hij menighmael vercierde met een kroon.
Zij ſterk' zijn' ouderdom, uit haeren hoogen troon.

OP DEN E. HEER

## LEONARDUS MARIUS.

Dus ſtichte MARIUS, bij monde en bij geſchrift,
Geleerde en ongeleerde, uit Goddelijke drift:
Nu zwijght de mont: nu geeft de pen geen gouden int,
Zijn ſchriften toonen u zijn levendighſte print.

## OP ADRIAEN MOTMAN,

PRIESTER, EN MINDERBROEDER.

Wie MOTMAN zoekt, genoegh' zich met den zwier
En ommetrek, gevat op dit papier.
Dees helt, een eer van zijn geregelde orden,
Is lang om hoog een Seraſijn geworden;
Na dat hij hier geduldigh, onder 't juk
Van Christus kruis in zorge en pijn en druk,
Franciscus volghde, en 't leven had geſleten.
Men ziet in 't beelt de rust van 's mans geweten.

## OP Mr. STEVEN KRACHT,

DEKEN EN PRIESTER.

Dus hout de Kunst d' eerwaerdigheit van STEVEN,
Den Deken en den Priester noch in 't leven.
Het lichaem is geſleten op zijn wacht:
De ziel aenſchout de Godtheit in haer KRACHT.

OP DEN EERWAERDIGEN HEER

## Mr. JOAN DE MEER.

Dus ziet d' eerwaerdigheit en diepe ootmoedigheit,
Gelijk Melchiſedech, die Abraham bejegent,

JOAN ten oogen uit, als hij Godts Majesteit
Door 't heiligh offer eert, en 't volk verquikt, en zegent.
Melchisedech genas des afgestredens smart;
DE MEER ontsloot voor elk zijn gastvrij huis en hart.

OP DEN HEER

## AUGUSTYN ALSTEN BLOEMAERT.

De Hollantsche AUGUSTYN zagh met eene afgekeertheit
En onbenevelt oogh dees snode weerelt aen,
Die hij met bloemen van godtvruchte godtgeleertheit
Aen 't Sparen heeft bezaeit, daer zijn voetstappen staen,
En wijzen langs wat wegh men Gode moet genaecken.
Dees print verbeelt u slechts de schaduwe des mans.
De kunst kon 't wezen der verheve deught niet raeken.
De ziel van BLOEMAERT blinkt nu noch met schooner glans.

## OP N. DUSSELIUS.

Aldus bespiegelde DUSSELIUS Godts wet,
Geduldigh in zijn kruis, gestadigh in 't gebedt.
Wie wert in prediken met ijver niet ontsteeken?
Een Engel scheen op stoel door zijnen mont te spreecken.

OP DE DOORLUCHTIGE AFBEELDINGE VAN

## HOMERUS,

Door schilder JOAN DEN ESEL.

*Ten huise van Willem Spiering.*

*VIRUM VOLITARE PER ORA.*

De naem van Esel past wel Midas, geensins eenen,
Die dus HOMEER herschiep, na menigh hondert jaer,

Gelijk een wonder, uit de wolken elk verscheenen,
  Bekranst met lauwer, en bewierookt op 't altaer
Te Smijrne: dit 's de man, van kenners aengebeden,
  En waerdigh dat, om de eer van zijn geboorteſtadt,
Te velde quamen drij en twee paer trotſe ſteden,
  Toen hij op zijn waerdij geſchat wiert, niet volſchat.
Al d' oude wijsheit, en wat geest en kunst vermogen,
  Ulysſes dwaeltoght, en de bloedige Ilias
Zien dezen blinden, doch verziende helt ten oogen
  En aenſchijn uit, gelijk hij zelf in 't leven was.
Hier baeren tekeninge en overlegh haer krachten,
  Uitbeeldende 't geen met geene oogen wort gevat,
's Mans opgeſpanne en aldoordringende gedachten,
  Gelijk de boekſtaef deze, in 't velt van ieder bladt,
Noch uitdrukt en bewaert, na zes-en-twintigh eeuwen.
  De donkre winkbraeu dekt het ſchoon doorſchijnend licht
Met ſchaduw; 't voorhooft ſuft voor nijt noch ijdel ſchreeuwen.
  Men ziet een grootsheit, die voor geen grimmasſen zwicht.
De kleeding, niet te rijk, het hair, in 't ruigh geploeght,
  De baert, met geen ijvoor geſtreken en gewasſen,
(Al eigenſchappen, die 's mans bezigheden pasſen,)
  Ontkennen niet den aert en 't wezen, dat hem voeght,
Die d' eerſte vinder was der heldenpoëzije,
  En haer voltoide, datze alleen den prijs behout.
Waer vinden wij een lijst tot deze ſchilderije,
  Op dat de Fenix blinke, als diamant in gout.
d' Egijptiſche omgang plag met Iſis beelt te brommen:
Hier draeght een Ezel meer dan Iſis heilighdommen.

MDCLXV.

## OP PLATO, EN ARISTOTELES.

Wat wijze Godtheên ziet men hier?
Den Meester met zijn Hooftſcholier:

Het eene hooft wil Plato zijn;
Zoo goddelijk, dat zelf Jupijn,
Gestegen uit de goude zael,
Zijn wijsheit zelf, in Platoos tael,
Zou leeren d' eerste schoolmeestres.
Het ander, Aristoteles,
Verdient, indien ik 't aenzicht ken,
Des Grooten Alexanders pen
Te voeren, zoo het handen hadt.
Hun wijsheit schijnt in steen gevat.

## OP EEN MEDALJE VAN KORNELIS TACITUS.

Het Roomsche raethuis stont op diamante stijlen,
Toen 't overout gezagh van bondelen en bijlen
Kornelis Tacitus eerbiedighlijk beschreen,
Daer met den tabbert aen hij naer den Raet quam treên.
Geen zilver beelt hem uit zoo levende als zijn bladen,
Met weereltwijs gesternt van spreuken rijk geladen,
En regelen van staet; welsprekentheit, gepropt
Met wijsheit, heerelijk, en bondigh, en beknopt.

## OP D' AFBEELDING VAN PETRARCHA, STAENDE BIJ LAURA, TE ARQUADA TE ZIEN.

O Hemelsche Petrarch, door uw gezang in 't endt,
Wert Laura oost en west al 't aerdrijk door bekent.
Zij broght te weege door haer schoonheit dat uw dichten,
Den Heijligen tot lof gezongen, ijeder stichten.
Volhardt in liefde tot de dichters groot van naem,
Handthavers van de langh gesleten heldenfaem.

*Uit het Latijn vertaelt.*

# OP ERASMUS.

Dus leeft Erasmus nog in schijn,
De vader van 't hervormt Latijn.

OP DEN HEER

# GEERAERT VOSSIUS,

Professor der Historien t' Amsterdam, en Kanonick der Aertsbisschoppelijke kerke te Kantelbergh.

Sandrart, betrouw niet licht uw verf, noch uw gezicht,
Als ghij u nederzet om VOSSIUS te malen:
Want d' oogen schemeren in dat geleerde licht,
Waer in de wijsheit blinkt en schittert met haer stralen.
Al kleet ghij hem sneeuwit, in 't koor te Kantelbergh,
Noch witter is zijn hart, oprecht, en zonder ergh.

ANDERS.

Laet festigh winters vrij dat Vossenhooft besneeuwen,
Noch grijzer is het brein dan 't grijze hair op 't hooft:
Dat brein heeft heughenis van meer dan vijftigh eeuwen,
En al haer wetenschap, in boeken afgeslooft.
Sandrart, beschans hem niet met boeken, en met blaren;
Al wat in boeken steekt is in dat hooft gevaren.

OP DEN HEER

# PIETER KORNELISZ. HOOFT,

*Ridder van Sint Michiel, Drost te Muiden, Baljuw van Goëlant.*

Het brein, gespitst op 't roer van Staten te regeeren,
En 's weerelts Oceaen met kloekheit te braveeren;
Den geest, die Tacitus en d' outste dichters tart,
Besloot natuur in 't Hooft, herboren uit Sandrart,

Die hooft-en-halscieraet des Ridders heeft vergeten;
De Duitſche Lauwerkroon, en Franſche Konings-Keten.

# OP KASPER VAN BAERLE,

### PROFESSOR DER PHILOSOPHIE T' AMSTERDAM,

### Door SANDRART geſchildert.

Zoo zien wij BAERLE noch, als 't lichaem leit vergaen,
Doch niet zijn' wakkren geest; belust, als Klaudiaen
En Ariſtoteles, met onvermoeide ſchachten
Op maet en zonder maet, de laeghte te verachten.
Augustus eeuw komt zelf beluiſtren zijnen geest,
Het zij hij vaerzen dicht, of goude lesſen leest.

# OP DOKTOR
# SAMUEL KOSTER.

Zoo zal Sandrart noch lang ons Koster laten zien,
Den Eskulaep, die ſtout den Doot het hooft durf biên,
Tot datze 't Gasthuis ruimt, beſchimpt van zoo veel zieken.
Maer als Pegaes hem voert ten hemel op zijn wieken,
Dan hoort men hemelval, een tong geſtipt in zout.
Den Hollantſchen Parnas heeft hij aen 't Y gebouwt.

### ANDERS.

Befaemde Koster, out en wonderlijk ervaeren,
Die 't Gasthuis trouw bediende een rij van vijftig jaeren,
Schonk eindelijk zijn beelt, geſchildert van Sandrart,
Sint Peters-Gasthuis, uit een toegenegen hart.
Heeft Godt dien Hippokraet tot 's levens ſlut gegeven,
Men eere uit dankbaerheit hem noch, als in zijn leven.

OP MIJNE AFBEELDINGE

## DOOR J. SANDRART.

Sandrart heeft Vondel dus naer 't aenzicht uitgedrukt,
Niet zijn gedachten; want die waren weghgerukt,
Verflingert op aeloude en bloênde treurtooneelen,
Om ernftigh af te zien wat rol uitheemfchen fpelen.
Vint niemants brein in bloet noch gal noch tranen fmaek;
Dees leeft in treurdicht: aij, vergun hem dat vermaek.

OP MIJN PRINT

## DOOR LIVIUS VAN LEIDEN

GETEKENT EN GESNEDEN.

Zoo volleght Livius van Leiden Titiaen,
En leert door zijne kunst u Vondels fpraek verftaen,
Die 't Grieksch en Roomsch tooneel in Neêrlant pooght te ftichten.
Men vat uit 's Dichters print wat treurfpel hij wil dichten.

## OP MIJNE SCHILDERIJ,

*Toen GOVAERT FLINK mij uitfchilderde, in het jaer* MDCLIII.

Ik fluit van daegh een ring van zesmael ellef jaeren,
En zie mijn hooft befneeuwt, en tel mijn grijze hairen,
  Ook zonder glazen oogh, in deze fchilderij,
  En noch ontvonkt mijn hart in lust tot poëzij;
Terwijl ik Lucifer zijn treurrol leer volfpeelen,
En met den blixem fla, op hemelfche tooneelen,
  Ten fchrik en fpiegel van de Staetzucht, en de Nijt.
  Wat is mijn ouderdom? een rook, een damp, geen tijt.

OP MIJNE AFBEELDINGE

## DOOR FILIPS DE KONING.

*TANTO LÆTUS HONORE.*

Dus volgt de kunst het leven altijt nader.
Al zwijghtze ſtil, noch ſpreekt het ſtomme beelt;
Dat KONING FLIPS bekent voor zijnen vader,
Geen' Koning, die noch Alexanders teelt,
Maer Koning door penſeel en doek en verven.
Zoo blijft de mensch in 't leven na zijn ſterven.

OP MIJNE AFBEELDINGE IN HET KLEEN

## DOOR FILIPS DE KONING.

Zoo ſchildert mij een Konings hant
In 't kleen, terwijl ik 's Konings ſnaeren,
En heiligh harpgezang, en trant
Vast volge, in top van 's levens jaeren,
Een min dan ſeventigh. Wat is 't?
Noch min dan verf, een damp, een mist.

MDCLVI.

OP MIJNE AFBEELDINGE,

*kunſtigh getekent en geſneden door*

## CORNELIS DE VISSCHER.

Mijn jaertal telt aen 's levens jaerewijzer
Nu ſeventigh. Mijn zilverhair wort grijzer,
En VISSCHER beelt met krijt en kunſtigh ijzer
Mijn' ouderdom in koper levende af.
Zijn graefspen volght de hant, die 't leven gaf.
Men houwe een kroon van beelden op zijn graf.

MDCLVII.

OP MIJNE AFBEELDINGE

## DOOR KAREL VAN MANDER.

Ik ſloot een' ring van tienwerf zeven jaren,
Toen Mander, wiens penſeel, zoo rijk begaeft,
Op 's grootvaêrs ſpoor en faem ten hemel draeft,
Mij ſchilderde, bezaeit met grijze hairen,
Daer Fredriks kroon ontzien wort, en benijt.
Zoo kan mijn ſchijn noch leven na mijn' tijt.
MDCLVII.

OP MIJNE AFBEELDINGE GESCHILDERT

## DOOR FILIPS KONING.

*OMNIA LONGÆVO SIMILIS.*

Ik telde vijfenſeventigh,
Toen KONING mij, dus levendigh,
Te voorſchijn braght op zijn panneel.
Wie van de kunst met kennis ſpreekt,
Zeght dat hier ſlechts de ſpraek ontbreekt.
Men kroon' het koningklijk penſeel.
MDCLXII.

OP DEN HEER

## THEODOOR VELIUS.

*Schepen, Raet, Medicijn, Hiſtoriſchrijver, en Poëet, te Horen.*

O Horen, gij verheft uw' kostelijken Horen
Op uwen VELIUS, en grooten ingeboren,
Den trouwen Cicero in uwen kloeken Raet,
Den ſchrandren Klaudiaen, den wijzen Hippokraet,
Wiens artſenij de Doot beroofde van haer lijken.
Gij kent hem door dit beelt, maer best uit zijn Kronijken.

# OP ZACHARIAS HEINS,

*Vertaelder van de werken van Bartas.*

Aldus leeft HEINS in print, om onzen tijt te cieren
En dekt zijn geestig hooft met heilige laurieren,
Met reden; want hij vloeit gelijk een klaere beek,
Zoo lieflijk als Bartas in d' eene en d' andre Week.

# OP JOANNES ANTONIDES VAN DER GOES.

*SUBSTITUT UNDA.*

Zoo beelt ANTONIDES zich zelven levende uit,
Niet voor 't gezicht, maer met een goddelijk geluit
Des Yſtrooms, aengenaem in alle opmerkende ooren.
  Als hij een nieuwen toon op Hollants hooftſtroom zet
  Staet grijze Triton ſtom met d' oude zeetrompet.
Hier haelt zijn zanglust ſtof uit Aemſtels vollen hooren.

# OP JAN VOS.

Zoo ſpant Natuur door vos een' regenboogh van dichten,
Of bogen van triomfe, en leert tooneelen ſtichten.
  Wat hoortge, als hij een wijs op vrede en oorlog zet?
  Een ſtem gewrongen door een boghtige trompet.

# OP BARTHOLOMEUS ABBA,

POËET EN RECHTSGELEERDE.

*EA SOLA VOLUPTAS,*

Dus maeltmen ABBA, die zijn lust ſchept in de blaên,
En Rechtgeleertheit van den Vorst Justiniaen.
Die wapens handelt, en de boogh van Febus vedel,
Gehuwt aen Poëzij, en zanglust braef en edel.
Zoo ſteekt een eedle geest alle andre geesten aen.

OP DEN HEER

## JUSTUS BAEK EN MAGDALENE VAN ERP.

Gij ziet hier JUSTUS beelt en 't beelt van MAGDALEEN,
Doch ieder half. waerom? twee halven maken een,
Een eenigh hart, een' wil, een' zelven lust en leven.
Men ziet dees eenigheit in twee paer oogen zweven
En zwieren. ERP verstrekt een spiegel van heur BAEK.
Zo spreekt de stomme verf: mij dunkt ik ken hun spraek.

OP DEN WISKUNSTIGEN

## WILLEM BLAEU.

Men zoek volkomen brein vergeefs, en vint 'er geen;
En zelden een vernuft alleen bequaem tot een;
Noch zeldener een' man bequaem geacht tot velen:
Het schijnt Natuur heeft lust haer gaven te verdeelen.
Maer trof in BLAEU een stof tot veelerleij bequaem.
Zoo draeght de Wiskunst moedt op zijnen grooten naem.

OP DEN EDELEN HEER

## FRANCOIS JUNIUS.

Dit 's JUNIUS, des Schilders rechtehant.
Zijn bloet is eêl, noch eeler zijn verstant.

## OP WOUTER KRABETH.

Offert WOUTER met Elias,
Doove verf schijnt hemels vier.
En hij 't Paeschlam met Messias,
Zijn penseel, vol aert en zwier,

Draeft te geestiger en ſtouter.
Zet zijn beelt op 't Schilders outer.

## OP DIEDRIK KRABETH.

DIEDRIKS uurglas is verloopen;
Noch volhart hij door Sint Jan
't Volk te leeren en te doopen,
Daer het grimmelt om dien man,
Zoo vol ijver, als boetvaerdig.
Is die Helt geen kunstkroon waerdigh?

## OP PETER LASTMAN,

### DEN APELLES ONZER EEUWE.

De geest van PETER voer in 't ordineeren ſpeelen,
En volghde vrou Natuur op doeken en panneelen,
Zijn kunstgetuigen. Toon, wie 't oordeel ſtrijken kan,
Of LASTMAN Fenix was, of Rubens, zijn genan.
Den Keizer heeft hem dus den ommetrek gegeven:
Maer anders tekent hij zich in zijn kunst naer 't leven.

## OP HENDRIK DE KEIZER,

*Doorluchtigh Beelt- en Steenhouwer van Amſterdam.*

Hier leeft, die leven gaf aen marmer, en metael,
Yvoir, albast, en klaij, dies laet zich Uitrecht hooren:
Is Rome op Keizers prat en Keizerlijke prael;
De Keizer van de kunst is uit mijn' ſchoot geboren.

## OP GOVAERT FLINK.

Dus leefde Apelles FLINK, te vroegh de ſtadt ontrukt,
Toen hij, behantvest van haere edele Overheden,

Het heerlijk raethuis met historien zou kleden,
  Gelijkze Tacitus van outs heeft uitgedrukt,
Die Rome strijken leert voor 't recht der Batavieren.
Bekranst dien Schilderhelt met eeuwige laurieren.

## OP DEN ZELVEN.

Hier ziet men FLINK, gelijk hij leeft,
Die 't leven aen zijn doeken geeft.

## OP JOACHIM SANDRART VAN STOKKAU.

Zoo maelt SANDRART zich zelf, des Mainstrooms zuigeling.
Natuur gaf hem 't penseel; de Tiber schilderlessen:
Waer na de Donau zelf de goude keten hing
Om zijnen hals. Het Y en Aemstels Vlietgodessen
Verwellekomden hem, 't vercierssel van haer stadt,
Die schat de Schilderkunst een stuk van haren schat.

### OP DEN ONSTERFLIJKEN HEER,

## KAREL VAN MANDER,

*Schilder, en Dichter, en schrijver van het Schilderboek.*

*SIC ITUR AD ASTRA.*

Men ziet den geest van ouden KAREL zweven
  In deze print, maer levender in 't werk
Van 't Schilderboek, waer in de Schilders leven,
  Na hunnen tijdt, zijn pen, in 't worstelperk
Der schilderkunst, de leerbre jeught leert strijen
  En worstelen op 't voorbeelt van Natuur,
Of haer ontvouwt den zin der schilderijen
  Van Nasoos dicht, dat Jovis blixemvuur
Braveert met zijn gestaltewisselingen,
  Zoo goddelijk en kunstighlijk verknocht

Als MANDER haer ontknoopte, en op dat zingen
  d' Orakels van dien Helt te voorschijn broght.
Wat eischt dit beelt? geen gout noch geen juweelen,
Een schilders kroon van d' edelste penseelen.
  MDCLVII.

OP DEN KUNSTRIJKEN HEER

## ABRAHAM VAN DIEPEBEEK.

Dus tekende ABRAHAM zich zelven naer het leven.
  Wij kennen hant en geest aen ommetrek en streek.
  Zo vloejen even rijk, gelijk een DIEPE BEEK.
't Welschikken, van Natuur aen weinigen gegeven,
  Is 't vrije velt, waer in hij weit met zijn penseel.
De vont van 's mans vernuft ontziet geen zonnestralen,
Noch zelf Appelles oogh, in kerken en in zalen.
  Laet tuigen print en doek, en koorglas en panneel.

OP DEN NEDERLANTSCHEN FIDIAS,

## ARTUS QUELLYN,

*Het licht der beelthouwerije onzer eeuwe, en beelthouwer van Amsterdam.*

Geschildert door STOKKADE.

Stokkade maelde aldus de helft van 't zichtbre deel
Van ARTUS Fidias. waerom hem niet geheel,
Of teffens lijf en ziel, zijn kunst met al haer vonken?
Zoo heeft QUELLYN zich zelf in marmer uitgeklonken.

## OP PAULUS VAN VIANEN,

Door JOANNES LUTMA DEN JONGE geschildert.

Dit 's PAULUS sterfelijk, niet zijn onsterflijk deel,
De geest, onschilderbaer op doek of tafereel.

Dees openbaert zich door gewijde wonderwerken,
In 's Keizers kabinet en galerije en werken:
Daer zet dat rijk vernuft de drijfkunst op 't altaer.
Hij volght Sint Lukas pen, van Bethlem op Kalvaer,
En daelt in 't heiligh graf, tot dat de doot verwonnen,
Godts zoon verheerelijkt, bekleet met loutre zonnen,
En vrolijk ingehaelt op 's vaders blijde ſtem,
De poorten innevaert van 't nieu Jeruſalem,
Om den kruisſtandert trots op 's hemels burgh te planten.
Men ziet Viane om ſtrijt zich tegens Uitrecht kanten.
d' Een teelt hem: d' ander wil braveeren met den naem.
Elk worſtelt vast, om diep te deelen in zijn faem.

OP D' AFBEELDINGE VAN DEN

## OUDEN LUTMA,

DOOR DEN JONGE.

De vader LUTMA teelt
Den zoon; de zoon weêrom
Den vader in zijn beelt.
Natuur ſtaet hier voor ſtom.

OP DEN KUNSTRIJKEN

## PETER SERWOUTERS.

SERWOUTERS, edel door der oudren ſchilt en wapen,
Noch eedler door zijn deught, verdiende een ieders gunst.
Zijn kopren beeldewerk, en pennetekenkunst,
Getuigen levend van den geest, hem ingeſchapen.
De mensch blijft nimmer hier in eenen zelven ſtaet:
Noch is 'er iet dat blijft en nimmermeer vergaet.

OP MEESTER

## JOAN PIETERSZ. ZWELING,

*Fenix der Muzijke, en Orgelist van* AMSTERDAM.

Dit 's ZWELINGS ſterflijk deel, ten troost ons nagebleven;
't Onſterflijk hout de maet bij Godt in 't eeuwig leven:
Daer ſtrekt hij, meer dan hier kan vatten ons gehoor,
Een goddelijke galm in aller Englen oor.

## OP DIEDRIK ZWELING,

ORGELIST VAN AMSTERDAM.

Aldus heeft Livius ons ZWELING afgebeelt,
Maer niet zijn' fenixgalm, uit 's Vaders asch geteelt.
De Neef, de Grootvaêr, en de Fenix vader zongen
Een eeuw den Aemſtel toe met hemelſche orgeltongen.
Zoo Thebe door een lier tot zulk een' wasdom quam,
Wat zou men dichten van het orgel t' Amſterdam?
Daer David en Orlande om ſtrijt zich laten hooren,
Als Diedrik zielen vanght, en ophangt bij heur ooren.

## OP HENRIK MEURS.

Hier ziet gij HENRIK MEURS, gelijk zijn aenſchijn leeft;
Maer die wat meer begeert dan ſchaduwen van prenten,
Sla d' oogen op ſatijn, pappier en perkementen;
Daer maelt hij zelf zijn geest, die op zijn veder zweeft.

## OP DANIEL DE LANGE

UITNEEMEND SCHRIJVER.

Dit is DE LANGE, indien ik 't aenzicht ken.
Wie ſchreef zijn' naem oit ſchooner met zijn pen?

## OP WILLEM BARTJENS.

Gij ziet het zichtbre deel van BARTJENS hier naer 't leven:
Van zijn' onzichtbren geest heeft hij u zelf gegeven
Een print in 't Rekenboek, dat nergens faelt noch ſuft,
Maer volght, ten dienst der jeught, Euklides ſpits vernuft.

OP D' AFBEELDINGE VAN

# JOHANNA GRAY,

KONINGIN VAN ENGELANDT.

d'Onnoosle GRAY, door dwang gekroont,
Wert om haer Godtsdienst niet verschoont.
  De tong van vleijers vinnig treft,
  Die zich te vrij op gunst verheft.
Mariaes erf recht dringt het deur.
In Engelandt gelt kracht, noch keur.

OP KONINGIN

# MARIA STUART.

Zoo bloeide Stuarts jeught, eer haet haer hooft zag rollen;
Eerze op 't verwoet schavot, van hartewee geswollen,
Onnozel storf, onthalst naer een gesmede wet.
Zoo wert Marie omhelst van nicht Elizabeth.
Twee punten hebben haer den Bijl door 't lijf gedreven;
Haer erfrecht tot de kroon, en haer Katolisch leven.

OP DE KONINGIN

# CHRISTINA,

*door David Beks, haren Kamerling, geschildert.*

De liefde tot de kunst luikt op, met grooter hope
Van eere en prijs, nu Beks de Vorsten van Europe,
  Uit last der Koningin, door zijne kunst herteelt,
  En hun CHRISTYN vereert, in haer onsterflijk beelt.
Zoo wort Gustavus bloet, van hof tot hof, herboren.
Wie klaegt, dat aen dees verf en wissel wort verloren.
  MDCLIII.

## OP KONINGIN

# CHRISTINA,

*Terwijlze den Olijf in hare kroonen vlecht.*

Zoo leeft Gustavus in zijn eenige erfgenaem,
En levert ſtof op ſtof aen d' onverzabre Faem.
Zoo vlamde Achilles eer, in jofferlijke kleeren,
Op ſabel en rondas, en boog, en helm, en ſpeeren,
Als Koningin KRISTINE op Pallas vreedzaem loof.
Bij zulk een hoofdcieraet ſtaen goude kroonen doof.

## OP DE KONINGKLIJKE BRUIT

# VAN POOLEN.

*Te Parijs geſchildert, als een Nimf in bosſchaedje, en gouden laken, met diamanten en parlen geboort.*

Geen diamantkool gloeit zoo ſchoon op gouden laken,
Als d' oogen in het hooft van vrouw LOUYZE blaeken;
  Noch Vladiſlaus hof droeg oit zoo lekkre een kers,
  Gelijk dees roode mont, vol nektars van Nevers.
Aldus zag Venus zelf haer' zoon in 't bosch verdolen.
Zij ſpant in 't Cijpersch Rijk, maer dees de kroon in Polen.

## ANDERS.

Zoo kan LOUYZE 't oog der Koningen behagen,
En heffen 't bloet van Kleef, Neversſen en Gonzagen
  Tot aen de noorder as, met haer gewijde Kroon.
  Het gout en purper blinkt aen ſulk een ſchoonheit ſchoon.
Noch ſchooner bij haer deugt, wel waert dien prijs te winnen.
Een Koningin bezit zoo veel als drie Godinnen.

## ANDERS.

Zag Maro vrouw Natuur haer' ſchoonſten ſchat beſteden,
Om d' eere van Nevers en Mantua te kleeden,

Gelijkze aen fcepters trouwt, op 't Koningklijke feest;
Hij wischte Venus uit, herfchiepze naer de leest
Van deze Koningin LOUYZE, waert te baenen
De heirbaen van 't geluk der oude Mantuaenen,
Verheerlijkt door zijn Wieg, en nu door haere kroon.
Men leij de Bruit te koore, op 's Mantuaners toon.

ANDERS.

Een fchoonheit, tegens kroon en fcepter op gewasfen,
Is zeldzaem: zulk een leest, die 's Konings voet zal pasfen,
Wort eens in hondert jaer gefneden, in een woudt
Aen godt Jupijn gewijdt, en een uit al dat hout.
Schep moedt, o Kristenrijk! dees is de bant der Staten:
LOUYZE huwt aen een de Gallen en Sarmaten.

# OP SOFIA AMALIA

*Koninginne te Denemerk en Noorwegen.*

SOFIA zette zich toen Mander haer zou maelen.
Wat zag hij met ontzag? Drie zonnen in een zon:
Drie Godtheên teffens en zijn fchecmrende oogen dwaelen;
Verblint in zulk een licht, eer hij het werk begon.
De rechter Paris zag drie hemelfche Godinnen.
Hier leven drie in een, de Godtheit van de jacht,
De Wijsheit in 't geweer, en 't fchoonfte waert te minnen,
Geen Griekfche Venus, maer de Duitfche in haere kracht.
Wat raet, Apelles? mael met toegeflotene oogen.
Mislukt de kunst, zoo bou van verre Fredriksborg.
Men zal de Koningin dus levend kennen mogen.
Zoo won zij 's Konings hert, en deelt met hem zijn zorg.
MDCLVII.

OP MEVROUWE VAN ZUIDPOLSBROEK

# KATHARINE HOOFT.

De Vader, die natuur van lidt tot lidt ontleede,
De weerelt kende, en, in het Oostenrljkfche hof,
Bij Rudolf was gezien, om zijne wijze rede,
En aengezocht, ten fteun van 's Keizers ftaet en lof,
Liet ons KATHRINE na, om in zijn kroost te leven,
Noch fchooner dan de kunst haer, in dit tafereel,
Dien fchoonen ommetrek en 't wezen poogt te geven,
Daer Polsbroeks hart in leeft, als aen het halve deel
Van zijne ziel verknocht, en rechte wedergade.
Het leven dooft de verf: hier quam de kunst te fpade.

OP MEVROUWE

# ANNA VAN HOORN,

Gemalin van den Heer Cornelis van Vlooswijk, Heere van Vlooswijk en Burgermeester der ftadt Amfterdam.

*Incesfu patuit dea.*

Geen Paris oordeel' wie van drij den prijs zal winnen;
Drij Godtheên fmelten in dit eenigh fchoon in een.
Apelles zat verrukt, hij zou het werk beginnen,
Het fier en wijs en fchoon, en ieders voeglijkheên
En zwieren naer den eisch in ANNA t' zamenvatten:
Maer 't fcheen dat vrouw Natuur hem heimlijk inneblies:
Gij overlaedt uw geest: dit zwaere werk zal fpatten.
Ik was in 't fcheppen van die fchoonheit al te kiesch.
Hij maelde, en vreesde 't beelt de leste ftreek te geven.
Behaegt de fchaduw elk, hoe fchoon is dan het leven!

# OP ELIZABETH BIKKERS VAN SWIETEN,

GEMALIN VAN DEN HEER

## ANDRIES DE GRAEF,

*Out Burgermeester en Zeeraedt t' Amſterdam.*

*DIVINUM ASPIRAT AMOREM.*

De brave dochter van den braven Heer van SWIETEN
ELIZABETH plag dus t' onthalen haren Helt,
En minnelijk den ſtrael van minne in 't hart te ſchieten,
Waer door hij in den gloet van haere minne ſmelt.
D' afzetſels van die bloem getuigen het vermogen
Van waere kuiſche trou waer meê zij hem verbont,
Zoo menigmael zijn ziel, ten hemel opgetogen,
Alleen genoegzaemheit in haere vrientſchap vond.
Ontijdig heeft een rijp die ſchoone bloem verbeten:
Maer d' edle geur van deugt en trou blijft onvergeten.
MDCLVIII.

OP MEVROUW

## ALEIDIS BIKKER VAN ZWIETEN,

*Gemalin van den Heere Lambert Reinst, Schout der ſtadt Amſterdam.*

*PUDICITIAM SERVAT.*

Aldus verquikt de lieve ALEIDIS in haere armen
Den Heer, die al den dagh, ten dienst van al de ſtadt,
In 't overlastigh ampt des avonts afgemat,
Zijn zon bedankt die hem komt koeſtren en verwarmen.
Gelijk een dochter voeght van Swieten, die het volk
Verdadigde, en verdiende eens Vorſten haet te draegen,
Toen hij den Aemſtel quam beleegren en belaegen,
En dreighde 't edel bloet met zijnen blooten dolk.
Men ziet goedtaerdigheit gemengt in zedige oogen.
Dat zijnze, die zijn hart tot haere min bewoogen.

# OP JAKOBA BIKKER,

GEMAELIN VAN DEN EDELEN HEER

## PETER DE GRAEF,

JONGKHEER VAN ZUIDPOLSBROEK.

*door Oyens geschildert.*

*HAUD TIBI VULTUS*
*MORTALIS, NEC VOX HOMINEM SONAT.*

Appelles wert belust JAKOBA af te maelen,
Gelijk de blozentheit van 't eerst opluikend licht:
Maer 't miste zijne verf aen kracht, en vier, en ſtraelen.
De verf viel veel te doof. Hij ſloeg zijn aengeſicht
Van ſchaemte drijwerf neêr. De lust en hoop bezweken.
De Kunst ſchoot veel te kort, in 't volgen van natuur.
Zij wenschte haer penſeel aen 't hemelsch vier t' ontſteeken:
Doch zulk een vierroof ſtont Prometeus beſtaen te duur.
De Schilder ſprak in 't endt: Mevrou zal mij vergeven,
Dat ik haer ſchoonheit en bevalligheit en gunst
Slechts dootverwe, als een ſchijn en ſchaduw van het leven.
De wil ontbreektme niet, al mangelt het aen kunst.
MDCLXIII.

OP JOFFER

# ANNA HINLOPEN.

*Toenze in ſchijn van Cecilia geſchildert zou worden.*

Zoo ſchijnt Cecilia in ANNA te verrijzen.
Een Engel 't orgel blaest, terwijlze Davids wijzen
Op Zwelings noten volght, en zelf het Paradijs
Ten dans leit en ontvonkt in 's Allerhooghſten prijs.
Haer vingers 't bruiloftsliet van Salomon ontvouwen.
Wel hem, die zulk een hant en vingers eens zal trouwen.

OP DE SCHILDERIJ VAN MEJOFFER

## ANNA WYMERS.

Aldus schijnt ANNA hier te leven,
Die Six het leven heeft gegeven.
Zij dekt de borsten, die hij zoogh.
Men kent den zoon uit 's moeders oogh.

OP MEJOFFER

## MARGRIETE TULP,

HUISVROUWE VAN DEN HEERE JOAN SIX,

Door GOVERT FLINK geschildert,

*Animum pictura pascit inani.*

MARGRITE zag haer' schijn in haere beek,
Gelijk een perle in 't klare water, leven,
Zoo heeft de kunst haer nu met verwe en streek
Den ommetrek natuurelijk gegeven.
Toen Six dit zag, ontvonkte 't hart van min.
Hij zag bekoort de schaduwe aen voor 't wezen
Van zijne TULP, en lieve Zanggodin.
Het bloet ontstak, en al zijne aders rezen.
Hij kuste 't beelt, en had het weêr gekust,
De schilderij had zelf dien gloet geblust.

OP MEJOFFER

## MARIA VAN BLOK,

*Taleis virgo dabat ore colores.*

De Schilder, in het mengen van zijn verve,
Ontleende 't eêlst van Venus, en Minerve,
Van Venus de bevalligheit, en gunst,
Van Pallas de voorzichtigheit, en kunst:
Zoo wordenze in MARIA beij gevonden.
Is 't wonder dat zij Heimbachs hart kost wonden!

# OP KATHARINE QUESTIERS.

Zoo maelde een Schilders hant de ſchoone KATHARYN;
Maer 't leven overtreft zoo ver den ſchilderſchijn,
Als een gemaelde roos met haere dove kleuren
Een roos in 't leven wijkt, wiens levendige geuren
Het hart verquikken, op den oever van de doot.
Apollo noemde dees de tiende kunstgenoot,
En waerde zuster van de negen Kunstgodinnen.
Hij wenschte uit minnegloet haer edel hart te winnen;
Maer zij, te vreden met der ſterfelijken lot,
Ontzeij de min van dien onſterfelijken Godt:
En had hij haer beſtaen te ſchaecken tegens d' orden,
QUESTIERS waer geen laurier, maer eene roos geworden.

# OP IZABELLA BENZI.

Dees Schoonheit wort met recht van kenners aengebeden,
Of liever Godt in haer die op de Godtheit wijst,
De bron van al het ſchoon. De ſchoonheit en de zeden
Gaen zelden dus gepaert. Waer blijft de goude lijst?
Hier eischt de ſchilderkunst een lijst, bezet met ſteenen,
Die zullen meer waerdij ontfangen van dit beelt.
In ISABELLE is ons een nieuwe ſtar verſchenen.
Bezieze door en door. Wat leden zijn misdeelt?
Zij kan van dichte bij de zon en 't oogh verdragen:
Ja zoo de morgenſtar in haren plicht ontbrak;
Men zetteze, voor dagh, voor dauw, op haren wagen.
Dat leven is te ſterk, of alle verf te zwak.
Het overſchrijt de maet der ſterfelijke menſchen.
Kent BENZI zijn geluk; hij kan niet ſchooners wenſchen.

## OP DE SCHOONE ELIZA.

De geestige Natuur, belust wat schoons te maelen,
  Nam vroegh in 't oosten waer den klaren morgenstont;
Toenze, uit den slaep gewekt, van duizent nachtegaelen,
  Den dauw en geur ontfing in haeren nuchtren mont.
Zij menght, uit roozendauw en honingh, en amandel,
  Een lenigh klaij, en kneet, herkneet het, en bootseert
Een beelt, zoo net dat geen vernuft dit eedler handel,
  En niet een eenigh lidt aen zijnen eisch ontbeert.
De dageraet bestelt haer roozen voor de kaeken,
  En goutdraet voor het hair, en perlen voor 't gebit,
En stralen voor 't gezicht, waer van de minnaers blaken,
  En krieken voor den mont. Wat wonderwerk is dit!
Zij blaest een' geest, een ziel, een gunst door al de leden.
  Men zagh de weêrga van een hemelsche Pandoor,
Een schoonheit, van haer lief geviert, en aengebeden,
  Die koos voor zulk een' schat noch marmer, noch ivoir.
Waer deught en schoonheit zijn gescheiden d' een van d' andere;
ELIZA paert de deught en schoonheit met elkandere.

## OP SUZANNA VAN BAERLE,

### DE BRUIDT VAN GEERAERDT BRANDT,

door GEERARDT VAN ZYL geschildert.

In geenen trouring blonk oit Indiaensche paerle
Zoo zuiver als SUZAN, in 't huisgezin VAN BAERLE.
  Zij dooft met haer gezicht den klaersten diamant,
  En stookt in 't kuiste hart een' overkuischen brant.
De Schoonheit Jeught en Deught verzamen hier te gader.
Maer 't rijp verstant verbeelt het oordeel van haer' Vader.
  MDCLII.

J. V. VONDELS

BRUILOFTDICHTEN.

# J. V. VONDELS

# BRUILOFTDICHTEN.

---

## DE HIJMEN VAN ORANJE EN BRITANJE.

### ZANG.

Zie, zij zie het Westen blozen.
  Zie het mengen wit met root.
Wat al Lelien en Rozen
  Baert het uit zijn' zwangren ſchoot!
Zie dien dageraet eens krieken,
  Van den Teems af tot de Maes.
't Is een lust die lucht te rieken.
  Wat getjilp en wat geraes
Schijnt de Lentezon t' ontmoeten,
  Die recht avrechts overwaeit?
Wat al Stroomgoôn gaen haer groeten,
  Uit den Vijver opgekraeit
Door de Faem, vooruit geſtoven
  Voor dien nieuwen zonneſchijn.
Durf ik wel mijn oogh gelooven,
  En mijn ooren? wie magh 't zijn,
Die haer ſtralen op komt dringen,
En mij noopt zoo vroegh te zingen?

## TEGENZANG.

'T Is de Dochter van Britanje,
Vrouw Maria, die dus bralt,
En den Zoon van 't fiere Oranje
Schaemroot in zijne armen valt.
't Is de Roos van al de bloemen,
Daer men noch Bourbon in leest,
En de Stuarts niet te noemen,
Dan eerbiedigh, en bevreest;
Naemen eertijts aengebeden,
Door het gansche Kristendom;
Toenze 't ongeloof bestreden,
En den Heiden maeckten stom,
Door de spiegels hunner werken,
Onverrot en onvergaen;
Door de wortels hunner kerken,
Die de Hel voor 't voorhooft slaen,
Als stantvastige getuigen
Van Godts naem, waer voor wij buigen.

## ZANG.

Recht: daer komtze, d' onbesmette,
Daer een Karel hoop op sticht,
En haer moeder Henriette,
Leitstar van 't gekroonde Licht.
Och, onnosle, komt gij slapen
Bij dat grimmigh leeuwenbloet,
Die voor dagh zijn Vaders wapen
Aen zal schieten, om, vol moet,
In een buij van gloênde kogels,
Heen te vliegen naer een wolk
Van geklaude en bitse vogels,
Schriklijk spookende oorloghsvolk?

Och, hoe wil die Schoone droomen,
  Datze haren jongen Heer
In een rosbaer t' huis ziet komen,
  Eens voor eeuwigh, en niet meer.
Zachte Venus, 't kon u rouwen
d' Yſre vuist van Mars te trouwen.

## TEGENSANG.

Neen, de Vader heeft die ſlagen
  Voor den Zoon al doorgeſtreên;
En zal van den oorloghswagen
  Op den vredewagen treên,
Door ons joffers voortgetogen
  In den zegenrijken Haeg.
Rust Maria: luik uwe oogen:
  Droom van moort noch oorloghs-vlaeg;
Maer van zoete vrêbazuinen,
  En van hinde- en hartejaght,
In 't gekluwent ſtof der duinen.
  Droom, hoe Willem, voor den nacht,
Komt zijn moede leen verquikken,
  Nat van zweet, begruist van ſtof,
Daer gij met twee minneblikken
  Hem verwelkomt in zijn hof;
En, gekust voor mondt en wangen,
Kust, om 't wilt voor u gevangen.

## TOEZANG.

  Brengt zoo puik van telgen voort,
  Daer u geen trompet verſtoort,
Noch geen donder van kortouwen.
Helpt zoo Vrijdoms Tempel bouwen.
  Strengelt eilanden en zeen
  Met uwe armen hecht aen een.

Oorlooght in het velt van vrede,
Daer het zwaert rust in de scheede;
Dat veel eerelijker roest,
Dan 't geboude lant verwoest.
MDCXLII.

# DE VORSTELIJKE BRUILOFT
## T' AMSTERDAM.

AEN DEN DOORLUCHTIGSTEN VORST EN HEER

## JOHAN GEORG,

*Vorst te Anhalt, Graef van Askanje, Heer van Serbst, Beerenburgh enz. Opperveltoverste van zijne Keurvorstelijke doorluchtigheit, in beide Hertoghdommen Brandenburgh, en stadthouder van zijne legers, overste der ruiterije enz.*

EN DE DOORLUCHTIGSTE PRINCES, MEVROUW

## HENRIETTE KATHARINE,

*Princes van Oranje en Nassau, Gravin van Katznelboge, Vianden, Dietz, Lingen, Meurs, Buuren, Leerdam, Markgravin van ter Veere, en Vlissingen, Barones van Breda enz.*

*DEUS NOBIS HÆC OTIA FECIT.*

Een Hijmen komt de kroon op 't raethuis fluiten,
Dat gaet ten dansse op bevende orgelfluiten,
En schuiftrompet, en goddelijk muzijk:
Terwijl de lucht Europe, en Christenrijk
Met eenen dauw olijven schijnt te zegenen;
De Koningen elkanderen bejegenen,
Als broeders, en te feest gaen, hant aen hant;
De vorsten en vorstinnen door den brant

Van minne ontvonkt, in trougenootſchap treden;
De heiren, die, vierkant in hun geleden,
Verwachten op d' aenſchennende trompet,
Stilzwijgen, om dit vorstlijk bruiloftsbed,
En heilrijk paer, ter heerſchappij geboren,
Niet in zijn rust te wekken, niet te ſtooren
In 't bruitsprieel, dat Goden zelfs bekoort.
De beurs ſtaet ſtil. De koopſtadt ſluit geen poort
Voor duizenden, die ſtewaert innedringen,
Om 't bruiloftsliet voor ANHALT op te zingen,
En ſchoone ORANJE; een klank, die d' ooren ſtreelt,
Nu al de ſtadt, die groote ſchouburgh, ſpeelt.
De ridderſchap van Aemſtellant, aen 't draven,
Brieſcht moediger, als eertijts Troiſche braven
Moedt ſchepten, op den moedigen Askaen.
De burgerij, de bloem uit elke vaen
Gelezen, lost haer zwangere musketten,
En weêrlicht op den weêrklank der trompetten.
De zeekortouw gaet weiden over ſtroom,
En velt, van wal, en brugge, zonder toom,
Op 't blijde onthael van ons Nasſauſche heeren.
De vlooten op het ſcheeprijk Y braveeren
Met wimpelen, en vlaggen, daer een lucht
Van dertelheit in ommezweeft, en zucht,
Verlieft op zulk een' regenboogh van kleuren.
Een die noit zong, magh 't zingen nu gebeuren.
Ik zong voorheen met lust den oorloghstoght
Van FREDERIK, die pais door oorlogh zocht,
En met den pais zijne oogen quam te luiken;
Een zegen, dien wij, Godt ten prijs, gebruiken:
Nu lust het mij te zingen voor dees Bruit,
Die vrolijk het gelukkigh drijtal ſluit,
Haer zusters volght LOUISE, en ALBERTYNE.
Indien haer ſtar mij toeſtraele, en beſchijne,

De weêrglans zal, uit mijne bruiloftsmaet
Zich heffende, den zegenrijken ſtaet,
Voor 't leenen van dien princenluiſter, danken;
De zangbergh mij een lekkernij van klanken
Bijzetten, daer d' aenleider van de zon
Alle ooren van de Goôn op Pelion
Mede onderhiel, dat Peleus onder 't zingen,
Van kusſen nau zich zelven kon bedwingen;
Zoo menighmael hem Tethijs luiſterſcherp
Bekoorde met een' lonk, Apolloos harp
Den bruigom noopte om iet de bruit te vergen,
Dat zoeter ſmaekt in 't ſluiken, en verbergen.
Maer 't voorſpel valt te lang voor minnegloet.
De min verdriet alle uitſtel, en eischt ſpoet.
De dolle Mars, van Razernij bezeten,
En met gewelt geborſten van zijn keten,
Zat grimmigh op in 't blanke harrenas.
Op 't ſchokken van zijn kopren wagenas,
Door Mulciber in Etnaes ſmis gegoten,
Verſchrikten en verbaesden ſteên, en ſloten.
d' Aerdbodem dreunde en daverde, zoo wijt
De Noortbeer om den kreits des hemels rijt.
De hel quam op van onder, droef, en zwarter
Dan eenigh Moor, en voerde Noor en Tarter,
Den Moskovijt, en Rus, en Tranſilvaen,
Sarmaet, en Got, en Sweed, en Deenen aen.
Men zagh 'er Vrank, en Spanjaert, en de Britten,
En Batavier, en Oostenrijk verhitten,
Gans Neêrlant, en Hooghduitschlant, Hongersman,
En Savoiart, en Sax in eedtgeſpan.
Men zagh 'er 't heir der krabbende Kroaten,
Kozakken, en Litouwers uitgelaeten,
Gansch Pruisſen, en gansch Lijflant in 't geweer.
Wie Mars niet woude aenbidden, ſcheen van eer

En brein berooft: zoo rukkenze in ſlaghorden
Gereet, en heet, om hantgemeen te worden.
Op 't ſtecken van klaroen, en krijghstrompet,
Op trommelſlagh, en trommel wort de wet
Van vrêverbont en wapenſtant gebroken.
De heiren gaen elkandre fel beſtooken,
En mengen al hun klaeuwen onder een.
De ſtofwolk rijst ten hemel op, die ſcheen
Van pulver, ſtof, en rook, en ſmook geſlooten.
Een zee van bloet, ten adren uitgegoten,
Bedekte 't lant, dat dreef, van doôn bezaeit.
De paertshoef maelt het zaet. De ſabel maeit
Den korenoogst. De ſteên, en dorpen ſtonden
In eene zee van vier. Alle akkergronden
Verbrandden tot den wortel toe aen asch.
Het vee verging, en leedt gebrek aen gras,
En hoij, en voêr. De waterſtroomen dreven
Van lijken. Wat kon vlughten, berghde 't leven,
In hol, ſpelonke, en woudt, en woestijnij,
En ſchreide om hoogh, in 't vreeslijk moortgetij.
Op dat geſchreij zagh Jupiter van boven
Ter tinne uit, van 't geſtarnde hof der hoven,
Vorst ANHALT, die 't gevaer des oorloghs tart,
In 't midden der ſlaghordens diep verwart,
Om BRANDENBURGH, die onheil wenscht te ſchutten,
Met zijnen arm gewapent t' onderſtutten.
De Koning van de Goden riep terſtont
Zijn dochter, die het huwelijx verbont
In kracht houdt, door haer minneprikkelingen,
En Mars in 't woên kan toomen, en bedwingen.
De dochter komt voor haeren vader ſtaen.
Hij ſpreektze met dees rede ernsthaftigh aen.
Vertrouden wij u niet de Duitſche ſtammen
Door 't eeuwigh vier van uwe minnevlammen

Te houden in hunn' ſtaet, van eeuw tot eeuw?
Zijt gij 't niet, die het brullen van den leeu
Aen bant leght, en de zee en waterdieren
Ontvonkt door kracht van nimmer leschbre vieren?
Hebt gij niet Mars gebreidelt, toen hij, zadt
Van moorden, aen uw ſchoonheit zich vergat?
En ſlaept gij, nu het tijt is op te waeken?
Al zitten wij te roer, om 's weerelts zaeken
Te ſtieren door het hemelſche beleit;
Noch moet de hooghſte en Oppermajesteit
Door middelen de ſtaeten onderhouwen.
Het is uw ampt geſlacht en huis te bouwen,
De Vorſten door het onderling verbant
Te trouwen, mont aen mont, en hant aen hant.
Zoo wistge, op mijn gebodt, de nabuurrijken
Van Vrankrijk en Hiſpanje, in 't huwelijken
Van Luidewijk aen d' Infantin, terſtont
Te zoenen, en de legers van den gront
Te voeren in het barnen van de baren
Der ondereengemengde wapenſchaeren.
Of waentge dat d' aeloude ſtam en ſtaet
Van ANHALT ons niet meer ter harte gaet?
Een ſtam, ons waert voor menigh hondert jaeren,
Verheerlijkt door Keurhuizen, en in 't paeren
Zoo hoogh gezet? gelijk hem geenſins d' eer
Van Saxenrijk, en zijn' gekroonden Beer
Ontſtaet, noch rij van Hertogen, en Grooten.
Wat zeggen wij? hij is uit u geſproten.
Vergeetge dus uw heiligh bloet, ASKAEN,
Gewonnen bij Anchiſes, den Trojaen;
Daer Rome zelf, die grootſte Monarchije,
Zoo hoogh op draeft, en voor haer heerſchappije
Dien ſtam bedankt, en eeuwigh danken zal,
Dewijl dees zit te rade in 't Godental?

Ga heene dan vereenigh uw ASKANJE,
En 't Keizers bloet van Adolf, daer ORANJE
Niet van ontaert. Misschien of, u ten prijs,
Het jongste Troje uit zulk een paer verrijs';
Zoo eens hun zoon de veltrompet hoor' steeken,
Den vader, daer de Rijn van weet te spreeken,
En Donau, volge, en naerzette op den plas
Der Middelzee, en kome in 't harrenas
Den tulbant op, dat gansch Konstantinopelen
Van dootschrik 't hart in 't lijf beginn' te popelen.
Dit is mijn wil. Meer sprak hij niet. Zij zweeft
Op vleugels van haer duiven heene, en streeft
Door wolk, en lucht, en strijkt ten lange leste
Daer zich GEORG, die voor 't gemeene beste
Der Duitschen street, na 'et bloeden van den slagh
Een schaduw zocht, in 't flaeuwen van den dagh.
't Bezweete paert rondom hem heene weide.
De rusting, zwaert, en hellem, tusschen beide
Geslingert, van zijn lenden, zijde, en hooft,
Geblutst, geschaert, en meer dan eens gekloofr,
Ontlasten hem, wien 't luste een poos te rusten.
Zij sprak in 't endt: helaes, wat magh u lusten
Te worstelen met Mars? al oorlogseer
Genoegh behaelt. Uw stamhuis eischt wat meer
Dan wapenroof in kerken op te hangen.
Uw jeught verslijt. Gij gaet allengs de gangen
Der ouderen, die over de Jordaen
De stappen van hun paerden lieten staen.
Zij hebben prijs in slagh op slagh verworven:
Maer geen zoo braef, die niet en is gestorven.
De grafzerk dekt den allerstoutsten helt.
Uw jeught verflenst. Uw vaders stamhuis smelt.
Uw trots geslacht verwacht rechtschape loten
Uit zijnen stam, ter goeder tijt, gesproten.

Op op: u past een eedle minnevlaegh.
Naer Hollant toe, daer 't ſtrijtbre Gravenhaegh
Ten hemel heft zijn hof, en torenkruinen,
Uit bosch, en laen, waerande, en witte duinen.
Daer ſpoorde ik u een ſchoonheit op, wel waert
Met eenen helt uit Duitſchen ſtam gepaert.
Een ridder moet altijt geen ſpeeren breeken,
In ſpel, of ernst, in 't perk den ring afſteeken:
Vrijaedje voeght den ridder na den ſtrijt.
Het vechten en het huwen heeft zijn tijt.
Wat ſammelt gij? dit is u rechte gade.
Ga heen: hou aen: mijn hemelſche genade
Verzekert u van trouwe wedermin.
Ik ken den aert der eedle Keurvorſtin,
Die zal bij haer vrou moeder AMELYE
U helpen door een zoete ſlavernije
Aen dat gewenschte en kostelijk juweel,
Uw halve ziel, uw toebeſcheiden deel.
Zoo ſpreektze. Hij waekt op uit zulke droomen,
Bekent dat dit van boven is gekomen,
Bij loting van 't almogend ſtaetbeleit.
Hij rijt dan heen, verzoekt, houdt aen, en ſcheit
Niet zonder hoop, tot dat de dagh geboren,
Gansch Groeningen den bruiloftsgalm magh hooren,
De wedergalm in Hollant antwoort geeft.
Maer Venus, die geduurigh groeit, en leeft
In aenteelt van de vorſtelijke ſtammen,
Verdroot het dat de gloet van haere vlammen
Te traegh geraekte aen 't werken; hierom nam
Zij voor een lucht van minne t' Amſterdam
t' Ontvonken, en den nadruk van het trouwen
Van 't vorstlijk paer met grooter hoop t' ontvouwen.
Op dit beſluit, uit haeren troon gedaelt,
Wort HENRIETTE, en ANHALT ingehaelt,

Gewellekomt van Aemſtels Burgervaderen,
En 't gansch ſtehuis, daer al de Goôn vergaderen,
En Godtheên van 't gezegende geſlacht.
Hier worden 's lants triomfen opgebraght,
Door FREDERIK zoo menighmael bevochten;
Zoo veele ſteên verovert, en gevlochten
Tot eenen krans van zege reis op reis;
Hoe 't lant de kroon der vrijheit met den pais
Wiert opgezet: en MAURITS, hoogh geboren,
Wort jongk, en laet zich op de bruiloft hooren;
Zoo rustigh of hij weder in Brezijl
Den handel, en verlaeten oorloghsſtijl
Hervatten woude, en al de Portugiezen
Zien ſtuiven in de bosſchen, en de biezen,
En 't ſuikerriet. Zijn hart ſlaet weêr de trom.
Op 't voorſpook gaet de berkemeier om,
En wederom. Zij zien den vrede in 't Noorden
Opdaegen, niet met glimp en ſchijn van woorden,
Maer in der daet. De Koningen vereent
Staen af al wat den nabuur wert geleent.
Prins WILLEM met een' blijden dronk bezegelt
Den Noortſchen pais. De lust tot vrede regelt
De maeltijdt, daer de twee gelieven vast
Verneemen hoe de gloet van minne wast
In 't bruiloften: [want Venus het is wonder,]
Houdt bruiloft met die beide, en weet zich onder
Het vrijen in te laeten, eer men 't weet.
Onzichtbaerheit verſtrekt haer bruiloftskleet.
Vertoonde zij zich, als voorheen haer liefde
Anchiſes op den Troiſchen oever griefde;
Gij zoudtze zien zoo ſchoon, als d' uchtentzon;
Of toenze in ſtrijdt den gouden appel won,
En Pallas, en Jupijns gemael beſchaemde
In ſchoonheit dat den rechter eeuwigh praemde,

Schoon hij ten loon van 't vonnis, bij beding,
Met d' eerste bloem der schoonheên strijken ging.
Zij kan zich niet verzaden, nu ORANJE
Een' Duitsche ASKAEN bij d' eere van ASKANJE
Zal winnen, en vernieuwen met dien naem
Den ouden tijdt, zoo dikwijl door de faem
In top gevoert, in vaerzen opgezongen,
Eeu in eeu uit, bij puik van dichters tongen.
Gebeurt het dat die wenschelijke vrucht,
Te zaejen in deze Amsterlantsche lucht,
Den kam des helms eens koome om hoogh te steeken;
Hoe wil de geest der dichteren uitbreeken,
Gelijk een stem door kopre boghten wringt
Van een trompet, waer op de zanghbergh springt,
En triomfeert. Dan wil bij vaerzen blijken
Wat ANHALT al beschrijft in zijn kronijken,
En NASSAU, en ORANJE: daer een stijl
Toe wort vereischt, die opdraeft, als Virgijl,
Belust om zee, gelijk een stroom, te winnen,
En Cesar, en August op 't heerlijkst binnen
Out Romen in te voeren, op den toon
Van puiklatijn, Homeer naer zijne kroon
Te steeken met dien schilt, zoo rijk gedreven,
Tot glori van Eneas groote neven.
De dochter van Jupijn bespiet al stil
Hoe 't lieve paer twee harten, zin, en wil
In een smelt; hoe twee stommen t' zamen spreeken.
De moeder kan verneemen uit elke teken
Van oogen, en gebaer haer dochters zin.
Nu wortze noch gedachtigh hoe de min
Haer noopte, toen zij HENRIK met verlangen
Ontharnast in haere ermen plagh t' ontfangen,
Te koesteren, zoo dik hij uit den slagh
Zich zelf in 't git van haer schoone oogen zagh,

En zij den ſtam van NASSAU zocht te queeken
Door telgen, die den vader niet bezwecken,
Daer d' afkomst nu, voor wie zich 't raethuis buight,
Tot vreught des volx, zoo levend van getuight.
MARIA ziet haer zuster aen bij vlaegen,
En heeft meer lust te vliegen, en te jaegen
Met haeren boogh, den koker op den rugh,
Naer hinde, en hart, en, altijt even vlugh,
In Vrijheit hof, en werelt te vergeten,
Dan dus, geboeit aen Venus goude keten,
Haer ga te zien naer d' oogen, en den mont.
Zij achtze wijs, die hier noit ſmaek in vondt.
De zon is laegh gedaelt, de ſchim, aen 't groeien,
Voert ree 't geſtarnte in top, en wij vermoeïen
De Vorſtenbruit, en Bruigom met dien zang.
De bruiloftstoon valt Venus ook te lang.
Het lust haer nu die beide voor te lichten
Naer 't groen prieel van mijrten, daer gedichten
Verſtommen, en de krijgh, die 't leven voedt,
Den helt verwacht. Op dit betrouwen moet
Uw huwelijk al 't rijk tot heil gedijen,
De waerheit van mijn wit en profecijen
Bezegelen, eer 't maenlicht, ongeſtuit
Voortvaerende, zijn zilvre glansſen ſluit
Tot negenwerf in een volkome ronde.
Gaet heene: heelt de zoete minnewonde
Met balsſem, die de dochter van Jupijn
Gelieven ſchenkt: en laet de zonneſchijn
Op morgen zien in d' oogen van Mevrouwe
Dat zij bedijt bij 's bruigoms liefde, en trouwe.
Dit zong ik in de vreught van 't algemeên,
Toen vrijheer GRAEF, en ridder MAERSEVEEN,
Heer SPIEGEL, en van HOOREN al de Goden,
En Godtheên van ORANJE en NASSAU nooden

Op 't heerlijk feest van ANHALT en zijn Bruit,
Zoo ſchoon gelijk de kroon op 't raethuis fluit.

# BRUILOFTSLIEDT.

Op de wijze van Prins Robbert is een enz.

*Toen Alexander Griekenlant*
*En Perſen troude aen een,*
*Nam hij de Joffers bij der hant*
*De tent viel hem te kleen*
*Voor hondert bruigoms, hondert bruits.*
*Wij volgen 's konings trant,*
*Goet ront, goet Zeeusch, in Nederduijtsch.*
*Wij zingen hant aen hant.*

2. *Hij zongze voor: zij zongen na:*
*Hier heeft het oorlogh uit.*
*Wij winnen 't rijk tot niemants ſcha,*
*Noch vlammen op vrijbuit.*
*Wij houwen, noch wij kerven niet.*
*Wij ſtaen naer niemants bloet.*
*Het is al blijſchap wat men ziet.*
*Wat ſmaekt dees bruiloft zoet!*

3. *Hoe past mijn hooft dees rozekrans;*
*Noch ſchooner dan mijn kroon!*
*De bloemen geven eeler glans*
*Dan 't gout van Keizers troon.*
*Dan ſteenen, dan karbonkelgloet.*
*Geſteente geeft geen' geur,*
*Als rozen, met Adonis bloet*
*Beſprengkelt deur en deur.*

4. *Die rozekrans draeght Venus zelf*
*Te Pafos op 't altaer,*
*Wanneer feestoenen 't kerkgewelf*
*Vercieren jaer op jaer,*
*In 't hartje van den koelen Maij,*
*Daer zich met mijrteblaên*
*De jeught bekranst, die reij bij reij*
*Haer offert duif en zwaen.*

5. *Zoo HENRIETTE dit gevalt,*
*En ANHALT haer behaeght,*
*Ik wedt hij merkt aen bruits gestalt,*
*Eer 't morgen wort, en daeght,*
*Dat zij haer vader FREDERIK*
*Verwacht in eene vrucht,*
*Tot een getuige, en klaere blijk*
*Van d' Amsterlantsche lucht.*
MDCLIX.

# BRUILOFTBED

VAN DEN HEERE

## PIETER CORNELISZ. HOOFT,

*Drost te Muiden, Baljuw van Gooilant;*

EN MEVROUWE

## HELIONORE HELLEMANS.

Den XXX in Slachtmaent, des jaers MDCXXVII.

### INHOUDT.

*Ganimedes van Jupiter afgesonden, om de bruiloftstafel des Drossaerts, na begroetenis, met hemelschen nectar te vereeren, verricht zijnen last: met verschijnt 'er Venus en Poëzij, die na het ophalen der menighvuldige diensten, waer door de Bruidegom haer verplichte, proef nemen van 't geene Kupido bij zijnen meester in de dichtkunst gevordert heeft; waerom hij gelauriert wort, en Jupijns dischschenker vaert met deze tijding ten hemel.*

### PERSONAEDJEN.

GANIMEDES. VENUS. POËZIJ. CUPIDO.
REIJ VAN CHARITES.

GANIMEDES.

De zaligheit door al het zoet
Haer burgers dikmael walgen doet,
En eeuwigh vrolijk schittrend licht
Verveelt wel Godenaengezicht;
Dies 't zuur ook hemeltonge smaekt,
En duisternis het oog vermaekt.

Der dingen waerde in 't algemeen
Bekent men door verſcheidenheên.
Verſcheide kleuren doen 't gewis
Dat Iris kleet veel ſchooner is.
De verwe ſteekt op verwen af.
Zoo blinkt Jupijns bij Plutoos ſtaf,
Een Godt bij 't menſchelijk geſlacht,
En ſtarregout in 's aerdrijx nacht.
Dit ondervind ik onderwolk
Gedaelt bij ſterſlijk Bruiloftsvolk.
Dees lucht mijn lafheit grager maekt.
Nu trekt het hart naer 't geen ſlus wraekt.
Het feesttapijt van 's hemels troon
Bij dit behangſel luiſtert ſchoon:
En bij dien aengeſteeken damp
Bevalt me rookelooze lamp.
Heilheiligh purper van Godin
En Godt bij zijde en wormgeſpin,
Bij Bruits cieraet en Bruigoms glans,
Die heeft in 't pralen betre kans.
Maer ziet eens, 't nieuwgetrouwde paer
Met dees van vreught begote ſchaer
Blijft op ons ſtaren, en zit ſtom,
En ijeders oogen kijken om.
't Is best dat ik 't verwondren red.
Ik ben een ſpruit van Dardans bed
Geſproten, 's Troiſchen Konings zoon,
De Schenker van den Godt der Goôn,
Die zijner ſtralen Majesteit
En glori op mijn aenſchijn ſpreit;
Wanneer ik in zijn hooge zael,
In loutre diamante ſchael,
Met mijne kruik, uit roôn robijn
Gedraeit, hem ſchenk den besten wijn.

Dees, toen ik voor zijn tafel-schonk
Het nat, dat in de koppen blonk,
Sprak, door 't wel toeven wel gezint:
Mijn schenker, hoor: ga heen gezwint,
Beklim mijn fieren arents rugh,
Die draege u op zijn pennen vlugh,
Gelaên met zoeten nectardrank,
Ter steê, daer Hijmens blijde klank
Komt stijgen naer de Noorder as;
Daer Tetbijs met een' blaeuwen plas
Den vroomen Hollander bespoelt,
En 't vrolijk bruiloftshuis krioelt.
Vereer met onzen verschen most
De tafel van den Muider Drost,
Tot loon dat dik' zijn gulden mont
Een' lofzang uit de laeghte zondt
Na 'et starlicht hof, daer lang zijn naem
Is uitgeblazen door de Faem.
Hij had niet uit, of Ganijmeed
Het kromgebekte dier beschreedt.
Een kruik ik aen mijn gordel hang,
Als Koning Henrik uit den drang
Der halve Goden naer mij spoeit:
Terwijl de vogel, eer hij roeit,
De vleugels vaerdigh maekt en rekt.
Hij sprak: ô zoon, wiens reize strekt
Naer d' eere van Apols laurier,
Die zijn onsterfelijk pappier
Met mijn onsterfelijke daên
Zoo trots en loflijk heeft gelaên,
Dat eer mijn pronkbeelt te Parijs
Gedij het kankrigh roest tot spijs,
Eer nijts en tijts vermetelheit
Mij levre der vergetelheit:

Dat eer die groote koningsſtadt
Mij zal vergeten als dit bladt,
Het welk hij met mijn eer beſlaet;
Hoe bits Filippes Henrik haet.
Gij zult hem groeten duizentmael,
Wiens deftigh koningklijk verhael
Den Aemſtel geeft geen' mindren moedt
Als Romes Zwijger aen den vloet,
Die door de zevenberghſche Stadt
Gaet bruizen, op zijn outheit prat.
Vermaen den Lantvooght van het Goij
Dat hij ten vollen 't werk voltoij',
En 't lijk te Sint Denijs bewaert,
d' Ontbonde ziel heur hemelvaert
Met ſtaetſi vier': verbaest hem dit;
Zegh, hoe ick neffens Herkles zit,
En munt door heilge bloemen uit,
Als dees met ſlang en leeuwenhuit.
Zegh, hoe d' in bloetgedoopte Ziel
Des helts, die voor de Vrijheit viel
In Hollants hart door moorders haet,
Bekoort door gout en glimp van Staet,
Hier aen mijn ſlinke zij gevoegt,
Door mergh van rede mij vernoegt.
Dat dan het Hooft en wijze brein,
Dat dan de Muider kastelein
Mij gun' mijn toegewezen Recht,
En mijn triomf aen d' uitvaert hecht;
Dies wensch ik, dat de kuiſche Min
Hem aen zijn blakende Drostin
Door zoo veel wellusten verbind,
Als eertijts 't ſchutterlijke kint
Mij aen mijn Koningin verknocht;
Toen zij, van over zee gebroght,

Een twede Venus te Lion
Omfing met gloênden schoot haer zon,
Dat hem zijn bruit zoo wenschlijk zij
Als mij die bloem van Medicij,
Die roos gehuwt aen lelibloem,
Toskanens lof, en Vrankrijx roem.
Hij had volzeit, en d' adelaer
Gaf zich ter vlught, en wert gewaer
Na 'et lange zwieren Hijmens vlam,
Die door de glazen t' Amsterdam
Haer' luister gaf: toen viel hij vlak,
En zette zich op 't bruiloftdak.
Ontfang ontfang, ô Bruigom, dan
Jupijns geschenk, dees nectarkan.
Ontfang de bootschap en den groet
Des Grooten Henrix, die zijn' voet
Om hoogh zet op turkoizen vloer,
Op eeuwigh blinkend parlemoer.
Uw lantbestier en heerschappij
Gezegent onder Henrik zij,
Die zijnen naem van hem ontleent,
Daer Navarrois en Vrank om steent.
En naeulijx droogh van tranen blijft,
Zoo dikwils 't harte kil verstijft
Als 't overpeinst dien droeven dagh,
Die 's vollex heilant sneuvlen zagh.
Veel zegens die bevloeije u twee
Gelijk de Vecht de Zuiderzee,
Daer in en uit den mont van 't Y
De zeilen zweven 't flot voorbij;
Daer gij ten beste van 't gemeen
Bewaekt het drietal uwer steên.
Maer wat Godinnen, blij van geest,
Verschijnen hier ter bruiloftfeest.

Ik zie 'er twee, ik zie 'er drij,
Kupido, Venus, Poëzij
En haren ſleep; zij zijn 't gewis.
'k Wil luiſtren wat haer toelegh is.

VENUS. POËZIJ. KUPIDO. REIJ VAN CHARITES.

De kerken van mijn Rijk, de goddelikke glansſen
Van offervier: de geur van aesſemende kransſen,
Noch zoete wierookreuk, dien 't outer van zich geeft;
Geen marjoleine beemt, geen mijrtebosch, dat leeft
Van pluimgediert, en klinkt van ſchelle nachtegalen,
Noch reij, noch dans, op pijp, op cijters, en cijmbalen;
Geen veêl, die met den boogh geſtreken wedergalmt;
Geen jeughdelijke borst, vol viers en minnewalmt;
Geen aenſchijn, afgezet naer onbeſproke ſchoonheit;
Geen voettapijt, 't welk uitgeſpreit voor mijnen troon leit;
Geen maeghdekeel, die mij ter eere een' lofzang zingt,
En wijt den geest beſchaemt, die door het orgel dringt;
Geen zoete vrijers ſtem, op klagen en op vleien
Zoo kunſtigh afgerecht, dat Kaukaes eer zou ſchreien,
Dan hij, die 't troosteloos op 't harde ſtuiten liet;
Noch geen behoorlijkheên van Cijprus konden niet
Verletten mijne reis naer deze bruiloftzalen,
Om mijnen outerknecht en kerkpoeet de ſtralen
Der Godheit, lang van hem aenbedelijk geviert,
Te toonen, daer hij in zijn ſtaetſi zit geciert.
Wat zegh ik? zou ijets aerdsch mijn reize wel verletten?
Mijn hemel, zellef vrij van ſterfelijke ſmetten,
Mijn zuivere elpenſtoel, mijn hof vermoght dat niet,
Daer zoo veel goelijkheên ſtaen onder mijn gebiet,
Die bevende uit ontzagh dees blonde vlechten ſnoeren,
Geſteente in gouden hair, op 't voorhooft ſtarren voeren.
Daer welfſel, wand, en vloer, van alle kanten ſpeelt
Met glans en wederſchijn van mijn geſpiegelt beelt.

't Is billijk dat ik eer' den Drostelijken Hijmen.
Mijn tempel is vergult met zijn vergulde rijmen.
Het heiligh marmer praelt alfins met vaers en fpreuk,
En tart der ouden eeuw: hoewelze lange kreuk
En rimpels zet, en grijst en graeuwt van zilvren hairen:
Minerve bint zich niet aen Griekfche tael. of jaren,
En hoogen ouderdom. Weshalleve, toen 't mij
Geluste mijnen zoon in Duitfche Poëzij
Te zien volleert, ik hem te Muiden leij ter fcholen,
En liet den leerling 't Hooft der dichteren bevolen.
'k Beloofde hem ten dienst de fchoone Leonoor:
Dies queet hij zich met lust: en federt nam ik voor
Dees bruiloftseer met d' eer mijns zoons te menighvuldigen,
En hem, zoo hij 't verdiende, in 't openbaer te huldigen;
Waer toe mijn fpeelnoot zich liet nooden van Parnas.
Po. Gij badt mij niet zoo zeer als ik zelfwilligh was.
En zou ik niet, Godin, mijn opperfte genoegen?
De Franfche Thales weet hoe wij te gader voegen:
Hoe Cijtherea mij ontbeerende verkout:
Hoe haer gefelfchap weêr de Dichtkunst onderhout,
En veel meer ftofs beftelt als luchjes bloemen fprikkelen
Op Hijble en op Hijmet. Ik kan uw harte prikkelen,
Gij wederom het mijn. d' Een Godtheit d' ander kleet.
Mijn oli voedt uw vlam: zoo dat ruw onbefcheet
Het wettigh huwlijk fcheit van haer, die, tot een teiken
Van onderlinge gunst, de hant elkandre reiken.
Ook perfte mij de liefd' mijns voefterkints, het welk
Zoo loflijk elk verplicht, te weten Hooft, die melk
En voetfel uit dees borst van kintsbeen heeft gezogen,
En zette u bij meer krachts dan uwer taeie bogen
Gerekte peezen oit geveerde pijlen deên.
Ve. 'k Belijde dat zijn dienst ons nut was in 't gemeen.
Po. 't Zij dat, als Sofokles, met overouden laerzen
Hij tradt op treurtooneel, en klagelijke vaerzen

Ten ooren innezont, en raekte 's volx gemoedt,
En mengelde onder een de tranen en het bloet.
V E. 't Zij dat met bruiloftzangh hij voghde bruilcfttortſen;
Of beelden, die den aert der heete minnekortſen
Na 't et leven drukten uit, toewijde aen kerkpijlaer,
En wierookte met rijm, als Priester voor 't autaer:
't Zij dat hij op een' halm met herderlijke lieden
Holp Daiſeloos en Dorileaes bloet aen 't zieden:
Of deê den dageraet vernestlen 't luie Goij:
Of dreef, voor ondier bang, de kudden naer de koij:
Of Pan, bij maneſchijn en ſchaduwende linden,
Aen harderinnenreij zijn Roozemont deê vinden:
Het zij verwinnings feest den zanglust meê bekoort:
Of zijn vertooning wenkt Princes van zegepoort:
Of op een rijk banket, bij ſchemering uit mommen,
Hij hanthaeft Joffrendans, en 't adelijke brommen
Van hoffelijke pracht. P O. 't Zij dat met heldenzang
Hij hen herleven deê, al die gewetensdwang
En felle tijrannij van harten vijant ware,
Beſtuwende den leeu in 't bruiſen van de baren;
Wanneer 't zijn vrijdom ſcheen te gelden heel of half,
Daer quam dan, wie 't ook was, Leicester of Ducdalf:
Of tot onſterflijke eer van 's Vaderlants beſchermer
Hij goude letters ſneet in grafgewijden marmer.
't Zij zijn erkaeuwde ſpreuk voor ſtatelijk gebouw
Des wijzen hart bequaem als dorren beemt de douw:
Het zij zijn zinlijkheên uitheemſche tael ontkleden,
En wisſelden Marots uitmuntenſte aerdigheden
In moederſpraek: of met de luitpen van ijvoir
Verwekten Vecht en Y te luiſtren naer de Loir.
V E. Of dat hij Tasſo broght hoogdravende uit Italiën:
Of vloeide uit Ariost: of joffers, die uit traliën
Vast lonkten, groete met de klinkmaet van Petrarcâ,
En kroonde een dartel kint tot opperſten Monarch.

Po. Of der Poeeten Godt, wien zelf August vereerde,
Met lofdicht zuiver Duitsch en Neêrlansch ſpreken leerde:
Of leende aen Seneka de kiesheit zijner vijl:
Of nam uit Tacitus een' ongebonde ſtijl,
En kennis van 't beloop der overoude tijen,
Vol onrust, vol gewoel door beurt van heerſchappijen,
En zagh zijn' meester af den greep van lantbeſtier,
En ploeg elke oirzaek gâ, die Staten ſtelt in vier
En bloet, ook wat 'er dient tot heeling der gebreken:
Wat Rome ſloopte, en wat haer 't hooft eerst op deê ſteken:
Wat wijze van gebiên langduurighst ſtoelen vest,
Van treflijkſten, een' vorst, of 's volx gemeene Best.
Ve. 's Helts arbeit ons verplicht; hij vinde ons eeuwigh dankbaer.
Maer om op den Parnas zijn' leereling ontfangkbaer
Te leveren, zegh op, wat proeve gij begeert.
Po. Geen' lofzang, dien de ſchalk van buiten heb' geleert,
Maer die op ſtaenden voet vloei rustigh uit zijn harsſen.
Ve. Een kint is 't, al te zwaer en moet men het niet parsſen.
Po. In loosheit is 't een reus, van lichaem is 't een dwerg.
Aen 't groeien mangelt ſlechts, het jongsken is te erg.
Ve. Zijn ergheit min is als men 't wel van outs gerekent heeft.
Po. O wacht u, wacht u wel voor hem die Godt getekent heeft.
Ve. Een koker, pijl, en boog, is al zijn hantgebaer.
Po. 't Weet ruim wel dat het zich voor vier en brant bewaer',
En andren blaken doe. Ve. Gij moet hem ſtof verſchaffen.
Of is 't al eveneens? Po. Neen zeker, daer zijn ſtraffen
En boeten toe geſtelt. Hij hoed zich voor den Schout.
Ve. Die muilbant geen' Poeet. Po. Slechts met een' toom van gout.
Ve. Der dichtren pen, 't penſeel der ſchildren alles vrij ſtaet.
Po. Mijn lierman liert wel zoo: doch als menze in de lij laet,
Is geen geſlete munt hier gangbaer, noch te Room.
Ve. Men ſta ſlechts op die ſpreuk. Po. Op een' Poeetſchen droom,
Die zwaerlijk pacien kan het opgehitst gepeupel,
Den ſtok des blindemans, de krukken van een' kreupel.

VE. Zoo is de Poëzij een Pallas, zonder schilt,
En helm, daer dommekracht haer plomp geweer op spilt.
Als anders blonkge, toen voor lastertongen veiligh
U Ennius verhief, en schatte uw dichters heiligh:
Toen 't out Orakel zweefde op faems doorluchte wiek,
En noemde Euripides den allerwijsten Griek:
Toen Alexanders zorgh besloot Homeer zijn schriften.
Van pronkbeelt rep ik niet, of kerk, of Keizers giften,
Of oorelogh gevoert van zeven Griekfche steên.
't Vernoege u, dat het maetgedicht des overleên
Verduurt Egijptsche naelt, gout, koper, stael en ijzer.
Elke eeuw waerdeert de kunst na datze is zot of wijzer
Nu lijd een dichter last, en d' allerplompste boer
Bewoont zijn lant gerust. PO. Gij weet hoe Orfeus voer,
Mijn eedle harpenist' aen Hebrus waterkanten,
Omcingelt van het spook der woênde velt Bacchanten:
Een branthout trof hem hier, en daer een harde kaij,
En 't liefliјk snarespel, verdrukt door 't veltgeschreij,
Had geen gehoor bij haer, die zijne mate steurden,
En na 's onnooslen doot 't geplette lichaem scheurden,
En smeeten hooft en harp in 't midden van den vliet,
De harp die m' in 't gestarnt noch heerlijk blinken ziet.
't Alom gezaeide lijf was aes voor kraeij en rave,
Zoo 't Zanggodinnen niet verzamelden ten grave,
Gelijkze zeker deên, dat treurigh negental,
Waer op geduurighlijk des vaders zegen vall',
Voor dezen lesten dienst bewezen aen mijn' priester.
VE. Is alle stof niet vrij, wie van ons beide kiest 'er
Yet dat ter zake dient? PO. Geeft gij 't hem in den mont.
VE. 't Was best dat niemants keur hem al te zeer verbont.
Poëten draven noode in voorgeschreve perken.
Ook is mijn zoon van brein veel wufter als van vlerken;
Zijn geest wil weien. PO. 't Wort hem willigh toegestaen.
Nu hef hem op den stoel. VE. Ik ben 'er meê belaên.

De jongen is te fpeels: hij blijft 'er licht in fteken.
Wat zal dees dartelheit? waer toe dees wulpfche treken?
Geef u meestres gehoor, en zet uw zinnen fchrap.
Po. Dees plaets is heiligh, zoon, men klimt langs dezen trap
Bekranst met lauwerier in der Poëten ftoelen.
Gij ziet 't verlangen dezer gasten om u woelen.
Elk luiftert fcherp, en neemt uw woorden ernftigh waer.
Nu ftort een goude beek: fpreek langfaem, rijp en klaer.

### CUPIDO.

Op op, gelukkigh paer: mijn zwanen zijn geflagen
In 't parrelen gareel. Beklim den gouden wagen.
  Ik zelf zal voerman zijn der moederlijke vracht,
En verre uit het gezicht der fterfelijke menfchen
Ten derden hemelkreits u voeren, daer met wenfchen
  't Beloofde Bruiloftsbed uw trage komst verwacht.

Van wellust is de tijk door Charites geweven.
De pluimen zijn gevleij: de dekendraden kleven
  Van bloodigheit en fchaemte en yet vrijpostigs t'faem;
Van mondjes de gordijn, die dan om kusjes prachen,
Dan pruilen, beurt om beurt. Tien duizend ooghjes lachen,
  Gemengt met zuurheit, van 't gehemelte aengenaem.

Hier kreukte 't koningskint de bloem en 't lelibloeien
Der lustgodin, wiens fchoot hem hiel in zachte boeien,
  En fmaekt 'er lavenis in 's levens weeldebron.
Hier fchoot de jager 't hart, dat eerst zijn hart bezeerde.
Hier was 't dat d' avontftar 't geheimst haer' vrijer leerde,
  Toen 't heiligh aenfchijn hem fcheen fchooner dan de zon.

De Bruigom hierom lacht. De Bruit flaet d' oogen neder:
Dies voelt de blijde feest verandering van weder.

O heldre zonneſtrael, ſchoonoogde LEONOOR,
Grijp moedt, het is geen tijt uw oogen toe te luiken,
Die ik ter hemelvaert voor ſakkels zal gebruiken,
Om in de bruine lucht te maken 't wagenſpoor.

Ik ben geen Faëton, in 't mennen onervaren.
Al ſchort het mij aen groeij, mij mangelen geen jaren.
Ook zal mijn moeder u verzellen zij' aen zij';
De Drosſaert, over u en over haer gezeten,
Al vloeiende het padt met minnevaerzen meten,
En ſtroien met den mont een lent van Poëzij.

Beſchittert van den glans en gloor der beide pruiken,
Zal flux de geest in 't brein van HOOFT op 't rijkſte ontluiken,
En ſtrenglen uwen lof met Venus onder een:
Dan 't oordeel ſchrap geſtelt op 't ſpits van ſchrandre zinnen,
Als 's rechters brein op Ide, uw ſchoonheit 't velt zal winnen,
En 't ſterflijk werden voor onſterflijk' aengebeên.

Dan belgt zich Cypris niet dat hij uw flikkerlichten
Op tweelingzonnen ſchat, of kokers mijner ſchichten,
Of ſtarren, of bezielt en flonkerdiamant,
Daar zonneſtrael in ſpeelt, en blixems eigendommen;
Om goetheit en ontzagh te voorſchijn te doen kommen,
Tot kneding van zijn hart, daer gij de kroon in ſpant.

Dan belgt zich Cypris niet, ſchoon of hij zijn Droſtinne
Een ſchoone zuster noemt van Cyprus Koninginne,
Een dochter van Jupijn, gezocht, gevrijt, geviert;
Een die te Muiden komt van over 't vlak gevaren,
Om met hem ſtarke ſteên en floten te bewaren,
En 't lant te ſchuimen van bederflijk ongediert.

Dan belgt zich Cypris niet, dat d'Aemſtelbie de tippen
En 't uiterſte genaekt van uwe roode lippen,

En zoeten hemeldauw en milden nectar lept,
En riekt den ambergeur van 't overlieflijk hijgen,
En kust den roozemont, die 't volk gebiet met zwijgen,
Een luite, daer zijn luit een' hooger toon uit schept.

Die mont, dien Goeilant zoent met offer toe te brengen:
Die 's Rechts gestrengheid zal met veel genade mengen,
En 't woort des onderzaets gaen houden bij den Heer,
En gunst en zegening verwerven door gebeden,
En vesten stichten met haer uitgeleze zeden,
Wanneerze strekken voor een levendige leer.

Na dat de wolken zijn verstoven voor mijn wielen,
Hij met den vinger u die schoone maegdezielen
Zal toonen, in 't gestarnt bij Goôn geplaetst om hoogh;
Toen d'allergrootsten zelfs, verslingert op het minnen,
Haer zaligden, in spijt der pruilende Godinnen:
Terwijl genaken wij den moederlijken boogh.

De wakkere uuren, die mijn moeders troon bewaeken
Als kamenieren, flux de poorten, die 'er kraeken
Van louter hemelsch gout, ons zullen open doen.
Ik zal u zetten, met het glippen mijner raden,
Daer 't bruiloftsbedde duikt in versche mirtebladen,
En avontstarrigh licht zijn' glans verspreit door 't groen.

Hier zultge zalighlijk en vriendelijk verzamen,
En geest en godlijkheên elkanders ziele inaêmen,
Voltoiende uwe Min, gelijk uw minnaers dicht.
Ik zalze zoetelijk aenpriklen met mijn rijmen,
En huwen aen uw spel aldus den hijlixhijmen;
Waer toe mij meesters vlijt door leering heeft verplicht.

Nu stroopt uw hart van zorgh voor steden en kasteelen,
En trekt omhelzen aen, liefkoozerij, en streelen,

En kusfen, jok, en lacht, ja Venus gansch en gaêr
Die ware door' uw ziel, en zinnen, lijf, en leden,
En propp' gevoelen en verftant met zaligheden;
Bekoorfters dikwils van den grooten donderaer.

Och waerom dekt Natuur d'aenlokkelijke naektheit
Der fchoonheit, en 't gebruik der opperfte volmaektheit,
Zoo fchuw met fchaduw en met fluierbruin en wit?
Of is 't om 't hart te meer te noopen met verlangen,
En Mins verbeeldingen meer krachts te doen ontfangen,
Wanneer haer vlamme weit van 't een in 't ander lit?

Die zelve vrouw Natuur fchiep daerom de gepeinzen
Der vrouwen weigerlijk, en gafze 't geeftig veinzen
En 't famlen in het diepst des boezems met voordacht;
En winterkou en koelte, en traegheit tot ontfarmen,
Om met een' heetren togt gelieven in liefs armen
Te werpen, tot meer heils voor 't menfchelijk geflacht.

Het hart der Bruit, dus lang tot kil kriftal gevrozen,
Ontlaet nu: 't aenfchijn daegt, en mengelt rijp met roozen:
En 't fneeuw der blanke borst door gloet aen 't fmelten raekt;
Mits bruigoms oogen op haar ftarende oogen mikken,
Die uit robijne kop des monts, om niet te ftikken
Van brant, verquikking eischt, eer hem de doot genaekt.

Gij vraegt: wat voor een doot? de doot der lekkernijen,
Die op een' oogenblik de tweelingzielen lijen,
Wanneer ik 's levens vrucht op hare fnikjes ent;
Een vrucht die waerdig zij om Venus oest te cieren,
Waer in men ommetrek en zweemsfel in ziet zwieren
Der teeldren, naer dat Min hun diep was ingeprent.

Die vrucht, beloof ik, zal op 't hooge Huis te Muiden
Uw bruiloft zegen zijn, en ftieren lant en luiden

Naer vaderlijk bericht, wan 't graf uw asfche dooft:
En 't volk noch lang in rouw, na dat het volgde uw dootbaer,
Zal wijzen: dat 's de neef van dien oprechten grootvaêr,
Het kroost van LEONOOR, en 't rijk gelauwert HOOFT.

PO. Geen nectar zoeter fmelt op der vergoden tongen
Als 't oor bevalt het liet, zoo lieflijk opgezongen.
Ontfang, ontfang, Poëet, den heiligen laurier,
En oorloog onder mijn doorluchtigfte banier.
De lofkrans komt u toe. Nu klap te gaer uw wieken,
En tart met Neêrlantsch dicht het maetgezang der Grieken.
Uw Meefter ftrijke ook prijs, die immers u zoo zoet
In Duitsch als in Latijn u Nafo, vloeien doet.
VE. Zoon, reikme torts en boog, gij moogtze wel ontbeeren;
Die maghtig zijt voortaen de luiperts te bezweeren
En tigers met uw ftem, hoe fel die zijn en bits.
Nu fchiet geen harten meer met punt en fcharpen flits:
Geen boezems zeng met vlam. De baren, hoe verbolgen,
De rotfen, hoe verhart, uw harpe zullen volgen.
'k Zie luiftren naer uw maet bosch, bron en beek, en boom.
'k Zie dansfen op uw lier het IJ en Aemftelftroom.

## REIJ VAN CHARITES.

### I.

O Dafne, krans 't gekrolde gout,
O eeuwig groene blaren, wijt zijn hairen;
Wiens keel die zoetigheên ontvouwt,
Daer fluit, fchalmeij, en fnaren, dof bij waren;
Keel die met goddelijk geluit
En weeldegalm den wellust kruit
In zangverbeeldings ftoelen,
Daer door 't gehoor 't gevoelen raekt aen 't woelen.

II.

Meduze lichaemen verhard.
Wie zietze en kanze ontglippen? wie ontslippen
Die pruik, daer slang in slang verwart?
Maer gij smelt harde klippen met uw lippen;
Uw Pijlen waren eer ontzien;
Nu zal men uwe klanken vliên,
En zoete toverwijzen.
Wie zal daer niet voor ijzen met afgrijzen;

III.

Veel Nijmfen van uw stem alreê,
Toen d'ooren stonden open, zijn bekropen,
Gevoelen 't liefelijke wee.
En hebben minnehopen, ingezopen.
Bruitleider Hijmen, weest verheught:
U staet te wachten vreught op vreught.
Gij zult veel bruiden leien,
Daer bruiden 't bedde spreien en bereien.

GANIMEDES.

Met deze tijding, dat aen Min
Van Pindus groote Koningin
Is toegestaen de lauwerier,
Ik wederom naer boven zwier;
Daer zulken lachen alle Goôn,
om dat Kupido, Cypris Zoon,
Poëet geheilight, Neêrlantsch dicht
Nu bruiken zal in steê van schicht,
En makenze alle tot zijn' roof,
Geen uitgezondert, als die doof
Is van zich zelven, of heel ras
Zijn ooren beide stopt met wasch.

# AEN DE BRUIT.

## OP HAEREN BRUIDEGOMS WAPEN.

Nu kan ik den zin eerst rapen
Van het Drostelijke wapen.
'T Is onfeilbaar ik 'geloof't,
Dat 't gelauwerierde Hooft
Van een zonneſtrael beſcheenen,
Lange ſpelde Hoofts vereenen
Met ſchoonooghde Leonoor,
En wou huwen glans met gloor.
Schoone Bruit, neem vrij mijn dicht waer:
't Licht, dat om Hoofts brein onzichtbaer
Eerst begrepen wert, wort nu
Zichtbaer. Weest dan bang noch ſchuw
Voor dit uw beſchooren nootlot,
Maer omhels het willigh, zoo 't Godt
U uit gunst heeft toegeleit.
Hemel, wat een majesteit
Krijgen nu de Muider zalen,
Door Apolloos zonneſtralen.
Goeilant is het ongewent
Zulk een' zomer, oegst, en lent
Op zijn dertelſte te roemen.
Nieuwe vruchten, nieuwe bloemen,
Aêmt dees Flore tot haer lief;
Zielverſtrikker, hartedief.
Elk zijn weêrgade om de kroon vleit.
Louter geest hier enkle ſchoonheit
Zwangert, baertze een' jongen zoon;
't Is gewis een tweede Adoon.
Baertze dochters, 't zijn Helenen,
Daer heel Hollant om zal ſteenen,

Zoo men om 't gefchaekte pant
Waegen moet den Staet van 't lant.
Minne loost hier geen piſtolen,
Mits twee gitten tweelingkoolen
Koegels zijn, die 's Bruigoms ſmart
Voên en treffen tot in 't hart.
't Kusſen van dien mont is kostelijk.
't Lippen drukken is hier Drostelijk,
En de Drostelijke min
Is beſteet aen dees Godin.

GELUK AEN DEN HEER

# MICHIEL POMPE,

EN MEVROUW

# ADRIANE VAN BEVEREN.

De fiere Venus voert met roem nu Karels woort,
En ſchrijft, met meerder Recht, om 't heerlijkst Meerder voort;
Naerdienze Pompe perst, in 't bloeienst van zijn leven,
Met haren pijl geraekt, naer Strevels-hoek te ſtreven;
Uit liefde tot zijn gade, en minnelijke Bruit.
Geen Paris quam zoo blij, met zijn' gefchaekten buit,
Van Lacedemon af, naer Troje toegevaren,
Als hij, van Brittelant, te Dordrecht, om te paren
Met d'uitgeleze maegt, de zuivre Adriaen,
Die Teems en Merwe ontvonkte, en al den Oceaen,
Door 't lonkende oogh, waer 't ſchip de baren door gingk bruizen.
Nu paren, in dit paer, de heerlijke Huizen,
En ſtammen groot van naem. De Vader ſtaet verblijt,
Dat hij die hooge hoop noch ſchept in zijnen tijt,
En ziet van veer zijn bloet, op zijnen voorgangk, ſtappen
In eerlijk ampt op ampt, in Burgemeesterſchappen,

Gezantschap, en in Raet, en met een rijp verſtant,
Zich quijten voor den Staet, en d'eer van 't Vaderlant.
Bezegelt 's Vaders hoop, gelukkige gepaerden,
En treet in 't worſtelperk, en oorloogt zonder zwaerden.
't Beſtant en duur niet lang, indien gij 't zomtijts ſluit,
En ramp nog voorſpoet bluſſche uw zoete vrientſchap uit.

DE BRUILOFT VAN DEN HEERE

# JAKOB JAKOBSZ HINLOPEN,

Raet, en out Schepen,

EN JONGKVROUWE

## SARA DE WAEL.

De Wulpſche en Wufte min, die dartele gemoeden
En onbeſlepe jeught beheerscht, en helpt aen 't woeden;
Zoo ras de borst ontfonkt van een onhemelsch vuur,
Dat haer ontaert van een bezadighder natuur;
Ik mein Kupido (voor wiens boogh en ſchichten vloden
Misleide zielen, en belachelikke Goden)
Hier uit geſloten blijf. De kuiſche en eerbre Trouw
Kent hem noch Venus niet, noch eerde noit een vrouw,
Opborrelende uit ſchuim, en die met natte hairen,
In 't boot van parlemoer, te Cypers quam gevaren.
Och neen, een andre vlam hier bruiloftſtichtſter was,
Die, als de Noortſtar trekt de naelde van 't kompas
Naer zich, ook t'zamentrok de harten die hier paren.
De zuivre Liefde helpt dit ſtemmigh paer vergaren;
Daer zij al ſtil belaeght, en in het heimlijk mikt
Op twee, malkander lang van boven toegeſchikt.
Zij ſpilde geen geweer. Haer pijlen wrochten wonder,
Als zij te raken paste een ieder in 't bijzonder.
Het ſcheen bijkans een droom: zij ſtonden beide ſtom;
Dies greepze elx rechte hant, en ſprak: heer Bruidegom,

En uitgeleze Bruit, schept moedt, en wilt u dragen
En voegen in dien staet naer 's hemels welbehagen;
Op dat hij anders niet aen ieders voorhooft speur
Dan dat uw beider wil hange aen zijn' willekeur.
Hij die vereenigt zoo veel hemelsche lichamen
Door onderling verdrag, en krachtiglijk te zamen
Den ronden aerdkloot bint, en op twee punten wikt,
Heeft, tot een merk van gunst, uw huwlijk toegeknikt.
De Bruigom stemt haer toe. De Bruit, aen 't overwegen
Van dit gewichtig stuk, stont stom, en gansch verlegen,
En sprak ten lange leste: o droeve en leide Maer!
Mijn hals verworpt dit juk. Dat pak valt mij te zwaer.
Een' andren aen te slaen: mijn vader laten varen,
Wiens drempel zedig mij betrouwt is te bewaren;
Wiens huiszorg ik verstrekke in zijnen ouderdom,
Nu hij zijn ega derft, die vlijtig naer hem om
Te kijken plagh, en voor zijn zwakheit was zorgvuldig;
Ik ben niet meer mij zelf, maer hem te dienen schuldig:
Dies neem mijn onschult aen, op reden vast gegront.
De Liefde sprak: vergeefs weêrstreeft gij 't echtverbont.
Bedenk uw eigen beste, en laet uw hart verwekken,
Van hem, die t'effens man en vader zal verstrekken:
En, als de doot van hier den ouden vader ruk',
U diene als trouste voogt, en trooste in zulk een' druk.
De vader troost zich dit, de vrienden met hun allen:
Dies 't lot, dat in uw' schoot van boven is gevallen,
Gewilliglijk omhels. Toen zagh men hare jeugt
Ontfonken, root van schaemte, en, half van rou en vreugt,
De tranen langs de wang afrollen, en zich spreien;
Als die haer' maegdom noch voor 't einde wou beschreien.
En Sara gaf bedrukt stilzwijgend te verstaen,
Dat zij Hinlopen zag voor haren Bruigom aen.
Gespelen, sprakze, gaet, en helpt uw maijtijt vieren.
Gaet helpt den maegdereij met krans en zangk vercieren:

Mijn lente neemt verlof, en fcheit met haer faizoen:
Ik volg mijn' fpeelgenoot, en trede op fpader groen.
De t'famenvoegfter deed hun beide harten branden,
En vlechtende wel vast het paer verloofde handen
In een, verhief haer ftem, en goot dus overluit
Den zegen over d'echt der twee gelieven uit.
Gij, die van jaer op jaer door milde zegeningen
Veroirzaekt teelt op teelt, en vruchtbaerheijt der dingen,
Alfcheppende Natuur, die alles onderhoudt,
En fchaklende eeuw aen eeuw, de weerelt ftut en bouwt;
Die d'elementen leert omhelzen huns gelijken;
De beurten ftiert, en voedt in zoo veel koningkrijken
d'Onfterflijkheit des tijts: ô onbepaelde ziel,
Een oirzaek dat gevaert der weerelt noit verviel;
Begunftig met uw gunst dit waerde paer, ô vader,
Het welk gij heden bint met eenen bant te gader:
En zegen het, dat, eer de zon de Maegt beftrael',
Uit deze twee verrijze een jonge Jan de Wael,
Of een Hinlopen, die zijn' oudren zij gegeven
Ten zoeten troost en hope en kortswijle in dit leven;
Die, zijner oudren beelt, ook in den lesten dag
En zalige ure, in vrê hun oogen luiken mag,
Zoo fprak zij, en verbônt terftont deze echtgenoten;
Als ik de bruiloftzael zag in 't verfchiet ontfloten.
De Bruigom trat vooruit: zijn ega volgde hem.
De fpeelnoots, daer te feest genoot, haer fchelle ftem
Verhieven orgelzoet. Elk zweeg, als zij aenvingen
Het vrolijk paer te lief den echtlof toe te zingen.

# HUWELIJX LOF.

## I.

Lof, lof zij dees Godinne,
Die daeglijx 't een geslacht aen 't ander strengelt,
En niet door geile minne,
Als Venus deê, het bloet der wulpschen mengelt:
Maer redelijk en zedelijk
Kan door haer kracht bewegen,
Die Min verachten, en wettelijk betrachten
's Hemels zegen.

## I I.

O voedstervrouw der vromen,
Door u is 't dat den oudren wort gegeven
Met juiching uitgenomen
In 't darde lit hun blijschap te beleven:
Dat uit hun' struik verrijst het puik
Der ranken, elk om 't brave,
Die noch op heden verwekken d'overleden
Uit den grave.

## I I I.

Wat waer 't, rampzaligh mensche,
Indienge most uw lieve weêrga derven?
Al had ge 's harten wensche
In eenzaemheid gij quijnend heen zoud sterven!
De goude torts des daegs zou korts
Vergeefs op onze daken
Zo helder lichten, noch menschen aengezichten
Meer vermaken.

## I V.

Of zoo me' in 's Huwlijx stede
Voor Venus smookte alleen met wierookvieren,

De menfchelijke zede
Waer haest gelijk den aert der wilde dieren,
En elk zou boos en wetteloos
Uw kerken gaen ontwijen,
Nu vrank en veilig betreden van die heilige
Willen vrijen.

V.

Lof, lof zij dees Godinne,
Die in haer' ftoel zoo heerlijk zit bepeerelt,
En als een Keizerinne,
Den fcepter draegt van 't reedlijkst deel der wereld.
Lang dure uw rijk, vrouw Huwelijk,
Groot werde uw heerfchappije:
Eer lange doetze ontzien ons Tegenvoetfe,
Uw partije.

DE BRUILOFT VAN DEN HEERE

# JOAN VAN DE POL,

EN

# DUIFKEN VAN GERWEN.

In 't Noorden van de ftadt, daer 't Y de palen fchuurt,
En draegt een mastrijk bosch, is een onvruchtbre buurt,
Een guren zuren hoek, die nimmermeer den wagen
Des dageraets het licht de weerelt toe zie dragen:
De winter houdt'er hof, en ftaet gelijk een ftijl,
En wijkt den zomer niet, als voor een korter wijl.
Onwillig groeit'er loof, en wat men groen mag noemen.
De Lente fchildert hier geen fpikkelige bloemen,
Of tulpen fchoon van verf, daer Bloemaerts hert aen hangt,
Tot dat hij met Narcis een' fchijn in 't water vangt.
Het woelt 'er dagelijx met laden en met losfen

Van afgehouwen hout en heele Noortsche bosschen,
Gestapelt hemelhoog; waer door de zonneschijn
Van 't westen wort geschut, en nergens als met pijn,
En zomtijts bij geval alleen, wort ingelaten
Van lieden, die, om winst, het licht des hemels haten,
De buien zijn gewoon, en hagel, sneeuw, en vorst,
En tarten Venus vier met hun bevroze borst.
Hier past de strenge jeugt op vrijen noch op huwen:
Zij slaet den tijt voorbij, en leert 'er Hijmen schuwen:
En of de Minnegodt om 't jaer hier doet een' keer;
Geen boezems vatten vlam: al riekt den plaets van teer,
Zijn torts kan qualik brant in dit geweste stichten.
Zij zijn gelijkerhant gewapent voor zijn schichten,
En slaen de vleierij en practjes in den wint;
Dies Cypris nimmer hier twee harten t'zamen bint,
't En waer om zeven jaer eens bruiloft wert gehouden.
't Is altijd tijds genoeg. Zij suffen en verouden:
Of gevenze wat schijns van vrijen, 't is uit spel,
En nauwelijx uit ernst. Het doet hen wonder wel,
Indienze op hun verzoek noch worden afgeslagen.
Onstadig is hun min, gelijk de zomervlagen.
De zinnen zijn verlet door dagelijx gewoel.
Zij woonen 't Y te na, en blijven waterkoel,
Gelijk de koele stroom, en hun gedachten ebben
En vloeien heen en weêr. Wat zou m'er toch aen hebben?
In 't kort, 't is wonder, dat een buurt, die 't leven derft,
Het welk van Venus vloeit, niet eens heel uit en sterft.
Ik zie de weerelt doots, en omgewroet van mollen,
Indien men liefdeloos de jaren heen laet rollen.
Hier was 't bekende huis van onzen grijzen Pol,
Den degelijken man, wiens ooren altijd vol
Bedrukte klagten zijn, en dik om ruste wenschen,
Wanneer hij wort omringt van radelooze menschen;
Het zij hij onder dak zoo veer van 't volck, duikt;

Het zij hij, op zijn tijt en pas, de ſtraet gebruikt,
En naer het raethuis treet, dat lang van hem bezeten,
Van zijn oprechtigheit en onbevlekt geweten
Getuigenisſe geeft, zoo lang het eere ſchat,
Dat yemant heb' geleeft ter eere van zijn ſtadt.
Van ſtaetzucht wist hij noit, of yemant te benijden.
Wat overſchot van deught men in bedorve tijden
Moet zoeken, vint men hier noch heel en onverminkt
In hem, daer 't zweemsſel zelf van Romulus in blinkt,
Zoo zeer als hij verſcheelt van ſtrijt en broedermoorden,
Die niet een kint en kwest met werken of met woorden.
Gemeenzaem, elk ten dienst, een yder even na:
En wie zijn ampt verzuimt, hij ſlaet zijn uuren ga.
De rechtbank zagh hem lang, als mont van 't Recht, beladen
Met d'uitſpraek van 't gerecht. De zes en dartigh Raden
De Burgermeesters zelfs getuigen 't, en men weet
Hoe hij zich voor den Staet en goude vrijheit queet:
Met wat een eer hij wiert van zijnen dienst verlaten,
En weder aengezocht. Hoe ſchamen zich de ſtraten,
Waer langs 't oproerig volk hem lantverrader ſcholt,
Toen trouweloosheit meer dan eere en eeden golt.
Nu was hij, als een kleet, in dienst der ſtadt geſleten,
En treurde zonder gà, verlangende eens vergeten
Te ſlijten ampteloos het weinige overſchot
Des levens, dat hem noch vergunt mogt zijn van Godt.
Hij zat nu doof, verdooft van al 't langduurig ſchreeuwen,
Dat hij, als vader, voogt, en man van wees en weeuwen,
Veel jaren achter een geduldig had gehoort.
De zwakheid van het lijf die ſtuwde hem vast voort
Naer 't graf. Hij was getroost al 's levens lust te ſterven,
Zoo hij 't verlaten mogt met hoop van wettige erven
Te zetten in zijn erf en 't vaderlijke leen:
Maer laes! zijn moed bezweek: de hoop daer toe was kleen;
Vermits zijn zoonen beij tot noch toe Hijmen vluchten:

Dat deê die oude ſtok en goede vader zuchten.
'tAlwetend Wezen riep op 't zuchten dezes mans,
De teelzucht endelijk tot zich naer 's hemels trans,
Van waer zijn alziende oog der menſchen doen aenſchoude,
Met zorge dat hij 't al in zijnen ſtant behoude.
Gij, ſprak hij tegens haer, die op mijn wenken past,
En over ſtammen waekt, en heit de huizen vast
Door teelen zonder end, hoe hebtge zoo veel jaren
De zorgen over 't bloet der Pollen laten varen?
Hoe hebtge 't vroom geſlacht, het algemeen tot nut,
Niet door een brave rank verheerlijkt en geſtut?
De doot die knipt bijkans den draet van 's ouden leven:
Gij ziet hoe hij vergaet, en hoe zijn beenen beven,
En hoe hij over 't graf van zijn gezelſchap helt,
En met den minſten ſtorm ter aerde leit geveld.
Ga toe dan met der haest, en laet geen tijt verloren.
Ik heb zijn' outſten zoon een ſchoone Bruit beſchoren,
Een Duifken zonder gal, een weêrga, zoet van aert,
En zoo gij 't onderſtaet, ik zieze ras gepaert.
Ik zal d'afkeerigheit uit hun gemoeden bannen,
En hen eendragtelijk in uwen wagen ſpannen.
De Teelzucht op dat woort terſtont naer d'aerde vloog,
En trof den jongen Pol, uit Duifkens blinkende oog
Met eenen ſcharpen pijl, al eer hij 't zelf vermoede.
De wonde zat in 't merg, hoewelze niet en bloede.
Het bloet begon te ziên door 't heimelijke vuur.
De jongeling bevont de ſtralen van natuur
Veel magtiger dan oit. Hij liet zijn' handel loopen,
En dacht om vaders huis, noch koopen en verkoopen:
Maer leij op kusſen toe, en vriendelijken kout,
Op lonken en gevleij. De liefde maekt hem ſtout.
Zijn eenig wenſchen is om in haer gunst te raken.
Hij keurt de woorden uit, die maegdekens doen blaken,
En is in vierigheit zich zelven ongelijk.

En vordert nacht en dag den bou van Venus Rijk.
't Is wonder hoe de min de menfchen kan verkeeren,
En in zoo kort een tijt zoo veele dingen leeren.
De minne wet het brein, en zet de zinnen fchrap,
En leert in haare fchool ons deugt en wetenfchap,
Ootmoedigheit, gedult, en zedige manieren:
Te hopen zonder hoop: een anders luimen vieren:
Te dienen zonder loon: te zwichten, te beftaen:
Gewilliglijk geboeit in flavernij te gaen:
Te derven om 't genot, en fterven en verrijzen:
Den magteloozen geest met rook en wint te fpijzen.
Zij wekt den tragen op uit hunnen droom, en vraegt,
Of niet een frisfche jeugt, een wakkre en heldre maegt
In aengenaemheit zelf de zonne gaet te boven?
Of kostelijker bloem, in 't puik van alle hoven,
Gevonden wort als dees, daer Pol nu 't oog op flaet?
Om haer is 't dat hij peinst, alwaer hij gaet of ftaet:
Het zij het morgenroot verlicht de groene kruiden;
Het zij de groote torts de hoofden brade in 't zuiden;
Het zij die achter duin in 't zoute water zink';
Of ons bij nacht ontfchuile, en voor een ander blink'.
Mijn Pol is op zijn Duif verflingert als een doffer.
Hij heeft geen ander hart als 't hart van zijne joffer.
Verfuft hij, daer het loof hem voor de zon befchermt;
Hij ziet hoe 't groen geboomt malkanderen omarmt,
Den lindenboom den yp, den wilgetak den elzen;
Hij wenscht terftont zijn lief te kusfen en t' omhelzen.
Ziet hij den bloesfem aen, zoo liefelijk van lucht;
De maegdom riekt hem toe, en zijn beloofde vrucht.
Zoo hij een klare ftar ziet flikkeren in het donker;
Hij denkt om 't lachende oog, en 't hemelfche geflonker
Van 't minnelijk gezicht, en zuiver diamant,
Dat in haer aenfchijn gloeit; hij fmoort van heeten brant.
Zoo hij twee paerden ziet een' zelven wagen trekken;

Hij denkt om 't zachte juk: en ziet hij trekkebekken
Twee duiven op het flag, niet ongelijk van kuif;
Hij raest, hij is ontrust, en roept om zijne Duif,
En geef zich op de vlucht, en krijgt gezwinde wieken,
En weet waer dat zij is te raden, en te rieken,
En valtze moeielijk, en weetze t'ondergaen.
Zij ziet haer vrijers trouw en grooten yver aen.
En krijgt genegenheit, en andere gepeinzen,
En wenscht gepaert te zijn: maer 't hart wil t'elkens deinzen,
Uit teere bloodigheit, en jeugdelijke fchaemt;
De rechte blozentheit die zoo een maegt betaemt,
En fchooner is dan 't root op haer ontloke wangen.
De wil zou overflaen, maer blijft in twijfel hangen.
Het Jawoort, dat de gunst te met na voor toe drong,
Is rijp en in den mont, maer hapert op de tong,
En kan 'er qualik uit: doch wat baet tegenftrijen?
Wie met den hemel vrijt, die heeft voorwint in 't vrijen,
En raekt de haven in behouden met gemak;
Gelijk dees Bruigom deê, toen zij het Jawoort fprak,
En met een zucht outfing zijn aengebode trouwe,
En aen zijn zijde ging, gelijk zijn echte vrouwe.
  Leef lang, gelukkig paer, en bezich uwen tijdt,
En trekt getroost te velde in dezen eerften ftrijdt,
En mengel onder een triomf en nederlagen:
Gij zult hier over fmart noch over wonden klagen.
Het is een lieve lust, die nimmermeer verveelt.
Wie vreest voor zulk een doot, die 't eeuwig leven teelt.
Nu droom niet anders dan van harten te verovren.
De zoete koele Maij beftroit uw bed met lovren,
En bloemen zonder tal, en lacht uw vrolijk aen.
De zon, om uwent wil, zal fpader ondergaen.
De fchaemte heb' hier uit, en moet geen kaken verwen.
Ga mengel bloet met bloet, en Pollen en van Gerwen.
Daer volge, beurt om beurt, een dochter na een' zoon.

De liefde is niemands last: zij is haer eigen loon.
Ik zie den erfgenaem den kleenen Pol geboren,
Eer negenmael de maen verwisſel' haren horen.
Ik zie hoe grootvaêr 't kint vast kust, en wel gemoet
In beij zijn armen vat, en met dees woorden groet;
Terwijl de tranen vast van blijſchap ſtaen en hangen
In d'oogen en op 't vel der rimpelige wangen:
De Roomſche Pol en was noch kon zoo blij niet zijn,
Toen hem geboren wierdt het zoontje Salonijn,
(Waer op Augustus zwaen de goude tijden ſpelde)
Als ik met deze vrucht, het leste dat me quelde.
Mijn lang gewenschte neef, Godts wille moet geſchiên.
Hij hael mij in zijn rust, nu ik u heb gezien.
De weerelt viel te kleen, en zat te naeuw verdrongen,
Zoo d'oude niet en week, en lietze weêr den jongen.
Mijn voorgang zij uw ſpoor, en wort geen weldoen moê.
Aldus ſpreekt oude Pol: de jonge lacht hem toe.

# RIDDERLIJK BANKET.

VOOR HEER

# ADAM VAN LOKHORST.

Ridder, Heer van de Lier,

EN JOFFER

# KORNELIA PAUW.

Mijn Zanggodin verleert van Hijmens torts te blaken:
Noch kan een heusch verzoek haer voeten gaende maken:
Om, buiten 't ſpoor der oude, een' luchten ſprong te doen.
Zoo kan men om de kunst verandren het ſaizoen.
Dan bloeit de herfst: dan kan de lente druiven persſen:
Dan valt des zomers ſneeuw: dan draegt de winter kersſen.
Mijn jaren dansſen traegh op zulk een dartle pijp.
Indien ik mij vergrijp, het is een licht vergrijp;

Daer midden in een feest de bruiloftzalen schateren
Van Venus vreugt, waer naer der Goden tanden wateren.'
Mijn Zoon, sprak Venus, vlieg in 't huis, dat opgehaelt
Ten hemel, met zijn' schilt in 't witte voorhooft praelt;
Van waer gij hooren kunt, hoe speelnoots zich bereiden
Om 't eenig Dochterken, de Bruit, te bed te leiden.
Ga heene, quijt u daer in 't bruidsbedde, al den nacht.
Volweef 't begonne web. Onthael, naer uwe magt,
Dees twee Gelieven, die den dienst van Min behoeven,
En leg een' vasten bant om Lier, en Achtienhoeven.
De wufte Dwerg vergramde, en keerde haer den nek,
En sprak: 't zal beter zijn, dat moeder 't werk voltrek,
Het welk zij zelf begon. Wat hoef ik op te halen
De moeder dezer Bruit? de moeder die de stralen
Van uw gezicht verdooft met haer aenminnig oog,
En onder 't voorhooft spant een' goddelijken boog,
Die andre wonderen baerde, als uwe of mijne pezen.
De spraek ging eens, dat gij uw aengebede wezen
Bedekte met dat beelt van levendig albast,
En hechte uw' gouden troon aen Aemstels veenzoom vast.
De spraek ging, dat haer jeugt den appel veer zou winnen,
Zoo zij ter vierschaer quaem met d'andere Godinnen.
Wert 's Bruigoms moeder niet, in 't bloeienst van haer tijdt,
Voor Pallas aengezien? van Pallas zelf benijt?
Het schorte alleen aen helm, en speer, en schilt, vol slangen,
De Goden hadden haer voor een Bellone ontfangen.
Maer dat is noch van 't minst: dees fiere en eedle Maegt,
Voor welker ledekant uw goetheit zorge draegt,
Niet eens vernoegt, dat zij den appel heb' gestreeken,
Durf dartel naer de kroon van uwe godheit steken.
't Is uit met al uwe eere, en d'eer van uwen Dwerg,
Nu Hollant Cyprus strekt, zij Cyprus, en de berg,
Den Heilgen Berg genoemt, Idael, daer heele scharen
Bewierooken haer beelt, en kerken, en autaren,

Of vlechten roozenhoên, en offeren duif en zwaen,
En musch, en musschebrein; om in haer gunst te staen:
Gelijk dees Ridder ook zoo lang op haer genade
Most leven; 't zij hij troost ging zoeken t' Alkemade,
Of Wavren, of ter Horst; of zocht zijn lieflijk kruis,
En hiel om 't Jawoort aen, te Heemstede op het huis:
Of met een quijnend hart, geperst van minneschroeven,
Ging adem scheppen, in 't gewest van Achtienhoeven;
Of aen den Vijverberg, in bosch, en lindelaên,
Die menigh groen hart dekt met loof en groene blaên:
Dan koos hij voor die koon noch roozebladt noch leli,
Noch moerbaeij, voor den mont en lippen van Korneli;
Die, als de geest ontlaet, op noten zangmaet slaen;
Of spreeken Spiegels spraek; of volgen den Tuskaen,
En Fransman, aen de Seine, en Arno, rijk van geesten.
Zo dikwils Lokhorst zach de beelden, schoon van leesten,
Landouwen, en gedierte, en vogelen, gemaelt
Van haer begaefde hant, die zelve Arachnes naelt,
En al die potloot, pen, penseel, en verf hanteeren,
Met schrift, en tekeninge, en trekken durf braveeren;
Dan sprak hij Pallas zelve, en Proserpijn te na;
En bad de vingers aen, en achte zulk een gâ
Alleen dees godheên waert, die blixemstralen slingeren
En kuste, op een knie, het sneeuw van zulke vingeren.
En riep: gelukkig, ô gelukkig, boven al,
Maer veel gelukkiger, die eenmael trouwen zal
Dees vingers, deze hant, verkrachtster van 't gevoelen,
Vijf tortsen, die mijn vier in bloet en adren koelen,
Gelijk hare oogen doen; zoo dikwils alsze mij
Begunstigt met een' lonk, al is het van ter zij:
Maer alsze in wit satijn, bij 't schijnsel van de mane,
Met eenen zilvren staf quam treên, gelijk Diane,
Van haer' gewijden berg, den Hohorst, over 't velt;
Dan vloôn de Saters voor, en vreesden 't kuisch gewelt,

Dat geile Berggoôn haet, en Boschgoôn, en Godinnen:
En Lokhorst, buiten hoop van yet op 't hart te winnen,
Lag ergens in een haeg, en kerremde al den nacht;
Om dat zijn hart geen deel mocht hebben aen die jacht.
Hoe dikwils wenschte hij dien zilvren ſtaf te dragen;
Of, haer ten dienst, het wilt te ſteuren uit zijn lagen;
Te rennen in den ſchijn van winthont, of van brak;
Of zelf het hart te zijn, het welk zij ſchoot of ſtak:
Hoewel het Ridders hart haer pijlen tot de veeren
Gevoelde in zijne borst, en 't onheil niet zou keeren;
Maer lag al lang vernielt van een verliefde doot,
Had gij hem niet belooft te zalven in haer' ſchoot.
Om 't ſteeken van zijn zon voor eene poos t'ontſchuilen,
Onthiel hij zich te Lier of op het huis te Zuilen,
En, in de ſchaduw van een' uitgeſtreckten boom,
Verlette al razende de ſchepen en den ſtroom.
De Nijmfen van de Vecht, verlegen met zijn karmen,
Vermaenden hem, hij zou uw hair, uw' mont, uwe armen,
Uw kaeken, uwen hals, om 't naekende ongemak,
Toch ſparen, wat hij deê: dan viel hij zomtijts vlak,
En bad uw ſchoonheit aen, en 't lastren wert vertogen;
Tot dat zijn heete koorts, aen al te krachtige oogen
Ontſteeken, wederom ontvonkte in merg en bloet,
En weêrquam op haer tijt, gelijk, na'et eb, de vloet.
Nu ſta dees Bruit ten dienst; om wie, van alle zijen,
De Hohorst heeft den loop van zulke afgoderijen;
Terwijl uw rijk vervalt, 't welk Cijprus 't hooft ophiel.
Zo morde Min, tot dat zij in zijn rede viel.
Het voeght geen willig kint zijn moeder te bedillen.
Mijn wil verſtrekke uw wet. Hier pasſen geen geſchillen,
Vlieg heen in 't bruiloftsbedde, en als de ſpeelgenoot
De Bruit heb' toegedekt, dan geef u zelven bloot,
En offer haer uw' dienst, met troosten en vermanen,
En wisch met lippen af de teere en eerbre traanen,

Die zij voor 't lest noch schreit, in maegdelijken staet.
Verhef ten hemel toe het vrouwelijk gewaet,
Dat op de tafel haekt, om heur herbore leden,
Niet morgen vroeg, maer op den middag te bekleeden,
Wanneer de middagzon bestrael' de jonge vrouw,
Die in een' nacht vergeet den overbrogten rouw;
En als de Bruigom hebbe al stormende ingenomen
De kamer van zijn lief, dan pas zijn vier te toomen.
Of als hij matigh kusf' zijn versche wederga;
Dan kus vrij dat het klappe, en baeuw die kuskens na,
En prikel hem; of speel zomtijts den liefdelooze;
Of loer al heimelijk hoe zedigh 't aenschijn bloze,
Van bloodigheit besterve, en weêr zijn verwe krijg'.
Beluister hun gesprek; maer dat men dit verzwijg',
Op peen van ongenâ. Gij kent al d'eigenschappen
Der nachtgeheimenisse, en wat een tong met klappen
Van mijn verborgentheên (die overheilig zijn,
En niet alleen de zon, maer zelf den maneschijn
Vervloeken) al verbeurt: en hoe wij niet gedoogen
Als twee paer t'effens, en noch halfgelokene oogen,
En zachte mompeling van twee monden, zomtijts stom.
Men gaet niet dan beschroomt tot zulk een heiligdom.
Vier ooren zijn genoeg: verjaegh de rest. Wij haten
Niet die 't verstaen, maer die 't geheim van 't bed verpraten.
Die zon, die 't al bespiet, zoo stout en onbeschaemt,
Was oirzaek, dat ik raet en middel heb geraemt,
Om endelijk een schut te schieten voor zijn schijnen,
En 't bed met schaduwen van zwijgende gordijnen
Te decken; nademael 't bekooren van mijn wet
Mijn Ridders op den dag in 't worstelperk verlet.
Gij kunt ook, onder ebbe en vloet der bruiloftkortsen,
Hun dienen tot vermaek, en speelen met twee tortsen,
Ontvonkenze aen 't gezicht der lodderlijke Bruit,
En blazenze bij beurt dan aen, en dan weêr uit:

Of kruisſen torts met tortſe: of knoopenze aen malkander
Met zuiver parleſnoer; of 't eene licht aen 't ander
Ontſteeken; of de koets berooken met een' rook,
Die hen aen 't ſluimren helpe, op dat gij, als een ſpook,
Doch niet verſchrikkelijk, verſchijnende in het droomen,
Hun toont hoe d'eerſte maeght haer' oirſprong heb' genomen,
En hoe Prometeus vier ging halen bij de zon,
En leven brocht in 't beelt, dat eer niet leven kon.
Vertoon hun ook hoe ik uit zeeſchuim wert gebooren,
En wat ik nu verzwijg, dat fluister hun in d'ooren.
Doorſnuffel eerst, vermomt gelijk een ſterflijk kint,
Den maegdelijken dis, en waer gij joffers vint,
Die killer zijn dan ijs, en vrijers heele jaren
Doen lopen achteraen, op ydle hoop van paren;
Bekoor die met een' lach; gij kunt het toch van als:
En neemt ze u op den ſchoot; zoo vlieg haer om den hals,
En hang'er voor een poos, en ſmet haer onder 't kusſen,
Met een vergiftig vier, 't welk nergens is te blusſen,
Als in het bruiloftsbed: want in der Goden raet
Beſluit men Amſterdam, ten ſteun van Hollants Staet,
Met aenwas van meer volx te proppen, en te bouwen;
Dat nu verhindert wort door al te langſaem trouwen.
Vlieg heen, mijn Zoon, 't is tijt. Ik rij naer mijn paleis;
En, als gij keert, verhael mij dan uw bruiloftsreis.

## H IJ M E N.

De vreugt van Venus in haer kracht
Verkracht al 't menſchelijk vermogen
Zij trekt al 't ſterfelijk geſlacht
Tot zich, gelijk de zon elx oogen.
Zij trekt het aerdrijk niet alleen
Om hoog, maer Goden naer beneden,
En, twee verſmeltende tot een,
Streelt ziel, en lijf, en al de leden.

'k Had dus Kornelia en Lier
Met mijne lier te bed gezongen,
Maer al de kamer raekte in vier,
Door 't ſpel, en al mijn ſnaeren ſprongen.

DE FEEST VAN DEN HEER DIRECTEUR,

# HILLEBRANT BENTES,

EN JOFFROUW

# KATHARINE BAEK.

Schoon d'een na d'ander vast de Minne gaf zijn recht,
Noch ſleet Katrijn den tijt des levens buiten echt,
De zon had negenwerf haer hemel omgevaeren,
En Ceres negenwerf het hair gehult met airen,
Terwijle Bentes leefde op heur genade alleen,
En in den wint zag ſlaen zijn klagten, en gebeên.
De kamer, daerze ſliep, beſloot haer kuiſche zinnen,
Verbonden aen den dienst der zuiverſte Godinnen,
Aen Pallas, en Diane, en Veste; om wie zij hier
Een lamp van bergkriſtal ontſtak met eeuwig vier.
Noch Venus, noch de Min, noch Hijmen mogt'er duren
De kuischeit dezer Maegt was witter dan de muren
Waer meê zij zat bemuurt, vernoegt met dezen roem,
Dat zij dees Godheên ſchonk heur maegdelijke bloem.
Maer toen den hemel, die haer yver had genoten,
In 't end voltrekken wou 't geen boven was beſloten,
Verſcheen de Maegt, daer zij in heur ſlaepkamer zat,
Haer trouwſte Broeder zelf, die langs 't gemeene pat
De weereld had verſmaet, en 's weerelts ydelheden,
En 't vaderlijke huis zich heel in rouw zien kleeden.
De kamer rook van geur, en blaekte door den brant,
Die affcheen van de torts in zijne ſlinke hant.

Een kleet, zoo wit als fneeuw, geflingert om de leden,
Hing met een' eedlen zwier van boven tot beneden,
En rijk bezaeit met gout van ftarren, zonder tal.
Gelijk den hemel blinkt, en eeuwigh blinken zal.
De flaepen van zijn hooft, verlicht door deze glansfen,
Zich lieten om en om met eenen krans bekransfen
Van bloemen, zonder naem, verzamelt daer om hoog
En kunstig gefchakeert, gelijk een regenboog:
Al vaste verwen, die verwelken noch bevriezen,
En zich, om fchooner kleur, alle oogenblik verliezen,
En fpelen zoo in 't licht van dien gemaekten dag,
Dat qualijk menschlijk oog hier oog op houden mag.
Hoe blij, hoe welgedaen zach zij den liefften Broeder!
Hoe anders, als toen hij van Vader en van Moeder
En al zijn Vaders huis vernoegt zijn affcheit nam,
Na dat een koorts, ter fluik, door eene onzichtbre vlam,
Al 't lichaem had verteert en naeulijx om te leven
Wat ziels in vel en been en fchinkels was gebleven.
De Zuster vreesde in 't eerst, en midlerwijl verheugt
Vermengde zich de fchrik in d'onverwachte vreugt.
Zij haekte en blaekte om hem t'omhelzen, en te kusfen,
Maer 't hart wert t'elkens flaeuw, en Jakob ondertusfchen
Genaekende verdreef met eenen heldren blik
Uit heur verbaest gemoedt dien ingebeelden fchrik,
En opende zijn' mont met zulke lieflijkheden,
Gelijkze was gewoon zijn troost en wijze reden
Te drinken met haer oor, eer hij, tot haer verdriet,
Om een onfterflijk kleedt het fterfelijk verliet.
Gedeelte van mijn ziel (zoo fprak de Geest ten leste)
'k Verlaet d'onfterflijkheit, en dael in dit geweste
Uit liefde die ik u noch toedraeg na mijn doot;
Niet zoo gelijk wel eer, maer duizentmael zoo groot.
De liefde gloeit om hoog al anders dan op aerde.
Wij geesten fchatten daer het maegfchap naer zijn waerde,

Beminnen zonder gal, en wenſchen in dien ſtaet
Des hemels u noch nut te zijn met rijpen raet.
Het opperſte beſluit misbaegt dat gij uw jaeren
Dus koel en eenzaem ſlijt, en leit u op te paeren
Met hem, die lang genoeg zijn' tijt in ſlavernij
Om u heeft doorgebrogt. 'k Verzeker u, dat hij
De rechte weêrga is, en met zijn' aert en zeden
Uw zeden zoo gelijkt, dat geene oneffenheden
Uw onderlinge rust verſteuren zullen, zoo
Gij 's hemels raet voltrekt. Wat ſchaemte maekt u bloô?
Wat verftze met een' gloet van roozen beide uw kaken?
De koelte had haer tijt: nu is het tijt te blaken
Van ongeveinsde min, en rustig en goedront
Te drukken hart aen hart, te vlijen mont op mont,
Te lonken hant aen hant, en lip op lip te kleven.
Wat weigertge dien Helt uw hant en trouw te geven,
Nadien uw huwelijk van 't noodlot is geſmeet
Op 't anbeelt van Godts Raet? Begeef, in Venus eedt,
U onder Bentes vlag. Hij zal u veilig voeren,
Niet onder het gewelt van oorelogsrumoeren,
Waer van de weereldt waegt, wanneer de felle doot
In eenen hagel ſpookt van yzer en van loot;
Maer in een zoet gevecht, en oirzaek van veel levens,
En aerdſche zaligheên, en lekkre lusten t'evens:
Daer gij opluiken zult uit aengenamen lust,
En den gewenſchten loon der wederliefde kust;
Een jonge Katharijn, of Bentes, of te gader
Een dochter en een' zoon, die moeder en den vader
Afzetten zoo volmaekt, dat uwe ſchilderij
Bij dit gezielde beelt een ſchim en ſchaduw zij.
Gij moet op deze wijs voortaen den Goôn behagen.
De tijt lijt geen vertrek, en alle geesten klagen
Daer boven allermeest om 't ſpillen van den tijt,
En kennen zijn waerdij, wanneer hij hun ontglijt.

Zij wenſchen, mogt het zijn, den eerſten tijt te koopen,
Om nutter te beſteên. Zij zien de ſtarren loopen,
En rennen om den ring van dezen duistren kloot,
Behangen met den damp, die eerst mijn oogen ſloot
Voor 't hemelſche gezicht, en hinderde te dringen
In 't allerbinnenſte des boezems aller dingen.
Al wat op 't aerdrijk ſchuilt ontdekt zich daer al ſtil.
Hier ziet men nauwelijx door een' pappieren bril.
Daer vat een oogenblik ontallijke gedachten.
Daer ſchijnt een langen dag, gevolgt van geene nachten.
Men leit'er 't oor te week op 't goddelijk gezang
Der heem'len, die op maet geſtadig gaen hun' gang,
En dansſen, dat zij 't veer in lieflijkheit afwinnen
De toverende keel der zingende Meerminnen.
Natuur ontkleet zich daer heel naekt van top tot teen.
Hier toonde mij mijn Haes niet als d'ontdekte leên.
Zelf 't allerwijſte brein bekent om hoog zijn botheit,
En noemt dees letterkunde en wijsheit loutre zotheit.
Ons Themis die 't gezicht aen geene letters hecht,
Ontvouwt en ſchift'er net het onrecht van het Recht,
Het heilig Recht, 't welk hier beneden is te zoeken,
En blint wort opgevischt uit eene zee van boeken,
Waer in 't verſtant verzinkt, en dikwils ſchipbreuk lijd.
Maer dit loopt buiten ſpoor: mijn last gaet niet zoo wijt.
Mijn *Zuster*, 'k zie gij wenscht t'omhelzen uwen Broeder,
Maer al vergeefs: ik ga. Omhels mijn oude Moeder,
En Vader noch voor mij: omhels uw' Bruidegom.
Zoo ſprak hij, en verdween, en liet haer droef, en ſtom.
Zij zag hem toenze zich tot kusſen wou verpijnen,
In haere ledekant met zijne torts verdwijnen,
Gelijk een Bruiloftsgodt, en ſloeg van angst een' galm.
't Gezin ſchoot toe, en vont den vloer al groen van palm
En loveren beſtrooit, en trooste de verlegen,
En nam dit voorſpook aen: en wenschte 's hemels zegen,

De nieuwgewijde Bruit, die, na dien ſtorm belant,
Den blijden Bruidegom haer trouw gaf met haer hant.

TER BRUILOFT VAN DEN E. HEER

# JOAN DE WIT,

Raet Penzionaris van den Lande van Hollant en Westvrieslant,

EN DE E. JOFFER

# WENDELA BIKKERS.

In 't Haegſche bosch verſchijnt de Vrijheit van het lant,
Die fiere en eedle Maegt. Zij voert in d'eene hant
De goude ſpeer, den hoet om hoog op 't ſpits geſteken,
Der ſteden hooftcieraet, dat triomfeerent teken,
En d'andre hant regeert den toom en 't montgebit
Van haeren wakren Leeuw, waerop die braeve zit.
Aldus bejegent zij de Moeder van het minnen,
Die ſpreekt haer aen van zelf: ô Maegt, wat voert uw zinnen
In 't bladelooze woudt, daer mirt noch eike bloeit,
Mijn bloem, in haeren bol gedooken, bloost noch gloeit,
De winter ſchent het al. De Vorst der Noortſche buien
Is vijant van de groente en levendige kruien,
Begraeft al 't veltcieraet in hagel ys en ſneeuw:
En lust het u een lucht te ſcheppen met den Leeuw?
De Maegt begroetze heusch, en antwoort op dit vraegen:
Godin der weerelt, laet mijn' tocht u niet mishaegen;
Ik zocht en vinde u hier ter goeder tijt en uur,
O levenwekkerin en voeſter van natuur,
Bij wie de weerelt leeft, en al wat ſchijnt verlooren
Zich kleet in verſche verwe, en opſtaet, als herboren,
Zoo ras de lentetijt uw vier en prikkels voelt,
Waerop gedierte en vee en vogelzang krioelt,

De leeurik uit den dauw, in vrolijke landdouwen,
Met zang ten hemel vaert, om 't nieuwe licht t'aenſchouwen,
Te groeten met den dag, daer 't gras, dus lang verwelkt,
Vast aengroeit, dat het piept, en 't lantvolk koein melkt:
O Moeder van de min, begunſtig mijne beden.
De welvaert van mijn' Staet beſtaet alleen in ſteden
En macht van menſchen niet, Maer ook in eerlijk bloet,
Ter heerſchappij geteelt, gequeekt, en aengevoedt.
's Lants adeldom beſtaet alleen in ſchilt noch wapen,
Maer ook in 't vroom gemoedt, ten dienst des volks geſchapen;
En hierom heeft het lot DE WIT, mijn' trouwen helt,
Op Katoos ouden ſtoel, aen 't roer des lants geſtelt,
En juist ter goeder tijt, toen d'eilanden der Heeren,
Die al den Oceaen en weerelden regeeren,
Geraekten hantgemeen, en klampten boort aen boort,
Van hier tot Indus kust, en purperden met moort
De velden van Neptuin, die, op den helſchen donder
En blixem der kortouw, met al zijn heir, van onder,
Den zeeſtroom rooken zach, en branden, root van gloet,
Het vreeslijk kraeken hoorde, en ſcheuren van den vloet,
Het bersten van 't metael, 't geknars, 't geſchrij der mannen,
Als of de vrede was ter weerelt uitgebannen,
De grendel van de hel geſprongen uit zijn ſlot,
Al 't naere ſpook ontboeit, de vijanden van Godt
En 't menſchelijk geſlacht. In 't midden van die baeren,
Dien zeebrant, ſtont DE WIT, in 't opgaen van zijn jaeren,
Gelijk een rots, aen 't roer van mijnen vreien Staet,
Bekoort door niemants gunst, verſchrikt voor niemants haet.
Hij ſtak, door zijn beleit, de zwaerden in de ſcheede,
En holp de zee en 't lant aen dien gewenschten vrede,
Waer bij de burgerij van weêrzij zit ontlast,
De hulk den akker ploegt, daer gout en zilver wast,
d'Eilanden onderling elkandren heusch bejegenen,
En minzaem, als voorheen, met eere en liefde zegenen.

Wat waer 't een jammer dat dees Staettelg, zonder vrouw,
En afkomst, afgeflaeft, in 't endt verdorren zou!
Het is uw eigen ampt mijne uitgeleze ftammen
En Huizen onder een, door kracht van minnevlammen,
Te fmilten, en de deugt te queeken in haer kroost.
'sLants arbeit eischt een ftut, en minnelijken troost.
Wanneer mijn wachter zit befchanst in zijn papieren,
Of worftelt in den Raet, en nacht en dag van ftieren
Vermoeit wort, kan een vrouw door vriendelijk onthael
Verquikken mans gemoedt. Men ziet hoe fteen en ftael
En diamanten zelfs, door een geduurig wrijten,
Verliezen en vergaen; en zou de borst niet flijten
Van dezen Herkules, die voor den vrijdom waekt?
Gij, die met uwe torts en minnevieren blaekt
De kilfte harten, die noit gloet van minne voelden,
Of voelende, terftont door bezigheit verkoelden,
Tre toe, ontvonk DE WIT, en WENDELE, zijn ga,
Met uwe zuivere vlamme, op dat haer ongena
Verzachte, en zij dien Helt, haer trouwe toebefchooren,
Omhelze, en wellekome. Ik zie den Helt herbooren,
En al het vrije Lant in deze twee vereent.
Zoo ga de bruiloft in, op 't juichen der gemeent'.
Zij zal hem afgeflaeft des middernachts verpoozen,
Daer gij de ledekant beftroit met geur van roozen,
Die op haer kaeken reede ontluiken van de fchaemt,
En 't fchaemroot, eene verf die zulk een Bruit betaemt.
Ik zie twee hoofdfteên reede in deze beide paeren,
De Merwe en Aemftelftroom, gelijk in echt, vergaeren,
Den Haeg en Amfterdam elkandre wel verftaen,
Zoo wijt als Bikkers vlag den grooten Oceaen
Befchaduwde, en doorfnee met rijk gelade fchepen,
Die 's werelts gouden oegst in Hollants boezem flepen.
Ik hoor den ouden Graef, in top van Amfterdam,
Uit eene heldre wolk, met blijfchap zijnen ftam

Begroeten in dees twee, die wij met wenschen paerden,
En vruchten gunden, die naer bij de Grootvaêrs aerden.
Behaegt u dit, voltrek mijn be, tot Hollants heil,
Zoo vierig dat geen twist hun minne scheide en deil'.
De Moeder van de min bestemde deze bede.
De Leeuw des lants, ontvonkt van minne, scheen dit mede
Te stemmen. Venus zag het vier in zijn gezicht,
Dat eerst te branden scheen van grimmigheit, gezwicht,
Als of hij om DE WIT de Joffer scheen te vrijen.
De heemel zegne hen en 't lant met gulde tijen.

TER BRUILOFT VAN DEN E. HEER,

# JOAN HUIDEKOOPER.

Ridder, Jongkheer van Maerseveen, Schepen t'Amsterdam.

EN DE E. JOFFER,

# SOFIA KOEIMANS.

*CONNUBIO JUNGAM STABILI.*

Men ziet zomtijts de zon des avonts treurig daelen,
En, zonder vier en glans, bedrukt te water gaen,
Om 's morgens uit de kim, met levendiger straelen
En rijker glans en vlam, in 't Oosten op te staen.
De schade is menigmael om baet uit, om de schade
Met aenwinst te vergoên. De minnaer, na verdriet,
Valt met een' heeter gloet in d'armen der genade
Van zijn verkore lief, die hij met rouw verliet.
Zoo ging het MAERSEVEEN, toen hij met 's lants karrossen
Zijn' vader volgen most, ten dienst van lant en Stadt,
Naer 't Keurhof te Berlijn, door wildernis, en bosfen,
En treurde op al dien togt, als hij te paerde zat.
De Minne dootverft bleek zijn aengezicht, en wangen.
De zon, die 't al verquikt, verquikt geenfins zijn hart.

Zoo laet 't gewonde hart het hooft zwaermoedig hangen,
En draegt den pijl met zich, een oirzaek van zijn ſmart.
Hoe dikmael ziet hij om naer onzen Westertoren,
En mist, met dat gezicht van Aemſtels wapenkroon,
De kroon van 's levens lente, uit zijn gezicht verloren,
Een eêler hooftcieraet, en wenſchelijker Schoon.
Hij komt, daer 't Keurhof rijst, de vrouwetimmers blaeken
Van gout, en diamant, en ſchoonheit, zonder ga:
Maer 't Keurhof noch zijn weelde en pracht kan hem vermaken.
Hij mijmert dag op dag, en 's nachts, en 's avonts ſpa.
De lust tot dans en jagt en ridderlijke ſpeelen,
Hanteeren van geweer en wapen, noch muzijk,
Dat tigers in het woudt kan ketelen, en ſtreelen,
Bekoort zijn zinnen niet, in 't Vorſtelijke Rijk.
Vermoeit van wandelen in eenzaemheit, langs paden
Met eiken loof beplant, zat hij, van loof bedekt,
Aen d'oevers van de Spree, daer zich twee zwaenen baden,
En domplen, d'een de pluim van d'andre pluist en net;
d'Een voorzwemt, d'andre zich in 't zog der weêrga mengelt,
Haer trouwe gade volgt, die, blakende van lust,
Bij poozen hals om hals van d'allerlieffſte ſtrengelt,
En kentze voor de lieffſte, en 't lieffſte dat men kust.
De droeve Ridder zucht, en, met de borst vol wonden,
Spreekt droevig bij zich zelf: ô godtgezegent paer,
Gelukkiger dan ik hebt gij uw lief gevonden.
Gij koelt in dezen ſtroom uw gloeden 't gantſche jaer:
Maer ik, rampzalig mensch, rampzaliger dan zwaenen,
En ſtommen, mis mijn lief en lieven Keizers vliet,
Daer mijn SOFIA rust, dus lang door klagt noch traenen
Bewogen, ſchoonze kent mijn afgepijnt verdriet.
Indien ik hier van rouw veranderde in een eiken,
'k Zou deze vogels noch beſchaduwen, en zien
Hoe zij elkandre om ſtrijt, believen, tot een teiken
Van onderlinge gunst, bij niemant te verbiên.

Nu zal mijn hart in asch door minnegloet verteeren,
  Naerdien het d'ongena der Schoone dus behaegt:
Doch moet'er over mij een fchoonheit triomfeeren,
  Zoo gun ik d'eere liefst aen deze alwaerde Maegt.
Terwijl de Ridder hier zijn' noot klaegt aen de boomen,
  En 't water, ziet hij neêr in 't klaere kriftalijn,
En zijn SOFIA blijde allengs ten oever koomen:
  Of 't is zijn liefste zelf, of haer gedaente, en fchijn.
Het water fchijnt verlieft haer in den arm te vatten,
  t'Ontvonken door den fchijn des lichaems, fchoon van leest.
Wat Stroomgodt in den ftroom bezit zoo veele fchatten
  Van fchoonheên, niet misdeelt van gunfte, en ziele, en geest!
Haer oogen flonkeren in 't water als twee fteenen,
  Op 't Indiaanfche ftrant, door 't vloeijende kriftal.
Haer roode kaeken, als ontlooke roozen fcheenen,
  Als bloemen, in de bron van een gezegent dal.
De goedertieren aert, en voegelijke zeden,
  En heufche eerbiedigheit zien haer ten oogen uit,
Die, anders danze plag, nu fchijnt naer zijn gebeden
  Te luistren, als de galm naer een geftelde luit.
Zij lonkt hem minzaem toe, en fchijnt met opene armen
  Te wenfchen dat hij haer bejegene, en gemoet',
Gewekt door zijne klagt, bewogen door zijn kermen.
  Hij ziet haer hooft bekranst met eenen roozenhoedt.
Hij rees, en ftont gereet zich in den ftroom te plompen,
  Wanneer de fchijn verdween, en uit zijne oogen dook'.
Zijn hairen rezen, aêr en zenuwen verkrompen
  Van fchrik voor dit gezicht dit vrolijk waterfpook.
Hij valt op zijne knien, en roept met luider keele:
  O Godtheit van den ftroom, ik neem het voorfpook aen,
Een teken van geluk. Mij viel het lot ten deele,
  De Bruit, waer naer mijn trouw zoo vierig heeft geftaen.
Met deze hoope reist hij vrolijk naer de paelen
  Van 't waerde Vaderlant, ontmoet een zoeter lucht,

Daer zij hem wellekomt met aengenaeme ſtraelen,
  En niet, gelijkze plag, voor 's helts gebeden vlugt.
De blijde Bruiloftsgodt genaekt met zijn genooten,
  Om dit gelukkig paer te leiden naer 't priëel,
Dat eeuwig bloeit van mijrte, en looten teelt bij looten,
  En ſtam in ſtamme vlecht, naer elx beſcheiden deel.
De hemel zeegne en eer' dit lieve paer met ſpruiten,
  Die d'eere van de Stadt bewaeren op haer' tijt,
Zoo wijt de wateren op ſtrant en duinen ſtuiten:
  Zoo wijt ons zeevaert zeilt, gezegent, en benijt.
De zon, eer zij de zes paer tekens heeft beſcheenen,
  En 't ronde jaer voltoit, zal, tot der oudren troost,
De Koeimans, op dien wensch, en 't bloet der Maerſeveenen,
  Gedommelt onder een, zien leven in hun kroost.

## TER BRUILOFT

VAN DEN EDELEN EN HOOGACHTBAEREN HEER,
JONGKHEER

## JOAN VAN WAVEREN,

Out Schepen van Amſterdam,

EN MEJOFFER

## DEBORA DE BLAEUW.

In Goeilant bloeit een ſtreek, nu 's Gravenlant geheeten,
Daer d'edelſte Aemſtelaers een tijt geleeden zweeten
Om ſchraele en barre heij te mesten, en den gront,
Die arm was uit zijn' aert, in vette klaij en klont
En vruchtbre klaverweide en beemden te verkeeren.
Zoo komt de kunst Natuur te baet, en kan haer leeren

Wat lantbouw, arbeit, en zorgvuldigheit vermag.
Hier quamen ſtallingen en hoeven voor den dag,
Paleizen, vee en vrucht, en laenen, en waranden.
Men noemt dees lantſtreek nu de Tempe dezer landen,
Daer Peneus, klaer van ſtroom als glas, door heenevloeit.
Hier zingt de nachtegael. Hier quinkeleert, en broeit
De vogel, jaer op jaer, zijne eijers uit. Hier draegen
De boomen lekker ooft. Hier vliegen, en hier jaegen
De jongkers naer patrijs, en hazen jagtgezint
Met ſnuffelenden brak, en vluggen hazewint.
De Griekſche Venus ſcheide uit d'oosterſche landouwen,
Verliet haer' berg, en kerk, om hier haer hof te bouwen,
En vondt 'er WAVEREN, die moê gejaegt, dat pas
Beſchaduwt van een linde, in ſlaep gevallen was,
Op 't ruisſchen van een bron, die door verborge ſprongen
En aders uit den gront met kunst quam opgedrongen.
Hij ſcheen te groeten die hem in den droom verſcheen,
Veel ſchooner dan menze oit in marmer zach geſneên
Van d' overoude hant der Fenixkunſtenaeren,
Die uit veel lichaemen een enkel ſchoon vergaêren;
Om haer te ſcheppen, die der ſterfelijken maet
En uiterſte begrijp zoo verr' te boven gaet,
Dat alle ſchoonheit bij dees ſchoonheit, nooit bezweeken
Door eeuwen zonder ende, een ſchaduw wort geleeken,
En bij het leven ſlechts gelijkt een bloote ſchijn,
Die 't oog, uit eene bron, of helder kriſtalijn,
Bejegent, en verſchijnt. Wat is de ziel gezegent
Die dit geluk gebeurt! ô ſchoonſte, gij bejegent
Mij hier ter goeder tijt. [Zoo ſpreekt hij in den droom,]
O moeder van de min, zijt overwellekoom
In 't graefelijk gewest. Hoe koomtge mij t'ontmoeten?
De Gravelantſche roos, die onder uwe voeten
Haer' geur en gloet ontvouwt, getuigtme wie gij zijt,
Die 't menſchelijk geſlacht uw vrientſchap niet benijt;

Ik wenschte uw Heiligheit al overlang t'aenbidden,
En op het minnefeest aen uw altaer, in 't midden
Der ſchoone Jofferen, op t'offren wierookgeur,
En krans, en mijrtetelg, met roozen deur en deur
Bevlochten: maer 't geluk, 't welk vloeit uit uw genade,
Verſtakme van mijn' wensch, en rechte wedergade:
Mijn tijtgenooten zijn een poos vooruitgetreên.
Zij ſcheen hem hierop aen te lachen, en beſcheen
Hem onder 't lachen met zoo minnelijke lonken,
Dat d'oogen zijne borst al heimelijk ontvonken
Met eenen zoeten brant. Ten leste berstze eens uit.
De roozemont luikt op, en ſtemt met dit geluit:
O brave Jongelingk, bij Venus uitgekooren,
Het bruiloftslot wort elk van boven toebeſchooren.
Een ieder heeft zijn' tijt, en uur, hem toegeleit.
d'Aeloude en vruchtbre ſtam, die zich zoo weelig ſpreit
En groeit door Henrik en zijn mannelijke kinderen,
Wil ik in d'afkomst niet beſnoeien, noch verminderen,
Maer door een bruiloft aen elkandere uitbeſteên,
En ſmilten in zijn bloet twee takken onder een,
Den neef, en zijne nicht: en om dit uit te werken
Verlaet ik Cyprus, en zoo veel gewijde kerken,
En koom nu 's Gravenlant bezoeken met mijn' zoon.
Uw vaders wapen met den Arent en de kroon
Gekroont, toen Ferdinant hem 't Ridderszwaert vereerde,
Zal erven op zijn bloet. Zoo iemant minnen leerde
Door 't hemelſche beleit, zult gij, doorgloeit van brant,
De bloem van uw geſlacht gaen plukken met uw hant.
Uw grootvaêr Oetgens, door zijn dienſten aengenaemer,
Als eerſte ſtichter van de zeeverzekerkamer,
De rijke wisſelbank, en 't leenhuis is wel waert
Te bloeien in zijn zaet. Uw grootvaer Spiegel paert
U vrolijk met dees hoop, dat gij, als hij, en d'ouden,
De vrijheit van den Staet zult voorſtaen, en behouden

Door erfgenaemen uit uwe egade aengeteelt.
Uw eigen vader zag zich garen afgebeelt
Naer 't leven in uw vrucht, en wenscht dat hij den neven,
Te ſpruiten uit uw trouw, mag tot een' ſpiegel geven
Zijn diensten, Aemſtels ſtadt en 't vrije vaderlant
Geſchonken reis op reis. Op op dan, ſluit den bant
Van trouwe met uw liefſte, en laet de min niet ſlaeuwen,
Maer dommelt onder een de WAVERENS, en BLAEUWEN,
Dat ieder uit het kroost ook d'ouders kennen mag.
Zoo ſprakze: hij ontwaekte, en eer zijn oog haer zach
Verdweenze uit zijn gezicht naer 't hof, bij haer verkoozen.
d'Ontwaekte riepze na, die op een ſpoor van roozen
In d'ope lucht verdween, en liet hem van dien tijt,
In een' geduurigen en jammerlijken ſtrijt,
Bekommert om het hart van DEBORA te winnen.
Dit 's zijn bejag alleen. Hier worſtelen de zinnen
Van wederzijde om ſtrijt. Zij weet de min t'ontraên,
Al vrijt wat maegſchaps wel. Hij weetze t'ondergaen
Met heuscheit, en beſcheit, geſterkt uit Venus hoven,
En poogt het oude vier van haere min te doven,
Daerna een' nieuwen brant t'ontvonken uit deze asch,
En 't hart, zoo hart als ſteen, in murw en knebaer wasch
Te zien veranderen. Dit heeft zijn zwaerigheden:
Maer wat vermogen niet de tranen en gebeden
Des minnaers op een vrouw in 't eêlſte van haer jeugt,
Wanneerze zich verbeelt 't genot van d'eerſte vreugt,
Geſchapen om het al wat leven voelt te buigen?
Waervan de ſtammen en geſlachten eeuwig tuigen,
En d'oorlogen, zoo wijt de weerelt door gevoert,
Waer Venus de trompet en trommel heeft geroert
In 't hart der mannen, ook in d'Amazoonſche ſteden,
Zoo ſchuw van bruiloften, uit kracht van eere en eden.
De Minnegodt belacht dien eedt, een' losſen knoop,
Wier hij te velde trekt, en ſleipt zoo groot een' hoop

Van helden achter aen en uitgeleze vrouwen,
Die, na haer eerfte trouw, den oogst van min herbouwen,
Waertoe dees Schoone ftemt, die zedig en beleeft
Den afgeflaefden helt 't gewenschte Jawoort geeft,
Waer na de bruiloft volgt, op d'aenkomst van Godt Hijmen,
Die 't lieve paer nu groet, en voorligt, en op rijmen
Aldus naer 't groen prieel van 't weelig bruitsbed leit:
Nu volg, gelukkig paer, mijn fakkel. Waerom fchreit
De Schoone? zwaerlijk valt een weduwe t'ontveinzen
't Geen al de bruiloftsreij kan zien door haer gepeinzen,
Dat is 't genoegen van den Bruigom en zijn Bruit,
't Welk uit de zaligheit van 't wettig bruitsbed fpruit;
Het bruitsbed, dat u wacht, van blijfchap opgenomen.
Dit leert de menfchen hoe zij op de weerelt komen,
En houden, op den voet der oudren, eenen ftoof.
Hier kust men dat het klapt: hier is de fchaduw fchoon.

MDCLVIII.

TER BRUILOFT VAN DEN HEER

# CORNELIS BAKKER,

RAET EN SCHEPEN,

EN MEJOFFER

# KATHARINA RAIJE.

*VIVITE FELICES.*

## I. BRUILOFTSGALM.

Wie noit proefde wat een vrouwe,
En haer vrientfchap waerdig is,
Noit den mont van zijn getrouwe
Kuste, fuft in duifternis,

Van een' dikken damp betogen;
  Als een blinde, zonder zon;
Zonder in het licht der oogen,
  d'Aengenaeme minnebron,
Zich te ſpieglen, zoet te grieven.
  Wat 's een leven zonder licht?
Wat 's gedeeltheit van gelieven?
  Wat quetst zoeter dan de ſchicht
Van de ſuikerzoete minne,
's Weerelts groote Koninginne?

## 1. WEDERGALM.

Bakker zoude u dit ontvouwen,
  Die, verſteeken van dien ſchat,
Weet van trouwen, en onttrouwen,
  Droef alleen en eenzaem zat,
Vol zwaermoedige gedachten.
  Och, wat mist zijn hart al troost,
Wat al vriendelijke nachten,
  Daer het niet dan zuchtjes loost!
Hij opſchietende uit zijn droomen
  Grijpt de ſchaduw van zijn ga;
Ofze hem te hulp wou komen,
  Uit medoogen, en gena:
Maer zij glipt hem door zijne armen.
Zij gaet glippen: hij blijft kermen.

## 2. BRUILOFTSGALM.

Venus quam hier op van verre
  Hem uit gunst verbeelden dat
Hij noch eene flonkerſtarre
  Aen haer' derden hemel had.

Zij vermaent hem op te waeken.
  Niet te fmilten van verdriet,
Liever in haer vier te blaeken:
  En hij hoort een vrolijk liet
Troostlijk fpellen in zijn droomen
  Dat hij haest ontmoeten zou
Een, die hem wil willekomen,
  Als voorheen zijne eerfte trouw;
Voor het breeken van die keten.
Lief, na leedt, helpt leedt vergeeten.

## 2. WEDERGALM.

Op een voorfpel, zoo gezegent,
  Wort hij van 't gewenschte goet,
Hem befchoren, heusch bejegent,
  En gevoelt een' nieuwen gloet
't Hart ontvonken van die fchoone,
  Liefelijker dan de Maij,
Aller maegden bloeme en kroone.
  Raet, wie was 't? de fchoone RAIJ,
Schoon van aengebore zeden,
  En vernuft, en wat een maegt,
In haer levens lent getreden,
  Als een' geur en bloesfem draegt,
Die eene eedle vrucht beloven,
  d'Eer en 't puik van Aemftels hoven.

## 3. BRUILOFTSGALM.

Mogt ik hier een toon op zetten
  Hoe de Helt ten reie ging,
Toen hij, onder Venus wetten,
  Hoop van zijne RAIJ ontfing,

'k Zou mijn bruiloftsmaet vercieren,
Met de zeden van de Bruit,
En haer vonken, en haer zwieren.
'k Zou twee snaeren van mijn luit
Op een toon' van liefde trekken:
En men zouze mont aen mont
Zien, als tortels, trekkebekken,
Uit een' ongeveinsden gront.
Jammer waer 't dien gloet te blussen.
Al de werelt hangt aen 't kussen.

## 3. WEDERGALM.

Kust dan dat wij 't hooren klappen,
O gelieven, eens van aert.
Laet de liefde nooit verslappen.
Kussen is een weêrkus waert.
Luikt dus op, gelijk de lente,
Na het doien van het ys.
Wakker, zet u zelfs op rente.
't Is een deun naer d'oude wijs,
Op het outste feest gezongen,
Uit een simple onnozelheit,
Van natuur hier toegedrongen,
Daerze zonder onderscheit,
Zoenen, wederzoentjes prachen.
Ziet eens hoe de speelnoots lachen.

# FAKKEL.

## VAN Dr. JOAN BLAEU, EN GEERTRUIT VERMEUL.

De wakkre Blaeuw ſloeg 's avonts ſpâ
Het gulden heir des hemels gâ,
En monſterde alle ſtralen,
Die vast ſtaen, of verdwalen;
Als Venus, dochter van Jupijn,
Hem in een ongemaekten ſchijn
Verſcheen, en quam voor oogen,
Daer hij ſtont opgetogen.
Zij ſprak: mijn allerwaerſte zoon,
Die lust hebt in der Goden troon.
En 't eeuwigdurend leven
Met uwen geest te zweven;
Al lang genoeg met ongemak
Gedragen 't aertsch en hemelsch pak,
En Herkles nagetreden,
En Atlas wijde ſchreden.
Al lang genoeg tot s vaders troost
Zijn' zwakken ouderdom verpoost;
't Is tijdt om eens te hooren
Naer 't geen u is beſchoren.
Ik wijs u naer de goude ſtadt,
Daer is voor u een eedle ſchat,
Een ſchoone Maegt ten beste.
Trek heen naer deze veste.
Gij zult 'er vinden aen de Gouw
De lieve lang beloofde trouw,
En u in hare kaeken
En heusch onthael vermaeken.

Of deistze met bevreesden gang,
Ik zalze met een' minneprang
Bedwingen tot mijn wetten,
En 't harde hart verzetten.
Zoo ſprak de moeder van de min,
En liet hem met verbaesden zin
(Terwijle zij ging ſtrijken)
Verbaest ten hemel kijken.
Zijn boezem brande ſtrax van hoop,
Die hem den lust van ſtarrenloop
En 't ſchrander hemelmeten
Benam, en deed vergeten.
O Blaeu, wat of u wedervaert?
Gij handelt pasſer, boog noch kaert,
Noch Tychos wijze boeken:
Gij gaet uw weêrga zoeken:
En Venus voorgang maekt het ſpoor,
En wijst u met haer ſtarre voor,
En opent Geertruits armen,
Genegen tot ontfarmen.
Geluk, o blijde Bruidegom!
In Hijmens vrolijk heiligdom.
Uw Bruit heeft u genezen.
Laet zij uw ſpiegel wezen.
Nu ſtaroog op geen ander licht
Als dat 'er ſtraelt uit haer gezicht.
Nu ſtaroog op haer oogen,
Die alle ding vermoogen.
Nu druk, in 't kusſen even kloek,
Met mont op mont een minneboek
Nu druk met ink van weelden
Een huis vol minnebeelden.

TER BRUILOFT VAN DEN E. HEER

# AERNOUD HELLEMANS HOOFT,

Ridder van St. Michiel,

EN DE E. JOFFROUW

# MARIA VAN DER HOUVE.

Zelden kan Natuur ontveinzen
Haren aert die noode liegt,
Al vermomt ze haer gepeinzen,
Schoonze loos een wijl bedriegt.
Sperwers, teelen mus, noch ſpreeuwen;
Wolven, geen onnozel lam.
Leeuwenesten voeden leeuwen.
Wilt van wilt en tam van tam.
Zoek bij d'ouden merk noch teeken
Van dees waerheit, loop niet wijt.
Blijf in Hollant, en die ſtreken
Van den onvervlogen tijt.
Die getuigt u, hoe een jonge
ARENT, van den Muider borg,
Door de min tot roof gedrongen,
Uitvloog. Denk eens, in wat zorg,
Werelooze duiven vliegen,
Als de vogel van Jupijn,
Op zijn vleugels, van der wiege,
Volgt zijn Vaders ſtreek en lijn.
Hij doorſnuffelt alle landen,
En bezocht uitheemſche lucht,
Rijnſtroom, boſſchen en waranden.
d'Alpes, kosten zijne vlucht
Niet beletten, met haer kruinen:

Hij ziet zee noch bergen aen,
Vlieten, wildernis, noch duinen:
Po, noch Arno hout hem ſtaen,
Noch geen Tiber. Parthenope
Zag hem drijven op zijn pluim:
Maer hij keerde zonder hoope
Door het hemelsblaeuwe ruim,
Naer de Loir en d'oude Seine,
Van de Seine naer de Teems.
Valt mijn Hollant dan te kleine
Sprak hij, dat ik dus uitheemsch
Eeuwig omdwael, door de wolken?
Beter in mijn vaderlant
Buit gezocht, dan vreemde volken
Te beſpieden. Aen den kant,
Daer de Rhijnſtroom loopt ten ende,
Zag hij flux een kuiſche duif
Zitten onder de bekenden,
En behoord door deze kuif,
Vliegt hij tienwerf om die HOUVE,
End'lijk valt hij uit de lucht,
Grijpt d'onſchuldige, en de droeve,
Die van dootſchrik kermt en zucht.
Och waer vind ik een behoeder?
Helptme, Zusters, Speelnoots, Broeder,
Och de lucht is vol bedrogh.
Maer geen ARENT past op 't kermen
Van een duive. Hij vliegt heen,
En vertroost haer, uit ontfermen;
Zijt gerust en wel te vreên,
't Is onnoodig dat men ſidder,
Daer geen onheil wort verwacht,
Geef u over aen den Ridder,
Als een vrucht van zijne jacht.

Vrees geen Arents klaeu of pennen:
Dees verscheurt de duiven niet,
Kunt gij slechts uw' aert gewennen
Naer zijn lust en HOOFT-gebiedt,
En uw moeders HOUF vergeten,
Alle uw droefheit is gesleten.

BRUILOFTZANG VOOR DEN HEER

# NIKOLAES PANKRAS,

EN JOFFER

# PETRONELLE DE WAERT.

Dolle trommel en trompet,
Die ons poorten open zet
Voor de wilde woeste dieren,
En verslindende Arabieren,
En 't afgrijsselijk gegrim
Van den wreeden Ebrahim,
Met zijn ysre halve manen,
Oorzaek van Europes tranen;
Kopere keel en kallefs vel,
Zwijgt, en luistert naer het spel
Van genoegelijke fluiten
Zoeten zangk en eedle luiten
Bij 't gelukkig bruiloftsbedt;
Daer de Min zijn pijlen wet,
Om dit lieve paer te wonden,
Dat zoo minnelijk verbonden
Naer de nieuwe blijschap haekt,
Die den hemel zelf vermaekt,
Waer hij ziet de weerelt bouwen,
En door 't endelooze trouwen
t'Elkens boeten al de schâ,
Van des oorlogs ongenâ,

Groeiende in het fel bederven
Der geflachten, en het fterven
Door 't gewapende gewelt
In het ongenadig velt,
Dat ons beter past te fchuwen,
En door 't Godtgezegent huwen,
Door dien vaste minneknoop
Te verzekren onze hoop
Van een' hoop nakomelingen
Die de doot en tijt befpringen,
En ons levren, tot een' troost,
Onzer oudren eigen kroost,
Levendiger dan penfeelen
Op de kunftigfte panneelen.
Pankras en zijn Petronel
Lachen vast, nu ik hun fpel
Een, die voor mijn oog komt zweven,
Daer twee Grootmoers in herleven,
En haer beider waerdigheit,
Vrientfchap en goetaerdigheit,
En de bloem van andre deugden,
Die nootdruftigen verheugden.
Na de dochter volge een zoon,
Waerdig om des Aemftels kroon
Als zijn Grootvaêr te vercieren;
Daerze, in 't midden van twee dieren,
Klaer van gout en fteenen blaek.
Milde Venus, helptme: maek
Mijn gedigt en droom waerachtig.
Is uw bruiloftsftrael zoo krachtig
Als mijn wensch, men twijfel niet
Aen den nadruk van dit liet,
In den reij der bruiloftstongen
Bruit en Bruigom toegezongen.

TER BRUILOFT VAN DEN E. HEER,

# JOAN SIX,

EN DE E. JOFFER,

# MARGARITE TULP.

*CONCORDES ANIMÆ.*

Der kindren eer en dienst, hunne ouderen bewezen,
Van outs bij heilig en onheilig wert geprezen,
En met den titel van Godtvruchtigheit gekroont;
Dewijl hij tegens Godt om hoogh zich dankbaer toont,
Die d'ouders dient, en eert, als oirſprong van het leven
En wezen, aen het kint door hen van Godt gegeven;
Behalve 't geen de telg van zijnen ſtamme deelt
Aen ſap van deugt en tucht, de ſpruiten ingebeelt,
En levende ingeplant, als Goddelijke vonken,
Van kintsbeen met de melk der moeder ingedronken.
Wat zaet van leeringen men dikwils vruchtloos ſtroij;
Dees hooftdeught zette in Six van zijne wieg haer ploij,
En blonk in hem, en in zijn eensgezinden broeder.
Wat eer wat dienstbaerheit oit kint zijn waerde moeder
Van harte opdraegen kon, als een vereischte ſchult,
Die droegenze op aen haer, uit ſchijn niet, noch vergult
Met een geveinst gelaet, maer uit oprechte trouwe.
Wat was het een vermaek, voor d'oude weduw vrouwe
Zich dus te zien gedient, door haer gehoorzaem bloet!
De dagen uitgerekt, en zonder tegenſpoet
Van wederſpannigheit de weduwlijke jaeren,
In 't keeren en in 't gaen, gelijk op twee pijlaeren,
Geſtut te zien, een heil dat niet gevonden wort
Bij tortels, troosteloos op haeren tak verdort:
Maer Six was 't niet genoeg de Moeder in haer leven,
Te volgen; hij had lust haer graf deze eer te geven,

Na dat de Doot zoo lang haer' mont en oogen look,
En zij verdweenen was, gelijk een damp en rook
Om hoog aen lucht verdwijnt. Hij overwoeg haer zorgen,
In 't vallen van den dag, in 't rijzen van den morgen,
En hoeze in haeren tijdt, bekommert voor den zoon,
Uit duizent maegden een zoo zedig koos als schoon,
Een zuivre TULP, het puik van allerhande bloemen;
Toen 't oog op deze viel, die wij de Parle noemen,
In Grieksch en out Latijn, en niet onduitsch noch vremt,
Als met de bloem gepaert, haer' eigen naem bestemt,
Met uitgelezenheit van zedigheit en waerde,
Die van der Moedren aert, van weêrzij, niet vervaerde.
Zij hing geduurighlijk aen haer Vrouw Moeders zij,
Gekent in 't zedig kroost, de beste schilderij;
Het zijze speelde of zong, op 't klinken van de snaeren,
Waerop de geest van SIX ten hemel scheen te vaeren,
En met zijn moeders geest te spreeken van de Maegt,
Die hem, op haeren raet en zijn gezicht, behaegt;
Als eene aen wie hij hoopt zich zelven te verbinden,
Om in dat lieve bloet zijn moeders ziel te vinden,
Die hij verloren heeft; en zijn vrouw moeders naem
In een' herboren klank te wekken, zo hij quaem
Ontmoeten zijn geluk in deze MARGARITE.
O, zucht hij menigmael, dat 's hemels zegen vliete
En vloeje op mijnen wensch, en ik den blijden dagh
Beleef', die Moeders wil geheel voltrekken magh,
In mijnen trouring, lang dees Joffer toebeschoren,
Gelijk mijn geest getuigt. O waer die dagh geboren!
De liefde ontsteekt aldus des jongelings gemoedt,
Gelijk de vlam een torts, al d'aders, al zijn bloet
Veranderen in vier, dat, krachtig van vermogen,
Hem uitstraelt uit gebaer, en aengezicht, en oogen,
En niet te blusschen is, zoo lang het voedtsel vint,
Waer twee vereenigen, daer strengelt en verbint

De Liefde tien aen een; want ieder heeft zijn zinnen:
Doch lichter zal die bant op deze harten winnen,
En hechten, aengezien de wil in 't algemeen
Een heilzaem wit beoogt: dat wit fmilt veele in eén.
Geftadigheit verwint. Zoo wort de draet volfponnen:
Haer Broeder heeft aldus den hoogen BURG gewonnen.
Moskovisch ys noch fneeuw verkoelden noit den gloet
Van zijne ontfteeke borst, door 't afzijn aengevoedt,
Daer na gewellekomt, en bij de liefſte ontvangen,
Verquikfter van het moede en afgeftreên verlangen.
De trouwe min van SIX verdiende ook 't echte pant
Te fchenken aen zijn Bruit, te trouwen met haer hant
Die fchoone wederga, hem toegefchikt van boven,
En fchooner door haer deugt. Op zulk een trouw beloven
De ftarren hen te zien, aen onzen Aemftelftroom,
In telgen uitgefpreit, gelijk een vruhtbre boom,
Waerin de SIXEN en OUTSHORENS weder bloejen,
Waerin men VLAMINGEN en TULPEN aen ziet groeijen,
Ten dienst van onze ftadt en Hollants vrijen Staet:
Terwijl de Bruidegom zijn Bruit en toeverlaet
Omhelst, en onderhoudt met vriendelijke togen;
En dau en geur, uit tijm van Poëzij gezogen;
Daer hij, bij wijlen, 't hart en zijn' verliefden geest
Met geuren fterkt, en witte en roode roozen leest
Op haere ontlooke wang; daer verf in verf verdreven,
Hem 't ganfche jaer den Maij affchilderen naer 't leven.
De deught, aldus gevat in uitgeleze ftof,
Veredelt haer waerdij met onwaerdeerbren lof.
Wat zocht de Bruigom 't oogh der fchoone te behaegen
Door parlefnoer, om aen den blanken hals te dragen,
Om 't hooft, en om de hant? zijn parlevisfcherij
Is ydel: want de fchoonfte en eelfte Parle is zij,
Wiens deught geen toifel hoeft, noch ydele cieraeden
Van baggen en gefteente of kraekende gewaeden,

Vol parlen geborduurt, en ſtijf van Indisch gout,
Zij leent van buiten niet, die d'ijdelheit mistrouwt.
Geen ramp den bloesſem van dit huwelijk verniele,
Een bruiloft, zonder endt, voor lichaem en voor ziele,
Die, even onverzaet, verlangen naer het zoet,
Dat lijf en ziel vernoegt, door 't onbegreepen Goet.

TER BRUILOFT VAN DEN WELEDELEN HEER

# PETER DE GRAEF,

JONGKHEER VAN ZUITPOLSBROEK

EN DE WELEDELE MEJOFFER

# JACOBA BIKKER.

*Non hæc ſine numine Divum*
*Eveniunt.*

De jonge GRAEF, beluſt uitheemſche ſteden,
En volken te bezichtigen, met een
Hunn' ommegangk, en zinlijkhêen, en zeden;
Quam blij Parijs, 's rijx hooftſtadt, ingerêen;
Geen ſtadt, maer eer een weerelt in het kleine,
Daer Luidewijk, gezeten in 't palais,
Wort aengebeên, op d'oevers van de Seine,
En triomfeert in oorlogh, en in pais.
Wie melt ons wat den jonglingk al gemoete?
Hij hoorde en zagh zich zelven naulijx zadt;
Toen al het rijk het paer gezalfden groete,
In eene zael, bekleet met kunst en ſchat.
Hier blonk op 't hof een hemel, rijk van zonnen.
De rijkdom van de kunst verdoofde gout
En diamant, als ofze in 't renperk ronnen,
Of worſtelden wie ſterkst den palm behoudt.

Hij zagh 'er op de hemelfche tapijten
De zege der Bourbonnen afgemaelt,
En hoe 't verdrag beflechte 't bloedig wrijten,
Daer Henrik en zijn afkomst eer behaelt.
Het luste hem t' aenfchouwen in 't bijzonder
Wat Luidewijk, zoo jongk, alree befchrijft.
In ieder perk gemoet het oog een wonder,
Waer aen het zich vergeet, en hangen blijft.
Hij ziet in 't endt twee weerelden verwarren.
De rook, en fmook, gefchreij, en wapenklank,
Trompet, en trom, en ftof bedroeft de ftarren.
Men luistert hier naer oorloghs toom, noch dwangk.
Maer elders, als de zon de nevels doorfchijn,
Komt Liefde allengs gedaelt uit d'ope wolk,
Met Wederliefde, op englezangk, te voorfchijn.
Op dat gezangk rust donderbus en dolk.
Men zietze beide elkandre aenminnigh kusfen,
En onderling zich vlechten, arm in arm.
De heiren, aen het wijken ondertusfen,
Staen ftil van zelf. Nu hoort men geen gekerm.
Heer POLSBROEK merkt dat deze hoffchildrije
Hem afbeelt hoe de krijgseeu raekte in rust,
En Luidewijk verbonden aen Marije,
Bekrachtight dat heel Vrankrijk Spanje kust.
Wie zou, dacht GRAEF, gelooven dat de liefde,
En Wederliefde in top dit wonder wrocht,
Ter goeder uure elk 't hart der volken griefde.
De liefde won dat geen geweer bevocht,
Gelukkig zijn de beide nabuurrijken,
De harten, die, gewont in 't harrenas,
Nu wapenloos verknocht door huwelijken,
Een bruilofskus en wederkus genas.
Zoo fpreekt hij bij zich zelven en beluistert
Het vrijen van de min en wedermin,

Waer op een ftem hem ftil in d'ooren fluistert:
'k Zie u gepaert met uwe nabuurin.
Het fchaemroot verft de leli van zijn kaeken.
Dat merkte flux de Hollantfche Gezant,
Die vraegde: hoe? begint uw hart te blacken,
Door eene vonk, gefpat van 's Konings brant?
Schep moedt, en leer op 's Konings voorbeelt paeren:
Zoo kan uw bloet, ten zegen van uw ftadt
En vaderlant, der oudren ftoel bewaeren,
Daer grootvaêr, al 't gefiacht ter eere, zat.
JAKOBA lag hem federt in de zinnen,
Gelijk Atlante in 't hart van Hippomeen.
Hij hoopte haer, gelijk een prijs te winnen.
In 't renperk, zoo hem Venus gunst verfcheen:
Zoo Venus ftrael het hart eens quaem t'ontdoien,
Dat harder dan het bergh kristal bevroos:
Maer 's winters wil de lucht geen bloemen ftroien;
De lente geeft den knop, en dan de roos.
De lente is tot het minnefeest geboren:
Dan wijdt de jeugt den outer duif en zwaen.
Elk wierrookt dan gebeên in Venus kooren,
En vlecht festoen van roos en mijrteblaen.
De jongling volgt, op 't hemelschblaeu geflikker
Der oogen, zijn beminde, in 't hart geplant,
Een Pallas, uit den eedlen ftam van BIKKER,
Die hier de kroon van deught en fchoonheit fpant.
Wanneer de deugt, in fterfelijke leden
Gedompelt, uit het fchoone licht en ftraelt,
Dan wortze van opmerkende aengebeden,
Als een godin, uit 's hemels fchoot gedaelt.
De Wederliefde, in 't kerkgewelf gevlogen,
Belaeghtze, en treft door d'oogen haer in 't hart:
Dat voeltze, en vint zich onvermoedt bewogen
Met 's minnaers wonde en uitgeftaene fmart.

Nu wort hij van de ſchoone heuſch bejegent,
  Met een gezicht en ongewoonen lonk.
Een blijde ſtar, die zijn vrijaedje zegent.
  Nu vint hij zich, als Hippomeen, aen honk.
Op dit beſluit, van minnezorgen veilig,
  En met een' kus bezegelt mont aen mont,
Verſchijnt het paer de blijde Bruiloftsheiligh
  Met zijne tortſe, en kroont het trouverbont.
Hij zeght: nu volght dit licht, gekroonde braven:
  Wij treên u voor, daer 't weeligh roozevelt
Weêr mengt in een de BIKKERS en de GRAVEN,
  Als Venus gloet uw zielen t'zamenſmelt.
Ten blijk dat gij u medeelt beij te gader,
  Wort u belooft een lief en edel kroost,
Dat teffens zweemt naer moeder, en naer vader.
  Zoo bloeie en groeie uw ſtam, den nijt getroost.

TER BRUILOFT VAN DEN E. HEER

# JAKOB HINLOPEN TIJMONSZ.

VERMAES,

EN DE E. JOFFER

# URSULA VAN BERGEN.

De heerſchappij des lants ontſloeg den walviſchvanger
  Van 't bezige bewint op Groenlant, voor een poos,
  Om het den krijg ter zee te ſtijven door matroos;
Wanneer de wakkre Min zijn' gouden koker, zwanger
  Van ſcherpe pijlen, hing op zijnen zachten rugh,
En ſprak: het is geen tijt nu langer te verzuimen,
Te ſlapen op de wacht, het vrijen heeft zijn luimen.
  Nu leit de ledigheit voor mij een goude brugh,

Waer langhs ik onverhoeds den jongling kan befpringen,
Die mijne krachten terght, en d' oufte wet verfmaet.
Het Rijk van Minne, dat de weerelt houdt in ftaet,
Dien walvischdwinger zelf betemmen zal, en dwingen.
Zoo fpreekt de Min, verkiest een' fchuilhoek in der yl,
En legert zich al ftil in URSELS zedige oogen,
Daer hij haer winkbraeuw fpant [wie denkt om zulke bogen?]
En treft, uit haer gezicht, den Helt met zijnen pijl.
Bewintsman, die dus lang harpoende woeste dieren,
Gij vlught, helaes, te fpa deze ongewoone pijn:
Nu Venus zoon u heeft gebonden aen de lijn,
Zijt gij u zelfs niet meer, maer moet u laten ftieren.
Te voren ftont het vrij te ftreven overal,
Door 's weerelts ruime zee te fpelen met de zinnen:
Nu leit de geest aen bant, en om een hart te winnen,
Verliest men zich geheel, de Liefde te geval.
De Liefde hoopt, en vreest 't geliefde te verliezen.
Wanneerze in 't minnend hart haer taeie wortels fchiet,
Ontzietze hagelbuij, noch wint, noch regen niet,
En zou geen' vrijheit voor dees flavernije kiezen.
Hoewel men zomtijts troost en licht van ftarren derft,
Daer 't water is bezaeit met rotzen en gevaren;
Rechtfchapen zeeman fuft voor ftorm, noch holle baren.
Al eischt de noot dat hij zijn mast en kabels kerft.
Leander trooste zich te water, onder 't zwemmen,
Ter liefde van zijn ftar, die op den oever blonk,
En hem van verre 't licht van hare fakkel fchonk.
Zijn yver fchroomde niet de wilde zee te temmen.
De hoop van verre allengs den Minnaer troost, en fust,
Terwijl hij vast genaekt de lang gewenschte haven,
Die, na veel moeilijkheên en dat gedurigh flaven,
HINLOPEN kroonen zal met aengename rust.
Geen water kan de vlam van zijn verlangen blusfen,
Verlangen naer 't genot der Schoone, alle eere waert,

Om haer oprechte deught, en goedertieren aert.
Gelukkigh is de mont, die dezen mont zal kusfen.
Hij yvert om 't befluit: maer toen haer teere hant
Den vrijdom, 't waerde pant, ten leste zou verfchrijven,
Scheen 't Jawoort op de tong en in de pen te blijven,
Het hart te fiddren, voor den knoop van zulk een' bant.
Zij ziet, aen d'eene zij, haer' toeverlaet, haer Moeder,
Wiens kuifche borst zij zoogh, wiens zuivre melk zij dronk:
Aen d'andre zijde troost haer JAKOB met een' lonk:
Als of hij fprak: Ik blijf uw dienaer, en behoeder.
De keur baert angst. Wat gaet d'onnoosle Joffer aen?
Wat anders is 't van veer, wat anders onder d'oogen.
O, zuchtze, dit befluit gaet boven mijn vermogen;
Mijn lieve Moeder af, een' Bruigom aen te flaen.
Al 't maegfchap moedigt haer. Zij blijft in twijfel hangen.
De trouwe Bruidegom verquikt de flaeuwe Bruit,
Ontvouwtze wat al heils uit bruiloftsfeesten fpruit,
En wischt eerbiedighlijk de tranen van haer wangen.
Nu klaert het aenfchijn op: de zonnefchijn breekt door:
De roozen luiken op: de blijfchap wort geboren.
De Min zijn vleugels rept, en weetze te bekooren,
En baent het bruiloftspadt, en treetze rustigh voor.
Hier op beftemt de Bruit de trouwbeloftenisfe,
En tekent hare trouw ftantvastigh op papier.
De hemel koestre zelf voortaen dit wettigh vier,
En zulcx, dat hun noch heil noch bloeiende afkomst misfe.

MDCLIII.

TER BRUILOFT VAN DEN HEER

# WILLEM BLAEU,

LICENTIAET IN BEIDE RECHTEN.

EN MEJOFFER

# ANNA VAN LOON.

*AMOR OMNIBUS IDEM.*

O Vereeuwighster der menschen,
  Levenwekster van het jaer,
Dael op wierooken en wenschen
  Van dees blijde bruiloftsschaer
Neder in een' dau van kruiden,
  Nu de leeurik quinkeleert
Om het Maifeest in te luiden,
  Daer de jeught u dient en eert.
Jonge BLAUW, die uw geboden
  Dorst versmaden in een lucht,
Daer geen hart de minnegoden
  Ongequetst en gaef ontvlugt,
Onderwerpt zich uwe wetten,
  Trekt uw juk gewilligh aen.
Liefde kon zijn hart verzetten.
  Rechtsgeleerden, druk, en blaên,
Kaert, kompas, en passer slingeren.
  Aerdtkloot, noch geen' hemelkloot
Draeit hij langer met zijn vingeren,
  Nu hem Hijmen noopt en noot
Op de bruiloftslekkernijen,
  Daer de strengste en stoutste helt
Op verlekkert onder 't strijen,
  Van een heimelijk gewelt

Overweldight in de zinnen.
  BLAEU vergeet nu Rome, en al
Wat hem waerder was dan 't minnen.
  Buiten minne is enkel gal.
Zoo kan liefde 't hart veroveren,
  En zijn schoone wederga
Met een' lonk zijn' geest betoveren.
  Haere vrientschap, en gena,
En dat flonkeren genieten
  Is wat anders dan bij nacht
Losse en vaste starren schieten.
  Welk een levendige kracht
Straelt uit d'oogen, minnekokers,
  Zwanger, als een hantgranaet,
Van die vriendelijke stokers,
  Daer geen harnas tegen staet!
Nu bekent hij dat Idaelje
  Venus rijken niet bepaelt,
Noch het overdertle Itaelje,
  Daer zoo menigh hart verdwaelt,
En op 't streelen der meerminne
  Schipbreuk lijdt bij 't schoonste weêr.
't Rijk van Cyprus Koninginne
  Ziet geen volk aen, heind noch veer.
Hollant moet al mede slaven
  In den dienst van deze maght:
Schoon zijn houte paerden draven
  Van den middagh tot den nacht.
Hoe gelukkigh is de minner,
  Die nu onder Venus kroon
Heene treet, als een verwinner,
  d'Overschoone LOON, ten loon
Van zijn trouwe, zal ontfangen,
  En het versche roozebladt

Lezen op haer kuifche wangen,
  Altijt graêgh, en nimmer zadt,
Afgefcheiden van verdrieten,
  Daer de Goden en Jupijn
Eer den hemel om verlieten,
  En in onzen maenefchijn
Nederdaelden, onder 't blaeken,
  In een' regen, root van gout,
Door de koningklijke daeken,
  Daer zich 't zuiver pant betrouwt:
Daer de Godtheit, die haer ftreelde,
  Smolt aen gout in haeren fchoot,
Van een goddelijke weelde:
  Daer het bleek en blozend root
Op haer maeghdelijke wangen
  Dan eens op dan onderging.
Zie den Bruidegom verlangen.
  ANNA, zie den jongeling
Op mijn' bruiloftstoon ontfteeken.
  Weiger hem den optoght niet.
Weiger niet zijn vlam te queeken
  In dat zoete fuikerriet.
Pan wou daer de liefste grijpen,
  Maer de vrijer taste mis,
En vertrooste zich met pijpen
  In zijn fmarte en droeffenis.
Vlught niet wech voor uwen hoeder,
  Geef hem minnelijk 't geleij,
Op den voorgangh van uw moeder.
  Help den bruidegom den Maij,
Wit van bloestem, innewijden.
  Lij al wat een maeght kan lijden.

MDCLVIII.

TER BRUILOFT VAN DEN E. HEER

# VENTIDIUS RICCEN,

Kastelein en Hooftofficier der Stede Purmerent, Baljuw van de Beemfter en Wormer, &c.

EN DE E. JONGKVROUW

# HAESJE AUGUSTIJNS.

Bruiloft, bruiloft. Volght godt Hijmen,
Nu de leeurik in zijn vlught,
Uit een liefelijker lucht,
Quinkeleert, en noopt tot rijmen
Al wat lucht fchept, daer de lent
Horen trouwt aen Purmerent.

Zou het jeugdig bloet niet minnen,
Zong hij, nu de lucht ontlaet,
Al de weerelt vrijen gaet,
Velt en weide groente winnen,
't Aerdrijk in zijn ingewant
Voelt een' minnelijken brant.

Alle takken, alle telgen
Minnen in de jeugt van 't jaer.
Niemant valt dit juk te zwaer.
Zon en morgendauw te zwelgen
Geeft de planten nieuwe kracht,
Waer de zon de kou verzacht.

Alle vogels, vee en dieren
Voelen Cypris ongena.
Ieder kust zijn wederga.
Hoort de velden tierelieren,

Hoort dat hemels veltgezang.
Ieder gaet dien bruiloftsgang.

RICCEN hoorde 't quinkeleeren
Van den leeurik met den dagh,
Daer hij in zijn kamer lagh,
En, gesprongen uit de veêren,
Aengeprikkelt van zijn lot,
Reedt ter poorte uit van het flot.

d'Avontſter is nau gebo ren,
Als hij Hijmen vint gereet,
Die in 't groene bruiloftskleet
Hem verwelkomt binnen Horen,
En den Bruigom licht vooruit
Naer den drempel van de Bruit.

RICCEN volghde die hem leide
Bij de liefſte, zijne trouw,
Die beangst, en noch in rouw,
Noode van de ſpeelnoots ſcheide,
Die haer troosten, daerze zit,
En de liefſte om uitſtel bidt.

Schoone Jongkvrouw, root bekreeten,
Sprak de Bruiloftsgodt, ſchep moedt.
Vrees geen leedt, noch tegenſpoet.
Leer uw moeders rouw vergeeten
Met de blijſchap van de nacht,
Die een treurigh hart verzacht.

Wat aen moeder wert verloren
Wint gij aen den Bruidegom
En zijn liefde wederom.
Heden is uw troost geboren,

En gij vint bij uwen Heer
Uw verlooren blijfschap weêr.

Purmerent zal u bejegenen
En begroeten in 't gemein,
Als gij met den Kastelein
Stadt en Beemfterlant komt zeegenen
Door de hoop van eene plant,
d'Eere van uw trouwverbant.

Op dien troost in haere fmerte
Vaeght hij, die den trouring gaf,
HAESJE voort de traenen af,
Strijkt de blooheit van haer harte,
En zij volght hem, hant aen hant,
Naer de bruiloftsledekant.

Laet VENTIDIUS befchermen,
Zijne liefste, ftil van aert,
Die zijn vaders ftam bewaert.
Laet hem fterven in haere armen,
En verrijzen jaeren lang.
Zingtze in flaep met dit gezang.

MDCLVIII.

# TER BRUILOFT

VAN DEN HOOGEN EDELEN GESTRENGEN HEER

# PETER NOOMS,

Baron des H. R. Rijks, Heere van Arelanderveen,

EN DE HOOGE EDELE JOFFER

## BEATRIX ADRIANA RAM VAN SCHALKWIJK.

*FELICES ANIMÆ.*

De reislust, om te zien wat vreemt is en uitheemsch,
De zeden, en het volk, en tongen t'onderscheiden,
Had NOOMS gevoert aen 't Hof en d'oevers van den Teems,
En daer de Seine vloeit door zegenrijke weiden.
Hij keerd in 't vaderlant, vernoeght om 't geen hij zagh
En hoorde, en overwoegh bij wijl zijn wedervaeren,
Niet zonder hoop om eens, op eenen hoogen dagh,
Zich wettigh met zijn gâ voor 't hoogh altaer te paeren.
De hemel wist wat lot zijn jeught beschoren was.
Hij niet, en wenschte dat zijn toelegh moght gelukken.
Hij minde alreede in 't hart, gereet, als zuiver was,
t'Ontfangen zulk een beelt als Godt hier in zou drukken.
Met die gedachten spoeit hij vierigh naer de kerk,
En roept den hemel aen: O Godt, op uw behaegen
Verwacht ik mijne Bruit te kennen door een merk,
Dat mij gebiet mijn trouw en jeught haer op te draegen.
Indien mij dit geluk gebeuren magh, O Godt,
'k Verbintme aen uwen dienst, te kleen voor zulk een waerde,
En wijde u d'eerste spruit, uit dank voor dit genot,
Den voorsmaeck van uw heil, een zaligheit op d'aerde.

Zoo bidt hij, en ziet om, vol yvers, naer 't poortael,
Daer komt BEATRIX met haer moeder aengetreden,
Gelijk een morgenſtont, en voert den morgenſtrael
In 't voorhooft, en een' glans van ſchoonheit en van zeden.
Het blonde hair om 't hooft, de lelij en de roos,
Vol levens, en vol geurs, op lippen, mont en kaeken,
Getuigen hoe Natuur den morgenſtont verkoos
Tot voorbeelt, om door deze een edel hart te blaeken.
Zij hoeft geen toiſel, noch geene uiterlijke pracht
Van rijk borduurſel, noch geſteente, noch gewaeden:
Dees ſchoonheit, rijk genoegh, en in haer volle kracht,
Dit lichaem, ſchoon van leest, ontleent hier geen cieraeden.
Maer als zij voor 't altaer godtvruchtig nederknielt,
Zich zegent met Godts Kruis, en toegevouwe handen,
Haere oogen ſlaet op Godt, die al 't geſchapen zielt,
En d'oogen ſchooner dan de zilvre lampen branden;
Dan ſchijntze hem geen mensch, maer eer een Serafijn,
Wiens gloet zijn hart ontvonkt. O ſterfelijke menſchen,
Waer ben ik? wie verſchijnt mij hier in dezen ſchijn,
Gewis een Zaligheit op d'aerde, om na te wenſchen?
Zoo ſpreekt hij, en een galm van 't heiligh kerkgewelf
Schijnt hem, alleen en ſtil, te luisteren in d'ooren:
Dat is uw halve ziel: dat is de liefſte zelf,
Uw Vrijheerſchap door 't lot des hemels toebeſchoren.
Nu ſtaet hij, als verrukt, vereenight zijn gebeên
Met haer gebedt, en zangk, en edele manieren.
Hij wierookt Gode in 't harte, om dat hem dees verſcheen,
Die alle harten trekt en ketent aen haer zwieren.
Zij rijst eerbiedighlijkt ten leste aen 's moeders zij,
En ſcheit van hier, en daelt van d'ingewijde trappen,
Vol aendachts, onverzaet van 't feest en jaergetij,
Gevolght van 's Rijks Baron, op 't ſpoor van haere ſtappen.
Wat dienſten vallen hem te lastigh, om haer gunst
Te winnen, dagh op dagh, en d'ouders te beweegen?

De wakkre Min is kloek, en afgerecht op kunst
Van vrijen, daer men hoopt op dien gewenschten zegen:
Die valt hem in den ſchoot, op 't ſtemmen van haer' wil
Met zijnen wil en wensch: en d'onverzierde Hijmen
Geleit de bloode Bruit, nu root van ſchaemte, en ſtil,
Naer 't kuiſche bruiloftsbedde, op feestmuzijk en rijmen.
De ſpeelnoots zingen: Schep nu moedt, o ſchoone Maeght:
Wij zien hoe d'Engelen uw ledekant beſtrojen,
Hoe 't hooge bruiloftsbed de Rijksbaronnen draegt,
Waervoor d'erfvijanden van 't Roomſche Rijk verſchojen.
Zoo mengen Schalkwijk zich, en Arelanderveen,
De Lek en oude Rijn, als trouwe nagebuuren,
Ousthoren, Egmont, Nooms, en Rammem ondereen.
Zoo kan de ſtam en 't huis den grijzen tijt verduuren.
De Lente noopt uw Min, en lacht u weeligh toe,
Terwijlze 't jaer belooft met vrucht en ooft te kroonen.
Uw liefde bloeje en groeje, en, nimmer kusſens moe,
Verbinde uw met een' bant van dochteren en zoonen.

MDCLVI.

TER BRUILOFT VAN DEN WELEDELEN HEER

# PETER VAN HEIMBACH,

Raetsheere van Keurvorst Brandenburg, in het Hertoghdom Kleef, en Graefſchap van der Mark &c.

EN MEJOFFER

# MARIA VAN BLOK.

Twee ſchoonen, daer natuur haer' lust aen zagh,
Verbaesden 't oogh in 't licht van onzen dagh,
De prinslijke en opluikkende Amelije
Vootheene, en nu de zanggodin MARIJE,

De tiende, na de negen, die de lier
Van Kleefsche Apol, heer HEIMBACH, met laurier
Omvlochten, volght, daer 't hof zijn' zang laet hooren,
Als een banket, bereit voor lekkere ooren.
Ik volgh hun torts, op Hijmens blijden tredt,
En zinge Bruit en Bruidegom te bedt.
De Venus, op Grieksch marmer afgegoten,
Ten voorbeelt van Apelles kunstgenooten,
Vondt haers gelijke, indien het stomme beelt
Voor 't leven niet moet zwichten, en verscheelt
Zoo veel als ziel en lichaem van elkander.
Heer HEIMBACH, in 't naerspooren kloek en schrander,
Sloegh d'oogen bij geval in Aemstels stadt
Op zulk een schoone, en zagh in haer den schat
Der schoonheên zich onschatbaer openbaeren:
Gelijk van outs Leander, [toen de schaeren
Vast ijverden om Venus met een' kus
Te Sestus toe te wijden, dulf en musch,
En rozekrans, feestoen, en mijrtebladen,]
In Hero zagh, en zich niet kon verzaden
Met zulk een licht, dat uit haer aenschijn scheen,
Dè harten der aendringenden alleen
Naer zich trok, als de morgenzon alle oogen,
Wanneerze rijst. De Raetsheer opgetogen
Door dit gezicht, vergat zich, en een vlam
Ontvonkte 't hart, om binnen Amsterdam
De kennis van dees schoonheit aen te voeden.
Zijn jeughdigh hart raekt meer en meer aen 't gloeden.
De minne spant de snaeren van zijn veêl
Op galmen van haer liefelijke keel,
En gaet ten dansse op haer gedicht en nooten.
Nu denkt hij noch een Keurhof, noch aen grooten,
Noch oorlogh van den Keurvorst, die, te velt
In 't harrenas, den Koningh van de Belt

Hanthaven wil bij 't recht der Noortsche kroonen,
En d'adelaers van Leopoldus troonen
In 't aenzicht plant van Karel, die, te snoot,
Zijn Zuster, en haer' heer, den Koer, verstoot
Van 't wettigh erf, dat, billijk en bevredight,
Gustavus kroon en stoel noit heeft beledight.
De minnaer zet de staetzorgh uit den zin,
En volght alleen den standert van de min,
Belegert dit kasteel in zijn gedachten,
Trekt af en aen op d'ingestelde wachten,
Houdt spraek, genaekt van verre nacht en dagh,
Bespiet waer hij het hart bestormen magh,
Op hoop of zij het endtlijk op moght geven,
En daedingen, behoudens lijf en leven.
Een schoonheit die verwonderingen baert,
Is een belegh en krijgh voor Troje waert.
De midnacht, die de verf der zichtbre dingen
Misverft, en streekt wat van bekommeringen
En arrebeit en zweet leght afgeslooft,
Stont met haer slede in toppunt, boven 't hooft
Der weerelt. Al de menschen, en de vogels,
Beschaduwt van haere uitgespreide vlogels,
Genooten rust, en looken d'oogen toe,
Behalve hij, die, geen vrijaedje moe,
Bekommert om de liefste te behaegen,
Op Nasoos trant, volharde in 't jammerklagen;
Wanneer, zoo 't scheen hem vaders geest verscheen
Voor 't bedde, daer de zoon de frissche leên
Hadde uitgestrekt, hoe scheen de Helt te leven!
Nu niet gestelt, als toen hij was vergeven
Met helsch venijn, hem uit een goude schael
Geschonken, op 't moordaedigh feest en mael,
En hofbanket, als d'eer der Keurestaeten
Vergiftight lagh, en van de hoop verlaeten,

De vader, noch gedachtigh aen den zoon,
Vertrooste, voor de koets, met dezen toon
't Verlangend hart, gepijnight onder 't vrijen:
Mijn waerde zoon, wat was 't mij een verblijen,
Zoo dra mijne asch, en koudt gebeente in 't graf
Gevoelden dat u Min de ſporen gaf
Om vierigh bij dees zedige aen te houden;
Te volgen 't ſpoor der oudren en getrouden;
Te winnen een', waer in mijn geest herleeft;
Een' die mijn naem den ouden luister geeft,
Op 't voorbeelt van den grootvaêr, wiens geweeten
Zich in den dienst der Keuren heeft gequeeten
Te Heidelbergh, en Kleef; als Keurgezant
Zijn meesters last geſterkt bij Ferdinand;
Van Barbarijn omhelst wert, als zijn broeder,
Bij Luidewijk, en Vrankrijks grooten hoeder,
Den Kardinael Armant zoo hoogh gezet;
In 's Graevenhaege, en Leeuwaerde, om de wet
En 't hofrecht van die landen te bewaeren,
Genoot wert, in het opgaen van zijn jaeren.
Ik zwijge hoe de Keurvorst om mijn trou
Veel nooder dan zijn vinger misſen wou
Den Kantzelier, die zijn geſpreide volken
Regeerde, en 't hof van Brandenburgh, door wolken
En ſtarren heene, alom in top verhief.
Volhardt, hou aen bij uw verkore lief:
Zij zal uw min met wederminne loonen,
't Gelukkigh ende alle uw verdrieten kroonen.
Uw moeder ziet de bruiloft in 't gemoet,
Een' jongen neef allengs, op grootvaêrs voet,
En vaders ſpoor en voorgang met zijn ſchreden
Hen volgen, en hun ampt ten hove kleeden.
Zoo ſprak hij, en verdween aen ijdel lucht,
Gelijk een droom. De minnaer met een zucht

Van liefde volght den wensch van zijnen vader,
Geraekt in 't hart der liefste, spreektze nader,
Tot datze in 't endt bewilligt 's minnaers beê.
De Bruiloftsgodt daelt neder, als dees twee,
Een hart, een ziel, in 't bruiloftshuis vergaêren,
Geleitze met zijn tortse, op zang en snaeren,
Naer 't weeligh bed, daer 't op een scheiden gaet,
De bloode Bruit haer maeghdelijk gewaet
Verworpt, op klank van toegezonge rijmen,
En dus ontfangt het afscheit van Godt Hijmen:
Wat schaemroot verft de roozen op uw wang
Noch rooder door de traenen? dit 's de gang
Dien grootmoêr en uw moeder voor u gingen;
Toen zij getroost de Bruidegoms ontfingen,
Omvlochten met haere armen, blank en zacht,
En 's morgens zich bedankten van den nacht,
Die zulk een vreught en vrientschap kon verwekken.
De duiven van de minne trekkebekken,
Op 't klappen van het kussen, mont aen mont.
De Bruigom, lang aen 't quijnen, wort gezont
Door dezen geur, geplukt op roode tippen
Van nimmer zadt genoeg gekuste lippen:
En Venus, die de vlam ontvonkt, en blust,
Noopt zelf de Bruit, tot datze wederkust.
Gelieven, kust dat mont en harten kleven.
Het bruiloftsbedt is d'akker, daer het leven
Op bloeit, en groeit, al even groen en blij.
Dit 's Venus bouw. Hier staet de weerelt bij.

MDCLIX.

TER BRUILOFT VAN DEN WELEDELEN HEER

# ROBERT HONIWOOD,

Ritmeester in dienst der vrije Landen,

EN DE WELEDELE JOFFER

# MARGARITE VAN VLOOSWIJK.

*ANNUIT ORANTI.*

Opluikende MARGRIET, gewoon de lust te boeten
Met hemelsch maetgezang, en drijvende op de voeten
En toonen van de keele en liefelijke snaer,
Braveerde Venus wet en hooghgewijt autaer.
De Ridder HONIWOOD vergat zijn wapenplichten,
En grenswacht aen de Wael, daer 't Roomsch gewelt most zwichten
Voor Burgerhart, geteelt uit Koningklijken stam.
De trouwe minnaer vont geen lesfing voor zijn vlam.
Hij hiel geduurigh aen om 't edel hart te winnen
Omtrent den Aemstelstroom. Zij ging met Zanggodinnen
Te raede, en ook ten reie, en stelde haer geluk
In vrije zuiverheit te leven, buiten 't juk
Van 't huwelijk, indien 't de hemel haer vergunne;
Een juk, dat mannen min bezwaert, de vrouwekunne
Meer drukt en onderhoudt; een' last met recht te vliên
Voor wijze jofferen, die uit haere oogen zien,
En zoo veel verder dan die niet zoo hoog geschapen
Te licht gezeghlijk, zich aen ydelheit vergapen,
En een verbeeldinge van weelde, die heel snel,
Op haer gevoeglijkst, berst, gelijk een waterbel,
En, als een droom, verdwijnt. Hou op, hou op van janken.
Ik hoor van honderden geen twee, die 't zich bedanken.
Ik heb dit jammeren nu al te langh gehoort.
Dit is gemeene kost; geen ooft, dat mij bekoort.

Zoo zoekt een vogelaer de vrijen, onder 't vliegen,
Met zijne zoete fluit te vangen en bedriegen.
Hoe ſtont de Ridder voor dees ſpraek van zin berooft!
Als een, die onverhoedts, voor 't wreede ſlangenhooft,
In marmerſteen verkeert, geen lippen meer kan reppen,
Geen lidt verroeren, en noch lucht noch adem ſcheppen.
Hij vont een ſchoonheit, die het keurighſte oogh verleit,
Maer och, een ſchoonheit, vreemt van mededogenheit,
En zoet op pijnigen, en martelen, en grieven
Der onderdaenighſten, die haer alleen believen,
Alleen naer d'oogen zien, en ſmeeken om gena,
Gelijk de zonnebloem de zon volght vroeg en ſpa.
Maer een rechtſchapenheit, van geen gevaer te trotſen,
Voor een onwinbaer ſlot, langs onbegangkbre rotzen,
Hervat den moedt en ſtorm, al ſtort hij ſlagh op ſlagh.
Het rijzen van de zon, het vallen van den dagh,
En teffens nacht en dagh 's helts dapperheit getuigen,
Gezint te breeken, eer dan zich te laeten buigen.
Al d'oude poëzij van 't minnen oit gedacht
Geraekt nu in 't geloof; hoe Herkules zijn kracht
Verliest in 't vrouwekleet, gelijk een vrou herſchapen,
De leeuwenhuit, en knods, het monſtertemmend wapen,
Verwaerloost, en de ſpil in ſte van boogh hanteert.
De Min moet lachen, nu de ſchoonheit triomfeert,
En ſterkheit leght aen bant. Een maeght betemt veel braven.
De Ridder acht zich noch gelukkigh onder 't ſlaven,
En ſchat dees ſchoonheit, met een eedle deught gepaert,
Een perle in gout gezet, die, moeite en arbeit waert.
De moeite leert het eêlst waerdeeren, en gebruiken.
Men vint geen perle bij den wegh. Men moet eerst duiken
En viſſchenze op den gront. Natuur, bedacht en wijs,
Bewaert de gaven dus bij haer waerdij en prijs.
Jupijn, die 't al regeert, verhoort in 't endt het ſmeeken
Des braven minnaers, van zijn hoop te lang verſteeken,

En vaerdight Pallas naer den blijden Zangbergh af.
Zij, vaerdig op den last, dien haer de vader gaf,
Genaekt MARGRITE, een tiende in negen Zanggodinnen,
En roept de schoone maeght, erfvijandin van 't minnen,
Ter zijde, op datze haer des hooghsten wil ontdek.
Dus rakenze onderling in minnelijk gesprek.
De wijze Pallas pleit voor d'eer van Venus rijken.
Zij raetze op 't hoogh gebodt de vlagh en 't zeil te strijken.
Men kan het noodlot van Jupijn niet wederstaen.
Zij bietze 't huwlijxpant den rijken trouring aen.
Op datze HONIWOOD naer zijn verdienst de hant bie,
Sneet schrandre Mulciber hier ANNUIT ORANTI
Met kunst op: en de maeght, dit lezende, zat stil
En stom, en overwoegh des allerhooghsten wil,
Geensints t'ontworstelen met woorden noch gedachten.
z' Aenvaert beschroomt den ring. en zeght, geen jammerklagten
Van minnaers zouden mij van mijnen vrijen staet
Beroven, neen gewis, noch zelf der oudren raet
Kan 't hart bewegen: maer de reden eischt genoegen
En onzen eigen wil naer 's hemels wil te voegen.
Jupijn bestemt zijn beê: wij stemmen met Jupijn.
Op dat gewenschte woort brak flux de zonneschijn
Door alle nevels heene, uit 's hemels tinne en transsen,
En schiep een schoonen dagh. De rooze- en mijrtekranssen
Bekranssen 't lieve paer, den Bruigom, en de Bruit,
En Hijmen quam ter feest getreên met dit geluit:
O schoone dochter van uw overschoone moeder,
Gezegent zij uw trou, Jupijn uw troost en hoeder.
Gij trout den Ridder, en den Ridder uwe hant
Door 't hemelsche beleit, tot vreught van 't vaderlant,
Dat aen de diensten van zijn' vader en uw' vader
Zich eeuwigh houdt verplicht, en uit uw twee te gader
Verwacht de helden, die der vadren spoor betreên,
En 't recht handhaven van de vrijgevochte steên.

De mimnebij schept lust te weiden op de tippen
Van uwen roozenmont, en honighzoete lippen,
En dau te lezen in uw levens morgenstont,
Die boven nektar smaekt. ô Schoone roozemont,
O bloem van VLOOSWIJK, zoo die lust hem noit verveelde,
Besnoeij zijn wellust niet, maer queek de dertle weelde
Van uwen Bruidegom, terwijl uw jeught het lijdt.
Zoo reedtge aen d'eeuwigheit, in 't bloeienst van uw tijt.
MDCLVII.

AEN DEN HEER

# MATTHEUS VOSSIUS,

Historieschrijver van Hollant en Zeelant,

OP ZIJN HUWELIJK

MET JONGKVROUWE

# JOHANNA VAN VEEN.

Ons Leeuwen hadden uwen ijver,
Die, als een Tacitus, zoo fier,
Drukt d'oude jaren op pappier,
Met d'eer van 's lants Historischrijver
Gekroont, en zoo ten toon gestelt,
Dat zij met dankbaerheit erkennen
Den arbeit van doorluchte pennen,
En Klioos onvermoeiden helt;
Gij had de Bataviers en Vriezen
Gegespt in 't blanke harrenas;
Hun bloet vergooten, plas op plas,
En leeren winnen, en verliezen:

Toen kreeght gij lust tot vredeſtof;
En Cijpris, uit haer' troon gevaren,
Quam u met dees Johanna paren,
De puikbloem van Graef Willems hof,
En blijſchap des geleerden Vaders;
Die Themis viert met zulk een' gloet,
Als gij 't altaar van Klio voedt,
Met wierook van beſchreve bladers.
Maer Pallas haet de ſlavernij
Des veders, en ontijdig blokken,
Dies meng nu ſtatigheit met jokken,
En Venus minnevleierij.
Nu groeije uw afkomst met uw boeken.
Het blokken quetst: de kus geneest
Het kloek vernuft. Een edel geest
Moet beurt om beurt verquikking zoeken.
De grijze Vosſius verlangt
Naer 't neefken, dat, des grootvaêrs ſchriften
Doorlezend, ſchuim van gout leert ſchiften,
En aen zijn wijze orakels hangt.
Zoo ſchrijft men voor nakomelingen,
En voor zich zelven niet alleen.
Nu treê naer 't lieve Bruitsbedt heen.
Uw Bruit is niet verkuischt met zingen.

OP DE BRUILOFT VAN

# KORNELIS LE BLON,

ZOON VAN

## MICHAËL LE BLON,

Agent der Kroone en Koninginne van Zweden,

GETROUWT MET JONGKVROUWE

## ELIZABETH VAN DEN KERKHOVE.

Aen zijn Exellentie

## AXEL OXENSTERN,

RIJXKANTZELIER.

Zuil en Kantzelier van 't Rijk,
Dat den Duitſchen gront doet daveren,
En 't geberght dorst overklaveren,
Op 't rappier, zijn ſtale wijk,
Oxenſtern, nu druk het zegel
Van genade op 's Jonglings ſchult,
Pijnigende uw taeij gedult,
Toen hij dwaelde van zijn' regel;
Toen het Hof met moeite een' brief
Uit hem perſte in zoo veel maenden,
Die hem 't padt naer 't Bruitsbedt baenden.
Schuif dees ſlofheit op zijn lief.
Wijt die ſmet de zedige oogen
Van zijn lieve Elizabeth:
Deze ſtelden hem een wet,
Groot van aenzien en vermogen.

Zonder haer (*) verviel de Staet,
Dien gij ſtutte, zoo veel jaren,
Met dat hooft, vol grijze hairen,
Even friſch, en rijp van raet.
Eeuwigh menſchevleesch te ſlijten
Met gebit en klaeuw, 't geweer
Van dien Gotſchen Winterbeer,
Schriklijk grimmigh in het wrijten
Tegens 't Heilgh Arentsnest;
En, terwijl hij groeit in 't ſtroopen,
Pen op pen in bloet te doopen,
Hijght om aêmtoght op het lest.
Eeuwigh velttrompetten ſteken,
Trommels roeren nacht en dagh,
Root van weêrlicht, ſlagh op ſlagh,
Heet om 's Konings lijk te wreken,
Valt een diere wraek in 't endt,
Als zij mist aen bloet en krachten.
Gun dan Hijmen ook zijn nachten,
Venus vrientſchap toegekent.
Gun uw dienaars uit te ſpannen,
Om te boeten zulk een ſchâ
Van des oorloghs ongenâ
En de muren weêr te mannen.
Die aen 't menſchelijk geſlacht
Reeden wil, magh niet verzuimen
Gâ te ſlaen zijn Joffers luimen,
Zomtijts zuur, en zomtijts zacht.
Vrijers luiſtren na geen maren
Van den Teems, of van de Sein.
Aij, vergeef het minziek brein,
Is het uit zijn ſtreek gevaren.

(*) *Huwelijxwet.*

Dat men volge 't zachte ſpoor
Zijne oudren, en de Wijzen,
Kan de reden niet misprijzen:
d'Ouden gaen de jongen voor
Overlegh uw eerſte jaren,
Toen de weêrga van uw ziel
't Jeughdigh hart gevangen hiel;
Oirzaek van 't gezegent paren,
't Welk uw holp aen uwen wensch,
Rechte beelden van hun vader.
't Zelve vier ontvonkt zijn ader,
Die zich uitgeeft voor een mensch.
Als de Bruiloft is voltrokken,
Die de blijde torts ontſteekt,
Zal de pen 't geen nu ontbreekt,
U voldoen met ſtadigh blokken.
Wint hij midlerwijl gepaert,
't Eerſteling der bruiloftstelgen,
Schenk het, zonder u te belgen,
Uwen Naem, zoo wijt vermaert.
Laet dien jongen AXEL noemen,
En, in dienst van uwen Zoon,
Eer bewijzen aen de Kroon.
't Hoogst waer van uw Bloη kan roemen.

# BRUILOFTLIET,

VOOR

# GUILJELMO BARTELOTTI VAN DEN HEUVEL.

EN

# JAKOBA VAN ERP.

MERKUUR.

Is nu een maeght het waerste goett,
Dat Bartelot' om heur laet varen
Mijn Bank vol gouts, mijn eb en vloet
Van Beurs, en vloten, rijk van waren?
Is 't wisselen van vrijen staet
In blinde slavernij van vrouwen,
De wissel die best munte slaet?
Durf hij 't nu al op een vertrouwen,
En schepen lijf en goet in een,
Ja zelf zijn ziel? hij ga vrij heen.

PALLAS.

O Roos van Erp, mijn heilighdom,
Geen vrijer zou uw glori pluiken:
Nu staen mijn kuische bloemen stom,
En moeten op haer steeltje duiken,
Bedrukt en schaemroot; mits gij haer
Zoo wuft en reukloos gaet begeven.
Wat prees uw boek, en cimbelsnaer,
Getrouwt aen zang, het eenzaem leven?
z'Ontsticht een maegdelijk gemoedt,
Die anders leert, en anders doet.

VENUS.

Gelukkig paer, volg ſchilt noch roê,
Afgrijſelijk van zwarte ſlangen.
Mijn koppel duifkens lacht u toe.
Zie bexken eens aen bexken hangen.
Zij trekkebekken u te bed.
Laet Pallas pralen, Hermes woelen.
Wat 's gelt? wat 's wijsheit, zonder pret
Van twee geënt in een gevoelen,
Die Venus in haer ſpraek verſtaen,
En endeloos te bruiloft gaen?

DE TORTSEN VAN

# ALLARD KROMBALK,

EN

# TESSELSCHA ROEMERS.

AEN DE ZELVE.

Gij die elkandre zijt door hemelsch lot beſchoren,
Dees dochter, uit mijn hooft en harsſenen geboren,
Uw Bruiloft toegewijt, zij wellekom u beij,
Terwijlze uw Ledekant met Maegdepalm beſpreij.

Hoe zal ik 't heilig bed van Roemers dochter roemen?
Mijn oog te keurig dwaelt, hier lacht een beemt vol bloemen,
O Aemſtelnijmfen, helpt, wat hemelsch drijft mijn geest.
Vlecht hoeden en ontſteekt de tortſen van dees feest.
Dat zoo veel geesten, als 'er leven in mijn aderen,
Naer boven zwevende in mijn harsſenen vergaderen.
Zij zijn 'er al, ik voel 't. Een Godt bezit mijn ziel,
En toont het ſchoonſte, dat een kiesch vernuft beviel.

Godt Jupiters gemael bewaekte d'Amſterdammers
Met haer zorghvuldigh oogh, na veel geleden jammers,
Te liever mits de wraek, verbittert tegens recht,
Hun lage vesten tot den gront toe had geſlecht:
Want wat was toch verbeurt aen 't goddeloos omhelzen
Te wreken van een' Graef, die 't edel huis van Velzen
Getrappelt had op 't hart, en zulk een vrouw verkracht,
Die eerlijk was gehuwt, en roemde op haer geſlacht;
Een Graef, die queekende een verbitterde gemeente
Den ouden Adel hoonde, en queſteze in 't gebeente.
De Zuster van Jupijn de ſtadt hieromme was
Met gunst genegen, en herbouwdeze uit haer asch;
Zoo datze jong te prijk, met 's Keizers kroon bepeerelt,
Zat tot verwondering der ganſche Kriste weerelt,
En lade op zich, om al haer' handel en gewoel,
Den nijt van nabuurſteên, gewijt ten Konings ſtoel:
Maer Juno niet vernoeght, als die met grooter gaven
Haer burgers eeren wou, begaen was om 's lants haven
Te ſchuimen van gevaer, dat over 't ſcheepsvolk hing,
Wen na behoude reis dik' vloot op vloot verging,
Door tweer Sireenen zang, wier liefelijke lippen
En ſnaren Palinuur verlokten op de klippen.
Zij ſtuurden eb en vloet, en breidelden de zee,
Zoo dat vast weêr en wint most luiſtren naer dees twee,
Het bloet van Kallioop. d'Een om haer ongenade
Genoemt wert naer heur' aert en ſtrengheit Tesſelſchade.
Saturnus dochter dan met dezen last bezwaert,
Hier op den breeden Raet der Goden had vergaert,
Die overleiden 't vast en vonden zich verlegen:
Want Juno dreef haer ſtuk, Apollo ſtontze tegen.
Zij dong op deze wijze: ô vader van de Goôn,
En gij wier Majesteit vereert den hoogen troon
Des grooten Dondergods, de ſpijt verrukt mijn zinnen
Wen ik gedenk, hoe twee half zee- half lantmeerminnen

Bestrijden een Godin, wiens toornigheit vertzaegt
Den opperste, die moedt op zijnen blixem draegt.
Mijn stadt, wiens burgers staeg als wakkre mieren krielen,
d'Ondraegelijke schâ moet boeten van de kielen,
Die stranden reis op reis, en stooten op den gront,
Wanneerze zeilen gaen 's lants haven in den mont,
Of rijen op de reê, in pekelschuim gedolven,
En staen de barning uit der schrikkelijke golven,
Al t'ijsselijk aen 't woên geraekt, door spel en zang
Van deze zustren, zoet op onzen ondergang.
En waerom zit ik traeg, die lang behoor te wreken
't Geleden leet? of zou 't aen onze magt ontbreken?
Dat tuig de Frygiaen, die t' Argos zit geboeit,
Priaems geslachtboom, tot den wortel uitgeroeit:
Dat tuig de bastertzoon, ten leste vrijgevochten
Dwers heen door afgronts spook en leelijke gedrogten,
Door zoo veel ongevals en ramps, hem voor de scheen
Gesprongen, om mijn spijt te wreeken aen Alkmeen.
En slechte ik niet tot puin Karthagoos hooge vesten?
En slaenwe Rijken niet met doodelijke pesten,
En met het scharpe zwaert van bitteren hongers noot,
Die d'arme zondaers pijnt met een gerekte doot?
Ik had Neptuin getergt dat hij 't zich zoude belgen,
En door eên zeegedrogt dien havenvloek verdelgen,
Tot heil van Aemstellant, en wasdom van den Staet;
Maer ben, 'k en weet niet hoe, verandert van beraet,
En leg vast over, om door zachte hijlixwetten
En bruiloften haer hart en zinnen te verletten,
Door kuische en heilge zucht om teelen haers gelijk.
Dat dan voor dit besluit mijn eersten yver wijk'
En dees vergadering, na ernstig overwegen,
Dit stemme, en daar toe spreeke een' algemeenen zegen.
Zij zweeg, en hoorde toe, 't gemompel ging rondom.
Elk overwoeg 't: alleen Apollo zat 'er stom,

En kropte zijn verdriet, en toonde zich t'onvrede.
Ten leste rees hij op, en borst met deze rede
Op Junoos voorstel uit: nooit onbeschaemder eisch
En klonk'er uit 't gestoelt van 't hemelsche pallais.
Heeft Ganimeed te mild zijn stiefmoêrs brein beschonken
Met nectar, datze raest, als waerze dol en dronken?
Wat overschrijtze 't perk? wat vordertze op mijn Recht?
Wat miktze op 't zuiver wit, daer geen geschut op hecht?
Wat stichtze hemelbrant, dien niemant uit kan lesschen?
t' Onbillijk eischtze 't puik van alle Priesteresssen,
Apollo toegewijt, die door het gansche jaer
Bewier ooken zijn kerk, en eeren 't hoogautaer
Met versche kranssen, schoon gespikkelt en gevlochten
Met geuren, dieze ons oit godsdienstelijk toebrogten,
Zoo dik' zij blaken deên een zuiver offervier,
Naer zede geperruikt met heiligen laurier.
Zwijg Juno, die uw toont zoo ruuw en onbescheeden.
Zij zijn aen mij verlooft door diergezworen eeden.
Mijn Dochters, wacht uw dienst. Mijn koorgewaet u dek'
Dat geen kerkschennis u besprengkle noch bevlek'.
Mijn feest uw zorge zij. Volhart in mijn gezangen;
En gij voornamelijk, wiens schrandre zinnen hangen
Aen Tassoos heldenstijl, wiens assche gij beroert,
En zoo hoogdravend door ons Hollant speelen voert,
En durft met Godefroij den oorlog u getroosten,
En hitst de Westersche slagordens aen het Oosten,
En noopt den klepper, die het stof omwroet verhit,
En schuimbekt op zijn' draf, en knabbelt het gebit.
Gij mede, mijn Sibil, die namaels noch zult melden,
En zetten op 't autaer het Hooft van Hollants helden,
't Welk worstelde met raet, en dapper van gemoedt
Voor 't Recht des Vaderlants vergoot zijn edel bloet.
Geen Godt noch geen Godin beroofme van dees panden:
Mijn voesterkinders zijn 't: zij voên mijn offerhanden.

De galm van ſnarenſpel haer' mont volght, vol van Godt.
Mijn vloeren zij betreên: mijn tempel is haer lot.
Neptuin hier door geſteurt, borst harder uit en grover:
Wat geest drijft Cynthius, wat dwaesheit komt hem over,
Dat hij der Goden Raet wil meestren met zijn ſtem,
Als of elk luiſtren most naer hen niet, maer naer hem?
Als waer zijn woort een wet? of leert hij ons nu ſchuwen
De bruiloften, en zet de kuisheit boven 't huwen?
Zoo deê hij zeker niet, toen Dafne langs den ſtroom
Van Peneus ademloos veranderde in een' boom,
In eenen boom, dien hij noch minnent, met zijn armen
Zoo lieffelijk omhelst, en arbeit te verwarmen.
Zoo deê hij zeker niet, toen 't bosch van Pelion
Met pijnbooms ſchaduw hem zoo dicht niet dekken kon,
Of d'een of d'andre nijmf wist datelijk te zeggen,
Hoe hij Cyrene daer den gordel af deê leggen,
En verſche roozen las, gedootverft van de ſchaemt,
En kreukte 't kruidje vrij wat ſtouter dan 't betaemt,
En zetteze in zijn kar, van waerze mogt beſchouwen
Tesſalien, en al d'omleggende landouwen.
En waerom luit dit vreemt? hij aert toch naer Latoon,
Meer dan zijn zuster doet, en draegt zich als een zoon
De moeder heel gelijk? ontlochent hij dees treken;
De knapen die gekruift hem melden zullen ſpreken.
De Zeevoogt ſprak dit niet, de hemel was geſplist:
En hoe men langer keef te feller rees de twist.
Wat bleef 'er ongerept? wat dorst men niet verwijten?
Van ſchaemte krompen de klaerblinkende tapijten.
Jupijn bleef onverſchoont, zoo ſchendigh gingt 'er toe.
Men ſmaelde op zijn beerin. Men ſchrolde op zijne koe;
Op Danäe, bewaekt van honden, graft, en toornen;
Op Kadmus zuster, die den ſtier hing aen zijn hoornen:
Ik zwijgh van Ganimeed, en andre ranken meer,
Al wrokkende opgeveilt, doch luttel tot zijn eer:

Zoo dat de diepe zael te bársten fcheen van 't razen:
Want 't ginger als een zee, van winden opgeblazen,
Niet magtigh meer zich zelf, als die geen ftrant en houdt,
En ziedend het geftarnt befprenkelt met haer zout;
Wanneer den ftuurman 't roer niet langer komt te ftade,
Die nu drijft reddeloos op 's onweêrs ongenade:
Of als in 't vlakke velt d'aenfchennende trômpet,
't Geknarsfetand van 't ftael naer billikheit noch wêt
Doet luifteren den Moort, wiens breidelooze benden
Gaen weiden in een' oest van allerleije ellenden.
Maer toen der Goden Hooft de daken van de lucht
Betemde, en zette neêr het onbetoomt gerucht,
Heeft Mars vol viers de zaek tot Junoos baet en voordeel
Aldus hervat: elk een die wachte zich een oordeel
Te vellen over 't pleit en hangende gefchil,
Dat niet rechtmatig ftemt met mijn vrouw moeders wil;
Of 'k zweer dees degen zal haer fmart en wonden heelen.
Dees ftoelen zijn gefcheurt te bitter in twee deelen,
Waer van het ftrengfte leunt en helt op onze zij':
Daer fteun ik zeker op: dat ooght alleen op mij.
Ik moedighzê de borst, om rustigh aen te fpannen.
En d'overigen hoop van zijn gezagh t'ontmannen.
Geen wetten gelden hier, noch heiligh out gebruik.
't Belieft ons. 't Zij genoegh, dat elk voor moeder duik'.
Al zou de trotze troon van Jupiter ten leste
Zien ftorten al de Goôn van 's hemels hooge veste;
Het eertijts glinftrend gout, 't welk noit yet fterflijx zagh
Ontluistert door veel ftofs, beweven van het ragh
En fpinnekoppenweb; de laeghgezete menfchen
Den outer weigeren de wierooken, met wenfchen
Met zuchten met gebeên en aendachts zout gemengt;
En allen dienst gefchort die zaligheit toebrengt.
Zacht zacht, al hoogh genoegh, riep Liber: wij verwarren
Door 't fchelden meer en meer, die 't vrije hof der ftarren

Beheerschen wil met kracht, vermeesteren met dwang,
Die brouwt deszelfs bederf, en haest ten ondergang,
Noch smaekt yet goddelijx. Al is 't dat wij bekleeden
Het purper en root gout van dit gestoelte, en treden
Op vloeren van turkois en flonkerdiamant,
En zetten met een' wenk de Rijken naer ons hant;
Wij zijn met eedt verplicht, en onderling verbonden
Aen wetten, eens gesmeet om niet te zijn geschonden.
Wie los maekt dezen bant, een houvast van den Staet,
Daer ooght men op, als een die toeleit op verraet,
En wetteloos zich durf verzetten tegens d'orden,
En van een rijxgenoot een vijant is geworden.
Men moet 't bijzonder en 't gemeen met onderscheit
Recht schiften, en voor al in dit zwaerwightigh pleit.
Ten staet 't gemeen niet vrij te keeren het bijzonder
Recht tot zijn eige baet, of 't bovenste raekt onder.
Een Beiert leit'er, wilme' ontstrenglen dezen knoop.
Ik zie den hemel woest, de maghten overhoop,
Ten zij men zachter ga: dus laet zich de Godessen,
Wie zuiverheit gevalt, en eeuwighduurend lesschen
Van Venus minnevlam, verklaren in de zaek;
Op dat men niemant quetze, en endelijk de Wraek
Van 't wrokkende ongelijk, verbittert en bezeten,
Maek rechter van haer leet, te dol en godvergeten.
Toen dees Godinnen tijt om spreeken was gegont,
Daer lang om was gejankt, zoo riepenze uit een' mont:
Waer staenwe, voor wiens troon? 't is ver genoeg gekommen,
Nu men in twijfel trekt 't out Recht en d'eigendommen,
Ons toegestaen van 't hof en d'oppermajesteit
Der Hemelvooghden zelfs; die trouw en heiligheit
En waarheit en eenvout omhelsden, toenze zwoeren:
Die om meineedigheit de blixemslingers voeren,
En dondren naer beneên, en barsten uit een wolk
Tot schennis van in deught hen overtreffend volk.

Die 't ſpierwit nonnenkleet uittrekken durf en woeden,
Ontblooten durf van vrê veel hemelſche gemoeden;
Verſteuren allen plicht, die d'eer der Goôn ophout.
Waer toe godvruchtiglijk autaer en kerk gebouwt?
Waer toe met kerkgebaer d'inwijing onzes tempels,
Indien ons lust nu ſticht nu vier geeft op ons drempels?
Dees twee Sibillen oit een uitgelezenst puik,
Met onverwelkte blaên beſchaduwt om de pruik,
Zijn veel te dier verplicht. Zij ſtrengelen en breiden
De kransſen van ons eer. De dansſen zij beleiden
Der reijen nimmer moede, en koesteren den zwarm,
Wiens yver onvermoeit houdt d'offerſteden warm.
Wij ſtemmen 't nimmermeer, noch laten 't ons behagen.
Jupijn beducht voor veele en droeve nederlagen,
En in zich zelven gram verrijzend uit den dut,
Zijn blixemzwaeiend hooft tot driemael vreeslijk ſchud;
Waer door al wat 'er zat ſprietooghde van de ſtralen
En 't weerlicht ſchitterende in 's hemels diepe zalen,
Geſlagen met ontzagh. Ten leste wert gehoort
Des grooten Vaders ſtem: wie zijtge, die verſtoort
Der zaligheden rust door ál te hevig woelen,
En jaegt den lieve vrede uit ons geruste ſtoelen?
Of mijne gemalin, 't geen zij te ſtrenge dreef,
En Delius 't geding alleen aen mij verbleef,
Dat ikze, als middelaer, op 't voegelijkst moght ſcheiden
Men vont misſchien een weg tot redding tusſchen beiden,
Na rede en wederrede en onderling beraên
Wert d'uitſpraek aen Jupijn van weêrzij toegeſtaen,
Die dus het vonnis velde: Apollo zal gedoogen
Het huuwelijk van haer, wier opgeſlagen oogen
Zijn Godtheidt eeren; doch en zal in allen ſchijn
Dit tot zijn nadeel niet te verr' getrokken zijn,
Als of hij afſtant deê van 't Recht hem opgedragen.
Ook zijn door 't juk des echts dees nijmfen niet ontſlagen

Van koor en kerrekdienst. Daer bij zal d'eerfte vrucht
Van 't bruiloftsbed, geteelt in 's levens vrije lucht,
Apollo zijn gewijt. Hij zweeg, en daerop loegen
d'Onfterfelijke Goôn, en dronken met genoegen
Malkandren vrede toe. Waer toe zoo veel gefchils
En oorlogs? riepen zij, Jupijn gunt (*) *elk wat wils*.
Men fcheide zonder twist: doch Febus in 't vertrekken,
Sprong morrende op zijn kar, en deê de paerden rekken.
Het aerdrijk door geen droef en donker voorfpook ras
Gewaer wert dat om hoog wat groots befloten was.
Een paer op vetten roof wel afgerechte valken
Twee duiven voerden wech, en quamenze verfchalken
Op 't hooge torendak, dat Schreiers Hoek bewaekt.
De fchiltwacht, toen 't geftarnte aen 't vallen was geraekt,
Van verre in 't zeilrijk Y met lachende gefchater
Een' Waterlandfchen reij zag trippelen op 't water,
Verciert met fakkelen, en nimmer dorre blaên.
En d'oude burregwal, die hoorde een blijde zwaen
Geluit flaen met haer keel, die konze zoo bedwingen,
Als ofze eens uit de borst het bruiloftliet wou zingen.
De wijngaert aen de ftraet, geleit van maegdenhant
Tot daer 't gehemelt dekt de nonneledekant,
Hing zwanger, in een nacht, van rijpe muskadellen,
Waer uit men mocht de vrucht van 't nakend huwlijk fpellen.
Ik kreeg aen 't huwelijk ook kennis in den droom.
Twee zusters zetten zich op 't uiterst van den ftroom:
d'Een, uit een parkement of halfgerolde cedel,
Las noten met haer' galm, en d'ander met een vedel;
Waer op een heele zoô Dolfijnen onvermoeit,
Als door Arions harp bekoort, quam aengegroeit.
De twee vrijpostigften voor andren nader zwommen.
De Joffers fchrijelings uit dertelheit beklommen

(*) *Dit 's de zinfpreuk van Roemer Visfcher, Vader van Anna en Tesfelfchade Roemers.*

De visschen, gladt van huit (ik dacht hoe wil 't hier gaen)
Die na een' keer of twee haer voerden Noortwaert aen,
En gaven zich in 't diep. De dootze maegden kreeten:
En daer meê was de lust van zang en spel vergeeten,
't Muzijkbladt en de veel ten beste voor den vloet.
d'Een reikte d'andre toe met d'armen het gemoedt.
Zij huilden vast om hulp en redding, maer z'ontbrak'er;
En door dit droef misbaer ontsprong ik, en wert wakker.
Een wijl hier na geviel 't, toen dezer docht'ren geest
Kerkplechtig bezig was, om vieren 't jaerlijx feest
Met lofzang en gebeên, gelijkze 't noô versloffen,
Dat d'een van 't kerkgewelf wert in de borst getroffen;
Met geen' geveerden schicht, maer gloeiendige kool,
Of koegel haer gegunt van eenig kleen pistool.
Zij zwijmde voor 't autaer, eer dat haer d'outste redde,
Die greep de doode, en droegze op 't hijlijkschuwe bedde,
Och zuster, sprak zij, och, wat deert u? is het ook
Een flaeuwigheit, gevat van een' vergiften rook?
Of is het hart benaeuwt, om dat uw ijver heden
Al t'ijvrig heeft gevast, geworstelt met gebeden?
Neen, zuchte 't levend lijk, dit is 't niet datme schort.
Mijn boezem is vol viers: mijn ziel gepijnigt wort.
Breng drank, breng lafenis; 't zijn enkel heete kortsen,
Mijn boezem is vol brants. Wat blaken mij al tortsen.
In 't end rook Anna, hoe die koorts haer oirsprong nam
Uit geen onkuische brant, maer eerelijke vlam,
En eerstgezette zucht tot huwen, en tot teelen.
Zij troost haer al bedrukt. Zij voert haer zinnen speelen.
Of zij verleien moght dat opzet door bericht:
En zongze voor den lof van kuischen maegdeplicht;
Helaes! maer al vergeefs, vergeefs men om wil stooten,
't Geen eenmael van den Noodt gestemt is en besloten.
Dit bleek eerst toen de Faem op Schreiers toren zat,
En bruiloft bruiloft blies, en nodigde al de stadt

Op 't ſchaterend banket, beluit met zoete rijmen.
Van 't Noorden Krombalk quam, verzelſchapt met Godt Hijmen,
Met heele en halve Goôn: van 't helder Oosten trat
Godt Jupiters geſlacht, op zijne gaven prat,
Met zang en ſnarenſpel voor Bruits en Bruigoms voeten,
Om met een bruiloftliet 't gelukkig paer te groeten.

# BRUILOFTLIEDT.

Gij waert, Heer Bruidegom, een pronkbeelt van yvoor,
Dat reuk derft, ſmaek, gezicht, gevoelen, en gehoor,
Waer in alleen door kunst de ſchijn van 't leven zweeſt,
En pols, noch aderſlag, noch roering in zich heeft:
Maer als u Tesſelſcha, uw helft te beurte viel,
Toen lookt gij op, en 't lijf ontfing ter feest zijn ziel:
Het ſterflijk wert verknocht met zijn onſterflijk deel,
En 't geen eerst ſtukwerk was, voltoit wert en geheel
Wij zien hoe Goddelijk u dees Godin omvangt,
Hoe gij aen hare tael en wijze lippen hangt,
En luistert naer een' Godt, die zijn geheim ontſluit
Door den begaefden mont van uwe ſchoone Bruit.
Bruit, die uw lief omhelst met onbevlekte trou,
Geef door uw' ommegang uw minnaer zulk een vou
En glans, dat hij met u verſmâ dees ydelheit,
En naer het hoogſte ſtâ, dat naer de ſtarren leit.
Doch voor uw hemelvaert uit 't werelts nachtſpelonk
Erve Amſterdam een ſpruit, waer in wat in u blonk
Gezien werde, als ze draegt 't geen in u heerlijk is,
Op dat 'er noch een ſtar ſchijne in dees duisternis.

## DE HAVEN AEN
# JOAN NIKOLAESZ,
## EN ANNA SIMONS.

Gal met honig overgoten,
  Heilig bitter, minnaers deel,
Naulijx wort uw zoet genoten,
  Of het wallegt in de keel.
't Heugt den blijden Bruigom noch,
  Hoe hij 't Jawoort hoorde flippen
Met een' zucht van Annaes lippen,
  Zonder erreg of bedrog:
't Jawoort, 't welk door open ooren
  't Hart zoo graeg en gierig dronk,
Dat het fcheen in vreugt te fmooren.
  O hoe zoet paert jongk bij jongk.
Maer trompet en trommelflag
  Steurt dat vriendelijk vergaren,
En jaegt Anna door de baren,
  Daer zich kuisheit bergen mag.
Daer geen teêre jofferzielen
  Schrikken voor gefchreij en moort:
Daer als mieren menfchen krielen,
  Op den rijken Aemftelboort.
Denk hoe is haer lief te moê,
  Dat hij dus zijn lief moet derven,
En verlaten ommezwerven.
  Godlooze oorlogh, minnaers roê,
Moet ik, zucht hij, als veel harten,
  Ook bezuuren uwen haet?
Blixem, die met duizend fmarten
  't Heerlijk bloeiend Duitschlant flaet.

Moet ik 't kostelijxte pant
  Door gevaerelijke vlagen
Uwent halven angſtigh wagen,
  Over zee en over zant?
En mijn weelde en wellust misſen
  In het quikſte mijner jeught?
In dees Noortſche duiſternisſen,
  Daer mijn zon mij niet verheught?
Daer de wrecde wintertijt
  Schent met vloeken al mijn roemen,
Al dees bruiloftlijke bloemen,
  Die mijn bed zijn toegewijt?
't Bedde, dat me zal gedijen
  Tot een doots en droevig graf.
Om t'ontgaen een eeuwigh lijen
  Kies ik tijdelijke ſtraf.
Maer wat ſterf ik zonder noot?
  Is de wegh dan opgedolven?
Zoek uw leven door de golven,
  Door de paden van de doot.
Naulijx krijgt hij die gedachten,
  Of het woedende ongedult
Scheept hem, zonder af te wachten
  Dat de voorwint 't zeildoek vult.
O hoe krachtigh is de liefd,
  Die Leander, niet om temmen,
Naer zijn Hero toe doet zwemmen.
  Zie hoe 't vlot de vloeden klieft.
O Neptuin, weest toch genegen
  Dezen vrijer, dienge voert.
Streel hem met bedaerden zegen,
  Die door 't minnen is beroert.
Maer wij tergen eer den Godt
  Aller buijen door het bidden.

's Bruigoms ziele drijft in 't midden
Van het wilde woeste lot.
Zie die barrening eens woeden
Op het aengevochten zant.
Och de zeeman wenscht om vloeden;
Zonder gront en vloekt het lant.
Met zoo ftoot en kraekt het hout.
'T Hart des ftuurmans kraekt met eenen.
Met zoo gaet het op een fteenen.
Elk is hondert jaren out.
En de Bruigom, vol ellende,
Stroit zijn klaghten in de locht;
Liefste die u voor zijn ende,
Voor zijn doot eens kusfen moght.
Willigh willigh zou ik zoo
In dien ruimen plas verzinken.
Liefst in enger ftroom verdrinken.
Bruigoms harten fterven noô.
'T Water mag het leven blusfchen,
Maer geenfins het minnevier.
Mogt ik flechts de liefste kusfen,
Och ik voer getroost van hier.
Venus hoorde 't zuchten ras,
En bewogen door het treuren,
Zo begonze 't fchip te beuren
Door de barning, door 't gebas
Van die blauwe en zeegroen honden,
Die de Noortfche Scylle op hist;
Daer veel zielen zijn verflonden;
Daer de visfcher lijken vischt.
Eurus adem fpande 't zeil,
En de hoop van onzen minner,
Die als vrolijk zeeverwinner
Zag van verre tot zijn heil

Anna op den oever blaken.
  Wakker, riep hij, Palinuur,
Stier den ſteven naer dat baken,
  Naer mijn Noortſtar, naer mijn vuur.
Anna, die, van tranen nat,
  Docht het meir heeft hem begraven,
Ziet hem landen in de haven
  Van ons zegenrijke ſtadt.
An grijpt Jan in beij haer armen,
  Jan houd An gegrepen ſtijf,
En zij drukken vol ontfarmen
  Mont aen mont, en lijf aen lijf.
Gal met honig overgoten,
  Heilig bitter, minnaers deel;
't Zuur is al voorheen genoten;
  Glij nu lieflijk door de keel.

# B E D E

## AEN HET WESTEWINDEKE, VOOR

## PIETER VAN BUREN,

## EN

## YDA VAN GERWEN.

Laeuw en lieflijk Westewintje,
Voorbô van 't gevleugelt kintje,
Vader van de zoete maent,
Die de drooge paden baent,
En beſtroit voor Venus wagen,
Na de gure en zure vlagen,
Als het al van minne praet;
Kom, beſtroij de Warmoesſtraet

Met meer lovren, met meer bloemen
Dan mijn zwanepen kan noemen.
Vraegtge noch wat dit beduit?
Buren zal zijn ſchoone Bruit
Met de roozen op haer wangen
In het vrolijk huis ontfangen,
Op den zegenrijken galm.
Stroij nu onder kuiſchen palm,
Wit liguſtrum en viooltjes
Voor de maegdelijke zooltjes,
Die al bevende uit het koor
Treên op 't ongewoone ſpoor
Derwaert, daer de maegden ſpreiden
't Bed, daer Ida op moet ſcheiden
Van den bloesſem, die zoo waert
Zij voor Buren heeft geſpaert;
Die door 't ſtadig minneprikken
Nu gevaer loopt van te ſtikken
In den jeugdelijken brant,
Op de nieuwe ledekant,
Zoo gij met uw' koelen aesſem
En verquikkelijken waesſem
't Paer, dat vierig trekkebekt,
Niet bevochtigt, niet en lekt.
Troostze dan die zieltjes ſpinnen,
Onder 't web van 't weelig linnen.
Laef, met aengenamen douw,
Venus beemt en akkerbouw,
En ververſch de roozetippen
Van dé lieve lekk're lippen,
Die, in 't kusſen onverzaet,
Zich verpijnen, zonder maet.
Laet u d'arbeit niet verveelen,
Want zij zullen bloemen teelen,

Schooner dan de ſchoonst, die vast
In uw Aemſtelhoven wast.
'k Wou mijn bede langer maeken,
Maer met putjes op de kaeken
Lacht de Bruit in haren geest,
En die lach verciert de feest.

# SPIERINGS GESTALTWISSELING.

Zelden ſpeurt men geest en ſchoonheit
In een lichaem. d'Ongewoonheit
Van een ſchepſel, zoo volmaekt,
't Hart der jongelingen raekt.
Als met uitgeſchote ſchichten.
Had de hemel liever lichten,
Als een paer bruine oogen zijn,
In een geestigh maeghdekijn,
't Alleredelſte aller menſchen;
Niemant zou de zon verwenſchen
Voor dien wenſchelijxten ſchat,
Zonder weêrga, zonder dat.
Wie zou niet van minne blaken?
Pallas lippen, Venus kaken,
Cypris oogh, Minervaes mont.
Redme, redme, 'k ben gewont,
Riep een Spiering, in de vloeden.
(Overwonnen van de gloeden,
En verſchalkt in Venus fuik;
Toen hij Geertruit haer perruik
Op den waterkant zagh toien)
Wie verwondert zich dat Troien
Om een ſchoonheit leit vergaen?
Minnevier ſteekt water aen.

Lieflijk lokaes voor ons visfen.
Vierbaek in dees duisternisfen.
Te vergeefs is 't dat ik zucht:
Want uw leven dat is lucht,
'tMijn is water, doch voor dezen:
Nu wil 't vier en water wezen:
Zoo ik een van beide derf,
Wat is 't wonder dat ik fterf?
'k Beur het hooft niet uit de ftroomen:
Gij en kunt tot mij niet komen.
't Onderfcheit is veel te groot.
't Onderfcheit is zelf de doot.
Doch is fterven mijn verlangen.
Schoonfte, trektme: 'k ben gevangen.
Schoone, 'k bid u om genâ.
Venus floegh zijn klachten gâ,
En verleende flux den visfe
Menfchelijke ftaltenisfe.
Spiering, overzeldfaem ding!
Als een jeughdigh jongeling,
Quam opborrelen van ondren.
Geertruit zweem fchier van verwondren,
En beweeght door 's vrijers noot,
Nam hem op in haren fchoot.

# TROURINGK.

VAN

# PIETER WILLEMSZ HOOFT,

EN

# KORNELIA DE VRIES.

Geen dartel wicht met vlammeſtoker,
Met taeijen boogh, en ſchichtekoker,
Heeft Hooft in 't hart geraekt,
En Bruidegom gemaekt;
Maer 't eerbaer aenſchijn van Korneli,
Daer roode roos en blanke leli
In toonen aen de jeught
Hoe ſchoonheit voeght bij deught.
Het kuiſche vier en blakende oogen
Verſtrekten fakkel, pijl, en bogen:
Die Kristelijke gloet
Ontſtak zijn vroom gemoedt.
De brant hem minnetael deed ſpreken.
Hij viel aen 't vleien en aen 't ſmeken:
Geen moeite was te veel
Om winnen 't hart kasteel.
Hier was de kuischeit in belegen.
Zij wert beſtormt langs ſteile wegen,
En elke vrijers praet
Had kracht, als een granaet.
Zij wist geen' raet om 't vier te lesſen,
En vont gevaer door zoo veel bresſen;
Noch bootze tegenweêr,
Uit hoop niet, maer om d'eer.

Hij badze: lief, genoeg gevochten.
't Is best een nut verdrach gevlochten,
En uwe trouw verlooft
Aen mij, uw wettigh Hooft.
In 't endt haer boezems vorst* ontdoide,
En al die fiere moet verstroide:
Zij tradt den helt te moet
Behoudens lijf en goet.
Toen zagze wat de ziel betovert.
En hoe 't geluk haer had verovert,
En onder Hoofts voogdij
Gehult tot heerschappij

# DE BRUILOFT VAN KANA

AEN

# GERBRANT ANSLO,

EN

# ABIGEL SCHOUTEN.

Wie kan harten t'zamen lijmen
Beter als de groote Hijmen,
Die, gedaelt uit 's hemels schoot,
Binnen Kana wert genoot.
Hij quam met geen fakkel lichten,
Maer met zijnen wandel stichten,
Die bij 't menschelijk geslacht
Blonk, gelijk een star bij nacht.
Zou men blijer bruiloft wenschen,
Als daer Godt zich met de menschen
Komt verzellen zoo gemeen,
Om zijn' zegen te besteên?

Kon de bruit te Kana ſchreijen,
Toen haer Godt te bedt quam leijen?
Zou 't gezegent bruiloftshuis
Angſtig zijn voor eenigh kruis
Toen de twee Gelieven zagen
Hem die 't kruis voor hun quam dragen?
Zeker wat een majesteit
Braght zijn tegenwoordigheit,
Onder 't liefelijk vergaren,
Toen Godts blijſchap zelf de ſnaren
Stelde van een yder ziel,
Die hier feest met Englen hiel;
Maer op dat dit uit zou ſteeken,
Most 'er eerst de wijn ontbreeken;
Wijn, een oorzaek van de vreught;
Wijn, die Godt en mensch verheught.
Jeſus moeder zagh verlegen,
Om na haers gezalfden zegen,
Na den wijnſtok, hoogh van prijs,
Die in 't weeligh Paradijs
Alles doet van blijſchap ſchatren:
Dees verkeerde ſtrax de watren
In een drank, bij out en jong
Smackelijker op de tong
Als die eerst was ingeſchonken,
En zij worden Godlijk dronken:
En dat eerſte wonderwerk
Klinkt noch daeglijx in zijn Kerk,
Waer men zijnen lof hoort zingen,
Die ten hemel op komt dringen,
Van het westen tot in 't oost.
Dit gedijt tot vreught en troost
Voor die paeren met malkandren.
Godt kan druk in vreught verandren.

Als hij Kanaes water deê.
Schept dan hart en moedt, gij twee,
Die, door kuifche trouw verbonden,
Al wat u wort toegezonden
Van den hemel neemt in dank,
Dan wat zuurs, dan zoeten drank,
Gerbrant zij in deught een fpiegel
Van zijn toegevoegde Abigel,
Brengende op zijn tijdt te pas
Wat hij in de boeken las,
Wat hij leerde van de ftommen,
Wat hij uit de heiligdommen
Van de ware wijsheit broght,
En met lust en arbeit zocht.

# MAIJBOOM

VOOR

# JOAN DE WOLF,

EN

# AGNES BLOK.

Agnes hart lag hart bevrozen,
Als de Noortas, daer de zon
Noit violen nochte roozen
Blad noch bloesfem winnen kon.
Liefde ontdoide in dit geweste
Noit de lente van haer tijdt,
Die men fchat het allerbeste,
Waerdig zeven jaer gevrijt.
Zonder wulpsch vermaek te zoeken,
Sloegze 't oog op lof, en deugt,

Hielt gefprek met ftomme boeken,
  Stichters van haer ftille jeugt:
Van de weerelt afgefcheiden,
  In haer kamer en vertrek,
Schuwdeze al die ftrikken leiden
  Voor een ftilte, zonder vlek.
Minnen, Jawoort, bruiloft, huwen
  Vlootze, als Spinnen, en venijn.
Konnen maegden feesten fchuwen,
  Daerze toe gefchapen zijn?
Kan een maegt de Liefde haten,
  Die haer' oirfprong neemt uit Godt,
En de menfchelijke ftaten
  Onderhout door 't hijlixlot?
Deze fpruit kan niet begrijpen
  Hoe men dwael van 's vrijdoms ftreek.
Om dien diamant te flijpen
  Valt een diamant te week.
Niemant durf van vrijen momplen.
  Wie dit opwerpt, blijft verdacht,
Dat hij haer wil overromplen,
  Zooze fluimert op de wacht.
Toenze in flaep viel, daer de boomen
  Ruifchen langs de cingelgracht,
Hadze eens angftig leggen droomen,
  Hoe een WOLF, bij donker nacht,
Haren fchoot een LAM ontrukte,
  En verflont 't onnozel Lam.
Denk eens hoe de Maegt dit drukte,
  Eerze 't loos bedrog vernam.
Evenwel dat droomen plante
  Diep een voetfpoor in haer' zin,
Schoonze zich hier tegens kante,
  Zomtijts meer, en zomtijts min.

Als de rechte wedergade,
  Die nu aen haer zijde zit,
Smeeken quam om haer genade,
  Dochtze weêr: wat droom is dit?
Aij, wat onrust komt me quellen?
  Ziet de WOLF naer Lammers uit,
Die men uit mijn' naem kan ſpellen?
  Wat of 't voorſpook nu beduit?
Weg, gij wolven, leeuwen, beeren:
  Laet d' onnozelheit in rust:
Gaet in 't wilde wout verkeeren.
  Eenzaem leven is mijn lust.
Om haer hardtheit te verzachten,
  En te temmen 't ſchuw gemoedt,
Vloeide een ſtar in haer gedachten
  Met een' minnelijken gloet.
Vrijer, laet dit vier niet dooven,
  Datge uit AGNES oogen ſchept,
Nu gij zulk een' ſtar daer boven
  Aen den rijken hemel hebt.
Zie haer' boezem reede ontlaten.
  Zie hoe 't ys om 't hart verſmelt;
Hoeze luistert onder 't praten,
  Door een minnelijk gewelt,
Meer en meer tot uw genegen.
  Wanhoop niet aen uw geluk:
Want gij vrijt niet zonder zegen.
  Blijſchap kroont al 's minnaers druk.
Entlijk bint hij ze aen de ſchakel
  Van zijn tong, gelijk zijn Bruit,
En dat lang gewenschte Orakel
  't Jawoort zuchtze al ſteenende uit.
't Is nu uit met al het weigren,
  En ontveinzen, 's vrijers kruis:

Zie het Bruigoms hart nu ſteigren.
Hij verwacht de Liefſte t' huis.
Op 't gezegende verovren
Van dat zuivere Kaſteel
Strooit de Maij zijn groene lovren;
Vlecht de Maij een bloemprieel,
Voor de blakende echtgenoten,
Voor het overtrouwe paer,
Dat in vriendelijke loten
Aen zal winnen, jaer op jaer.
Laet uw min nu adem halen,
Schoone Bruit en Bruidegom,
Op 't gezang van nachtegalen:
Gaet in 't bruilofts heiligdom,
En vermeerdert d' Amſterdammers,
In het minnende ſaizoen:
Mengt de Wolven en de Lammers,
's Winters zomers even groen.

*Getrouwt den 2 van Bloeijmaent,*
MDCXLIX.

## DE LEEUW AEN BANDT.

VOOR

## DAVID LEEUW,

EN

## KORNELIA HOOFT.

*Op de wijze van de Musch.*

Zijn de Jongmans al rechtſchapen,
En bij zinnen, die aen d' Echt,
Aen een Jongkvrouw zich vergapen,
En verkusſen al hun recht?

Die hun vrijheit laten varen,
  Om een korte razernij,
En het quikste van hun jaren,
  Slijten gaen in slavernij?
Moet men hierom loopen janken,
  Door den regen, door den wint,
En de liefste noch bedanken,
  Zoo men haer gesprakzaem vint?
Geeft het zoenen van de stoepen,
  Zulk een blijschap in de smart,
Of de wang een zoen t' ontsnoepen
  Zulk een' troost aen 't bange hart?
Neen, wij zijn te vrij geboren:
  Niemant fluite ons in een kou.
Zou een maegt een man bekoren,
  Of hem leggen aen een touw?
Zou een Leeuw zich laten toomen,
  Die zijn eige krachten kent?
Zou een Leeuw voor iemant schroomen?
  Vrijheit is zijn element.
In de vrijheit moet hij leven,
  Moet hij sterven, als een helt:
z' Is hem, als een recht, gegeven,
  Dat hij bij zijn tijtels stelt.
Suffers passen minnejukken,
  En de boei van hun vriendin.
Eeuwig mont op mont te drukken
  Voegt een slaef van wulpsche min.
Minne hoorde 't ijdel stoffen
  Aen den oever van de Vecht:
Daetlijk wert de LEEUW getroffen
  In den boezem diep en hecht:
Want de schutter dook in d' oogen
  Van KORNELI op dit pas.

Nauwlijx was de pijl gevlogen,
  Of het Leeuwshart zeeg in 't gras.
Of de LEEUW begon te kermen:
  Och, vertroostme: wat is dit?
Laet ik ſterven in uw armen,
  Mijn vermaek; mijn eenig wit.
Al de Nimſen van de vlieten
  Vliegen op dat ſteenen aen,
Uit de biezen uit de rieten,
  Ieder is met hem belaên.
d' Een brengt water, d' andre kruiden,
  d' Andre bloemen op dien kreet,
En de koelte blaest van 't zuiden,
  Tot verquikking van zijn leedt.
Maer geen kruit noch bloemen helpen,
  Noch het water bluscht geen vier.
Leeuwenbloet is quaet te ſtelpen.
  Och wat raet. wat troost is hier!
Waer is nu de roem gebleven,
  En dat ſtoffen al te rijp?
Doch men moet het hem vergeven:
  't Is een onverzocht vergrijp.
Onverzochtheit kan niet vatten
  Wat een Jonkvrouw waerdig zij.
't Huwelijk bewaert de ſchatten,
  Zet de deugt veel zegens bij.
Zonder 't huwen, zonder 't paren
  Waer het met de werelt uit,
Zouw de boom geen telgen baren,
  Zoo verſtorven boom en ſpruit.
Deze Nootwet is gevonden,
  Om de vrientſchap aen te voên,
Die de ſtammen hout gebonden,
  Even jeugdig, even groen.

Spaer den jongen LEEUW het leven,
En verschoont hem uit gena:
Want het lot heeft hem gegeven
Zijne rechte wederga.
Toen KORNELIA dit hoorde,
Hiefze den gewonden op
Met een lonk, die 't hart bekoorde.
Wacht voor 't jaer een jonge pop.

*Getrout den* 14 *van Bloeijmaent*,
MDCLI.

# DE HOOGTIJT
VAN
# MARTEN LOOTEN
EN
# CHRISTINE RUTGERS.

Weeh nu met begraefnisçedel:
Weeh met rouwkleet lijk en baer,
Stel de blijde bruiloftsvedel.
Strijk den boog op uwe snaer.
Trouw de snaren aen de rijmen.
Volg met spel en zang den trant
Van den jeugdelijken lijmen
Naer de groene ledekant.
Al het lant begon te mindren
In getal van burgerij.
d' Ouders smolten en hun kindren,
Langs den Aemstel en ons Y.
Niemant docht om Bruiloftstoortsen.
Geene jeugt had vrijers lust;

Want de brant der heete koortzen
  Al haer minnekoortzen bluscht.
Onder 't nijpen van die maeren
  Sprak ons Vrijer in zijn' zin:
Zal men dus ten grave varen,
  Zonder afkomst, zonder min?
Zal de bloem van onze dagen
  Dus verftikken zonder geur?
Durf men 't hijlixlot niet wagen?
  Heeft de jeugt geen minnekeur?
Noch om leven, noch om fterven
  Wil ik fchuwen d' oude wet,
Die de huizen helpt aen erven,
  En haer' zegen geeft aen 't bed;
Aen den boomgaert, daer de LOOTEN,
  Den geflachtboom houden ftaen,
Die door enten planten pooten
  Nimmer zal noch kan vergaen.
Zonder lang te zitten wachten,
  Of te zuffen zonder troost,
Schiet CHRISTYN in zijn gedachten,
  d' Outfte van haer Ouders kroost,
Rijp van zinnen, rijp van reden,
  Wakker rustig in den aert,
Afgerecht op deugt en zeden,
  Als een puikbloem, minnens waert.
In der ijl daer heen gevlogen,
  Zet het flonkerdiamant
En de fchoonheit van haer oogen
  Voort zijn hart in lichten brant.
Wat al vlammen, wat al fmarten
  Pijnigen den trouwen helt,
Die het minnevier durf tarten,
  En zich waegt in 't vlakke velt.

Want hier worſtelen gepeinzen
  Hoop en wanhoop tegens een,
Openhartigheit en veinzen,
  Koelten en gedienſtigheên,
Lust en onlust, naer de vlagen
  En de buien van weêrzij.
Och, wat leert de min verdragen,
  Daerze wacht op haer getij!
Zoo het door verloop van tijen
  Eens de maegden valt te beurt,
Datze uit noot de jongmans vrijen,
  Die haer wreetheit heeft geſleurt
Door den hagel, wint, en regen,
  Heele nachten lang, zoo ſpâ;
Zal de wraek het leet opwegen,
  Wacht u voor hun ongena.
Doch het is nu tijt te duiken.
  Vlaggevoeren is te vroeg.
Laet u, als een' ſlaef, gebruiken,
  Achter dezen gouden ploeg.
d' Akker zal het zweet vergelden:
  Ploeg en arbeij met gedult.
Denk hoe d' air de korenvelden
  In den zomertijt vergult.
En CHRISTYN is ſteen noch marmer.
  Neen, haer hart, van maegdewas,
Bij u vier allengskens warmer,
  Wil haer Minnaer niet in asch,
Na dien arbeit zien begraven.
  Neen, haer koelte voelt een vlam.
Deernis krijgtze met u ſlaven,
  Dat tot noch geen einde nam.
Hij verwerft hier op zijn bede,
  En het Jawoort datze traeg

Met haer verſche lippen knede,
  Op zijn drift en vraeg op vraeg:
En de hantvest van het zoenen
  Wort verworven. Bruidegom,
Klaeg om geen geſlete ſchoenen:
  Want de nachten komen om.
Hoortze nu hun keelen paren
  Met een minnelijk muzijk.
Op zijn galm en luiteſnaren
  Vaert de Bruit in 't minnerijk.
Onder zang en galm te wekken
  Groeit de nieuwe vrientſchap aen.
Ziet die tortels trekkebekken.
  Kan dees vrientſchap wel vergaen!
Bruigom LOOTEN, met CHRISTYNE,
  Uwe Bruit, zoo trouw gepaert,
Dat Godts zegen u beſchijne.
  Sla uw oogen hemelwaert:
Die u t' zamen wist te voegen
  Schenke u beide, in dezen ſtaet,
Eenen rijkdom van genoegen,
  Dat al 't gout te boven gaet.
    MDCLIII.

TER BRUILOFT VAN

SYBRANT KAMAY,

EN

MARIA KOPPESEN.

De Mensch is buiten Echt maer hallef mensch gerekent,
Waer vind ik, ſprak KAMAY, het andre halve deel?

Met welk een' naem en merk heeft Godt mijn Ga getekent?
  Ik zworf te lang alleen in 't Kristensch Lustprieel,
Te Rome en over al. Waer zit mijn lief gefcholen?
  Wanneer verfchijnt mij eens dat hartverquikkend Licht?
Zoo klaegde SYBRANT vast, vermoeit van om te dolen,
  En heimelijk geraekt van eenen zuivren fchicht;
Als d' Engel Rafaël, bij Aemftels groene weide,
  Hem in den Maij verfcheen, veel zegens wenschte en fpoet,
En vrolijk bij de hant in 't Paradijs (*) geleide,
  Alwaer geen Eva, maer MARIA hem gemoet.
De Leitsman fprak: dat is de Balsfem voor uw wonden.
Gij zocht uw Helft, en hebtze in 't Paradijs gevonden.

## M U Z IJ K

TER BRUILOFT VAN DEN E. BRUIDEGOM,

# JOAN VAN PAPENBROEK,

EN DE E. BRUIT

# M A R I A K O E K.

## V O O R Z A N G.

Snaert uw veelen, fpant uw keelen
  Op een blijde bruiloftswijs.
Huwt de zanglust aen het fpelen.
  Ziet, aij ziet het Paradijs
Opengaen. Nu heft uw toonen
  Hooger: rijst nu altemael:
  Want hier daelt de nachtegael
Om 't gezegent feest te kroonen
  Met zijn' wiltzangk. Geef gehoor.
  Proeft dees lekkernij van 't oor.

(*) *De Bruidt woonde in een huis daer 't Paradijs uithing.*

## ZANG.

Kon de Min ons Zanggodin,
Tot gezang en ſpel geboren,
Met zijn lekkernij bekoren?
Deze tong, die eeuwig zong,
d' Eer der maegdelijke reien,
Kan die uit haer' wellust ſcheien?
Smaekt de gloet van Min zoo zoet?
Is 'er zoeter ſpel als zingen?
Laet dan al mijn ſnaren ſpringen.
Geeft de kroon aen geenen toon.
Laet ons al te bruiloft varen.
Speelt den ſcheijzangk op uw ſnaren.

## SLOTZANG.

Nu ſterven ons gezangen.
Muzijkers, vaert nu wel.
Nu ſtrekt al ons verlangen
Naer minnelijker ſpel,
Dat niemant heeft verdroten.
De zang heeft zijn verdriet:
Maer trouwe mingenoten
Verdriet dit leven niet.
Het zingen heeft zijn uren:
Dit kan duren.

MDCLIII.

# TER BRUILOFTE

VAN DEN KUNSTRIJKEN

# GOVAERT FLINK,

EN DE E. JONGKVROUWE,

# SOFIA VAN DER HOEVEN.

Als de Min den geest verwildert
Dan verdwaelt het blent penseel.
Al wat FLINK dan trekt of schildert
Zweemt, op doeken, en panneel,
Naer SOFIE, de beminde,
Die in al zijne aedren leeft;
't Zij hij, onder eik of linde,
Zijn vrijaedje voedtsel geeft;
Of, op d' oevers van een beeke,
Neêrgezeten haer bekout;
Of geleit in eene streeke,
Daer de leeurik zich onthoudt;
Of, op zijne schilderkamer,
Zich verbeelt hoe zij hem groet,
En bejegent, aengenaemer
Door den opgewekten gloet,
Die voorheen haer scheen t' ontvonken,
Eer de tijt geboren was,
Om, gelijk een Bruit, te pronken;
Eerze zijn quetsuur genas,
Met bestemmen van zijn beden.
d' Eerste Min had haer zaisoen
Naer den eisch; nu zalze treden
Uit de jeugt en 't zomergroen

In een' rijper tijdt, die ſtaetig
 Met een' ingetoomden gloet
Aenſtapt, heel bedaert, en maetig,
 En van zedigheit gevoedt.
Wie, in ſchilderkunst bedreven,
 Ieder beelt, naer tijt en aert,
Dus zijn' omtrek weet te geven,
 Verf en eigenſchap, bewaert
Best de regels en de wetten
 Van de kunst, die nimmer week,
Noit de treden wou verzetten
 Van Natuure, en haere ſtreek.
Hierin lichtte met zijn klaerheit
 Ons de Bruigoms voorbeelt voor,
Die het leven en de waerheit
 Altijt, op Apelles ſpoor,
Volgde; 't zij hij Maurits maelde,
 In het blanke harrenas;
Of met zijnen Keurvorst praelde;
 Of, vol ijvers, bezig was
Om Stadthuis en Aemſtelheeren
 Door den Roomſchen Curius
Zuinigheit en trouw te leeren.
 Zedig geeft nu FLINK aldus
Aen de zedige SOFYE
 Zijnen trouring op dit feest.
In een ſchooner ſchilderije,
 Vol van leven, vol van geest,
Zult gij beide uwe ommetrekken
 En uwe eige verwen nu
Blijde en levend zien verwekken.
 Tre dan, ſchaemroot nochte ſchuw,
Naer uw bruitsbedt, met uw hoeder,
 Bloode Bruit. Wat houdt u ſtaen?

Volg den voorgang van uw moeder.
  Laet de weerelt niet vergaen,
Door 't verzuim van haer te geven
  't Recht, waer bij haer eer bestaet,
Zoo veele eeuwen dus gesteven.
  Uwe ga verstrekt uw raet,
Voogt, en vader, en beschutter.
  O wat wint gij teffens hier!
Wat is heilzamer en nutter
  Dan dit vriendelijke vier,
Dat twee harten smilt te zamen,
  En twee zielen giet in een!
Dus bewaert gij beide uw naemen.
  Hijmen roept u: aij ga heen.

MDCLVI.

# TER BRUILOFTE

VAN DEN E. BRUIDEGOM

# JAKOB LINNICH,

EN DE E. BRUIT

# KATHARINE JAKOBS DE VRIES.

Hoogste wijsheit, wiens beleit
  d' Eeuwigheit
Van het menschdom door het paeren
Hanthaeft, en met volle vreugt
  Onse jeugt
Zegent onder 't zoet vergaêren;

Wie kan u met harte en mont
  Voor den vont

Van dien ſtaet ten vollen eeren?
Wie verlangt niet, hant aen hant,
Naer dien ſtant
Uit te treên op uw begeeren?

Deze vreugt en blijde feest
Magh geen' geest
Magh geene Engelen gebeuren.
Godt heeft aerdtſche zaligheit
Hun ontzeit,
Binnen 's hemels hooge deuren.

Schoon zij rijk zijn van gena,
Zonder ga
Zweven deze in 't eeuwig leven.
d' Engel, vrij van minnezucht,
Teelt geen vrucht.
Dit 's den mensch van Godt gegeven.

Dus beleeft de mensch veel troost
Aen het kroost,
Dat hem uitbeelt met zijne oogen;
Nu een dochter, dan een zoon,
Even ſchoon
En gelukkig opgetogen.

Wie dien Staet verkleenen wil
Merke al ſtil
Hoe de hemel zelf aen d' aerde
Troude, en dit gelukkig paer
Jaer op jaer
Ons een' ſchoot vol vruchten baerde.

Want hij zegent ons landouw,
Zijne vrouw,

Met een' milden dauw en regen,
En beschijntze van om hoogh
Met zijn oog,
Oirzaek van zoo groot een' zegen.

Als hij, reis op reis belust,
d' Aerde kust,
En belonkt met zonnestraelen,
Wint de zegenrijke bruit
Bloem, en kruit,
Telg, en tak, in beemt en dalen.

Dan verquikt bij lentedag
Wat eerst lag
Onder wintersneeuw bedoven
Dan gevoelen plant en dier
't Minnevier.
Wat begraven lagh komt boven.

Op dit voorbeelt trout de Maij
Deze beij,
Eensgezint, KATRYN, en LINNICH.
Merk eens hoe de jeugt van 't jaer
En dit paer
t' Zamenstemmen dus aenminnig.

Bruiloft, bruiloft, zingt de Maij
In de weij:
En wij zingen met verblijen:
Bruiloft, bruiloft. Schenkt den wijn,
Zonder pijn,
Zoo zal 't huwelijk gedijen.

JAKOB, zonder tijtverlies,
Kus DE VRIES,

Op dien wensch voor mont en kaeken,
En bezegel met u twee
Onze beê,
Dat kan Godt en ons vermaeken.

MDCLVIII.

# TER BRUILOFTE

VAN DEN E. BRUIDEGOM

# MICHIEL BLOK

EN DE E. BRUIT

# ALIDE ANSLO.

*Sap.* 8. *Krachtig en liefelijk.*

Zoo ergens in 't alwijs beleit
Beſchiet met kracht en lieflijkheit
Zijn oogmerk in 't behoeden
Der ſchepſelingen, dat blijkt klaer
In 't paeren van 't gewettigt paer,
Bij Godt en alle vroeden
Met lof gekroont: want 's huwlijx ſtant
Zich tegens 't menschverſlinden kant,
Herſtelt met weelige enten
Het menschdom, dat groote afbreuk lijdt
Door krijgh en onderlingen ſtrijt
Van ſtrijdende elementen.
Gewont met eenen minnepijl
Van Godt, plukt Joſef aen den Nijl,
In 's rijks aertspriesters hoven,
De bloem der maeghden binnen On,
Waer aen hij beij de ſpruiten won,
Die hem veel heils beloven.

De koning Faro, blij van geest,
Kroont Rachels zoon op 't bruiloftsfeest,
En helpt de ſtaetſi vieren.
Het hoogh beleit was oirzaek van
't Gezegent huwelijxgeſpan,
Volvoert door Godts beſtieren.
Gelijk de zon de vorst ontdooit,
Het dorre lant met lover toit
En telge, in elk geweste;
Met kracht en lieflijkheit het groen
Te voorſchijn brengt in zijn zaiſoen;
Zoo wort, tot 's menschdoms beste,
Door 't gloeien van oprechte min
De minnaer en zijn bedtvriendin
Gezegent; geene tijen
Verdelgen 't menſchelijk geſlacht.
De ſtammen bloeien in hun kracht,
Door d' afkomst, zoet op vrijen.
Het ſtoutſte hart legt zijn geweer
Voor 's huwlijks troon gebuigzaem neêr,
En ſmilt, als wasch door 't ſtraelen
Van dezen liefelijken brant.
De helt biet wapenloos de hant
Zijn gade en kust de kraelen
Van haeren opgeloken mont,
Verbint in 't eeuwigh trouverbont
Zich zelven, en zijn zinnen,
Hoe wuft die weiden, zonder toom.
Hij neemt dit juk op in dien droom.
Geen zachter juk dan 't minnen.
Een orden ingewijdt van Godt,
Uitreiker van een ieders lot,
Een orden, aengeprezen
Ter bruiloft van Godts majesteit,

Door zijne tegenwoordigheit,
En 't wonderwerk, bewezen
Ten troost van bruidegom en bruit,
Stapt met dees hantvest fier vooruit,
En helpt Godts akker bouwen,
Op 't ſpoor der oud'ren, nimmer moe.
Geen nazaet geeſt den voorzaet toe
In trouwen, en hertrouwen.
Zoo won de blaekende MICHIEL
ALIDE, zijne halve ziel,
Door kracht van trouwe liefde.
Nu trout de wellekome vreught
Zijn blijde jeught aen haere deught,
Die hem zoo minzaem griefde.
Gij ſpeelnoots, zingt met blijde keel
't Gelukkigh paer naer 't bruitsprieel.
Kij, zietze trekkebekken,
Als duiven, op dien bruiloftszangk.
Gelieven duurt dees wijs te langk.
't Is tijdt dat wij vertrekken.

MDCLVIII.

# LANTGEZANG

TER BRUILOFTE VAN DEN E. HEERE

# REINIER VAN ESTVELT,

EN DE E. JONGKVROUWE

# REBEKKA BRUINING.

*Habitárunt Dí quoque Sylvas.*

ESTVELT, van de min gedreven,
En van zorgen overlaên,
Prees zijn Schoone 't akkerleven
Op dees wijze vierigh aen;

Of zij eenmael wou verftaen
Hem te troosten onder 't praten,
Daerze beide t'zamenzaten;
In het fchijnfel van de maen.
Koenaert dicht hier bij, gedooken
Achter eenen lindeboom,
Was vervaert voor geest noch fpooken,
En belust, als in een' droom,
Hem te hooren aen den ftroom
Hoe hij fchilderde, onder 't vrijen,
Zijne lantfchapfchilderijen,
Angftigh tusfchen hoop en fchroom.
Schoone, fprak hij, ô mijn fchoone,
Neem, aij neem een poos gedult
Dat ik u het lantrijk toone,
Daer gij haest regeeren zult,
En de zon den ftoel vergult,
Die nu wacht, met groot verlangen
Om u ftaetlijk t' ontfangen,
Op de vreught, die 't vlek vervult.
Gij zult hier uw' adem haelen
In een vrije en ope lucht,
Op 't gezank van Nachtegaelen,
Buiten ftadts en beursgerucht:
Daer geen oostersch koopman zucht,
Of in zee drijft, bang voor fchade,
En, op 's waters ongenade,
Voor een' Turk en kaper vlught.
Winter, zomer, herfst, en lente,
Elk faizoen van 't ronde jaer
Offert u een wisfe rente,
Buiten fchipbreuk, en gevaer,
Bloem, en ooft, en korenaer,
Bacchus vrucht, en Ceres gaven,

Onder 't ploegen van uw ſlaven.
  Yder neemt zijn' arbeit waer.
Ginder viſcht een uit den vijver
  Spartelviſſchen onvermoeit.
Herwaert toont u d' osſendrijver
  Hoe uw vee in 't grazen groeit,
  En van weelde ſpringt, en loeit:
Of de kudde volght den herder,
En zijn rieten fluit wat verder,
  Daer de dau het gras beſproeit.
Lust u ſchaepemelk te ſlorpen,
  Lust u honigh, kaes, of room,
Hart, of velthoen: hof en dorpen
  Zijt gij waert, en wellekoom.
  Yſſel, Rijn, en Veluwzoom
Zien u vliegen, als met vloglen,
Heet op hazejaght, en voglen,
  Aen mijn zij, met vrijen toom.
Lust het u, van loof belommert,
  Daer ons Vlierbeek, langs den kant
Ruiſcht door 't koren, onbekommert
  Wat te rusten, hant aen hant,
  En uw lief, uw waertſte pant,
Uwen Bruidegom t' onthaelen:
'k Zal mijn echte ſchult betaelen,
  Uit een' kuiſchen minnebrant.
Valtge in ſlaep, daer Pan noch Sater
  U beſpiet: gij zult uw' ſchijn,
Onder 't droomen, in het water
  Speelen zien in 't kristalijn,
  Met een kint, dat melk en wijn
Uit uw borst zuicht met de tippen
Van zijn-kittelende lippen.
  Wat vermaek kan zoeter zijn!

Onder d' aengenaeme togen
  Zietge vader BRUINING weêr,
Of een ESTVELT in zijne oogen,
  Tintelstarren, kleen en teêr,
  En der oudren glans en eer
Opgaen in den blanken jongen,
Onder duizent vogletongen,
  Die u groeten, keer op keer.
Zoudtge, ô lief, om dit vermeiden
  Schroomen van uw moeders werf,
Van uw zusteren te scheiden,
  En te wisslen erf om erf,
  Dat uw schoonheit heenesterf
Zonder vrientschap, lijdt geen reden.
Venus, helpme woorden smeden.
  Lij het niet dat ik haer derf.
Onder 't klaegen, onder 't kermen
  Klapte in Koenaerts oor een zoen.
ESTVELT nam REBEK in d' armen.
  Dit gaf Koenaert groot vermoên
  Dat haer mont vrijpostigh toen
't Gouden Jawoort had gesproken:
En hij sprak, al stil gedooken:
  Is de tijt alreê zoo groen!

MDCLIX.

# TER BRUILOFTE

VAN DEN E. HEERE

# BARTHOLOMEUS KROMHOUT,

EN DE E. MEJOFFER

# JAKOBA VAN DER WIELE, VAN DER WERVE.

Laet ons 't huwelijk vereeren,
Nu de Maij in zijn zaizoen,
En aen 't vrolijk quinkeleeren,
't Bruiloftsbedt met levend groen
Loof en bloemen komt besprcien,
En de bruiloftsgasten noôn
Bruit en Bruigom te geleien,
Op den blijden bruiloftstoon,
Daer de liefde d' eensgezinden
Eeuwigh zal door trou verbinden.
KROMHOUT schrijft het zich tot eer na
Dat hij, minzaem uitgestort
Over zijn getrouwe weêrga,
Nu een levend groenhout wort,
En JAKOBA, om een erve
Te verwachten uit haer' stam,
VAN DER WIELE, VAN DER WERVE,
Hem uit liefde in d' armen nam,
En den Bruigomskus geregelt
Met een' wederkus bezegelt.
Op den voorgang der geslachten
Volght dit paer der oud'ren spoor
Met vereenighde gedachten,
Wil en wenschen na als voor,

Daer de schelle nachtegaelen,
  Om de bruiloftsledekant
Quinkeleerende adem haelen,
  En met dezen galm en trant
Hen uit geur'ge prieelen
Poogen zacht in slaep te speelen:
O gelukkige gepaerde;
  Mogt het gaen naer onzen lust,
Gij zoudt, eer uw trou verjaerde,
  Dan gekust, dan weêr gekust,
Zien uwe afkomst u gelijken,
  Recht als ofze waer gesneên
Uit uw aenschijn, en de blijken
  En het edel kroost in een
Mengen, met zoo schoone kleuren,
Dat de Majbloem zich most steuren.
Grootvaêrs stam, belust op telgen,
  Zou dan leven in een' zoon,
En de grootmoêr zich niet belgen,
  Zo ze blij de zuikre koon
Van een dochter quaem te kussen.
  Wat de hemel schenkt is waert.
Spaert geen kussen noch herkussen
  Op uw zoete bruiloftsvaert,
Om een bloem en vrucht te pluiken.
Leert den tijt met lust gebruiken.
Zoektge een voorbeelt: hoort de dieren
  Bruiloft houden in de weij,
En gulhartigh tiereleren,
  Daer de harders hun schalmeij
Riet en fluiten aen ontsteeken,
  In het juichend lantgewest,
Vol van weelde en minnestreeken.
  Ieder vogel bout zijn nest,

En de duiven trekkebekken,
Om uw harten op te wekken.
Komt de bruit een kus te weigeren,
  Dat 's de minnevlammen voên.
Dan begint het vier te ſteigeren;
  Maer die ſtrijt wort met een' zoen
Neerzeleit: want geestigh veinzen
  Voegt een joffer allermeest,
Om met gloeiender gepeinzen
  't Hart des minnaers op het feest
Aen te prikkelen tot vrijen.
Zoo volght vrede na het ſtrijen
Op dien zang, een heusch vermaenen,
  Schreide in 't endt de bloode bruit
Eenen douw van maegdetraenen,
  Eerze quam tot een beſluit.
BARTHOLOMEUS, vol verlangen
  Naer 't genot van trouwe min,
Wischt de traenen van haer wangen,
  En vertroost zijn bedtvriendin:
Laet u 's hemels wil behaegen.
Morgen zultge u niet beklaegen.
  MDCLXIII.

# TER BRUILOFTE

VAN DEN HEERE

## NATHANAEL BUR,

EN JONGKVROUWE

## SOPHIA BEAUCHAMP.

Nu wort de kroon met vreught geſtelt
Op 't hooft der ſchoone maeght SOPHYE.

De puikbloem van het SCHOONEVELT
Luikt open door de honighbije.
Die leest 'er zoeten nektar uit,
En Hijmen schenkt met volle schaelen
Den wijn voor bruidegom en bruit,
Om hun genooden blij t' onthaelen.
Het is een dagh van vrolijkheit,
In 't allerbloeienste der lente.
Het voorjaer, nu de winter scheit,
Brengt als een jaerelijksche rente
Zijn bloemen, rijk van verwen, voort.
NATHANAEL begint te blaeken,
Als hij de liefste noemen hoort,
En ziet de roozen op de kaeken
Zoo eerbaer bloozen, nu zij ziet
Het bruitsbed reede om haer t' ontfangen,
En hoort den galm van 't bruiloftsliet,
En snaeren fluiten en gezangen
Haer noodigen ten stede daer
De speelgenooten haer geleiden,
En zij van deze bruiloftsschaer
Al t' ongewoon zal moeten scheiden.
Wat raet? al stortze traen op traen,
De tijt, helaes is ruim verstreeken,
De moeder eerst haer voorgegaen.
De bruigom zalze een hart inspreeken.
Mijn liefste, zeght hij, schrik noch schroom;
Gij zult u morgen niet beklaegen,
Maer vrolijk schieten uit den droom:
Dus leer u kruis geduldigh draegen.
Gewaerdigh mij uw trouwe min.
De trou brengt winste en zegen in.

# TER BRUILOFTE

VAN DEN E. BRUIDEGOM,

# PETER DE WOLF,

EN ZIJNE E. BRUIT,

# CLEMENTIA VAN DER VECHT,

*HIS UNUS AMOR.*

I.

Toen Natuur zich quam vermeiden
Door een' zegenrijken hof,
Zij CLEMENTIA zagh weiden
Met gezang in 's hemels lof,
Onder ſchaduwe van bladen,
Daer een lucht door heene blaest,
Die de kruiden en de zaeden
Met haer' laeuwen adem aest.

II.

Op het onvoorziens gemoeten
Van der dingen voesterin,
Neegh de maeght aen haere voeten,
Daerze ſtant hiel, blij van zin,
Met een' hooren, rijk van vruchten,
Terwe, olijf, en druif, en ooft,
Van de zonne, in zomerluchten,
Overſtraelt, en gaer geſtooft.

III.

Jongkvrou, ſprak Natuur ten leste,
Waerom leeftge alleen voor u,
En geen' jongeling ten beste?
d' Allerwijste was niet ſchuw

Met een gade zich te paeren,
En te bezigen den tijt,
In de lente van de jaeren,
Eer 't gewenscht saizoen verslijt.

IV.

Wiltge naer de lessen hooren
Van de Wijsheit, volgh de reên.
Gij zijt voor u zelf gebooren
Slechts ten deele, en niet alleen,
Maer een' ander ook ten goede.
Alle vrekheit is gebrek,
In het oordeel van den vroede,
Schuw van ergernis en vlek.

V.

Leer u zelve mededeelen.
Stut het menschdom, en den staet,
Men wort rijk door aen te teelen
Zijns gelijken. Telgh en zaet,
Groeizame en gezielden minnen.
Hoor hoe vrolijk zingt het woudt,
Daer gevogelt, heet op 't winnen,
Trekkebekt, en nesten bout.

VI.

Elk bedankt de gloênde roozen,
Na genot van kleur en geur.
Zie daer aen een ente blozen,
Een paer appels, root van kleur,
Als uw mont, en roode kaeken.
Wort niet eens van schaemte root.
Zie hoe d' ente door dat blaeken
Uwe hant tot plukken noodt.

## VII.

Woudtge liever dat een minner
  U deze offerde, als een gaef,
Krans hem eerst ten overwinner,
  Met een' lauwerkrans, heel braef
Van uwe eige hant gevlochten.
  Welkoom hem met eenen zoen,
En verlicht den aengevochten,
  Om de vrientſchap aen te voên.

## VIII.

PETER, achter eene haege
  Neêrgedoken, hoorde 't aen,
Quam geſprongen uit de laege,
  Om zijn ſnoeplust te verzaên.
Lieffte, ſprak hij, kuntge lijen
  Dat ik u het kusſen vergh,
Daer Natuur voor mij komt vrijen,
  Gunme een' kus, en denk geen ergh.

## IX.

Zij beſtorf, in 't eerst bezweeken,
  Als een roos haer verf verſchiet,
Doch verhoorde in 't endt zijn ſmeeken.
  d' Eene ontfangt 't geen d' ander biet.
Kus om weêrkus, zonder veinzen,
  Lust om lust, en vreught om vreught.
Dieper gingen hun gepeinzen.
  't Eerſte groen het hart verheught.

## X.

Toen de minnaer triomfeerde
  Moght men hooren hoe de hof,

Vol gevogelt, quinkeleerde,
Op dees rijke bruiloftsftof.
Al wat groeide wou zich quijten.
Vrou Natuur borst vrolijk uit,
Spreide eerbiedigh bloemtapijten
Voor de voeten van de Bruit:

XI.

En de Bruigom fpeelde op 't fluitje,
Dat het door den boomgaert klonk:
Bruiloftsgasten, ziet mijn Bruitje
Mij beftraelen met een' lonk.
Ziet hoe deze GOEDERTIEREN
Eenen WOLF temt en zijn' aert.
Helpt den Huwlijxingang vieren.
Dit 's een blijde bruiloft waert.

XII.

Leeft gelukkigh, trougenooten.
Toont uwe afkomfte aen de maen,
Eer haer horens ftaen gefloten
Negenwerf na 'et ondergaen,
Toontze een dochter, of een zoontje,
Groejende van 't fap der VECHT.
Kust het dan voor mont en koontje.
Dat 's de kroon der wettige echt.

# SUIKERLIET.

*Courante la bare.*

I.

Het lust den Feestgenooten blij
De zoetigheit, van elk gewenscht, te prijzen,
Te loven dat al d' aders rijzen,
Verflingert op het puik van lekkernij.

Het godendom en menschdom haekt
Naer lieflijkheit, met matigheit gesmaekt,
En, als een daeu, gestort op lekkre tongen.
Wie 't zoet vergaert,
Door lust gedrongen,
Is veel zegens waert.

II.

De tafelschenker van Jupijn
Schaft Nectar op den disch van 't hooft der goden,
Ter feest verzaemt door zijn geboden,
Daerze al verheught en godlijk vrolijk zijn.
De nectarschael gaet rustigh om.
De vreught groeit aen in 't juichend godendom.
Dees hemeldrank van goden en godinnen,
Verheught den geest,
En hart en zinnen,
Op het hemelsch feest.

III.

Zoo gaet het naer den hemelstijl:
En hier beneên, in 't wentelen der jaeren,
Ontziet men niet met lust te vaeren
Ter weereldt uit naer suikerzoet Bresyl.
Daer ijvert elk om suikerriet
Te snijden, in het wildemans gebiet,
Te maelen, en te zieden, en te scheepen,
En naer ons wijk
Door zee te sleepen
Uit het suikerrijk.

IV.

Men voert den honighkorf in 't velt,
Daer boekweit bloeit, om honighraet te winnen.
De Byëman hanght al zijn zinnen
Aen 't honighwerk, dat hem met zoet vergelt.

De wakkre honigbij, getroost
Ten arbeit, zweet om in den honighoogst
Het lieflijk ſap uit bloem en tijm te trekken
Met zijn gebroet.
Dat honighlekken
Al het zuur verzoet.

V.

Wie twijfelt of het zoet behaeght,
Stel dit geſchil aen 't oordeel der getrouden,
Die zegenrijk dien wijnbergh bouden,
Belust op ſap, dat rou van 't harte vaeght.
De hoop op 't zoet bekoort de jeught.
De naſmaek van de bruiloft jaeren heught.
Kandijs in wijn, wie kan dien drank verſmaeden?
Zet aen den mont.
Drinkt onbeladen.
Drinkt het hart gezont.

VI.

Wij loven d' allerzoetſte wet.
Aij kreukt het hooft niet belghziek met een rimpel.
Wij zingen ſlecht en recht en ſimpel,
Eenvoudigh heen, doch niet te naeu gezet.
Men looft de vrucht, die 't leven voedt,
Een appel, of een vijgh. Aij ſmaekt en boet
Uw lust. Zij wort van hooger hant geſchonken.
Zij brenght geluk.
Wat baet het pronken!
Toef niet lang, maer pluk.

VII.

De paepegaeij, die ſcherrep let
Op zingen, en de bruiloftsgalmen hoorde,
Riep, toen 't banket zijn hart bekoorde:
Aij deeltmeme van 't lekkre bruitsbanket,

Op dat ik vrolijk bruiloft hou.
'k Zal 't bruiloftsliet dus zingen in mijn kou,
Zoo dra de zon haer licht begint te geven:
O jonge vrou,
Lang moetge leven.
Hebtge nu berouw?
MDCLXV.

# TER BRUILOFTE

VAN DEN E. BRUIDEGOM

# GYSBREGHT VAN ZUSTEREN,

EN ZIJNE E. BRUIT

# HELENE DONKERS.

De Minnegodt, nu Mars niet langer bij den Dommel
Op klinkende trompet te paerde draeft in 't velt,
Sticht bruiloften, en roert alom de bruiloftstrommel,
Waer bij het menschdom groeit, dat in den oorlogh smelt.
De schoonheit bezight hij tot zijn geweer en wapen,
En legert zich in 't oogh der Jofferen al stil,
Van waer zijn boogh beschiet wat voor hem is geschapen,
En treft het koelste hart ook tegens zijnen wil.
Men zagh voorheene Europe en Asie te zamen
In 't harrenas gekant om 't schaeken van Heleen,
Daer zoo veel dapperen en helden ommequamen,
En om den roozekrans een rij van jaeren streên:
Een zediger HELENE is wederom gebooren
Voor haere wederga, doch niemant tot verdriet.
Zij trouwt ter goeder tijt den helt, haer toebeschooren,
Die haer het minnepant uit zuivre liefde biet.

De Bruiloftsgodt, nu 't loof in sneeuwjaght leght gedoocken,
  Bekranst zijn hooft met veil, en treet de Schoone voor,
Daer 't heiligh bedde staet voor 't minnend paer ontlooken,
  De Bruit hem langkzaem volght op 't ongewoone spoor.
Bij poozen schijntze uit angst en bloodigheit te deinzen,
  Te momplen binnen 's monts: wat gaet mij leider aen?
De speelgenooten zien de strijt van haer gepeinzen,
  De traenen op de wang, en zuchten al belaen.
Godt Hijmen keert zich om, en ziet de kaecken bloozen,
  Van schaemte, en hoe de maeght uit vreeze dootsch besterft,
Hoe bloode schaemte en vrees de leliën en roozen
  In 't zedigh aenschijn mengt, dat verft en dan misverft.
Aij, zeght hij, schoone Bruit, schep moet, en wilt niet schromen
  Te volgen op mijn spoor: wij gaen naer 't paradijs,
Daer is uw vader en uw moeder uitgekoomen.
  Dit 's lantsgebruik: men zingt dit liet op d' oude wijs.
De Bruigom GYSBREGHT zal uw troosten, als uw hoeder.
  Hoe is uw geest zoo schuw? aij vrees geen ongeval:
Dus wort een maeght een vrouw, van vrouwe een blijde moeder.
  Laet zien hoe 't bruiloftskleet uw morgen passen zal.

## TER BRUILOFTE

VAN

## JAKOB LEEUW,

EN JONGKVROUWE

## CHRISTINE DE FLINES.

*Illum turbat amor, figitque in virgine vultus.*

De Liefde daele nu, genegen
Dees feest te voên, met vollen zegen
  En daeu van luchtfioolen, om
  Gelieven binnen 't heilighdom

Des huwelijx, beſtuwt van reien,
Op 't licht der bruiloftstorts te leien,
Daer 't endtlijk op een ſcheiden gaet,
En overgangk van ſtaet in ſtaet.
De maegdekunne is flaeu en teder.
CHRISTINE ſlaet haer oogen neder,
Terwijl de ſchaemte 't aenſchijn verft
Met ſchaemroot, en de roos beſterft
Op beij de kaeken, al de leden,
Van ſchaemte en bloode vrees beſtreden,
Angstvalligh ſiddren, 't hart bezwijkt,
En zij een marmerbeelt gelijkt,
Of een benevelde Avontſtarre.
Is 't vreemt? wat anders is 't van verre,
Wat anders, onder d' oogen van
Den bruidegom, in echtgeſpan
Te treên, den overgangk te waegen:
Van oudren, vader, moeder, maegen,
Te ſcheiden. Och geen mijrtetak
Kan ſcheiden, zonder zucht en krak
Van zijnen ſtamme, in 's levens lente,
Hoe lastigh valt eene ongewente!
En och, verſchoon dees flaeuwe bruit.
Waerom? zij valt den LEEU ten buit.
Die naem alleen baert ſchrik in d' ooren.
Maer zijt getroost, ô uitgekoren,
Ter goeder uure dus gepaert.
De liefde kan den leeuwenaert
Herſcheppen. Vraegh het d' oude tijen.
Men zag den leeu een jongkvrou vrijen,
Aenlonken, ſtreelen, mont en wang
Eerbiedigh kusſen, door bedwang
Van Liefde. Zet dan hart en zinnen
Gerust: dees LEEU zal leeuwen winnen,

Bij beurten een leeuwin en leeu,
Een wonderteelte van onze eeu.
Verlies van vader en van moeder
Verwintge door dien trouwen hoeder,
Uw' toeverlaet, en hartetroost.
Gij zult, wanneer de zon in 't oost
U zegent uit haer' gouden wagen,
Den eerften nacht u niet beklaegen.
Zoo gaen uw heele fchaeren voor.
Aij volghze op 't weeligh bruiloftsfpoor.
MDCLXVI.

# TER BRUILOFTE

VAN DEN WELEDELEN HEERE

# FRANCISCUS VAN IMSTENRAEDT,

EN DE BRAVE JOFFER

# SOFIA KATHARINA WICHEMS.

*FIDELIS ET CONSTANS.*

## I. ZANG.

Nu met blijde bruiloftsrijmen
'T Vrolijk feest van IMSTENRAEDT,
En KATHRYNE, op 't fpoor van Hijmen
Ingewijt. Elk volgh' de maet
Van violen en gezangen,
Daer de moeder van de min
Twee gelieven zal ontfangen.
Laet der Gôden koningin,
Hooftsbewintsvrou van de trouwe,
Meê verfchijnen op het feest;
Ook den Wijngodt, fchuw van rouwe,
En verheuger van den geest.

Ceres zij hier me gebeden,
  Met de rijpe korenaer.
Wat de ſtammen bouwt en ſteden
  Geef 't geleide aen 't jonge paer,
Dat het menschdom helpt vermeeren.
Laet dit feest geen vreught ontbeeren.

## I. TEGENZANG.

  Neen, aij zet eene andre wijs
Op dit feest voor feestgenooden,
  Gode alleen ten love en prijs,
Niet ten roem van blinde goden.
  Heeft Maternus, afgezant
Van Godts eerſte Stedehouder,
  Hier het Christendom geplant,
En geſtut met hals en ſchouder:
  Dempte hij het godendom,
Heſus, en Teutaets altaeren,
  Wout en gruwelen alom,
Over zestienhondert jaeren:
  En zat Hijmen doot en ſtom:
Zwegen 's afgronts huwlijxtroepen:
  Waer toe Venus wederom,
June, en Bacchus uitgeroepen?
  Neen, men hoore eene andre wijs,
  Gode en zijnen Zoon ten prijs.

## I. TOEZANG.

Billijk dat Godts heldre klaerheit
  's Afgronts duiſternis beſchaem'.
Logen ſtrijke voor de waerheit,
  Die de daet eischt, en den naem.
Laet dit feest met Godt beginnen,
  Die den huwelijken ſtaet

Innewijde, om aen te winnen
  Een godtvruchtigh heiligh zaet,
Kinders, die den Schepper loven,
  's Levens oirſprong, en de bron,
  Daer het leven uit begon.
Zoo ſta d' eer des Hooghſten boven,
  Aller vroomen hoop en lot.
  Zoo begint men d' echt met Godt.

## II. ZANG.

Nu den opperſten behoeder
  JESUS hier ter feest genoot,
En die zuivre Maeght, Godts moeder,
  Hem getrou tot in den doot.
Eer men feestwijn zoude ontbeeren,
  Op dit Christensch bruitsbanket,
Most de Rijn in wijn verkeeren,
  Door een moederlijk gebedt.
Dit 's de rechte bruitsgeleier.
  Bruiloftsgasten, zijt verheught,
Kroont den Rijnſchen berkemeier
  Vrij met ſchuim, en ſpaer geen vreught,
Om den Opperſten te danken,
  Die uit een verworpen hout,
Voortbrengt zulk een puik van ranken,
  En den Wijnberg eert en bouwt.
JESUS ſchenkt hier nektarſtroomen.
Nektar en ambroos zijn droomen.

## II. TEGENZANG.

  Ziet den bruiloftszegenaer
Door den wijnſtok min verwekken,
  In 't van Godt gezegent paer.
Ziet die duiven trekkebekken.

Bruiloftsgasten ziet niet om:
Want gij moght de Bruit beſchaemen,
Nu zij met den Bruidegom
Kennis houdt en leert verzaemen.
Vrientſchap brengt veel vrientſchap in.
Lange moet hun vrientſchap duuren.
Liefde en min baert wedermin.
's Bruigoms liefde telt nu uuren:
Midlerwijl melt ſchaemte en ſchrik,
Onder 't bloozen en beſterven,
Beurt om beurt, alle oogenblik,
Door de roode en bleeke verven
Van de Bruit, een eer van 't feest,
Waer het bloode hart voor vreest.

## SLOTZANG.

Allerſchoonſte Bruit SOFYE,
Vrees niet, op uw moeders ſpoor,
Aen FRANCISCUS groene zije,
Op te treên in 't bruiloftskoor.
Denk niet dat gij kunt verdoolen
Op een baen, van elk betreên.
Bou uw ſchoone rijxſtadt Kolen.
Zoo verduurtze ſtael en ſteen,
In haer dochteren en zoonen,
Het gezegende echtciraet,
Dat zoo ſchoon en heerlijk ſtaet
Als haer goude wapenkroonen.
Bou het Adelijk geſlacht.
Blink, gelijk een ſtar bij nacht.

# TER BRUILOFTE

VAN DEN E. BRUIDEGOM,

# MICHIEL LE BLON,

EN DE E. BRUIT

## WILLEMYNE ELISABETH HELLERUS.

*CONCORDES.*

De Liefde, een trek om aen te winnen,
Brogt endelijk de vijf paer zinnen,
Gelijk tien snaeren, overeen,
En op dees minzaeme eendraght treên
MICHIEL en WILLEMYNE t' zaemen
In echtgespan. Hier op verzaemen
De feestgenooten, blij van geest.
De liefde balssemt en geneest
Van wederzij de hartquetsuuren
En smarten van twee nagebuuren.
De minne baert hier wedermin.
De kennis brengt meer vrientschap in
Dan oit voorheene door het paeren
Van twee in 't bloejenste der jaeren.
De Bruidegom belonkt de Bruit.
Verstant en vrientschap straelen uit
De diamanten van haere oogen,
Daer spant de minnegodt zijn boogen.
Wat wijsheit heeft dien vondt bedacht,
En allen levenden een kracht
Eerst ingeplant, die eensgezinden
Zoo vast en eeuwigh kan verbinden!
Zoo wort de leli van 't kompas
Getrokken naer de noorder as.

De leli zoekt, en trekt veel ronden,
Tot dat haer rustplaets wort gevonden.
De hulk der wijde werrelt zeilt
Op dezen afgront, noit gepeilt
Van klock vernuft en geen gevaeren
Verhinderen het lief vergaeren.
Zoo bloeien ſtammen onverdort.
LE BLON, de groote Grootvaêr, wort
In zijn genan en Neef herſchapen.
Indien de geesten, en die ſlapen
In hunne rustſtede ongeſteurt,
Gevoelen wat ter werrelt beurt,
Zoo kan hij, die voorheen CHRISTYNE
Diende als Gezant, om WILLEMYNE
En zijnen Neef, die vrolijk paert,
En 's Grootvaêrs naem en ſpoor bewaert,
Niet laten hen, als onverſcheiden,
Met vollen zegen heen te leiden
Naer 't weelig Bruiloftsbed, dat vroegh
LE BLONNEN en HELLEER vernoegh'.

*den* 10 *van Sprokkelmaent*
MDCLXXI.

## TER BRUILOFT DER E. GETROUDEN

# SYBRANT DE FLINES,

EN

# AGNES BLOK.

Wat teelt onderlinge min?
Twee gelijken, eens van zin,
In al wat men geestigh rekent.
Beide in kloek vernuft uitſteekend.

d' Een fchept zomwijl lust op 't lant,
Daer zij bloemen zaeit en plant,
Of de Bloemgodin helpt vieren,
En het loofwerk op papieren,
Uitgefneden met de fchaer,
Offert op het huisaltaer:
d' Ander heeft zijn wit getroffen,
Als hij net in zijde ftoffen
Loof en fchoone bloemen weest,
Schooner dan de lente ons geeft.
Wat kan zulk een huwlijk baeren,
Daer die beide in echt vergaeren,
Met een rijp en wijs beleit,
Anders dan genoegzaemheit?
FLINES, die door ftadig minnen
't Onvermurwde hart kost winnen
Van uwe AGNES, out en jongk
Drinkt met eenen blijden dronk
U geluk toe. Godt wil geven
Dat gij beide in vreugt moogt leven.

*Getrout den 9 van Herfstmaent,*
MDCLXXIV.

## TER ZELVER BRUILOFT.

Ter bruiloft van het zuiver LAM,
't Welk uit den fchoot des Vaders quam,
En om de menfchen heeft geleden,
Wort elk genoodigt en gebeden.
De Bruigom komt: houdt u gereet.
Trekt aen het witte bruiloftskleet.
Hij zalze, die zijn komst verbeiden,
Verheugt op 't hooge feest geleiden.

Wat openbaert zich hier een dagh,
Die 't oor noit hoorde, 't oog noit zagh!
Noit kon een sterflijk hart bevroeden
Den overvloet van zoo veel goeden.
Hier bloeit een eeuwigh Paradijs.
Verborgen Manna strekt hier spijs.
Hier klinken harpen en cimbaelen
Op zang van hemelsche kooraelen.
Gelieven, wien dit huwlijxlot
Beschooren wert alleen van Godt,
Wij wenschen, dat hij u wil geven
De volle vreugt in 't ander leven.

# DE BRUILOFT

## VAN DEN TEEMS EN AEMSTEL T' AMSTERDAM.

AEN HAERE HOOGHEDEN

## MARIA EN WILLEM,

PRINCEN VAN ORANJE, ENZ.

*Quæ surgere regna*
*Conjugio tali!*

Zou men geene bruiloft houwen,
Nu de godtheên van de zee,
Teems en Aemstel, t'zamen trouwen,
Lieflijk paeren, en dees twee
t'Zamensmilten, rijk van zegen,
Die van boven nederdout,
Neêrdaelt in een' gouden regen.
Bet de hoofdsteên gaen in gout.
Zich te prijk voor ieder zetten,
Daer de Moeder en de Zoon,

Op den klank der zeetrompetten,
  Bataviers en Britten noôn,
En de princeberckemeier
  Omgaet op het ſtaetgeluck.
Triton is de dansbeleier.
  Nu zal geen tijrannigh juk,
Geene zeeplaegh hun braveeren
  Op den grooten oceaen.
Rijke vlooten gaen en keeren,
  Met al 's aerdtrijkx oogst gelaên,
d' Onderzaten milt verrijken.
  Teemsſtadt, 's Konings ouden troon,
Aemſtelsſtadt, de wijk der wijken,
  Houden eenen trant en toon,
Zingen hant aen hant te gader,
  Hoe de zeevaert bloeit en wast.
Nooit heeſt bontgenootſchap nader
  Twee op eene leest gepast.
Alle ſtroomgoôn en godinnen
  Groeten hen op 't vrolijk feest,
Offren, om hun hart te winnen,
  Al het edelst dat elk leest:
Arnus, Betis, Taegh, en Seine,
  Belt, en Wijsſel, Elve, en Rijn,
Meer en minder, groot en kleine.
  Niemant wil de leste zijn.
Bij 't geluck wort gunst gewonnen.
  Wat de joffers in den vliet
Oit borduurden, vlochten, ſponnen,
  Wijden zij aen 't zeegebiet
Der getrouden tot een gifte,
  Root korael, en halskarkant,
Gout en zilver: wat elk ziſte,
  Parlemoerſchulp onder 't zant,

Parlen in het wier gevonden,
Moschtapijten, onder 't ſchuim
Schoon gebloemt op watergronden,
Beeldewerk van vogelpluim
Geſchakeert, en waterverven,
Onbeſchroomt voor zon en lucht,
Viſchbeenkokers, menighwerven
Omgekrult, met loof en vrucht
Overkleet, noch twee ſcheepskroonen,
Aen den Aemſtelſtroom, en Teems
Toegewijt, en voor hun troonen
Schoon gevlochten en uitheemsch:
Noch twee ſcepters, en juweelen.
Tweedraght ziet dit aen met ſmert,
Nu zij d' eendraght niet kan deelen.
Dat 's een dootſteek in haer hart.
Konze nu het twistzaet zaeien,
Eenen appel, root van gout,
Om den wapenoogst te maeien,
Daer Homeer zijn' zang op bouwt;
Konze Europe en Aſiaenen
Weder ſchenden tegens een,
Zij ontzagh noch bloet noch traenen,
Achte kermen, noch gebeên,
Die, met 's afgronts geest bezeten,
Zwanger van veel ongevals,
Gansch Europe een ſtaele keten
Docht te ſlingren om den hals;
Maer dit roken d' Engelanders,
En de Bataviers, die trou
Nu met onderlinge ſtanders
Gaen gepaert, als man en vrou,
Om de waterſtraet te vaegen
Van het ongebonden ſchuim,

Dat ter helle uit elk quam plaegen.
  Tijt is 't dat de zeeplaegh ruim',
En zich weder ga verfteeken
  In het onverlichte hol,
Met haer grijns en valfche ftreeken.
  Hier ftaen liefde en eendraght vol.
Amfterdam omhelst nu Londen,
Beide aen een door trou verbonden.
  MDCLX.

# HUWELIJKSZANG

TUSSCHEN GODT EN DE GELOOVIGE ZIELE.

Op den toon: *Van den* 100 *Pfalm.*

Zoo lang de ziel, noch onverleit,
Heeft d' afgewasfche zuiverheit,
Gelijktze recht een jonge Maeght,
Die cierlijk witte kleedren draeght;
  Een Maeght, die eerbaer ongetrouwt,
De kuifcheit voor haer kleinoot houdt
En die de bloem haers jeughts gewis,
Wil gunnen dien die 't weerdigh is.
  Twee Minnaers fpelen in haer' zin.
D' een draeght haer Liefde, d' ander Min.
D' een biet zijn trouw op deught en eer,
En d' ander dat hij haer fchoffeer'.
  Wat ongelijker Vrijers toch!
Godt en de Werelt vol bedrogh.
De Ziele flaetze beide gaê,
En eintlijk gaet bij 't Vleesch te raê.
  Het vleesch, wien 't zienelijk behaegt,
Te weegh brengt dat d' onnoosle Maegt

Den Hemel zijn verzoek afflaet,
En met de Weerelt boelen gaet.
  De Weerelt, die op 't tijdlijk zaeit,
De bloem haers frisschen maegdoms maeit.
Den zomer, die zoo lieflijk bloost,
Volght flucx een strengen zuren ooghst.
  Het maegdlijk bloet leght nu geschent,
En is een gasthuis vol ellend,
Want als de snoeplust is voorbij
Zoo wort de Boel haer weêrpartij.
  Doodtwonden hij zijn Bijwijf slaet,
Berooft haer 't spierwit feestgewaet,
Scheit van haer, laetze naekt, en bloot
Verworpen liggen voor half doot.
  Zij klaegt, zij zucht, zij steent, zij kermt,
Tot dat de hemel haers ontfermt:
En ofze schoon dees straf verdient,
Zoo blijft hij noch de zelve vrient.
  Ten beste van d' aenstaende Bruit
Schikt hij een' Reij van Maegden uit,
Die 't arme Schepsel op een Kruis
Gaen dragen in 't Behouden Huis.
  Met Wijn, en Oli hij beleeft
Al haer gezontheit weder geeft.
Zijn hertwond strekt haer een fontein,
Waer in hij haer laet wasschen rein.
  Hij trektze purpre kleeders aen,
En laetze voor zijn aenzicht staen,
En spreekt: boetvaerdige Vriendin,
Ik geef u Hert, en Ziel, en zin.
  Hij steektze een' Trouwring aen haer hant
Tot een onfeilbaer onderpant,
Tot teken van onfeilbre Trouw,
En neemtze tot zijn echte Vrouw.

De Bruit bezwijmt en is als ſtom,
Om dat zoo rijk een Bruidegom
Bekleet haer armoede, en haer leit,
En ſpreekt, vervult met dankbaerheit:
Wie ben ik? Of van wat geſlacht,
Dat gij noch op mijn ſnootheit acht?
Ziet zoo veel edeler voorbij,
En voeght mij aen uw rechte zij?
Noch tijts noch oudheits ongeval
't Geheugnis mij ontvreemden zal
Van 't rijke en onwaerdeerbaer goet,
Daer gij d' Onzaelge mede ontmoet.
Verwaerdigh ſlechts mij, asſche en ſtof,
Dat ik verkondige uwen lof,
Dat ſteeds mijn mont uw weldaet wek',
En een Trompet uws roems verſtrek'.
De Ziel met Godt van hemelrijk
Aldus verknocht in 't huwelijk
Wort zwanger, en naer 's Bruigoms beelt
Veel Deughden hem tot kinders teelt.

EINDE DES EERSTEN DEELS.



# BLADTWIJZER

## VAN DE TWEE

# EERSTE STUKKEN

## DEZER UITGAVE.

# I. STUK.

## ZEGEZANGEN.

# LOFDICHTEN.

# KLINKDICHTEN.

# II. STUK.

## LIERDICHTEN.

### I. BOEK.

Bladz.

# LIERDICHTEN.

## II. BOEK.

# LIERDICHTEN.

## III. BOEK.

# AFBEELDINGEN.

Bladz.

# BRUILOFTDICHTEN.